

KONULARINA GÖRE DÜZENLENMİŞ

41 YILIN

(1966-2006)

ÜSS - ÖYS - ÖSS

Cografya

SORULARI ve ÇÖZÜMLERİ

ÇÖZÜMLEYEN

Aykut TONGUZ

Bu soruların her hakkı ÖSYM'ye aittir. Hangi amaçla olursa olsun, tamamının veya bir kısmının kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması ya da kullanılması, yayımlanması ÖSYM'nin yazılı izni olmadan yapılamaz. Yayınevimiz telif ücretini ödeyerek bu izni almıştır.

KONULARINA GÖRE DÜZENLENMİŞ
41 YILIN ÜSS-ÖYS-ÖSS COĞRAFYA SORULARI ve ÇÖZÜMLERİ

ISBN 975 - 6703 - 36 - 6

Genel Yayın Yönetmeni
Hikmet KAYMAK

Editör
Oğuz GÜMÜŞ

Çözümleyen
Aykut TONGUZ

Kapak Tasarım
Ramazan TÜRKMEN

Dizgi
Hayati & Serap ÖZDEMİRCAN

Redaksiyon
İbrahim POLAT

Matbaa
A Yayınları Matbaacılık Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Sarayköy, Keresteciler Sitesi, Adnan Menderes Bulvarı, No: 32-34 Kazan/ANKARA
Tel: 0 312 815 12 26 - 27 • Faks: 0 312 815 12 28
e-mail: yayinevi@ayayinlari.com.tr

Genel Dağıtım
İşler Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
Yeni Ziraat Mahallesi, 15. Sokak, No: 17 Dışkapı/Altındağ/ANKARA
Tel: 0 312 384 13 95 - 97 • Faks: 0 312 384 29 31
e-mail: bilgi@isler.com.tr

Mart 2007

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu kitapta 1967'den 2006 yılına kadar ÜSS, ÖYS ve ÖSS'de çıkan Coğrafya soruları konularına göre ayrıldı ve soruların ayrıntılı çözümleri verildi.

Yeni ÖSS sisteminde genel yetenek ve kavrama gücüne dayalı soruların yanında bilgi ve işlem gerektiren sorular da yer almaktadır. Bu nedenle ÖSS'nin Sosyal Bilimler 2 Testi ve Edebiyat-Sosyal Bilimler Testinden sorumlu adaylar ÖYS'de çıkan Coğrafya sorularına özel bir önem vermelidir. Çünkü yeni sınav sistemine göre, ÖSS'nin ikinci bölümünde yer alan Sosyal Bilimler 2 Testi ve Edebiyat-Sosyal Bilimler Testi soruları ÖYS sorularıyla aynı doğrultudadır.

ÖSS'ye hazırlık planlı, disiplinli yoğun bir çalışmayı gerektiren süreçtir, bunun için de öncelikle konular çok iyi öğrenilmelidir. Daha sonra konu ile ilgili testler çözülerek bilgiler pekiştirilmelidir. Son olarak bugüne dek ÜSS, ÖYS ve ÖSS'de çıkmış sorular çözülmelidir. Sorular çözüldükçe birkaç yıl arayla aynı konudan benzer soruların sorulduğu görülecektir. Bu durum, böyle bir kaynaktan yararlanmanız gerektiğinin önemli bir göstergesidir.

Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür eder, sınava giren bütün adaylara başarılar dilerim.

Aykut TONGUZ

Coğrafya Öğretmeni

ÜNİVERSİTEYE GİRİŞ SINAVLARININ TARİHİ

Cumhuriyet döneminde, 1960'lı yıllara gelinceye kadar lise mezunları az olduğu için pek çok fakülte, kendisine başvuran bu mezunları sınavsız kabul etmiştir. Kontenjanlarını aşan bir taleple karşılaşan fakülteler seçme işi- ni, genellikle şu yolların birini izleyerek yapmıştır:

- Başvuru sırasını dikkate alma ve ihtiyaç kadar aday kabul ettikten sonra kayıtları durdurma.
- Fakültede verilen eğitimin niteliğini dikkate alarak liselerin fen ya da edebiyat kolu mezunlarını kabul et- me,
- Başvuranları lise bitirme derecesine göre sıralayarak bu sıraya göre öğrenci alma.

Lise mezunlarının artması ve lise dengi okul mezunlarına da yükseköğretime başvurma hakkı verilmesiyle, yu- karıda özetlenen öğrenci seçme yöntemleri ihtiyaca cevap veremez duruma gelmiş; fakülteler kendi amaçlarına uygun giriş sınavları düzenlemeye başlamıştır. Bu son durumda öğrenciler, sınavlara katılabilmek için ülke içeri- sinde şehirden şehire koşuşturmak zorunda kalmışlar; aynı gün ve saatlere rastlayabilen sınavlardan birine katı- lıp diğerine katılamama durumlarıyla karşı karşıya kalmışlardır. Bu durum, adaylar ve velileri arasında önemli ya- kınmalara yol açmıştır.

1960'lı yıllarda, önce bazı üniversiteler kendileri için giriş sınavları düzenlemeye başlamışlar; sonra bazı üni- versiteler bu amaçla birlikte hareket etme yoluna gitmişlerdir. Aday sayılarındaki artış, sınavlarda çok sorulu ve ob- jektif tip testlerin hazırlanmasını, başvurma, puanlama, seçme ve yerleştirme, sonuçları bildirme gibi işlemlerde bil- gişlem yöntem ve araçlarından yararlanılmasını gerektirmiştir.

1974 yılında, Üniversitelerarası Kurul, üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasını uygun bulmuş ve 1974 tarihinde Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini (ÜSYM) kurmuştur. Üniversitelere öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri, 1981 yılına kadar bu merkez tarafından yürütülmüştür.

1981 yılında, Merkez, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adı ile Yükseköğretim Kurulunun bir alt kuruluşu haline getirilmiştir.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı, 1974 ve 1975 yıllarında aynı gün sabah ve öğleden sonra birer olmak üzere iki oturumda, 1976-1980 yıllarında aynı günde ve bir oturumda uygulanmış; 1981 yılından itibaren iki basa- maklı bir sınav haline getirilmiştir. İki basamaklı sınav sisteminde ilk basamağı oluşturan Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) nisan, ikinci basamağı oluşturan Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) ise haziran ayı içinde uygulanmıştır.

1987 yılından itibaren, yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini belli alanlarda toplayan adaylara, sınav- da belli testleri cevaplama, diğerlerini cevaplama olanağı tanınmıştır.

1999 yılından itibaren ÖYS kaldırılarak tekrar tek basamaklı sınav sistemine (ÖSS) dönmüştür.

2006'da ise 1981-1998 yılları arasındaki ÖSS-ÖYS sistemine benzer bir sistem tekrar devreye sokulmuştur.

Kaynak: www.osym.gov.tr

Bu kitaptaki ÖSS, ÖYS ve ÜSS soruları asıllarına uygun olarak dizilmiş; soruların dil, anlatım, biçim özellikleri aynen korunmuştur.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM: 1	Dünya'nın Şekli ve Hareketleri ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları.....	1
	Dünya'nın Şekli ve Hareketleri ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri	8
BÖLÜM: 2	Coğrafi Konum ve Yerel Saat ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları.....	12
	Coğrafi Konum ve Yerel Saat ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri	19
BÖLÜM: 3	Harita ve Ölçek ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları	22
	Harita ve Ölçek ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri	33
BÖLÜM: 4	İklim (Sıcaklık) ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları.....	38
	İklim (Sıcaklık) ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri	54
BÖLÜM: 5	İklim (Basınç ve Rüzgârlar) ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları.....	62
	İklim (Basınç ve Rüzgârlar) ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri	67
BÖLÜM: 6	İklim (Nemlilik ve Yağış) ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları	70
	İklim (Nemlilik ve Yağış) ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri.....	75
BÖLÜM: 7	Büyük İklim Tipleri ve Türkiye'nin İklimi ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları	78
	Büyük İklim Tipleri ve Türkiye'nin İklimi ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri	88
BÖLÜM: 8	İç Kuvvetler ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları	94
	İç Kuvvetler ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri.....	97
BÖLÜM: 9	Dış Kuvvetler ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları.....	99
	Dış Kuvvetler ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri.....	116
BÖLÜM: 10	Nüfus ve Yerleşme ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları	125
	Nüfus ve Yerleşme ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri.....	140
BÖLÜM: 11	Ekonomik Coğrafya (Türkiye'de Tarım) ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları.....	147
	Ekonomik Coğrafya (Türkiye'de Tarım) ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri	168
BÖLÜM: 12	Ekonomik Coğrafya (Türkiye'de Hayvancılık) ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları	178
	Ekonomik Coğrafya (Türkiye'de Hayvancılık) ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri.....	182
BÖLÜM: 13	Ekonomik Coğrafya (Türkiye'de Ormanlar, Madenler ve Enerji Kaynakları) ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları	184
	Ekonomik Coğrafya (Türkiye'de Ormanlar, Madenler ve Enerji Kaynakları) ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri	188
BÖLÜM: 14	Ekonomik Coğrafya (Türkiye'de Sanayi) ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları.....	190
	Ekonomik Coğrafya (Türkiye'de Sanayi) ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri	194
BÖLÜM: 15	Ekonomik Coğrafya (Türkiye'de Ulaşım, Ticaret ve Turizm) ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları.....	196
	Ekonomik Coğrafya (Türkiye'de Ulaşım, Ticaret ve Turizm) ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri	201
BÖLÜM: 16	Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları	204
	Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri.....	215
BÖLÜM: 17	Ülkeler Coğrafyası ÖSS-ÖYS-ÜSS Soruları.....	221
	Ülkeler Coğrafyası ÖSS-ÖYS-ÜSS Sorularının Çözümleri	228

Yıllara ve Konulara Göre ÖSS Soru Dağılımı Tablosu

KONULAR	YILLAR																										
	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999*	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Dünyanın Şekli ve Hareketleri		2	2	1						1				1	1	1	2	1			1	2		1	1	1	1
Coğrafi Konum ve Yerel Saat				1	1			3	1	1		1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Harita ve Ölçek	4	3	4		2	2	3		1	2	1	1	1	1				1	2		1	1	1	1	1	1	1
Atmosfer ve Sıcaklık	4	1	3	2	2	2	2	3	1	3	2	1	5		1	1		1	3	3	2		1		2	2	
Basınç ve Rüzgârlar		1				2	1					2	1	2					1			2	1				
Nemlilik ve Yağış		1	1		1	1		1				1		2		1	1	1		1	1	1	1	1	1		
Yeryüzindeki Büyük İklim Tipleri ve Türkiye'nin İklimi			2	4		1	3		3		2			1	3		2	1				2	1	1			3
İç Kuvvetler	1							1			1					1											1
Dış Kuvvetler	1	1			3				2	1	3	2	1			1	4	2	2	2	3	2	1	2	1	2	1
Nüfus ve Yerleşme		1		1	2		1	2		3	3	1	2	2	3	3	3	1	1	2	1	3	3	2	1	3	3
Türkiye'de Tarım	3	2	2	3	2	2	2	4	3	2	1	3	1	3	1	3	1	2	3	1	3	2	2	2	1	2	3
Türkiye'de Hayvancılık	1			1				1					1			1		2		1	1		1		1		1
Türkiye'de Ormanlar, Madenler ve Enerji Kaynakları	1	1		1									1	1	1	1			1	1		2		2	1		
Türkiye'de Sanayi		2	1				2			1								1		1	1			1			
Türkiye'de Ulaşım, Ticaret ve Turizm												1			3			1	1	1			2	1	3	3	2
Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri					2	4	1		4	1	1	2		1	2				1		1				1	1	2
Ülkeler Coğrafyası											1		1			2	1								1	1	7
TOPLAM	15	15	15	14	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	16	15	15	15	15	15	16	16	16	16	16	16	25

Not: (*) İşaretli sütundaki sorular 1999 yılında ÖSYM'ce iptal edilen ÖSS'nin soru dağılımıdır.

Yıllara ve Konulara Göre ÖYS Soru Dağılımı Tablosu

KONULAR	Y I L L A R																	
	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Dünyanın Şekli ve Hareketleri	1		2		1	1	2	3			1	2	1	1	2	1	1	1
Coğrafi Konum ve Yerel Saat		1		1	2		1		1	2	2		2		2		1	1
Harita ve Ölçek	1	1	1	2	1	1	2	1	1	3	1	2	1	2	2		2	
Atmosfer ve Sıcaklık	1	2	2		1	4	1	2	5	3	3	2		1		2	2	1
Basınç ve Rüzgârlar		1	1	1		1		2			1	1	1	2	1	1	1	1
Nemlilik ve Yağış	1					1	2					1	1	1	2		1	
Yeryüzündeki Büyük İklim Tipleri ve Türkiye'nin İklimi	2	1	2	2	2	2	1	2	3	3	1	2	3	2	2	2		2
İç Kuvvetler										1		2		1	3	1	3	2
Dış Kuvvetler	2	2	1	3	2	1	2	3	2	7	4	3	3	4		5	2	4
Nüfus ve Yerleşme	2	1	2	3	2	1	5	4	1		3	1	2	1	2	1	2	3
Türkiye'de Tarım	3	3	3	3	4	3	1	1	5	1	1	2	2	1		5	1	2
Türkiye'de Hayvancılık	1					1				1	1			1	1		1	
Türkiye'de Ormanlar, Madenler ve Enerji Kaynakları	1	1	1								1			1	1		1	1
Türkiye'de Sanayi	1	2	1	1		1	1				2		3		2		1	
Türkiye'de Ulaşım, Ticaret ve Turizm		1			1		1	1		1	1	1	1		2			1
Türkiye'nin Coğrfi Bölgeleri	3	2	2	4	3	2	2	2	4	1	2	3		4	2	2	4	1
Ülkeler Coğrafyası	1	2	2	1	1	2	1	1		3	1		2			2		2
TOPLAM	20	21	21	21	21	21	22	22	22	25	25	22	22	22	22	22	22	22

Yıllara ve Konulara Göre ÜSS Soru Dağılımı Tablosu

KONULAR	YILLAR													
	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Dünyanın Şekli ve Hareketleri	1						1						1	
Coğrafi Konum ve Yerel Saat	1						2				2			2
Harita ve Ölçek										1				
Atmosfer ve Sıcaklık			1						1				2	
Basınç ve Rüzgârlar		1	1		1		1							
Nemlilik ve Yağış		1										1		
Yeryüzündeki Büyük İklim Tipleri ve Türkiye'nin İklimi	1	4	2	1	2	2	1	1	1	1	1			1
İç Kuvvetler					1	1	1	1		1	1			
Dış Kuvvetler	1	1	1	3	2			2	1	1		1		1
Nüfus ve Yerleşme		1				1			2	2		2	2	2
Türkiye'de Tarım	1	1	1				1			2	2	1	4	3
Türkiye'de Hayvancılık								1				2	1	
Türkiye'de Ormanlar, Madenler ve Enerji Kaynakları	1			1				1						
Türkiye'de Sanayi								1			1			
Türkiye'de Ulaşım, Ticaret ve Turizm	1		1			1					1			
Türkiye'nin Coğrfi Bölgeleri	2			3	2	1	1		1	1		1		
Ülkeler Coğrafyası	3	3	5	4	4	6	4	5	6	3	5	4	2	3
TOPLAM	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12

ÖSS SORULARI

1. Güneşin, görünen günlük ve yıllık hareketleri göz önüne alındığında, Ankara'da yatay bir düzlem üzerine dik olarak yerleştirilen 1 metrelik bir çubuğun gölge uzunluğunun sıfır olması olanaklı mıdır, neden?

- A) Olanaklıdır. Çünkü, Haziran'da gündüzler çok uzundur.
- B) Olanaklıdır. Çünkü Güneş öğleyn tepe noktasından geçer.
- C) Olanaklı değildir. Çünkü, hareket eden Güneş değil Dünya'dır.
- D) Olanaklı değildir. Çünkü, Ankara dönenceler dışında yer alır.
- E) Olanaklı değildir. Çünkü, çubuk uzundur.

(1982-ÖSS)

2. Yerkürenin kendi eksenini çevresindeki hızı, Ekvator'da yaklaşık 1670 km/saattir.

Yerküre çevresinde, dairesel bir yörüngede hareket eden uzay aracından, Ekvator üzerindeki sabit bir nokta sürekli olarak görülmekte ise bu uzay aracının hızı için ne söylenebilir?

- A) Hep aynı nokta görüldüğünden, Yerin dönme hızına eşittir.
- B) Yörüngesi yerküreninkinden kısa olduğu için, Yerin dönme hızından küçüktür.
- C) Yerden uzaklığı bilinmediğinden, bir şey söylenemez.
- D) Yerçekiminden etkilenip etkilenmediği bilinmediğinden, bir şey söylenemez.
- E) Yerkürenin dışında döndüğü için Yerin hızından büyüktür.

(1982-ÖSS)

3. Aşağıdakilerden hangisi, yerkürenin günlük ve yıllık hareketlerine bağlı olarak değişmez?

- A) Yer ekseninin Ekvator düzlemiyle yaptığı açı
- B) Dünyanın Güneşe göre konumu
- C) Gece ve gündüzün uzunluğu
- D) Güneşin doğuş ve batış saatleri
- E) Güneş ışınlarının yere değme açısı

(1983-ÖSS)

4. Türkiye'de Ocak ve Şubat aylarında görülen hava olayları Arjantin'de Temmuz ve Ağustos aylarında görülebilmektedir.

Bu durum Arjantin'in hangi özelliği ile ilgilidir?

- A) Güney yarımkürede yer almasıyla
- B) Sürekli yüksek basınç merkezlerinin etkisinde kalmasıyla
- C) Güneydoğu alizelerine açık olmasıyla
- D) Kuzey-Güney doğrultusunda uzanmasıyla
- E) Batı rüzgârlarına kapalı olmasıyla

(1983-ÖSS)

5.



Haritada belirtilen şehirlerin hangisinde gece-gündüz uzunluğu, yıl boyunca en az değişir?

- A) Washington
- B) Moskova
- C) Kolombo
- D) Mekke
- E) Kap

(1984-ÖSS)

6. Ankara'da oturan bir kişi, 21 Aralık'ta başka ülkedeki bir kente gidiyor. Gittiği yerde gündüz süresinin Ankara'dakinden daha uzun olduğunu görüyor.

Bu kişinin gittiği yer, Ankara'ya göre nerede olabilir?

- A) Kuzeydoğuda B) Kuzeyde
C) Güneyde D) Doğuda
E) Batıda

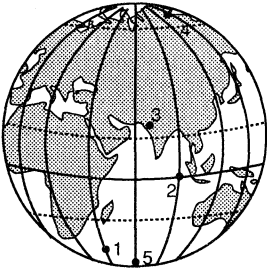
(1990-ÖSS)

7. Aşağıdakilerden hangisi Ekvator düzlemi ile ekliptik arasında $23^{\circ} 27'$ lik açının bir sonucu değildir?

- A) Güneş ışınlarının yalnızca dönenceler arasındaki noktalara dik gelebilmesi
B) Orta enlemlerde mevsimlerin daha belirgin olması
C) Gece ve gündüz sürelerinin uzayıp kısalması
D) Gün uzunluğunun 24 saat olması
E) Kuzey ve Güney yarımkürelerde aynı tarihte farklı mevsimler yaşanması

(1994-ÖSS)

8.



Yerin eksenini etrafında dönüşü sırasında, aşağıdaki şekil üzerinde belirtilen yerlerin hangisinde hız en fazladır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

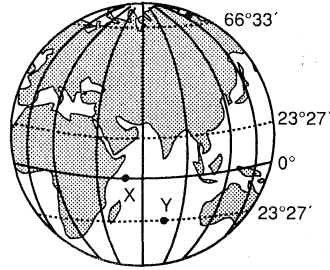
(1995-ÖSS)

9. Bir ülkenin coğrafi konumu, büyüklüğü, şekli, arazi yapısı, iklimi ve doğal kaynaklarının milletlerarası politikaya oynadığı rol aşağıdaki bilim dallarından hangisinin oluşmasına neden olmuştur?

- A) Tarih B) Jeopolitik C) Coğrafya
D) Sosyoloji E) Arkeoloji

(1995-ÖSS)

10.



Yukarıdaki şekilde gösterilen X ve Y noktalarıyla ilgili olarak, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Y noktası 21 Aralık'ta Güneş ışınlarını dik alır.
B) X noktasında yıl boyunca gece-gündüz süreleri eşittir.
C) X ve Y noktalarının bulundukları enlemler arasındaki bir yer, yıl içinde iki kez Güneş ışınlarını dik alır.
D) Y noktasının yıl içinde yaşadığı en uzun gece 21 Haziran'dadır.
E) Y noktasındaki gölge boyunun yıl içinde en kısa olduğu tarih 23 Eylül'dür.

(1997-ÖSS)

11. a uçağı Kutup Dairesi, b uçağı Yengeç Dönencesi, c uçağı ise Ekvator üzerinde, yerden aynı yükseklikte uçarak Dünya çevresindeki turlarını aynı sürede tamamlıyorlar.

Aşağıdakilerin hangisinde, bu uçaklar, hızı en az olandan en fazla olana doğru sıralanmıştır?

- A) $c < b < a$ B) $b < c < a$ C) $c < a < b$
D) $a < b < c$ E) $b < a < c$

(1997-ÖSS)

12. Aşağıdaki tabloda beş ülkenin enlem ve boylam dereceleri yaklaşık olarak verilmiştir.

	ÜLKELER	Enlem Dereceleri	Boylam Dereceleri
I.	Mısır	22° - 32° K	25° - 37° D
II.	Şili	18° - 55° G	68° - 72° B
III.	Türkiye	36° - 42° K	26° - 45° D
IV.	Güney Afrika Cum.	22° - 35° G	15° - 33° D
V.	Meksika	17° - 32° K	85° - 115° B

Buna göre, bu ülkelerin hangisinde yerel saat farkı en az, gündüz uzunlukları arasındaki fark en fazladır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

(1997-ÖSS)

13. Yer eksenini ile Ekvator arasında 23°27' lik bir açı olması nedeniyle, aynı boylam üzerinde, Güneş 21 Haziran'da Türkiye'nin kuzeyindeki bir noktada güneyindeki bir noktaya göre daha geç batar. Aşağıdakilerden hangisi, yukarıdaki durumu doğuran nedene bağlı değildir?

- A) Kuzey Yarımkürede kış mevsimi yaşanırken Güney Yarımkürede yaz mevsimi yaşanması
B) Ekvator üzerinde yıl boyunca gece ve gündüz süresinin eşit olması
C) Güneş ışınlarının dönencelere yılda birer kez dik gelmesi
D) 21 Aralık 21 Haziran'da aydınlanma dairesinin kutup dairelerinden geçmesi
E) Kutup noktalarında 6 ay boyunca Güneş'in batmaması

(1998-ÖSS)

14. 21 Haziran'da Y noktasında Güneş bir gün süreyle hiç batmazken, Z noktasında gündüz uzunluğu 16 saattir.

Buna göre, bu iki nokta ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesin değildir?

- A) İki noktanın da Kuzey Yarımküre'de olduğu
B) Z noktasının Güneş ışınlarını, Y noktasına göre daha büyük açıyla aldığı
C) Y noktasının Kuzey Kutup Dairesi üzerinde olduğu
D) İki noktanın farklı meridyen yayları üzerinde olduğu
E) Z noktasının, Y noktasına göre, Ekvator'a daha yakın olduğu

(2000-ÖSS)

15. Kırkinci paralel üzerindeki bir noktanın hangi yarımkürede yer aldığı aşağıdakilerin hangisine bakılarak saptanamaz?

- A) Gece-gündüz süresinin eşit olduğu güne
B) Gündüz süresinin uzamaya başladığı güne
C) Gölge boyunun en kısa olduğu aya
D) Sıcaklık ortalamasının en düşük olduğu aya
E) Cisimlerin öğle saatindeki gölgesinin yönüne

(2001-ÖSS)

16. Fransa ve Arjantin'de aynı tarım ürününün yılın farklı dönemlerinde olgunlaşmasının birinci nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak türlerinin farklı olması
B) Tarım yöntemlerinin farklı olması
C) Yüzey şekillerinin farklı olması
D) Bulundukları yarımkürenin farklı olması
E) Ortalama yükseltinin farklı olması

(2001-ÖSS)

17. Aşağıdaki tabloda K, L ve M kentlerinin 21 Haziran ve 21 Aralık'ta gündüz uzunlukları (saat) gösterilmiştir.

Kent	21 Haziran	21 Aralık
K	11	13
L	14	10
M	19	5

Buna göre K, L ve M kentleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesinlikle yanlıştır?

- A) Üç kent de Kuzey Yarımküre'dedir.
B) Ekvatora en yakın kent K'dir.
C) M kenti diğerlerinden daha kuzeydedir.
D) L kenti orta kuşakta yer alır.
E) M kenti yıl boyunca güneş ışınlarını L kentinden daha eğik alır.

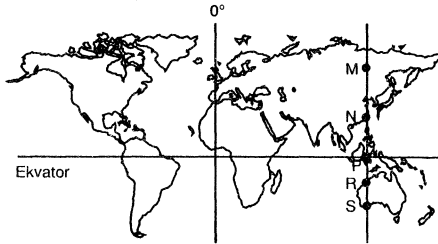
(2003-ÖSS)

18. Aşağıdaki olgulardan hangisi, diğer dördünün nedeni olarak gösterilebilir?

- A) Batıdaki bir yerin yerel saatinin, doğudaki bir yerden daha geride olması
- B) Tarih değiştirme çizgisinin doğusunda tarihin, batısından 1 gün önde olması
- C) Güneş'in sabah doğudan doğup öğle saati en yüksek noktaya ulaşarak akşamüzeri batıda ufuk çizgisi altına inmesi
- D) Dünya'nın günlük hareketinin batıdan doğuya doğru olması
- E) Sürekli rüzgârların Kuzey Yarımküre'de sağa, Güney Yarımküre'de sola sapması

(2004-ÖSS)

19.



Yukarıdaki haritada verilen M, N, P, R ve S noktaları, aşağıdakilerden hangisi bakımından, yıl boyunca birbirinin aynıdır?

- A) Gece ile gündüz arasındaki sıcaklık farkı
- B) Güneş karşısından geçiş hızı
- C) Gün içinde gölge boyunun en kısa olduğu an
- D) Aydınlanma süresi
- E) Güneş ışınlarının düşme açısı

(2005-ÖSS)

20. Antalya'dan 10 günlüğüne Sinop'a giden bir kişi, bu süre içinde Sinop'taki gündüz süresinin Antalya'dakinden uzun olduğunu ve gündüz sürelerinin her gün biraz kısalacağını gözlemiştir.

Bu gözlem, aşağıdakilerin hangisinde verilen tarihler arasında yapılmış olabilir?

- A) 20 Mayıs - 29 Mayıs
- B) 1 Temmuz - 10 Temmuz
- C) 26 Eylül - 5 Ekim
- D) 5 Kasım - 14 Kasım
- E) 28 Aralık - 6 Ocak

(2005-ÖSS)

21. Türkiye'de,

- I. güneş ışınlarının hiçbir zaman dik düşmemesi,
- II. cisimlerin gölgesinin cismin güney yönüne düşmemesi,
- III. dört mevsimin belirgin olarak yaşanması,
- IV. kış mevsiminde kuzey kesimlerinde gece uzunluğunun güneyindekilerden fazla olması

özelliklerinden hangileri, Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer aldığını gösterir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

(2006-ÖSS)

(Ed-Sos. Testi)

ÖYS SORULARI

22. Okyanus akıntıları incelenirse Kuzey ve Güney yarımkürede halkalar oluşturdıkları görülür.

Bu oluşumun ana nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünyanın, eksen çevresinde dönmesi
- B) Akıntıların kıta kenarlarına çarpması
- C) Alize rüzgârlarının etkisi
- D) Deniz suyundaki sıcaklık farklılıkları
- E) Batı rüzgârlarının etkisi

(1981-ÖYS)

23. Yeryüzünün herhangi bir kesiminde yıl boyunca aynı mevsimin hüküm sürmesi neye bağlıdır?

- A) Yeryüzünün sade bir yapıya sahip olmasına
- B) Yeryüzünün tümüyle kara ya da tümüyle deniz olmasına
- C) Yer yörüngesinin daire biçiminde olmasına
- D) Yerin sadece Güneş çevresinde hareket etmesine
- E) Yer ekseninin yörünge düzlemine dik olmasına

(1985-ÖYS)

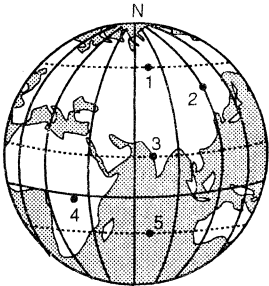
24. Ekvator düzlemi ile yörünge düzlemi arasındaki $23^\circ 27'$ lik açı 33° olsaydı, Dünya ile ilgili bir takım olgular bugünkünden farklı olurdu.

Aşağıdakilerden hangisi böyle bir açı değişiminin sonucu olabilir?

- A) Tropikal kuşağın genişlemesi
- B) Ekvator çevresinde yıllık ortalama sıcaklıklarının yükselmesi
- C) Kutup kuşağının ortadan kalkması
- D) Yer'in, Güneş'ten aldığı enerjinin artması
- E) Yer'den uzaya yansımaların artması

(1986-ÖYS)

25.



Yukarıdaki harita üzerinde belirlenmiş noktaların hangisinde gece ve gündüz süresi yıl boyunca birbirine en yakındır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

(1987-ÖYS)

26. Kuzey yarımkürede yaz koşulları yaşanırken, Güney yarımkürede kış koşulları yaşanmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yerin yuvarlak olması
- B) Kara ve denizlerin dağılışı biçimi
- C) Yerin, Güneş çevresinde dönmesi
- D) Yerin, kendi eksenini çevresinde dönmesi
- E) Yer ekseninin yörünge düzlemine eğik olması

(1987-ÖYS)

27. Normal koşullarda yeryüzünde sıcaklık, Ekvator'dan kutuplara doğru giderek azalır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?

- A) Yerin şeklinin
- B) Yerin hareketlerinin
- C) Hava hareketlerinin
- D) Deniz etkisinin
- E) Yükseltinin

(1987-ÖYS)

28. Ay yüzeyinde neden meteorolojik olay görülmez?

- A) Dünya'nın uzak olduğundan
- B) Hava ve su bulunmadığından
- C) Uydu olduğundan
- D) İç ısını kaybetmiş olduğundan
- E) Bitki örtüsü bulunmadığından

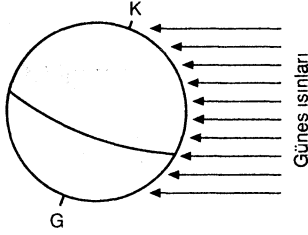
(1988-ÖYS)

29. Aşağıdakilerden hangisi, Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketinin bir sonucudur?

- A) Gündüz ve gecenin birbirini takip etmesi
- B) Kıyılarda meltem rüzgârlarının oluşması
- C) Çöllerde ufalanmanın hızlı olması
- D) Havanın gün içinde ısınıp soğuması
- E) Gündüz süresinin uzayıp kısalması

(1988-ÖYS)

30. Güneş ışınları, şekildeki gibi Yerküre'nin tamamını kaplamasına rağmen kutup bölgeleri daha az ısınır.



Bu durumun nedenlerinden biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın eksenini çevresindeki hareketi
- B) Yer ekseninin eğik olması
- C) Atmosferin kutuplarda daha yoğun olması
- D) Güneş ışınlarının kutuplara daha eğik gelmesi
- E) Dünya'nın Güneş çevresinde hareketi

(1988-ÖYS)

31. Güneş ışınlarının Yengeç dönencesine dik geldiği gün, yeryüzünde aşağıdakilerden hangisi gözlenir?

- A) Güney Yarım Küre'de en uzun gün yaşanması
- B) Aydınlanma dairesinin kutup noktalarından geçmesi
- C) Kuzey Kutup Dairesi'nde gece süresinin 24 saat olması
- D) Ekvatorda gündüz süresinin gece süresinden uzun olması
- E) Kuzey Yarım Küre'de yaz gündönümü yaşanması

(1991-ÖYS)

32. Aşağıdakilerden hangisi Kuzey Yarım Küre ile Güney Yarım Küre'de birbirine benzerlik gösterir?

- A) Okyanus akıntılarının yönü
- B) Buzullarla kaplı karaların oranı
- C) Karaların ortalama yükseltisi
- D) Kilometrekareye düşen kişi sayısı
- E) Ekinokslardaki gündüz uzunluğu

(1992-ÖYS)

33. Yılın hangi zamanında, aynı meridyen üzerinde bulunan yerlerde Güneş aynı anda doğar ve aynı anda batar?

- A) Kuzey Yarım Küre'nin yaz başlangıç gününde
- B) Her iki Yarım Küre'nin bahar başlangıç gününde
- C) Güney Yarım Küre'nin yaz başlangıç gününde
- D) Güney Yarım Küre'nin kış başlangıç gününde
- E) Bütün yıl boyunca

(1992-ÖYS)

34. Aşağıdakilerden hangisi hem gece-gündüz sürelerinin farklı olmasında hem de mevsimlerin meydana gelmesinde rol oynar?

- A) Ekliptik ile eksen arasında bir açının olması
- B) Yörüngenin elips şeklinde olması
- C) Yerküre'nin eksenini çevresinde dönmesi
- D) Yerküre'nin eksenini çevresinde dönüş hızının Ekvatorda fazla olması
- E) Yer'in kutuplarda basık olması

(1993-ÖYS)

35. Güneş ışınlarının Dünya üzerindeki bir noktaya düşüş açısının yıl boyunca değişmesi aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?

- A) Yer'in Güneş çevresindeki dönüş süresinin
- B) Yer'in eksenini çevresindeki dönüş süresinin
- C) Yer'in Güneş'e olan uzaklığının
- D) Yer eksenini ile ekliptik arasındaki açının
- E) Yer'in şeklinin

(1994-ÖYS)

36. Aydınlanma dairesi, aşağıdakilerin hangisinde verilen tarihlerde kutup noktalarına teğet geçer?

- A) 21 Haziran, 23 Eylül
- B) 23 Eylül, 21 Aralık
- C) 21 Aralık, 21 Mart
- D) 21 Mart, 23 Eylül
- E) 21 Haziran, 21 Aralık

(1995-ÖYS)

37. Sürekli rüzgârların Kuzey Yarım Küre'de sağa, Güney Yarım Küre'de sola sapmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın eksenini etrafında dönmesi
- B) Güneş ışınlarının geliş açılarının farklı olması
- C) Dünya'nın Güneş çevresinde dönmesi
- D) Ekliptik ile eksen arasında $23^\circ 27'$ lik bir açı olması
- E) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması

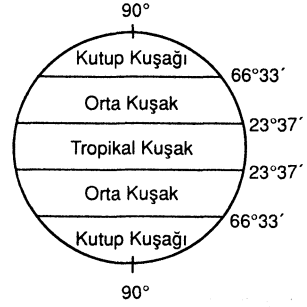
(1995-ÖYS)

38. Aşağıdaki tarihlerin hangisinde, Güneş aynı meridyen üzerinde bulunan yerlerde aynı anda doğar ve aynı anda batar?

- A) 21 Ocak B) 21 Mart C) 21 Haziran
- D) 23 Ekim E) 21 Aralık

(1996-ÖYS)

39. Şekilde, matematik iklim kuşakları gösterilmiştir.

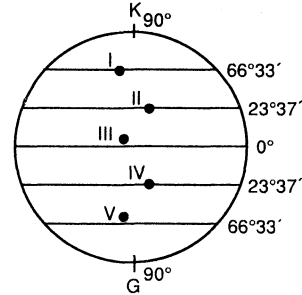


Orta kuşaklarla kutup kuşakları arasındaki sınırın $66^\circ 33'$ den geçmesine temel alınan ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kara ve denizlerin dağılışı
- B) Sürekli rüzgarlar
- C) Basınç kuşakları
- D) Aydınlanma daireleri
- E) Buzul alanlarının dağılışı

(1997-ÖYS)

40. Aşağıdaki şekilde, Yerküre üzerinde beş nokta verilmiştir.



21 Aralık'ta, bu noktalardan hangisi güneş ışınlarını dik, hangisi en dar açıyla alır?

	Güneş ışınlarını dik açıyla alan nokta	Güneş ışınlarını en dar açıyla alan nokta
A)	II	V
B)	IV	I
C)	III	IV
D)	III	I
E)	IV	II

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

41. Aşağıdaki sayılardan hangisi yerkürenin ekvator yarıçapının uzunluğuna eşittir?

- A) 40 076 km B) 40 009 km
C) 510 101 000 km D) 21 476 km
E) 6378 km

(1973-ÜSS)

42. Yörüngesi elips biçiminde olduğundan Dünya, mart ayında Güneş'e yaklaşmakta, haziran ayında Güneş'ten uzaklaşmaktadır. Oysa Türkiye'de sıcaklık ortalamalarının mart ayında haziran ayından daha düşük olduğu gözlenmektedir.

Yukarıdaki durumdan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Güneş'e yaklaştıkça Dünya üzerindeki sıcaklık düşmektedir.
B) Haziran ayında Güneş ışınlarının yere düşme açıları büyümektedir.
C) Mart ayında atmosfer çok nemli olduğundan sıcaklığı düşürmektedir.
D) Haziran ayında atmosfer incelik seyreltiği için ısıyı iyi iletmemektedir.
E) Haziran ayında Güneş daha çok ısı enerjisi yaymaktadır.

(1979-ÜSS)

CEVAPLAR

1. D	2. E	3. A	4. A	5. C	6. C
7. D	8. B	9. B	10. E	11. D	12. B
13. B	14. D	15. A	16. D	17. A	18. D
19. C	20. B	21. D	22. A	23. E	24. A
25. D	26. E	27. A	28. B	29. E	30. D
31. E	32. E	33. B	34. A	35. D	36. D
37. A	38. B	39. D	40. B	41. E	42. B

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Cismin gölgesinin sıfır olması için güneş ışınlarının, öğle vakti yatay düzleme 90° açıyla gelmesi gerekir. Ankara Dönencelerinin dışındadır. Bu nedenle güneş ışınlarını hiçbir zaman dik açıyla almaz.

Yanıt D

2. Uzay aracının hızı yer kürenin dışında döndüğü için yerin hızından daha büyüktür.

Yanıt E

3. Yer ekseninin Ekvator düzlemi ile yaptığı hiçbir zaman değişmez.

Yanıt A

4. Arjantin, Güney yarım kürede yer aldığından Türkiye ile aynı anda zıt mevsimleri yaşar.

Yanıt A

5. Ekvator üzerinde yıl boyunca gece gündüz süresi eşittir. Ekvatordan kutuplara gidildikçe gece-gündüz süre farkı artar. Ekvatora en yakın olan Kolombo'da gece-gündüz süre farkı en azdır.

Yanıt C

6. 21 Aralık'ta bulunduğumuz noktadan güneye doğru gidersek gündüz süresinin uzadığını gözlemliyoruz.

Yanıt C

7. Gün uzunluğunun 24 saat olması, Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönme süresidir. A, B, C ve E seçenekleri eksen eğikliğinin sonucudur.

Yanıt D

8. Çizgisel hızın en fazla olduğu paralel Ekvatordur.

Yanıt B

9. Bir ülkenin coğrafi konumu, iklimi, yerşekilleri gibi doğal özelliklerinin milletler arası politikada oynadığı rol, Jeopolitik'in konusudur.

Yanıt B

10. Y noktası Oğlak dönencesi üzerindedir. 21 Aralık'ta güneş ışınları 90° açıyla alır. Cismin gölgesi en kısa olur.

Yanıt E

11. Ekvatordan kutuplara çizgisel hız azalır. Kutup dairesi üzerindeki uçağın hızı en az, Ekvator üzerindeki uçağın hızı en fazladır.

Yanıt D

12. Yerel saat farkı en az ve enlem farkı en fazla olan ülke Şili'dir.

Yanıt B

13. Açıklamada verilen durumun nedeni eksen eğikliğidir. A, C, D, E seçenekleri eksen eğikliğinin sonucunda oluşur. Ekvatorda yıl boyunca gece-gündüz sürecinin eşit olmasının nedeni ise aydınlanma dairesinin Ekvatoru yıl boyunca iki eşit parçaya bölmесidir.

Yanıt B

14. Y noktası Kuzey Kutup Dairesi üzerindedir. Z noktası ise Kuzey Yarım Küre'nin Orta kuşağında yer alır. Bu çıkarımları 21 Hazirandaki gündüz uzunluğuna göre yaparız. Y noktası ile Z noktası aynı meridyen üzerinde olabilecekleri gibi farklı meridyen üzerinde olabilirler. Bu bilgi kesin değildir.

Yanıt D

15. 21 Mart ve 23 Eylül (Ekinoks) tarihlerinde bir noktanın gece-gündüz süresine bakılarak yarım küresi saptanamaz.

Yanıt A

16. Fransa ve Arjantin farklı yarım kürede yer alır. Eksen eğikliğinden dolayı aynı anda zıt mevsimler yaşanır. Bu nedenle aynı tarım ürünü farklı zamanlarda olgunlaşır.

Yanıt D

17. K, L ve M kentleri aynı yarım kürede olamaz. Çünkü K kentinde 21 Haziran'da gündüz süresi 12 saatten azdır. K kenti Güney yarım kürede yer alır.

Yanıt A

18. Dünya eksenini çevresinde batıdan doğuya doğru döndüğü için A, B, C, E seçeneklerindeki özellikler ortaya çıkar.

Yanıt D

19. Verilen merkezler aynı boylam üzerinde oldukları için yerel saatleri aynıdır. Gölge boyunun en kısa olduğu an yerel saat 12:00'dir.

Yanıt C

20. Ülkemizde en uzun gündüz 21 Haziran'da yaşanır. 21 Haziran'dan sonra gündüz süresi kısaltmaya başlar. Ülkenin kuzeyinde gündüz süresi, güneyinden daha uzundur. Bu nedenle tarih 21 Haziran - 23 Eylül arası olmalıdır.

Yanıt B

21. Türkiye'de cisimlerin gölgesi yıl boyunca kuzeye düşer. Kış mevsiminde ülkemizin kuzey kesimlerinde gece uzunluğu güney kesiminden fazladır. Bu nedenle II. ve IV. nolu özellikler ülkemizin kuzey yarımküre'de yer aldığını kanıtlar.

Yanıt D

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

22. Dünya, eksenini etrafında döndüğü için okyanus akıntıları halkalar oluşturur.

Yanıt A

23. Yer eksenini yörünge düzlemine dik olsaydı, mevsimler oluşmazdı. Yeryüzünde yıl boyunca aynı mevsim özellikleri yaşanırdı.

Yanıt E

24. Ekvator düzlemi ile yörünge düzlemini arasındaki açı büyürse tropikal (ekvatorial) kuşak genişleyecektir.

Yanıt A

25. Ekvatorda yıl boyunca gece-gündüz süreleri yıl boyunca eşittir. Ekvatordan kutuplara gidildikçe gece-gündüz süre farkı artar. Ekvatora yakın noktada gece-gündüz süre farkı azdır.

Yanıt D

26. Aynı anda farklı yarımkürelerde zıt mevsimlerini yaşanmasının nedeni eksen eğikliğidir.

Yanıt E

27. Ekvatordan kutuplara doğru güneş ışınlarının düşme açısı küçülür. Dünya'nın şeklinden kaynaklanan bu özellik sonucu Ekvatordan kutuplara doğru sıcaklık azalır.

Yanıt A

28. Ay'nın atmosferi olmadığından Ay'da meteorolojik olaylar oluşmaz.

Yanıt B

29. Gündüz ve gece süreleri eksen eğikliğinin etkisiyle uzayıp, kısalır. A, B, C, D seçenekleri Dünya'nın günlük hareketinin sonucunda oluşur.

Yanıt E

30. Güneş ışınlarının Dünya'nın şeklinden dolayı kutuplar çevresine yıl boyunca eğik açıyla düşer. Bu nedenle Kutuplar yıl boyunca soğuktur.

Yanıt D

31. Güneş ışınlarının Yengeç dönencesine dik geldiği gün 21 Haziran'dır. 21 Haziran KYK'de yaz gündönümüdür.

Yanıt E

32. 21 Mart ve 23 Eylül (Ekinoks) tarihlerinde Dünya'nın her yerinde gece-gündüz süresi eşittir.

Yanıt E

33. Her iki yarımkürenin bahar başlangıç günleri ekinoks tarihleridir. Ekinokslarda aynı boylam üzerinde güneşin doğuş ve batış saatleri aynıdır.

Yanıt B

34. Eksen eğikliğinden ötürü gece-gündüz süreleri farklılaşır ve mevsimler oluşur. Yer eksenini ile ekliptik arasındaki açığa eksen eğikliği denir.

Yanıt A

35. Eksen eğikliğine bağlı olarak Dünya üzerindeki herhangi bir noktaya güneş ışınlarının düşme açısı yıl boyunca değişir.

Yanıt D

36. Ekinoks tarihlerinde (21 Mart - 23 Eylül) aydınlanma dairesi kutup noktalarından teğet geçer.

Yanıt D

37. Dünya'nın kendi eksenini etrafında batıdan doğuya dönmesi nedeniyle oluşan Coriolis (koryolis) kuvveti, rüzgarların KYK'de sağa, GYK'de sola sapmalarına neden olur.

Yanıt A

38. 21 Mart ve 23 Eylül (Ekinoks) tarihlerinde aynı meridyen üzerindeki tüm noktalarda güneş aynı anda doğar ve batar.

Yanıt B

39. Matematik iklim kuşaklarının oluşumunu sağlayan etken eksen eğikliğidir. Kutup dairelerinin belirlenmesinde gece ve gündüz süresinin 24 saat olmasıdır. Aydınlanma dairesi 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde Kutup dairelerinden teğet geçerek gece-gündüz sürelerinin 24 saat ve üzeri olan alanları belirlemiştir.

Yanıt D

40. 21 Aralık'ta güneş ışınları Oğlak Dönencesine dik açıyla düşer. Kuzey Kutup noktası ise güneş ışınlarını eğik açıyla alır.

Yanıt B

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

41. Ekvatorun yarıçapı 6378,4 km'dir.

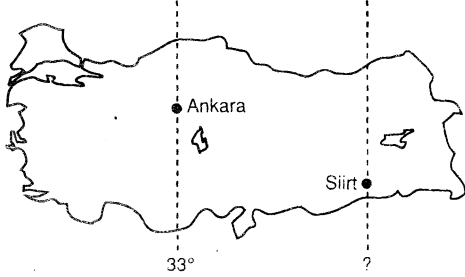
Yanıt E

42. Dünya yörüngesinin elips olmasından dolayı Dünya'nın güneşe olan uzaklığı değişir. Fakat bu değişim sıcaklık üzerinde etkili değildir. Yer kürenin sıcaklığını etkileyen temel etken güneş ışınlarının yere düşme açısıdır. Bu nedenle Haziran ayında sıcaklık artmaktadır.

Yanıt B

ÖSS SORULARI

1.



Türkiye'de yerel saat kullanılsa, 33 derece doğu boylamında yer alan Ankara'da saat 9.00 iken Siirt'te 9.36' olur.

Buna göre, Siirt hangi boylam üzerindedir?

- A) 42 derece doğu B) 41 derece doğu
C) 40 derece doğu D) 39 derece doğu
E) 38 derece doğu

(1984-ÖSS)

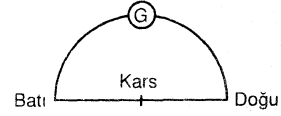
2. Bir ülke içinde, her yerin kendine özgü "yerel saat"i vardır. Ancak o ülkede bunlardan sadece biri ya da birkaçı ortak saat olarak kullanılır.

**Bir ülkede birden çok ortak saat kullanılması-
nın nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

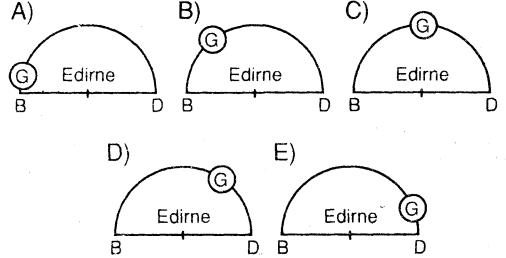
- A) Ülkede iletişim ağının yetersiz olması
B) Ülkenin doğu-batı yönünde geniş bir alan kaplaması
C) Büyük yerleşim merkezlerinin birbirinden uzak olması
D) Ülkenin Ekvator'a uzak olması
E) Ülkenin adalar üzerinde bulunması

(1985-ÖSS)

3.



**Güneş, yandaki gibi, Kars boylamı üzerinden
Edirne'den hangi konumda görünür?**



(1986-ÖSS)

4. Bir yerin matematik konumu neyi gösterir?

- A) Büyük denizlere olan uzaklığını
B) İşlek kara ve deniz yollarına göre yerini
C) Büyük kentlere olan yakınlığını
D) Deniz düzeyinden olan yükseltisini
E) Evatora ve başlangıç meridyenine göre yerini

(1988-ÖSS)

5. Güneş Ekvator üzerindeyken, biri Kuzey diğeri Güney yarımkürede olan iki noktada güneşin aynı saate doğması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Yükseltilerinin aynı olmasına
B) Aynı boylam üzerinde bulunmalarına
C) Enlem derecelerinin aynı olmasına
D) Yerçekillerinin benzer olmasına
E) Dönenceler arasında bulunmalarına

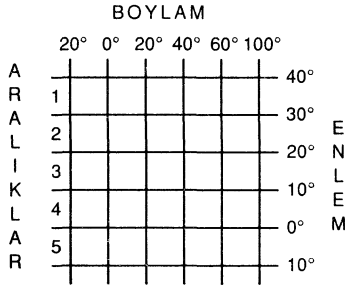
(1988-ÖSS)

6. TRT'den verilen saat ayarında 40° Doğu boylamının yerel saati esas alınsaydı, 33° Doğu boylamında bulunan Ankara'da yerel saatin-den kaç dakika farklı bir zaman ayarı kullanılmış olurdu?

A) 7 B) 10 C) 28 D) 33 E) 47

(1988-ÖSS)

7.



Yukarıdaki şekle göre, başlangıç meridyeni ile yengeç dönencesinin kesiştiği nokta kaç-ıncı aralıkta yer alır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4. E) 5.

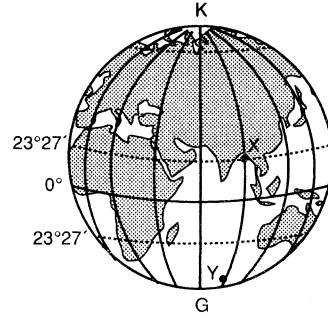
(1989-ÖSS)

8. Havanın bulutsuz olduğu bir günde, düz bir araziye dikilen çubuğun gölgesi üzerinde yapılan gözlemlerden, o yerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini belirlemede yararlanılmaz?

A) Boylam derecesini
B) Enlem derecesini
C) Yerel saatini
D) Yükseltisini
E) Bulunduğu yarımküreyi

(1990-ÖSS)

9.

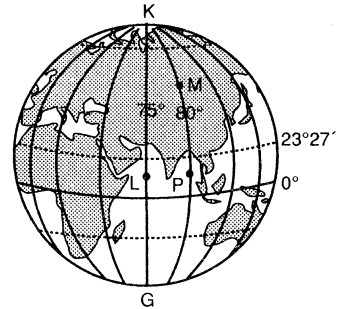


Aşağıdakilerden hangisi, şekildeki X ve Y noktaları için yıl boyunca birbirinin aynıdır?

A) Gündüz süresi
B) Yerel saat
C) Güneş ışınlarının geliş açısı
D) Hâkim rüzgâr yönü
E) Yağış rejimi

(1992-ÖSS)

10.



P noktasında yerel saat 17.00 iken M ve L noktalarında yerel saat kaçtır?

	M	L
A)	16.40	17.00
B)	16.10	17.20
C)	17.20	16.40
D)	17.00	16.40
E)	17.00	17.00

(1993-ÖSS)

11. Ankara, 33° Doğu meridyeni ve 40° Kuzey paralelinde yer almaktadır.

**Aşağıdakilerin hangisi üzerinde bulunan bir yerde, verilen tarihte gündüzler Ankara'da-
kinden daha uzundur?**

- A) 60° Doğu meridyeni, 23 Eylül
B) 50° Kuzey paraleli, 21 Haziran
C) 30° Kuzey paraleli, 21 Haziran
D) 10° Doğu meridyeni, 21 Mart
E) 60° Kuzey paraleli, 21 Mart

(1994-ÖSS)

12. Türkiye'de yaz saati uygulaması için saatler bir saat ileri alındığında aşağıdaki illerin hangisinde yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark en az olur?

- A) Edirne B) Çanakkale C) Diyarbakır
D) Trabzon E) Iğdır

(1998-ÖSS)

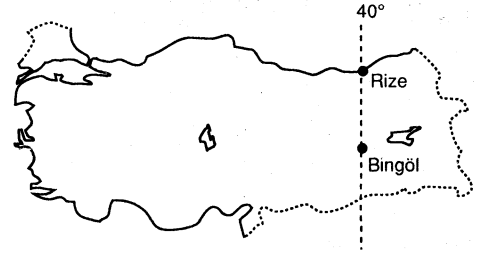
13. Aralarında 1° lik fark bulunan iki paralel arasındaki uzaklık değişmezken, aralarında 1° lik fark bulunan iki meridyen arasındaki uzaklık Ekvator'dan kutuplara gidildikçe azalmaktadır.

Meridyenler arasındaki uzaklığın değişmesi, aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Yerin kutuplardan basık olmasıyla
B) Meridyenlerin kutup noktalarında birleşmesiyle
C) Meridyen daireleri uzunluğunun, Ekvator'un uzunluğuna yakın olmasıyla
D) Ekvator düzlemi ile yörünge düzlemi arasında 23° 27' lik açı bulunmasıyla
E) Birbirini izleyen iki meridyen arasında 4 dakikalık yerel saat farkı olmasıyla

(1999-ÖSS)

14. Aşağıda haritada, Rize ile Bingöl il merkezlerinin yakınından geçen boylam gösterilmiştir.



Haritadaki bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi Rize ve Bingöl'de aynıdır?

- A) Yerel saat
B) Bitki örtüsü
C) Yıllık sıcaklık ortalaması
D) Ekvator'a olan uzaklık
E) Başlangıç meridyenine olan uzaklık

(2000-ÖSS)

15. Dünya üzerinde olduğu varsayılan meridyen yayı, başlangıç meridyeninden başlayarak 180° doğuda, 180° batıda olmak üzere ayrılmış, 180° meridyeni aynı zamanda tarih değiştirme çizgisi olarak kabul edilmiştir.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak yerel saati başlangıç meridyeninden 50 dakika ileri olan bir nokta için;

- I. Dünya'nın bu noktadaki dönüş hızı
II. Ekvator'a olan uzaklığı
III. Tarih değiştirme çizgisine göre zaman farkı
IV. Başlangıç meridyenine olan uzaklığı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve IV

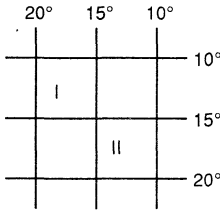
(2001-ÖSS)

16. Aşağıdakilerden hangisinde enlemin etkili olduğu savunulamaz?

- A) İç Anadolu Bölgesi'nde kuzey sektörlü rüzgârların sıcaklığı düşürmesi
- B) Antalya'da deniz turizmi mevsiminin Samsun'dakinden önce başlaması
- C) Ege Bölgesi'nden İç Anadolu Bölgesi'ne doğru sıcaklığın düşmesi
- D) Akdeniz Bölgesi'nden Marmara Bölgesi'ne doğru maki üst sınırının alçalması
- E) Yaz mevsiminde, Karadeniz Bölgesi'nde gündüz sürelerinin Akdeniz Bölgesi'ndekinden uzun olması

(2002-ÖSS)

17.



Şekilde coğrafi koordinatları gösterilen I ve II numaralı bölgelerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Gerçek yüzölçümleri birbirine eşittir.
- B) Oğlak Dönencesi ile ekvator arasında yer alırlar.
- C) İkisinin de doğusu ile batısı arasında zaman farkı 20 dakikadır.
- D) Başlangıç meridyeninin batısında yer alırlar.
- E) İkisine de güneş ışınları yılda iki kez dik gelir.

(2002-ÖSS)

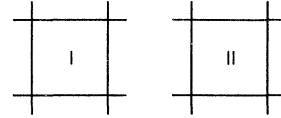
18. X noktasının yerel saati, Y noktasının yerel saatinde bir saat ileridir.

Buna göre X ve Y noktalarıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) X noktası ile Y noktası aynı yarımkürededir.
- B) X noktası ve Y noktası aynı enlem üzerindedir.
- C) X noktası ile Y noktası aynı kıta üzerindedir.
- D) X noktası, Y noktasının doğusundadır.
- E) X noktası ve Y noktası tarih değiştirme çizgisinin farklı taraflarındadır.

(2003-ÖSS)

19.



İzdüşümsel alanları eşit olan I ve II numaralı bölgelerin doğusuyla batısı arasında 10 meridyen, kuzeyiyle güneyi arasında 10 paralel vardır.

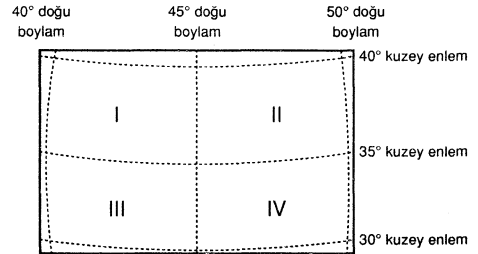
Bu iki bölge için aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) İkisi de aynı yarımkürededir.
- B) Kuzey kutup noktasına uzaklıkları eşittir.
- C) Başlangıç meridyenine uzaklıkları eşittir.
- D) İkisi de okyanus üzerindedir.
- E) Ekvatora uzaklıkları eşittir.

(2004-ÖSS)

ÖYS SORULARI

20.



Yukarıda enlem ve boylam dereceleriyle belirlenmiş bölgenin Türkiye'ye ait olan kesimi kaç numaralı bölüm ya da bölümler içinde kalır?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) III ve IV
- D) II ve IV
- E) Yalnız IV

(1982-ÖYS)

21. Yerel saatleri 1 saat farklı olan iki nokta arasında kaç derecelik boylam farkı vardır?

- A) 4 B) 10 C) 15 D) 16 E) 20

(1985-ÖYS)

22. Yeryüzünde birbirinden farklı konumlara sahip iki noktanın yerel saatlerinin aynı olması neyi gösterir?

- A) Güneş ışınlarının aynı eğimde geldiğini,
B) Aynı enlem üzerinde bulunduklarını,
C) Aynı boylam üzerinde bulunduklarını,
D) Aynı yarımkürede yer aldıklarını,
E) Yükseltilerinin aynı olduğunu,

(1987-ÖYS)

23. 45° doğu boylamında yerel saat 15.00 iken 45° batı boylamında yerel saat kaç olur?

- A) 09.00 B) 09.30 C) 10.10
D) 10.30 E) 10.45

(1989-ÖYS)

24. Yerel saati, başlangıç meridyenindeki yerel saatten 200 dakika ileri olan yerin boylamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 15° doğu B) 15° batı C) 30° doğu
D) 50° doğu E) 50° batı

(1990-ÖYS)

25. Meridyenlerin hangi özelliği, bütün meridyenlerin kutuplardan geçmesinin bir sonucu değildir?

- A) Eşit uzunlukta olmaları
B) Ekvatora dik olmaları
C) Birbirine paralel olmamaları
D) Bir paralel boyunca birbirlerinden eşit uzaklıkta olmaları
E) Bir başlangıç meridyeninin bulunması

(1990-ÖYS)

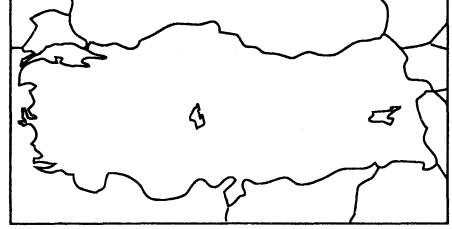
26. Türkiye'nin her yerinde 45° doğu meridyeninin yerel saati kullanılmaktadır.

Güneş, 21 Mart'ta, 44° doğu meridyenindeki Iğdır'da saat 04.20'de doğduğuna göre, 29° doğu meridyenindeki İstanbul'da, aynı gün saat kaçta batar?

- A) 15.20 B) 16.45 C) 17.20
D) 18.45 E) 19.00

(1991-ÖYS)

27.



Türkiye'nin uç noktalarına şekildeki gibi teğet olarak çizilen dikdörtgenin kuzeybatıdaki köşesinin koordinatları aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Paralel Meridyen

- A) 42° kuzey 26° doğu
B) 42° kuzey 36° doğu
C) 36° kuzey 26° doğu
D) 36° kuzey 45° doğu
E) 26° kuzey 42° doğu

(1991-ÖYS)

28. Aynı meridyen üzerinde bulunan X ve Y noktaları arasındaki uzaklık 6438 km'dir.

X noktası ekvator üzerinde olduğunu göre, Y noktası hangi paralel dairesi üzerinde yer alır?

- A) 26 B) 32 C) 44 D) 58 E) 65

(1993-ÖYS)

29. İki meridyen arasındaki uzaklığın ekvatorдан kutuplara gidildikçe azalmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın şeklinin geoit olması
B) Meridyen boylarının eşit olması
C) Paraleller arasında kalan meridyen yaylarının eşit olması
D) Eksenin ekvator düzlemini dik kesmesi
E) Ekvator düzlemi ile ekliptiğin çakışmaması

(1993-ÖYS)

30. Aşağıdakilerden hangisi farklı konumdaki iki yerin aynı boylamda olduğunun kesin kanıtıdır?

- A) Yerel saatlerinin aynı olması
- B) Doğal bitki örtülerinin aynı olması
- C) Başlangıç meridyenine olan uzaklıklarının eşit olması
- D) Aynı tarihlerde aynı mevsimlerin yaşanması
- E) Gece gündüz uzunluklarının yıl boyunca aynı olması

(1995-ÖYS)

31. Türkiye'nin aşağıdaki coğrafi özelliklerinden hangisi özel konumu ile ilgili değildir?

- A) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- B) Doğusu ile batısı arasında yerel saat farkının 76 dakika olması
- C) Kıyı kesiminin, iç kesimlere göre daha fazla yağış alması
- D) Asya ve Avrupa kıt'alarında yer alması
- E) Farklı ekonomik düzeydeki ülkeler arasında yer alması

(1995-ÖYS)

32. Ekvatordan 1665 km kuzeyde olan Y noktasının yerel saati, başlangıç meridyenindeki bir yerin yerel saatinden 72 dakika ileridedir.

Buna göre Y noktasının koordinatları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 10° kuzey – 72° doğu
- B) 15° kuzey – 18° doğu
- C) 15° kuzey – 36° doğu
- D) 15° kuzey – 18° batı
- E) 10° kuzey – 72° batı

(1997-ÖYS)

33. Ekvator'un 4218 km kuzeyinde bulunan ve yerel saati başlangıç meridyeninden 3 saat 20 dakika ileri olan bir yerin koordinatları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 38° kuzey – 50° doğu
- B) 58° kuzey – 33° batı
- C) 30° kuzey – 80° doğu
- D) 30° kuzey – 50° doğu
- E) 38° kuzey – 33° batı

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

34. Dilim saatine göre Ankara'da tarih 8 Temmuz, saat 10 iken, doğru yarım kürede 90 derece meridyeninde kaç olur?

- A) 4 B) 6 C) 14 D) 2 E) 12

(1967-ÜSS)

35. Aşağıdaki derecelerden hangisi başlangıç meridyeni ile tarih değiştirme çizgisi arasındaki boylam farkına eşittir?

- A) 110° B) 275° C) 180° D) 320° E) 45°

(1973-ÜSS)

36. 29° doğu meridyeni üzerinde bulunan İstanbul'da yerel saat 11.10 iken, 37° doğu meridyeni üzerinde bulunan Sivas'ta saat kaçtır?

- A) 11.18 B) 11.22 C) 11.30
- D) 11.38 E) 11.42

(1973-ÜSS)

37. Aşağıdaki enlem dairelerinden hangisi üzerinde 100 km. doğuya gidilirse en büyük yerel saat farkı görülür?

- A) 0° Ekvator
B) 20° kuzey
C) 40° güney
D) 60° güney
E) 80° kuzey

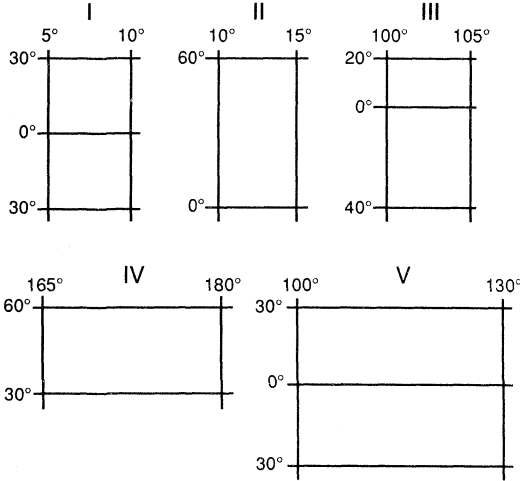
(1977-ÜSS)

38. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin özel konumunun bir sonucudur?

- A) Karadeniz kıyılarının Akdeniz kıyılarından serin olması
B) Doğusu ile batısı arasında yerel saat farkının olması
C) Mevsimler arasında belirgin farklar olması
D) Doğu Karadeniz bölgesinde turuncgil yetiştirilmesi
E) Kış mevsiminde cephesel yağışların görülmesi

(1977-ÜSS)

39.



Konumları yukarıda numaralı olarak verilmiş beş tarım ülkesi, toprak, su, yükselti ve deniz etkisi gibi koşullar bakımından birbirine denktir.

Bu ülkelerin hangisinde daha çeşitli tarım ürünü yetiştirilebilir? (Konumların tümünü kara parçası olarak düşününüz.)

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

(1980-ÜSS)

38. Bir ülkede kullanılan ortak saat ayarı ile o ülkenin herhangi bir yerinin yerel saati arasındaki farkı bulmak için aşağıdaki işlemlerden hangisi yeterlidir?

- A) Güneşin gökyüzünde izlediği yolun aralıksız gözlenmesi
B) İstenilen yerin kaçınıcı enlem üzerinde olduğunun bilinmesi
C) Güneşin doğu ve batışı arasında geçen sürenin saptanması
D) İstenilen yerin kaçınıcı saat diliminde olduğunun bilinmesi
E) Yatay bir düzleme dik bir çubuğun en kısa gölgeyi verdiği anın saptanması

(1980-ÜSS)

CEVAPLAR

1. A	2. B	3. D	4. E	5. B	6. C
7. B	8. D	9. B	10. D	11. B	12. E
13. B	14. A	15. C	16. C	17. A	18. D
19. E	20. A	21. C	22. C	23. A	24. D
25. E	26. C	27. A	28. D	29. A	30. A
31. B	32. B	33. A	34. C	35. C	36. E
37. E	38. D	39. B	40. E		

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

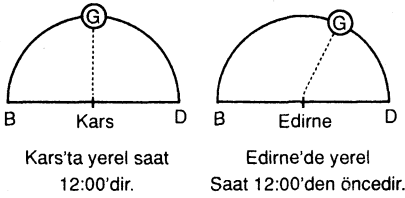
1. $09:36 - 09:00 = 36'$ yerel saat farkı
 $36' : 4' = 9^\circ$ boylam farkı
 $33^\circ + 9^\circ = 42^\circ$ DM

Yanıt A

2. Doğu-batı yönünde geniş yer kaplayan ülkelerde birden fazla ortak saat kullanılır.

Yanıt B

3.



Çünkü Edirne, Kars'ın batısındadır.

Yanıt D

4. Matematik konum, bir yerin Ekvatora ve başlangıç meridyenine göre olan konumudur.

Yanıt E

5. Güneş Ekvator üzerinde iken tarih ekinokstur. Ekinoksta aynı boylam üzerinde bulunan tüm noktalarda güneş aynı anda doğar, aynı anda batar.

Yanıt B

6. $40^\circ - 33^\circ = 7^\circ$ boylam farkı
 $7^\circ \times 4' = 28'$ yerel saat farkı.

Yanıt C

7. $23^\circ 27'$ Kuzey Enlemi, Yengeç Dönencesidir. Greenwich ile Yengeç Dönencesinin kesişme yeri 2 nolu aralıktır.

Yanıt B

8. Bir yerin yükseltisi o yerin özel konumudur. Cismin gölge uzunluğu, yönü gibi özellikleri bulunduğu yarım küreyi, enlemi, boylamı yerel saati bulmamıza yarar.

Yanıt D

9. Aynı boylam üzerinde yer alan merkezlerin yerel saatleri yıl boyunca eşittir.

Yanıt B

10. M ve P aynı boylamda oldukları için yerel saatleri aynıdır. M ve L nokta arasında;
 $80^\circ - 75^\circ = 5^\circ$ boylam farkı
 $5^\circ \times 4' = 20'$ yerel saat farkı vardır.
 $17:00' - 00:20' = 16:40'$

Yanıt D

11. 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde (Ekinoks) Dünya'nın her yerinde gece-gündüz süresi eşit olduğundan yanıt A, D ve E seçenekleri olamaz. 21 Haziranda Ekvatordan Kuzey Kutbuna gidildikçe gündüz süresi uzar. 40° K göre daha kuzeyde olan doğru yanıttır.

Yanıt B

12. Türkiye, yaz saati uygulamasına geçtiğinde 45° DM Iğdır'ın yerel saatini kullanır. Bu nedenle Iğdır'da yerel saat ile ulusal saat aynı olduğu için fark en azdır.

Yanıt E

13. Meridyenler kutup noktalarında birleştikleri için aralarındaki uzaklıklar eşit değildir.

Yanıt B

14. Rize ve Bingöl aynı boylam üzerinde oldukları için yerel saatleri aynıdır.

Yanıt A

15. Yerel saati, başlangıç meridyeninden 50' ileri olan noktanın çizgisel hızını, Ekvatora olan uzaklığını ve Greenwich'e olan uzaklığını hesaplayabilmek için enlem değerini bilmemiz gerekir. Verilen bilgilerden bu noktanın boylamına ulaşırız. Bu nokta ile tarih değiştirme çizgisi arasındaki zaman farkını hesaplarız.

Yanıt C

16. Ege Bölgesinden İç Anadolu Bölgesine doğru sıcaklığın düşmesinin nedeni, yükseltinin artmasıdır.

Yanıt C

17. Enlem ve boylam farkı aynı olan I ve II nolu bölgelerin yüzölçümleri eşit değildir. Çünkü I. numaralı bölge Ekvatora daha yakın olduğu için yüzölçümü daha büyüktür.

Yanıt A

18. X noktasının yerel saati, Y noktasının yerel saatinden bir saat ileri olduğuna göre X noktası, Y noktasının doğusundadır.

Yanıt D

19. Enlem ve boylam farkı eşit olan bölgelerin, izdüşümsel alanları da eşitse ya aynı enlem aralığında ya da farklı yarım kürelerde enlem dereceleri aynı olan paraleller üzerinde yer alır. Her iki koşulda da Ekvatora olan uzaklıkları eşittir.

Yanıt E

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

20. Türkiye, 36° – 42° Kuzey paralelleri, 26° – 45° Doğu meridyenleri ile I numaralı bölümde yer alır.

Yanıt A

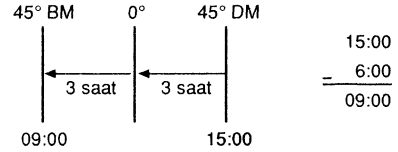
21. 1 saat = 60'
60 : 4' = 15° boylam farkı

Yanıt C

22. Aynı boylam üzerinde bulunan tüm noktalarda yerel saat aynıdır.

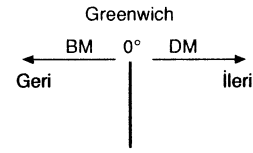
Yanıt C

23. 45° + 45° = 90° boylam farkı
90° x 4' = 360' yerel saat farkı
360 : 60 = 6 saat



Yanıt A

- 24.



$$200' : 4' = 50^\circ \text{ DM}$$

Yanıt D

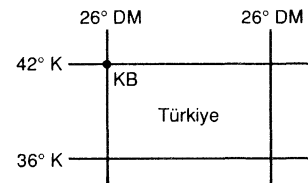
25. Bütün meridyenlerin kutuplardan geçmesinin sonuçları arasında, bir başlangıç meridyeninin bulunması yoktur. Başlangıç meridyeni sistemin daha kolay anlaşılır olması nedeniyle verilmiştir.

Yanıt E

26. 44° – 29° = 15°
15° x 4' = 60'
Ekinokslarda gece ve gündüz süresi eşittir. Bu nedenle 04:20 + 12:00 = 16:20'de Iğdır'da batan güneş,
16 : 20 + 60' = 17:20 İstanbul'da batar.

Yanıt C

- 27.



Yanıt A

28. X noktası Ekvator üzerinde yer aldığına göre, Y noktası 58° paraleli üzerindedir.
 $6438 : 111 \text{ km} = 58^\circ$
 Paraleller arası 111 km 'dir.

Yanıt D

29. Dünya'nın şeklinden dolayı Ekvatordan kutuplara doğru iki meridyen arası uzaklık azalır.

Yanıt A

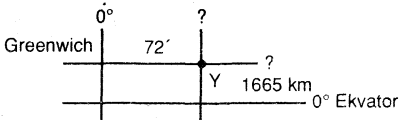
30. Aynı boylam üzerinde bulunan tüm noktalar güneşin karşısından aynı anda geçtikleri için yerel saatleri aynıdır.

Yanıt A

31. Türkiye'nin en doğusu ile en batısı arasındaki 19 meridyen, $76'$ dakikalık yerel saat farkının olması matematik konum ile ilgilidir.

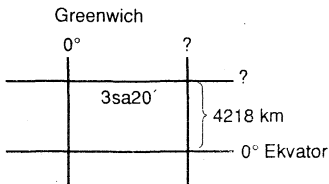
Yanıt B

32. $1665 : 111 = 15^\circ$ Kuzey Paraleli
 $72' : 4' = 18^\circ$ Doğu meridyeni



Yanıt B

33.



$4218 : 111 = 38^\circ \text{ K}$
 $3 \times 60' = 180'$
 $180' + 20' = 200'$
 $200' : 4' = 50^\circ \text{ DM}$
 Paraleller arası 111 km 'dir.
 Meridyenler arası zaman farkı 4 dakikadır.

Yanıt A

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

34. Sorunun sorulduğu yılda Türkiye, 30° Doğu meridyeni İzmit'in yerel saatini ortak saat olarak yıl boyunca kullanmaktaydı. Yaz saati yani ileri saat uygulamasını kullanmıyordu. Buna göre;
 $30^\circ \text{ DM} \rightarrow$ saat 10.00 iken
 $90^\circ \text{ DM} \rightarrow$ saat ?
 $90^\circ - 30^\circ = 60^\circ$ boylam farkı
 $60^\circ \times 4' = 240'$ yerel saat farkı
 $240' \div 60' = 4$ saat
 $10.00 + 4.00 = 14.00$ olur.

Yanıt C

35. Başlangıç meridyeninin boylam derecesi 0° 'dir. Tarih değiştirme çizgisinin boylam derecesi ise 180° 'dir. Buna göre aralarındaki boylam farkı 180° dir.

Yanıt C

36. $37^\circ - 29^\circ = 8^\circ$ boylam farkı
 $8^\circ \times 4' = 32'$ yerel saat farkı
- | | |
|--------|--|
| 11:10' | |
| + 32' | |
| 11:42' | |

Yanıt E

37. Meridyenler arası uzaklık kutuplara gidildikçe azalır. Sabit mesafede doğuya veya batıya aynı enlem üzerinde gidilirse kutuplara yakın enlemlerde yerel saat farkı fazla olur.

Yanıt E

38. Doğu Karadeniz Bölümünde, Rize ve Trabzon kıyılarında Akdeniz iklimine özgü turuncgil tarımının yapılması özel konumun sonucudur. A, B, C, E seçenekleri matematik konumun sonuçlarıdır.

Yanıt D

39. Tarım ürünü çeşitliliğinin fazla olması enlem farkının fazla olmasına bağlıdır. Ekvator ile olan enlem farkının fazla olan ülke II. numaralıdır.

Yanıt B

40. Ortak saat, ülke genelinde kullanılan saattir. Herhangi bir yerin yerel saatini cismin gölgesinin en kısa olduğu an olan öğle vaktini saptayarak buluruz. Yerel saat $12:00$ 'dir. Cismin gölgesinden yerel saati bularak ortak saat ile arasındaki farkı hesaplarız.

Yanıt E

ÖSS SORULARI

1. "Okul otobüsü yamacı ağır ağır tırmandıktan sonra geçitte durdu. Yükselti 1584 metre idi. Öğretmen 'Çıktığımız yamacın eğimi % 45'tir. Bu yamacı çıkarken üzerinden geçtiğimiz yolun eğimi ise % 10'dur.' deyince bir öğrenci, 'Aynı yamaçta iki farklı eğim nasıl olur?' diye sordu. Bir başka öğrenci de, 'olur; çünkü, ...' dedi."

İkinci öğrenci boş bırakılan yerde ne söylemiş olursa birinci öğrencinin sorusunu doğru yanıtlamış olur?

- A) yamacın ortalama eğimi % 45 tir.
B) yol yamaçta dönemeçlerle uzatılmıştır.
C) eğim çeşitli yöntemlerle hesaplanabilir.
D) yol eğimi % 10 dan fazla olamaz.
E) taşıtlar, % 45 eğimli bir yamaca tırmanamaz.

(1981-ÖSS)

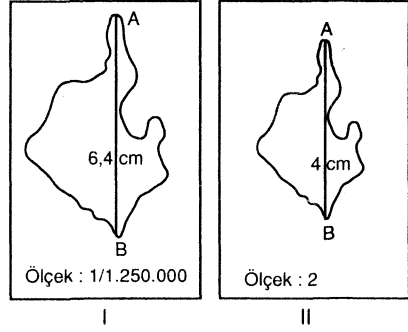
2. "Kasabayı bütünüyle görebilmek için bir araçla gökyüzünde yükselmek gerekir. Ancak, yükseldikçe görülebilen alan büyürken, cisimler küçülür, yapılar birbirinden ayırt edilemez duruma gelir."

Bu durum, aşağıdakilerden hangisini açıklamada iyi bir örnek olur?

- A) Haritaların kullanılışını
B) Haritaların işaretlenişini
C) Ölçek farkının haritaya etkisini
D) Haritaların yönüne konuluşunu
E) Görüş açısının değişmeyişi

(1981-ÖSS)

3.



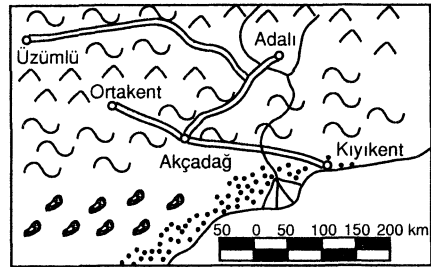
Yukarıda verilen I. haritanın ölçeği 1/1.250.000; bu haritada A ve B noktaları arası 6,4 cm dir.

II. haritada aynı A ve B noktaları arası 4 cm olduğuna göre, bu haritanın ölçeği nedir?

- A) 1/1.500.000 B) 1/2.000.000
C) 1/2.250.000 D) 1/2.640.000
E) 1/3.000.000

(1981-ÖSS)

4.

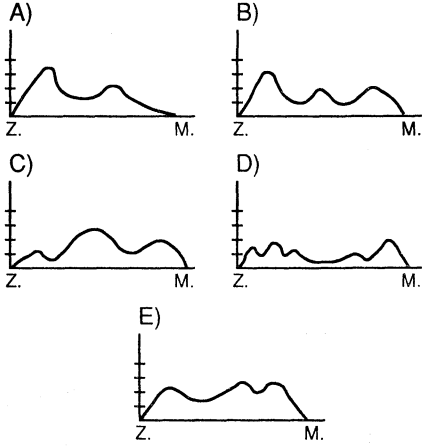


Yukarıda verilen haritaya göre, Kiyikent'le Adalı arası kuş uçuşu olarak yaklaşık kaç km dir?

- A) 200 B) 300 C) 400 D) 500 E) 600

(1981-ÖSS)

5. Aşağıdakilerden hangisi Zonguldak ile Mersin arasında çıkarılacak profile en yakındır?



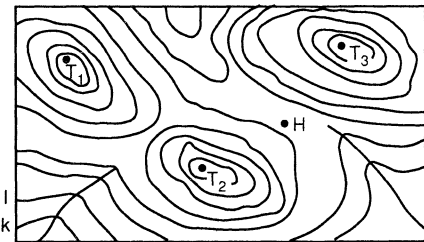
(1982-ÖSS)

6. Ölçeği $\frac{1}{200.000}$ olan bir haritada 5 cm lik uzaklık gerçekte kaç km dir?

A) 2 B) 5 C) 10 D) 20 E) 40

(1982-ÖSS)

7.

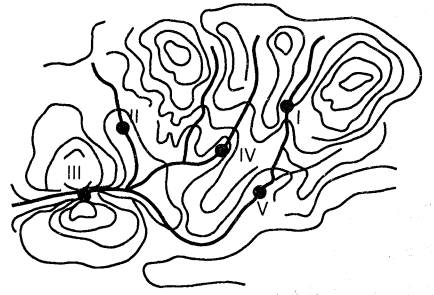


Yukarıdaki haritada görülen eşyüksekti eğri-lerinden I nin değeri 100 m, k nın değeri 50 m ise, H noktasının yüksekliği hangi değerler arasında kalır?

A) 50-100 B) 100-150 C) 150-200
D) 200-250 E) 250-300

(1982-ÖSS)

8.



Yukarıdaki haritada görülen akarsu vadisinde, yamaçların en dik olduğu kesim hangisidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

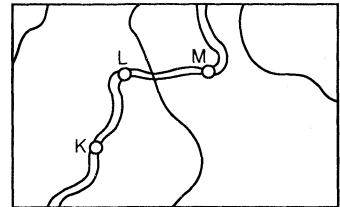
(1983-ÖSS)

9. İki kent arasındaki uzaklık 10 km. dir. Bir haritada bu uzaklık 10 cm. ile gösterildiğine göre bu haritanın ölçeği nedir?

A) $\frac{1}{10.000}$ B) $\frac{1}{25.000}$ C) $\frac{1}{50.000}$
D) $\frac{1}{100.000}$ E) $\frac{1}{200.000}$

(1983-ÖSS)

10.



Yukarıdaki haritada, KLM yolunun uzunluğu 3,5 cm dir. Bu yolun gerçek uzunluğu 7 km olduğuna göre haritanın ölçeği nedir?

A) $\frac{1}{100.000}$ B) $\frac{1}{200.000}$ C) $\frac{1}{350.000}$
D) $\frac{1}{400.000}$ E) $\frac{1}{500.000}$

(1983-ÖSS)

11. K limanından hareket eden bir gemi, L'ye uğradıktan sonra M'ye ulaşmıştır.

Geminin gittiği yol harita üzerinde KL arası 7 cm, LM arası ise 5 cm dir. Gemi bu yolculukta 60 km. yol gittiğine göre, üzerinde ölçüm yapılan haritanın ölçeği nedir?

- A) $\frac{1}{50.000}$ B) $\frac{1}{200.000}$ C) $\frac{1}{500.000}$
D) $\frac{1}{700.000}$ E) $\frac{1}{1.200.000}$

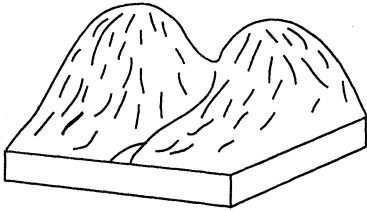
(1983-ÖSS)

12. Türkiye'de illerin dağılışını (idari bölünüş) gösteren haritalar, aşağıdakilerden hangisi için elverişli değildir?

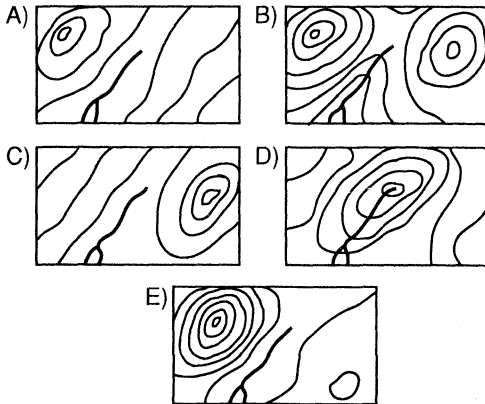
- A) Alan hesaplama
B) Konum belirleme
C) Uzaklık hesaplama
D) Profil çıkarma
E) Yön bulma

(1985-ÖSS)

13.



Yukarıdaki blokdiyagramda görülen yerşeklinin, eşyükselti eğrileriyle gösterilmiş şekil aşağıdakilerden hangisi olabilir?



(1985-ÖSS)

14. Yeryüzünün bir bölümünün kuşbakışı olarak çizilmesiyle elde edilen şekillerin harita özelliğini taşıyabilmesi için, öncelikle aşağıdakilerden hangisi gereklidir?

- A) Yükseklik değerlerinin verilmiş olması
B) Kullanılan işaretlerin açıklanmış olması
C) Eşyükselti eğrileriyle çizilmiş olması
D) Enlem-boylam dairelerinin belirtilmiş olması
E) Çizimin belli bir ölçeğe göre yapılmış olması

(1986-ÖSS)

15. Haritalar yerşekillerinin biçimini gerçeğe tam uygun olarak göstermez. Haritalarda görünen, gerçeğin az ya da çok benzeridir.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Yerşekillerinin karmaşık olması
B) Kuşbakışı bakış sağlanmaması
C) Ölçeğin küçük tutulması
D) Yerkürenin kutuplardan basık olması
E) Küresel yüzeyin düzleme aktarılması olması

(1987-ÖSS)

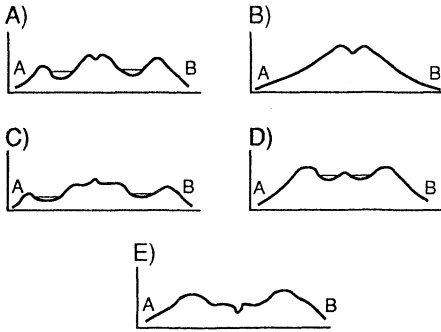
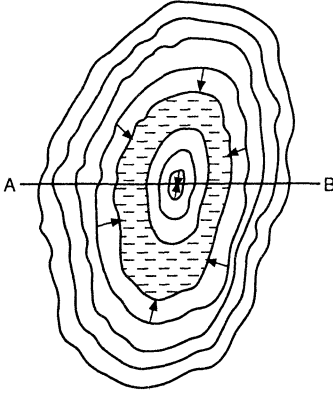
16. Eşyükselti eğretilerinin uzunluğu arazinin engebeliğine göre değişir. Bazı yerlerde de bir nokta halini alabilir.

Aşağıdakilerden hangisi eşyükselti eğrisinin nokta halinde gösterildiği yerlerden biridir?

- A) Vadi tabanları
B) Dağ dorukları
C) Deniz kıyıları
D) Göl yüzeyleri
E) Dik yamaçlar

(1987-ÖSS)

17. Haritada  işareti, çevresine göre çukur olan kapalı alanları gösterir. Buna göre, aşağıda eş yükselti eğrileriyle çizilmiş haritası verilen volkan konisinin, AB doğrultusunda çıkarılmış profili aşağıdakilerden hangisidir?



(1989-ÖSS)

18. Aşağıdakilerden hangisi için,
- İki nokta arasındaki gerçek uzaklığı harita üzerinde ölçülen uzaklıkla karşılaştırma
 - Bir gölün belli bir haritadaki alanını başka bir haritadaki alanıyla karşılaştırma
- işlemlerinden yararlanılabilir?

- A) Harita ölçeği hesaplama
- B) Haritada kullanılan işaretlerin anlamını bulma
- C) Haritanın yapılış amacını kestirme
- D) Harita üzerinde yer saptama
- E) Haritada gösterilen yerşekillerini belirleme

(1990-ÖSS)

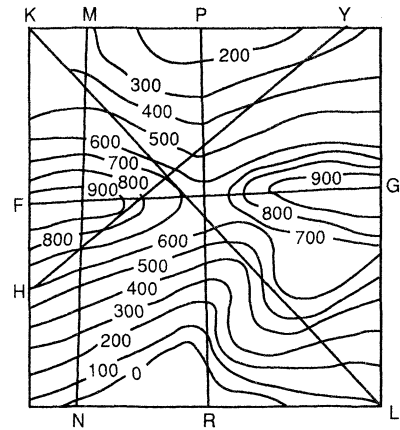
19. Eşyüksekti eğrilerinin aralıklarının sık veya seyrekleşmesi yerşekline bağlıdır.

Aşağıdakilerden hangisini gösteren eşyüksekti eğrileri daha sık aralıklarla çizilir?

- A) Doruk
- B) Dik yamaç
- C) Kıyı çizgisi
- D) Plato
- E) Ova

(1990-ÖSS)

20.

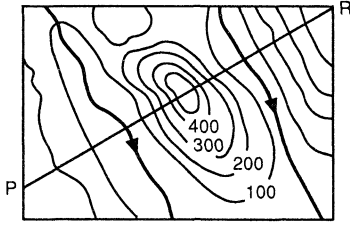


Eşyüksekti eğrileriyle gösterilmiş yukarıdaki haritada, verilen doğrultuların hangisinden çizilen, profilde yükselti farkı en azdır?

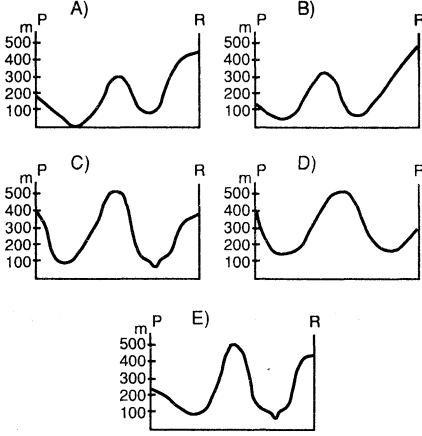
- A) F-G B) H-İ C) K-L D) M-N E) P-R

(1991-ÖSS)

21.



Yukarıdaki haritada görülen arazinin P-R doğrultusundaki profili aşağıdakilerden hangisidir?



(1992-ÖSS)

22. Bir ülkenin tümüyle gösterildiği bir fiziki duvar haritası ile aynı ülkenin tümüyle gösterildiği atlas sayfasındaki bir fiziki harita,

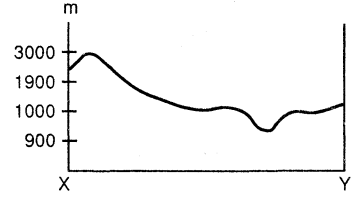
- I. Yükselti değerleri
- II. Ayrıntıları gösterme gücü
- III. Coğrafi koordinatlar
- IV. Ölçek

özelliklerinden hangileri bakımında benzerlik gösterir?

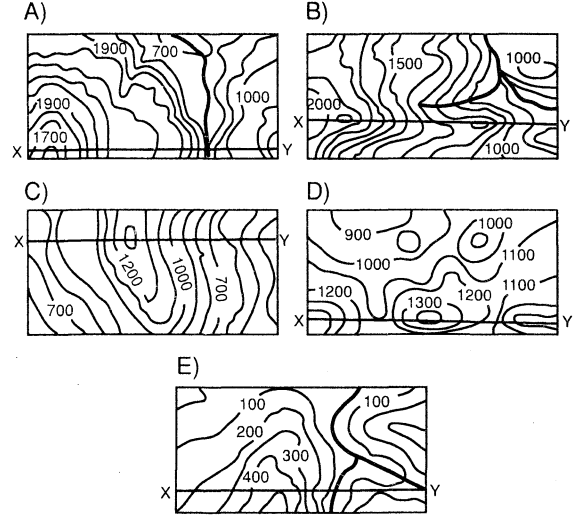
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

(1993-ÖSS)

23.



Yukarıdaki profil, aşağıdaki haritaların hangisinde X-Y doğrultusuna aittir?



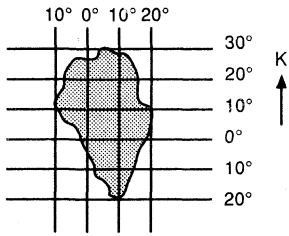
(1994-ÖSS)

24. Bir yerin izdüşüm yüzölçümü, arazideki yükseklikler ve çukurluklar dikkate alınmadan, her yer düzlük kabul edilerek yapılan hesaplamalar sonucu elde edilir. Gerçek yüzölçümü ise bu yükseklik ve çukurluklar dikkate alınarak hesaplanır. Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinin gerçek yüzölçümü ile izdüşüm yüzölçümü arasındaki fark en küçüktür?

- A) Mısır B) Yunanistan C) İran
D) Fransa E) Almanya

(1998-ÖSS)

25.

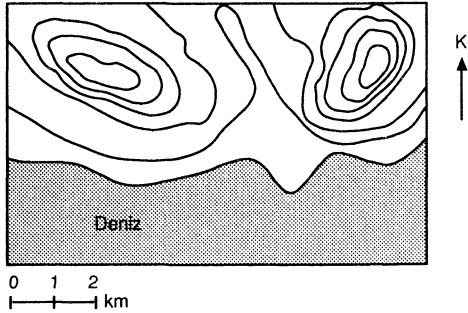


Şekildeki taralı alanın matematik konumu tanımlanırken, aşağıdakilerin hangisi kullanılmaz?

- A) 10° Kuzey enlemi
- B) 10° Batı boyları
- C) 20° Doğu boyları
- D) 20° Güney enlemi
- E) 30° Kuzey enlemi

(1999-ÖSS-İPT)

26. Aşağıda, 25 metrede bir eğrilen eşyüksekti eğrileriyle çizilmiş bir topoğrafya haritası verilmiştir.



Bu haritada eşyüksekti eğrileri arasındaki mesafenin her yerde aynı olmamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ortalama yükseltinin az olması
- B) Harita ölçeğinin büyük olması
- C) Eğimin yer yer farklı olması
- D) Haritanın deniz kıyısında bir yeri göstermesi
- E) Tepelerin farklı doğrultuda uzanması

(1999-ÖSS-İPT)

27. Bir fiziki haritada Çukurova ile Konya Ovası'nın farklı renklerle belirtilmiş olması, bu ovaların aşağıdakilerden hangisi bakımından farklı olduğunu gösterir?

- A) Yıllık yağış tutarı
- B) Yükselti
- C) Yüzölçümü
- D) Jeolojik yapı
- E) Toprak türü

(2000-ÖSS)

28. Türkiye'deki doğal bitki örtüsü dağılışını gösteren bir haritadan, aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bilgi edinilebilir?

- A) Nüfus yoğunluğuyla
- B) Hayvancılıkta uygulanan yöntemlerle
- C) Akarsu havzalarının genişliğiyle
- D) İklim tipleriyle
- E) Ulaşım olanaklarıyla

(2001-ÖSS)

29. Bir haritada yer alan

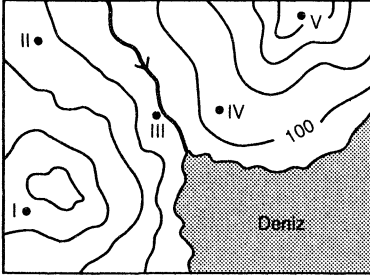
- I. bir yolun eğimi,
- II. bir ilin izdüşümsel alanı,
- III. bir akarsuyun uzunluğu

niceliklerinden hangileri haritanın ölçeğinden yararlanılarak hesaplanabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

(2002-ÖSS)

30. Topoğrafya haritalarında, aynı yükseklikte olan noktaların birleştirilmesiyle elde edilen eğrilere eşyüksekti eğrisi denir. Birbirini izleyen iki eşyüksekti eğrisi arasındaki yükselti farkı her yerde aynıdır.



Buna göre, yukarıdaki haritada eşyüksekti eğrileri arasında verilen numaralanmış noktalardan hangilerinin yükseltileri birbirine en yakındır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) II ve V E) III ve V

(2003-ÖSS)

31. Deniz seviyesinden yükseklikleri aynı olan noktaları birleştirdiği düşünülen eğrilere eşyüksekti eğrisi adı verilir. Bu eğrilerle çizilen haritalara topoğrafya haritası denir.

Aynı ülkenin farklı ölçeklerle çizilen iki topoğrafya haritası,

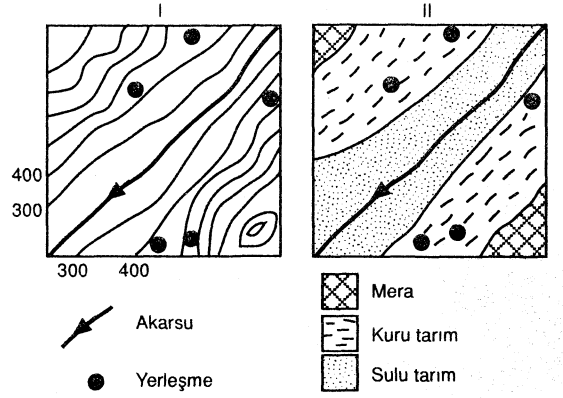
- I. eşyüksekti eğrilerinin sayısı,
- II. eşyüksekti eğrileri arasındaki eşyüksekti farkı,
- III. belli bir yüksekliği gösteren eşyüksekti eğrisi üzerindeki yerler

Bu iki haritada yukarıdakilerden hangilerinin kesinlikle aynı olması beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2004-ÖSS)

32. Aşağıdaki I numaralı harita bir yerin eşyüksekti eğrileriyle çizilmiş "topoğrafya haritası"; II numaralı harita ise aynı yerin, aynı ölçekte çizilmiş "arazi kullanım haritası"dır.



Haritalardaki bilgilere dayanarak bu yerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Akarsuya yakın kesimlerde sulu tarım yapılmaktadır.
B) 800 metrenin üzerindeki kesimler hayvancılığa elverişlidir.
C) Yerleşmeler daha çok 400-600 metreler arasındadır.
D) 400-800 metreler arasında kuru tarım yapılmaktadır.
E) Kuru tarım alanları makineli tarım yapmaya elverişlidir.

(2005-ÖSS)

33. Bir akarsu yatağı boyunca eşyüksekti eğrilerinin seyrek olduğu bölgeden sık olduğu bölgeye geçildiğinde, akarsuda aşağıdaki değişikliklerden hangisi kesinlikle gerçekleşir?

- A) Havzasının genişlemesi
B) Akış hızının artması
C) Yatağının genişlemesi
D) Kol sayısının azalması
E) Akarsuyun ulaşımına elverişli hale gelmesi

(2006-ÖSS)

(Sos. Testi-I)

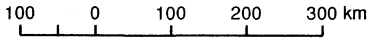
ÖYS SORULARI

34. Ölçeği 1/800.000 olan bir haritada, 16 cm² lik yer tutan bir adanın gerçek alanı kaç kilometre kare olur?

- A) 1024 B) 1204 C) 1240
D) 1280 E) 1402

(1981-ÖYS)

35.



Yukarıdaki çizik ölçek dört santimetredir. Bunun kesir ölçek olarak değeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\frac{1}{10.000}$ B) $\frac{1}{100.000}$ C) $\frac{1}{1.000.000}$
D) $\frac{1}{10.000.000}$ E) $\frac{1}{100.000.000}$

(1982-ÖYS)

36. Bir harita üzerinde A ve B kentleri arasındaki uzaklık "c" olarak ölçülmüşse, bu uzaklığın gerçek değeri (arazideki uzunluğu) nasıl hesaplanır?

- A) "c" harita ölçeğinin payı ile çarpılır.
B) "c" harita ölçeğinin paydası ile çarpılır.
C) Harita ölçeği ile "c" toplanır.
D) Harita ölçeği ile "c" nin karesi çarpılır.
E) Harita ölçeği "c" ye bölünür.

(1983-ÖYS)

37. Eşyüksekti eğrileri (izohips) yöntemiyle çizilmiş bir yerşekli haritasında sıfır metre eğrisinin geçtiği yerlerden biri, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıyı çizgisi
B) Doruk noktası
C) Etek düzlüğü
D) Boyun noktası
E) Deniz dibi

(1984-ÖYS)

38. $\frac{1}{20.000}$ ölçekli bir haritada alanı 1 cm² ile gösterilen bir gölün gerçek alanı kaç m² dir?

- A) 1.000 B) 2.000 C) 10.000
D) 20.000 E) 40.000

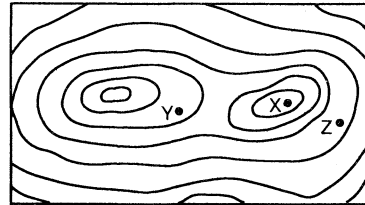
(1984-ÖYS)

39. Büyük ölçekli haritaların küçük ölçekli haritalardan farkı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kapsadığı alanı olduğundan büyük göstermesi
B) Yeryüzünü daha ayrıntılı göstermesi
C) Geniş alanları kapsamaması
D) Geniş bir kağıt parçası üzerine çizilmesi
E) Birkaç özelliği birden göstermesi

(1985-ÖYS)

40.

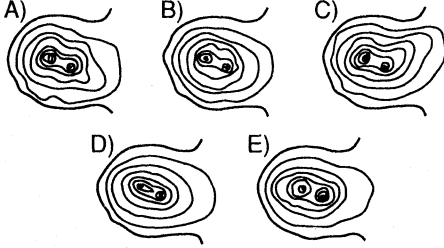
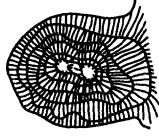


Yukarıdaki haritada belirtilen X, Y ve Z noktalarının yükseklikleri için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) $X = Y > Z$ B) $X > Y > Z$ C) $X = Y < Z$
D) $X = Y = Z$ E) $x < Y < Z$

(1986-ÖYS)

41. Yandaki haritada tarama yöntemiyle gösterilen yer şeklinin, eşyüksekti eğrileriyle gösterilmiş biçimi aşağıdakilerden hangisidir?



(1987-ÖYS)

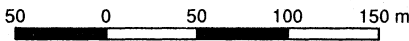
42. Harita ve plân aşağıda verilen özelliklerden hangileri bakımından birbirine benzer?

- I. Kullanım alanı
- II. Kuş bakışı çizilmiş olma
- III. Bir ölçeğe göre çizilme
- IV. Ayrıntıları gösterme gücü

- A) II ve III B) II ve IV C) III ve IV
D) I ve IV E) I ve II

(1988-ÖYS)

43.



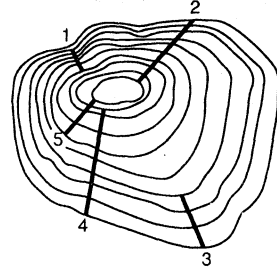
Yukarıdaki çizik ölçeğin boyu 4 cm'dir.

Bu ölçeğin kesir ölçek cinsinden değeri nedir?

- A) $\frac{1}{50}$ B) $\frac{1}{5.000}$ C) $\frac{1}{50.000}$
D) $\frac{1}{500.000}$ E) $\frac{1}{5.000.000}$

(1989-ÖYS)

44.



Eş yükselti eğrileriyle çizilmiş yukarıdaki tepede eğim, hangi numarayla gösterilen kesimde en fazladır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

(1990-ÖYS)

15. Bir bölgenin haritası çizilirken öncelikle aşağıdakilerden hangisinin belirlenmesi gerekir?

- A) Haritanın kullanılma amacının
- B) Haritanın çizim yönteminin
- C) Yararlanılacak işaretlerin
- D) Bölgenin enlem ve boylamının
- E) Bölgelerin yükseltisinin

(1990-ÖYS)

46. $\frac{1}{1.500.000}$ ölçekli haritada alanı 3 cm² olan gölün gerçek alanı kaç km² dir?

- A) 135 B) 225 C) 450 D) 675 E) 750

(1990-ÖYS)

47. $\frac{1}{1.500.000}$ ölçekli haritada bir gölün alanı 4,1 cm² olarak ölçülmüştür.

Bu gölün gerçek alanı kaç km² dir?

- A) 482 B) 820 C) 1640
D) 2700 E) 3280

(1991-ÖYS)

48. Türkiye'nin gerçek alanı ile izdüşüm alanı arasında büyük bir fark olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Yüzey şekillerinin engebeli olması
- B) Orta enlemlerde yer alması
- C) İki yarımada üzerinde yer alması
- D) Çok sayıda göl olması
- E) Dağların genellikle doğu-batı doğrultusunda uzanması

(1992-ÖYS)

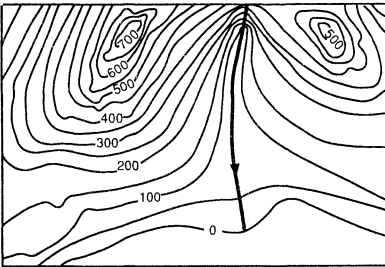
49. Aşağıdaki ölçeklerden hangisi $\frac{1}{1.500.000}$ kesir ölçeği göstermektedir?

(Çizik ölçeklerin uzunlukları 5'er cm, çentikler arası 1 cm'dir.)

- A)
- B)
- C)
- D)
- E)

(1993-ÖYS)

50.

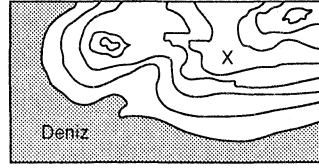


Bu harita, aşağıdaki yeryüzü şekillerinden hangisi yoktur?

- A) Doruk
- B) Vadi
- C) Yamaç
- D) Delta
- E) Kapalı çukur

(1993-ÖYS)

51. Aşağıdaki haritada, eş yükselti eğrileri 100 m aralıkla çizilmiştir.



Bu haritada, X ile gösterilen nokta hangi yükselti aralığındadır?

- A) 600-700 m
- B) 500-600 m
- C) 400-500 m
- D) 300-400 m
- E) 200-300 m

(1994-ÖYS)

52. Bir atlasla, kıt'aları gösteren haritalar, eşit boyutlardaki sayfalara, sayfanın tümü kullanılarak çizilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki kıtalardan hangisine ait haritanın ölçeği en küçüktür?

- A) Afrika
- B) Asya
- C) Kuzey Amerika
- D) Antarktika
- E) Avustralya

(1994-ÖYS)

53. 1/500 000 ölçekli bir haritada iki yer arasındaki uzaklık 30 cm dir.

Bu iki yer arasındaki yükselti farkı 900 m olduğuna göre eğim binde kaçtır?

- A) 33
- B) 18
- C) 15
- D) 10
- E) 6

(1995-ÖYS)

54. Dünya yüzeyi, düzlem üzerine aktarılırken şekil ve boyut bozulmalarına uğrar.

Bu bozulmaların nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kara kütlelerinin Kuzey Yarım Küre'de fazla olması
- B) Yüzey şekillerinin engebeli olması
- C) Yer'in şeklinin geoit olması
- D) Güney kutbunun buzullarla kaplı olması
- E) Okyanusların kapladığı alanın fazla olması

(1995-ÖYS)

55. Haritalarda izohipslerin çok sık geçtiği yerlerle ilgili olarak, aşağıdaki yorumlardan hangisine kesin olarak gidilir?

- A) Boyundur. B) Doruğa yakındır.
C) Plâto yüzeyidir. D) Vadi yamacıdır.
E) Eğimi fazladır.

(1997-ÖYS)

56. Bir Türkiye haritasında 40° doğu boylamının, 36°-42° kuzey paralelleri arasında kalan kesimi 30 cm olarak ölçülmüştür.

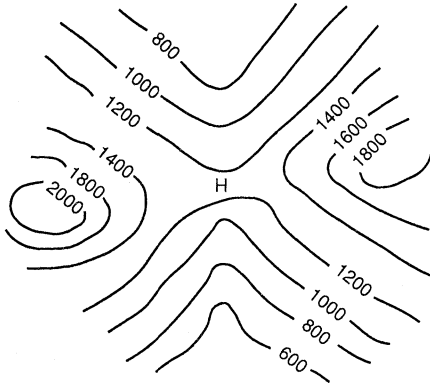
Buna göre, haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\frac{1}{1.250.000}$ B) $\frac{1}{1.910.000}$
C) $\frac{1}{2.220.000}$ D) $\frac{1}{3.330.000}$
E) $\frac{1}{6.620.000}$

(1997-ÖYS)

ÜSS SORUSU

57.



Yukarıda eşyükseklik eğrileri ile gösterilmiş olan yüzey şeklinin, "H" harfi ile işaretli bölümü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vadi B) Çanak C) Tepe
D) Boyun E) Sırt

(1976-ÜSS)

CEVAPLAR

1. B	2. C	3. B	4. A	5. E	6. C
7. C	8. C	9. D	10. B	11. C	12. D
13. B	14. E	15. E	16. B	17. A	18. A
19. B	20. A	21. E	22. B	23. A	24. A
25. A	26. C	27. B	28. D	29. E	30. C
31. C	32. E	33. B	34. A	35. D	36. B
37. A	38. E	39. B	40. B	41. A	42. A
43. B	44. A	45. A	46. D	47. C	48. A
49. C	50. E	51. C	52. B	53. E	54. C
55. E	56. C	57. D			

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Aynı yüksekliğe yolu uzatarak çıkılırsa yamacın eğimi azalır. Bu nedenle çok eğimli alanlarda yollar dönemeçler uzatılarak yolun eğimi azaltılır.

Yanıt B

2. Kasaba üzerinde yükseldikçe görüş alanı genişlerken, ayrıntı azalır. Bu özellik ölçeğin haritaya etkisine güzel bir örnektir. Buna göre geniş alanları gösteren haritaların ayrıntısı az, dar alanları gösteren haritaların ayrıntısı fazladır.

Yanıt C

3. I. harita AB gerçek uzunluğu bulunur.
Gerçek Uzaklık = Harita Uzunluğu x Ö. Paydası
G.Ü = 6.4 cm x 1.250.000
G.Ü = 8.000.000 cm $\Rightarrow$ 80 km
I. haritada bulduğumuz gerçek uzunluğu II. haritada kullanarak II. haritanın ölçeğini buluruz.

$$\text{Ölçek} = \frac{H.U}{G.U} = \frac{4 \text{ cm}}{8.000.000 \text{ cm}} = \frac{1}{2.000.000}$$

Yanıt B

4. Kıyı kent ile Adalı arası harita üzerinde ölçülen uzunluk çizik ölçeğe uyarlanınca kuş uçuşu uzaklık 200 km olduğu görülür.

Yanıt A

5. Zonguldak ile Mersin arasındaki profil E seçeneğinde belirtilmiştir.

Yanıt E

6. Gerçek Uzunluk = Harita Uzunluğu x Ölçek Paydası

$$G.U = 5 \text{ cm} \times 200.000 \text{ cm}$$

$$G.U = 10.000.000 \text{ cm} \Rightarrow 10 \text{ km'dir.}$$

Yanıt C

7. H noktası boyun olup T_2 ve T_3 ile simgelenen tepeler arasında kalan nispeten alçak düzlüktür. Verilen eş yükselti değerlerine göre yükselti aralığı 150 – 200 m dir.

Yanıt C

8. İzohipslerin sık geçtiği yerlerde eğim fazladır. İzohipslerin en sık aralıkla çizildiği akarsu vadisi III. nolu kesimdir.

Yanıt C

9. 10 cm 10 km ise
1 cm 1 km'dir. Buna göre harita ölçeği

$$\frac{1 \text{ cm}}{1 \text{ km}} = \frac{1 \text{ cm}}{100.000 \text{ cm}} = \frac{1}{100.000} \text{ 'dir.}$$

Yanıt D

10. Ölçek = $\frac{\text{Harita Uzunluğu}}{\text{Gerçek Uzunluk}}$

$$\begin{aligned} \text{Ölçek} &= \frac{3.5 \text{ cm}}{7 \text{ km}} = \frac{3.5 \text{ cm}}{700.000 \text{ cm}} \\ &\Rightarrow \frac{35 \text{ cm}}{7.000.000 \text{ cm}} = \frac{1}{200.000} \end{aligned}$$

Yanıt B

11. KL = 7 cm

$$LM = 5 \text{ cm} \Rightarrow KLM = 12 \text{ cm'dir.}$$

$$\begin{aligned} \text{Ölçek} &= \frac{\text{Harita Uzunluğu}}{\text{Gerçek Uzunluk}} = \frac{12 \text{ cm}}{60 \text{ km}} \\ &= \frac{12 \text{ cm}}{6.000.000 \text{ cm}} = \frac{1}{500.000} \end{aligned}$$

Yanıt C

12. İdari bölünüş haritalarında yükseltiler gösterilmez. Bu nedenle profil çıkarma işlemi yapılmaz.

Yanıt D

13. Blokdıyagramda gösterilen yerşeklinin, eş yükselti eğrileriyle gösterilmiş şekli B seçeneğinde verilmiştir.

Yanıt B

14. Bir çizimin harita olabilmesi için kuş bakışı olarak çizilmesi ve küçültme oranının (ölçek) kullanılmış olması gerekir.

Yanıt E

15. Küresel şekle sahip olan Dünya düzleme aktarılırken haritalarda bozulmalar oluşur. Küresel yüzeyi düzleme hatasız aktarmak imkansızdır.

Yanıt E

16. Eş yükselti eğrilerinin nokta halini aldığı yerler dağ dorukları ya da dağ zirveleridir.

Yanıt B

17. Haritada verilen AB profili A seçeneğinde verilmiştir.

Yanıt A

18. Ölçek, haritalarda küçültme oranıdır. Harita üzerindeki uzunluğu ile gerçek uzunluk veya harita alanı ile gerçek alanı arasındaki karşılaştırma sonucu haritanın ölçeği ortaya çıkar.

Yanıt A

19. Eş yükselti eğrilerinin sık geçtiği yerlerde eğim fazla, seyrek geçtiği yerlerde eğim azdır. Dik yamaçlarda eğim çok fazla olduğu için izohipsler sık çizilir.

Yanıt B

20. Verilen doğrultular içinde çizilen profilde yükselti farkı en az olan tepeler ve boyun noktasından geçen F-G'dir.

Yanıt A

21. Haritada verilen P-R doğrultusunun profili E seçeneğinde belirtilmiştir.

Yanıt E

22. Aynı alanı gösteren haritalardan düzlemde daha fazla yer kaplayan büyük ölçekli, daha az yer kaplayan küçük ölçeklidir. Buna göre haritaların ölçekleri ve ayrıntıyı gösterme gücü farklıdır. Her iki harita da fiziki harita olduğuna göre yükselti değerleri ile coğrafi koordinatları benzerlik gösterir.

Yanıt B

23. Verilen profilde 800-900 m yükseklikte akarsu vadisi vardır. Buna göre X-Y doğrultusunda tek akarsu vadisi olan doğru cevap olacaktır. B, C, D seçeneklerinde doğrultu üzerinde akarsu vadisi yoktur. E seçeneğinde iki akarsu olduğuna göre yanıt A seçeneğidir.

Yanıt A

24. Gerçek yüzölçüm ile izdüşüm yüzölçümü arasındaki fark arazinin engebellek derecesine bağlı olarak az veya çoktur. Dağlık ve engebeli ülkelerde bu fark fazla, sade yüzey şekline sahip ülkelerde azdır. Yunanistan, İran, Fransa ve Almanya dağlık yüzey şekline sahip ülkelerdir. Mısır sade yüzey şekline sahiptir.

Yanıt A

25. Şekildeki taralı alanın matematik konumu tanımlanır; 30° Kuzey paraleli ile 20° Güney paraleli ve 10° Batı meridyeni ile 20° Doğu meridyeni. 10° Kuzey paraleli uç nokta değildir.

Yanıt A

26. Soruda verilen topoğrafya haritasında eş yükselti eğrileri arazinin eğimine göre sık ve seyrek çizilmiştir. Eğimin fazla olduğu yerlerde eş yükselti eğrileri sık, eğimin az olduğu yerlerde eş yükselti eğrileri seyrek geçirilir.

Yanıt C

27. Fiziki haritalarda yükselti basamakları renklerle gösterilir. Çukurova alçak bir ova olduğu için yeşil renkle, Konya Ovası orta yükseltilikte olduğu için sarı renkle gösterilmiştir.

Yanıt B

28. Bitki örtüsü dağılışı iklimle ilişkilidir.

Yanıt D

29. İzdüşüm alanı ile gerçek uzunluk harita ölçeğinden yararlanılarak hesaplanabilir.

Yanıt E

30. I = 300 – 400 m aralığındadır.
II = 100 – 200 m aralığındadır.
III = 0 – 100 m aralığındadır.
IV = 100 – 200 m aralığındadır.
V = 400 – 500 m aralığındadır.
Buna göre Yanıt II ve IV tür.

Yanıt C

31. Aynı ülkenin farklı ölçeklerle çizilen topoğrafya haritaların, eş yükselti eğrilerin sayısı ile eş yükselti eğrileri arasındaki yükselti farkı aynı değildir. Belli bir yüksekliği gösteren eş yükselti eğrisi üzerindeki yerlerin yükseltileri ise aynıdır.

Yanıt C

32. Kuru tarım alanları makineli tarım yapmaya elverişli veya elverişsiz olduğu verilen haritadan çıkarılacak bir özellik değildir. A, B, C, D seçenekleri haritalardaki verilen özelliklerden çıkarılan doğru bilgilerdir.

Yanıt E

33. İzohips yöntemi ile çizilmiş bir haritada akarsu yatağında eş yükselti eğrilerin seyrek olduğu bölgeden sık olduğu bölgeye geçilmesi, akarsu yatağında eğimin arttığını gösterir. Akarsu yatağında eğimin artması sonucu akarsuyun akış hızı artar.

Yanıt B

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

34. $G.A = H.A \times (\ddot{O}.P)^2 \Rightarrow 16 \text{ cm}^2 \times (800.000 \text{ cm})^2$
 $16 \text{ cm}^2 \times 64.10^{10} \text{ cm}^2 \Rightarrow 1024 \text{ km}^2$

Yanıt A

35. 4 cm 400 km ise
1 cm 100 km

$$\frac{1 \text{ cm}}{10 \text{ 000 000 cm}} \Rightarrow \frac{1}{10 \text{ 000 000}} \text{ olur.}$$

Yanıt D

36. Harita uzunluğu olan c ile ölçek paydası çarpılarak gerçek uzunluk bulunur.

Yanıt B

37. Kıyı çizgisi O_m izohipsidir.

Yanıt A

38. $G.A = H.A \times (\ddot{O}P)^2$

$$G.A = 1 \text{ cm}^2 \times (20.000 \text{ cm})^2$$

$$G.A = 1 \text{ cm}^2 \times 4.10^8 \text{ cm}^2$$

$$G.A = 4.10^8 \text{ cm}^2$$

$$G.A = 40.000 \text{ m}^2$$

Yanıt E

39. Büyük ölçekli haritalar, küçük ölçekli haritalara göre daha ayrıntılıdır.

Yanıt B

40. En içerde olan X noktası, Y noktasından, Y noktası ise Z noktasından daha yüksektir.

Yanıt B

41. Tarama yöntemi ile çizilen haritalarda çizgilerin kalın, kısa ve sık geçtiği yerlerde eğim fazla, ince, uzun ve seyrek geçtiği yerlerde eğim azdır.

Yanıt A

42. Harita ve planlar, ölçeğe göre çizilir. Kuş bakışı görünüşe sahiptirler. Bu nedenle yanıt II ve III'tür.

Yanıt A

43. 4 cm 200 m ise

$$1 \text{ cm } 50 \text{ m}$$

$$\frac{1 \text{ cm}}{5000 \text{ cm}} \Rightarrow \frac{1}{5000} \text{ olur.}$$

Yanıt B

44. İzohipslerin sık geçtiği yerlerde eğim çok fazladır. Bu nedenle yanıt A seçeneğidir.

Yanıt A

45. Bir bölgenin haritası çizilirken öncelikle haritanın kullanılma amacının belirlenmesi gerekir.

Yanıt A

$$46. G.A = H.A \times (\ddot{O}.P)^2 \Rightarrow 3 \text{ cm}^2 \times (1.500.000 \text{ cm})^2$$

$$3 \text{ cm}^2 \times 225.10^{10} \text{ cm}^2 \Rightarrow 675.10^{10} \text{ cm}^2$$

$$\Rightarrow 675 \text{ km}^2$$

Yanıt D

$$47. G.A = H.A \times (\ddot{O}.P)^2 \Rightarrow 4.1 \text{ cm}^2 \times (2.000.000)^2$$

$$41 \text{ cm}^2 \times 4.10^{12} \text{ cm}^2 \Rightarrow 1640 \text{ km}^2$$

Yanıt C

48. Yüzey şekillerinin engebeli olduğu alanlarda gerçek alan ile izdüşüm alanı arasında fark fazladır.

Yanıt A

$$49. \frac{1 \text{ cm}}{1.500.000 \text{ cm}}$$

$$\frac{1 \text{ cm}}{15 \text{ km}} \text{ olur.}$$

Yanıt C

50. Topoğrafya haritalarında kapalı çukurluklar ok işareti ile gösterilir. Verilen haritada kapalı çukurluk yoktur.

Yanıt E

51. Deniz seviyesi O_m 'dir. Eş yükselti eğriler 100 m aralıkla çizilmiştir. Deniz seviyesinden aralıkları sayarsak X noktası 400 – 500 m aralığındadır.

Yanıt C

52. Eşit boyutlarda sayfaların tümünü kullanarak çizilen kıtaların haritalarından, Asya kıtasının haritasının ölçeği küçüktür. Çünkü Asya kıtasının alanı en büyüktür.

Yanıt B

$$\begin{array}{rcl} 53. & 1 \text{ cm} & 500\,000 \text{ cm} \\ & 30 \text{ cm} & x \end{array}$$

$$x = 15.000.000 \text{ cm}$$

$$x = 150.000 \text{ m}$$

$$\text{Eğim} = \frac{\text{Yükseklik farkı}}{\text{Yatay Uzaklık}} \times 1000$$

$$E = \frac{900}{150.000} \times 1000$$

$$E = 6$$

Yanıt E

54. Yer'in şeklinden dolayı harita çizimlerinde bozulmalar oluşur.

Yanıt C

55. İzohipslerin sık geçtiği yerlerde eğim çok fazladır.

Yanıt E

$$56. \quad \ddot{O} = \frac{H.U}{G.U}$$

$$H.U = 30 \text{ cm}$$

$$G.U \Rightarrow 42^\circ - 36^\circ = 6^\circ \text{ Enlem farkı}$$

$$6^\circ \times 111 \text{ km} = 666 \text{ km}$$

$$\ddot{O} = \frac{30 \text{ cm}}{666 \text{ km}} = \frac{1 \text{ cm}}{22,2 \text{ km}} = \frac{1}{2.220.000}$$

Yanıt C

ÜSS SORUSUNUN ÇÖZÜMÜ

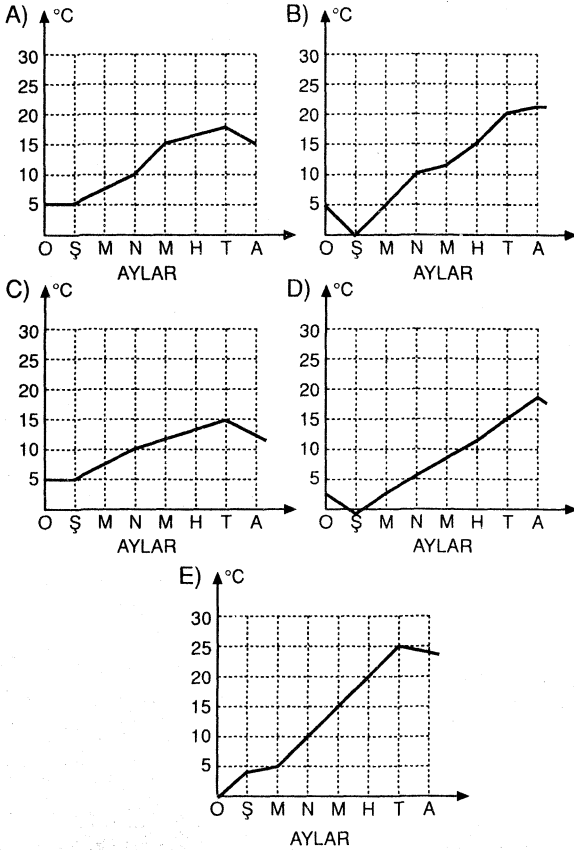
57. H noktası boyun noktasıdır. Boyun noktası tepe ve sırtlar arasında kalan nispeten alçak düzlüktür.

Yanıt D

ÖSS SORULARI

1. "Bir bölgede, Ocak ile Temmuz ayı ya da Şubat ile Ağustos ayı sıcaklık ortalamaları arasındaki fark büyükse o bölgenin iklimi karasal, küçükse denizel olarak nitelendirilir."

Buna göre, aşağıda aylık sıcaklık ortalamaları grafikte gösterilen bölgelerin hangisinde, karasal iklim özellikleri en belirgindir?



(1981-ÖSS)

2. "İznik, Van ve Beyşehir gibi merkezlerin her birinde görülen günlük sıcaklık farkları, Afyon, Çankırı ve Sivas gibi merkezlerin her birinde görülen günlük sıcaklık farklarından daha azdır."

Buna göre, aşağıdaki kentlerin hangisinde günlük sıcaklık farkı en azdır?

- A) Uşak B) Burdur C) Urfa
D) Niğde E) Çorum

(1981-ÖSS)

3. "... Sözelimi 60° enleminde bir yörenin iklim elemanlarının gösterdiği değerler, 40° enleminde de görülebilir. Ancak bu iki yörenin yükselteleri, yerçekimleri, vb. genellikle birbirinin aynı değildir."

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisi yanıtlanmış olmaktadır?

- A) Yeryüzünde sıcaklık ve yağış, sadece enlemlere göre mi değişir?
B) Yeryüzünde, matematik iklim kuşakları nasıl dağılır?
C) İklim elemanları nelerdir?
D) Bitki örtüsü bir yörenin iklimi hakkında bilgi verir mi?
E) Deniz etkisi iklimlerin bir belirleyicisi midir?

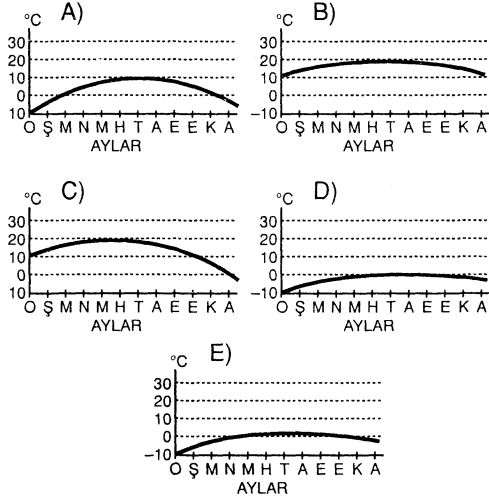
(1981-ÖSS)

4. İnsanların, 30° enlemleri arasında daha çok yüksek yerleri, dışındaysa alçak yerleri yerleşim alanı olarak seçmiş olmaları, aşağıdakilerden hangisini örneklendirir?

- A) Dünyadaki her yerin yerleşmeye elverişli olduğunu
B) Uygarlık düzeyinin, yerleşim alanı seçimine etkisini
C) Ulaşımın insan yaşamına etkisini
D) İklimin insan yaşamına etkisini
E) Gelir kaynaklarının insanların yaşamına etkisini

(1981-ÖSS)

5. En sıcak en soğuk ay ortalamaları arasındaki sıcaklık farkı 15° santigratı geçmeyen bir bölgede bütün mevsimlerdeki yağışlar yağmur olarak düşünüyorsa bu bölgenin yıllık sıcaklık grafiği aşağıdakilerden hangisine benzer?



(1982-ÖSS)

6. Normal koşullarda, günlük hava sıcaklığının en düşük olduğu zaman, Güneşin doğma saatleridir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Gündüzleri alınan ısıнын yetersizliğiyle
B) Yeryüzünün gece boyunca ısı kaybetmesiyle
C) Geceleri atmosferde nem oranının artmasıyla
D) Gece-gündüz sıcaklık farkının az olmasıyla
E) Geceleri hava basıncının düşmesiyle

(1983-ÖSS)

7. Sonbaharda ekilen buğdayın Doğu Anadolu ve İç Anadolu bölgelerinde farklı zamanlarda olgunlaşması, sıcaklıkla aşağıdakilerden hangisi arasındaki ilişkiyi gösterir?

- A) Denize yakınlık B) Yağış miktarı
C) Toprak çeşidi D) Enlem

E) Yükselti

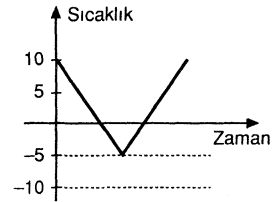
(1983-ÖSS)

8. Deniz düzeyinden yukarı çıkıldıkça atmosferin yoğunluğu azaldığına göre, denizden yüksekliği fazla olan bir yerde aşağıdakilerden hangisi gözlenir?

- A) Sıcaklığın fazla olması
B) Gökyüzünün kapalı olması
C) Sürekli rüzgâr esmesi
D) Havanın çabuk ısınıp soğuması
E) Atmosferde su uharının artması

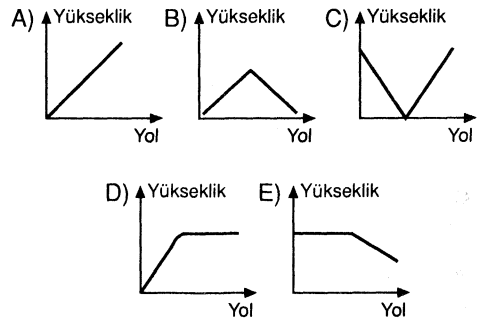
(1983-ÖSS)

9.



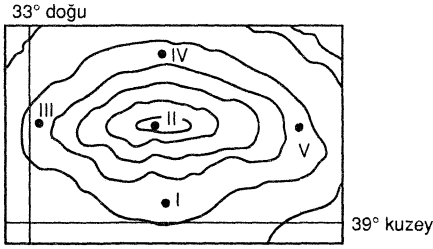
Atmosferde yol alan bir balonun sıcaklık değişim grafiği yanda verilmiştir.

Atmosferde yükseldikçe her 100 m de hava sıcaklığı $0,5$ derece azaldığına göre bu balonun yerden yüksekliğinin değişimini gösteren grafik aşağıdakilerden hangisine benzer?



(1984-ÖSS)

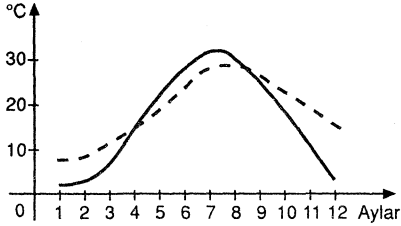
10.



Bulutsuz ve rüzgârsız bir günde, saat 12.00 de ölçülen sıcaklığın en yüksek olması gereken nokta, yukarıdaki haritada kaç numara ile gösterilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
(1984-ÖSS)

11.



Yukarıda, iki kentin aylık ortalama sıcaklık grafiği verilmiştir.

Bu kentlerin Kuzey Yarımküre'de yer aldığını söyleyebilmek için aşağıdakilerden hangisi kanıt gösterilebilir?

- A) Sıcaklığın bütün yıl sıfır derecenin üstünde olması
B) Sıcaklığın en yüksek değerine yedinci ve sekizinci aylarda ulaşması
C) Sıcaklık eğrilerinin yılda iki kez kesişmesi
D) Dördüncü ve onuncu ay sıcaklık değerlerinin birbirine yakın olması
E) Yedinci ve sekizinci ay sıcaklıklarının eşit olması

(1985-ÖSS)

12. "Yapılan gözlemlere göre, hafta sonundan itibaren batı bölgelerimizde hava sıcaklığı mevsim normallerinin altına düşecektir."

Aşağıdakilerden hangisine dayanarak bölge bir hava tahmini yapılmış olabilir?

- A) Hafta boyunca bölgede yoğun sis görülmesine
B) Hafta içinde kar yağışlarının başlamasına
C) Önceki haftalarda, hava sıcaklığının sürekli olarak düşmesine
D) Hafta içinde hava basıncının sürekli olarak yükselmesine
E) Batıdan bir soğuk hava kütlesinin yaklaşmakta olmasına

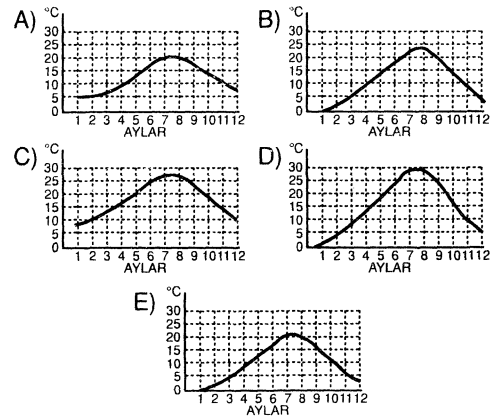
(1985-ÖSS)

13. Aşağıdakilerden hangisi üzerinde iklimin doğrudan etkili olduğu söylenebilir?

- A) İç Anadolu'da tahıl tarımının yaygın olması
B) Mersin ve İskenderun gibi merkezlerin hızla gelişmesi
C) Kıl keçisinin ormanlık yörelerde beslenmesi
D) Balıkçılığın Karadeniz Bölgesi'nde yaygın olması
E) Marmara Bölgesi'nin en yoğun nüfuslu bölge olması

(1985-ÖSS)

14. Ortalama sıcaklığı 20 derecenin üstünde olan ay yaz ayı kabul edilirse, aşağıda yıllık sıcaklık grafiği görülen yörelerin hangisinde yaz süresi en uzundur?



(1986-ÖSS)

15. Kuzeybatı Avrupa kıyılarının Orta Avrupa'ya göre daha yumuşak bir iklime sahip olması, aşağıdakilerden hangisi ile sıcaklık arasındaki ilişkiye ters düşer?

- A) Enlem
B) Yükselti
C) Basınç
D) Hava kütleleri
E) Kıyı şekilleri

(1986-ÖSS)

16. Ilıman kuşakta yaşayan insanların mevsimlere göre giysi değiştirme ihtiyacı, sıcak ve soğuk kuşakta yaşayan insanlara göre daha çoktur.

Ilıman kuşakta gözlenen bu durum, aşağıdakilerden hangisine kanıt olabilir?

- A) Yıllık sıcaklık farklarının fazlalığına
B) Kışın çok kar yağdığına
C) Yazın zaman zaman aşırı sıcaklar görüldüğüne
D) Hava olaylarının sık sık mevsim normallerinin dışına çıktığına
E) Yazın tropikal hava akımlarının etkili olduğuna

(1987-ÖSS)

17. Bulunduğu enlemden Ekvatora doğru 500 km giden biri, ulaştığı yerde sıcaklık ortalamalarının, geldiği yerdekenden daha düşük olduğunu görmüştür.

Bu kişinin ulaştığı yer aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Sürekli yağış alanı
B) Deniz kıyısı
C) Geniş bir akarsu havzası
D) Sürekli rüzgar kuşağı
E) Bir dağ başı

(1987-ÖSS)

18.

Yöre	Gece (°C)	Gündüz (°C)
I	15	18
II	10	17
III	3	11
IV	5	20
V	4	10

Yukarıdaki tabloda gece ve gündüz sıcaklık ortalamaları verilen beş yörenin hangisinde mekanik çözülmenin en fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(1988-ÖSS)

19. Aşağıdakilerden hangisi yeryüzünde sıcaklığın enleme göre değiştiğine bir örnektir?

- A) Çöllerin dönenceler çevresinde yer alması
B) Sibiry'a'nın dünyanın en soğuk yerlerinden biri olması
C) Bitkilerin geniş yapraklılar ve iğne yapraklılar şeklinde kuşaklara ayrılması
D) Okyanusların batı kıyılarının genellikle doğu kıyılarından sıcak olması
E) Kalıcı karların yüksek dağlar üzerinde yer alması

(1988-ÖSS)

20. Üç ilin yıllık sıcaklık ortalamaları ile yükseltileri şöyledir:

	Sıcaklık (°C)	Yükselti (m)
Ankara	11,7	900
Konya	11,5	1025
Kastamonu	9,8	800

Bu illerin deniz seviyesine indirgenmiş sıcaklıklarına göre yüksekten düşüğe doğru sıralanışı nasıldır?

- A) Ankara - Konya - Kastamonu
B) Konya - Kastamonu - Ankara
C) Kastamonu - Konya - Ankara
D) Ankara - Kastamonu - Konya
E) Konya - Ankara - Kastamonu

(1988-ÖSS)

21. Sıcaklık dağılışı üzerinde yükseltinin belli bir etkisi vardır.

Bu etki kaldırıldığında, Türkiye'nin yıllık sıcaklık ortalamalarının nasıl olması beklenir?

- A) Kıyılarda yüksek, iç kesimlerde düşük
- B) Kuzey ve Güneyde düşük, iç kesimlerde yüksek
- C) Güneyde yüksek, Kuzeyde düşük
- D) Doğuda yüksek, Batıda düşük
- E) Her yerde eşit

(1989-ÖSS)

22. Kış mevsiminde havanın bulutlu olduğu günler, bulutsuz olduğu günlere oranla daha ılık geçer.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yerin ısı kaybının azalması
- B) Güneşten daha çok enerji gelmesi
- C) Ilık rüzgârların hâkim olması
- D) Mutlak nemin az olması
- E) Alçalıcı hava hareketleri olması

(1990-ÖSS)

23. Aşağıdakilerden hangisi, bakı etkisinin bir sonucu olarak, güneşe dönük yamaçlarda görülen bir durum değildir?

- A) Havanın daha sıcak olması
- B) Orman sınırının daha yüksek olması
- C) Güneşlenme süresinin daha uzun olması
- D) Aynı tür bitkilerde, olgunlaşma süresinin daha kısa olması
- E) Akarsu rejimlerinin daha düzenli olması

(1990-ÖSS)

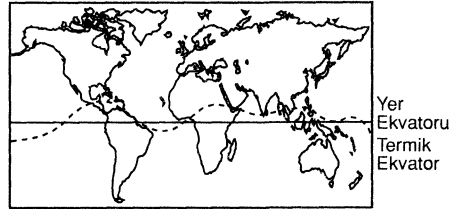
24. Bir dağ yamacında yükseldikçe orman örtüsü daha gürleşir, belli bir yükseklikten sonra ise cı-lızlaşır, doğal olarak ortadan kalkar.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini gösteren bir kanıttır?

- A) Buharlaşmanın, yükseldikçe arttığını
- B) Su kaynaklarının yükseklik arttıkça bollaş-tığını
- C) Sıcaklığın, yükseltiye bağlı olarak değişimini
- D) Toprak tabakasının yükseklerde incelmesini
- E) Rüzgârın yükseklerde daha etkili olduğunu

(1990-ÖSS)

25. Aşağıdaki haritada, meridyenlerin en sıcak noktalarını birleştiren Termik Ekvator ile Yer Ekvatoru görülmektedir.



Termik Ekvatorun, Yer Ekvatorundan sapmalar göstermesi,

- I. Okyanus akıntıları
- II. Sürekli rüzgârlar
- III. Bitki örtüsü
- IV. Karasallık

etmenlerinden hangileri ile açıklanabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV

- D) II ve III
- E) III ve IV

(1991-ÖSS)

26.

Kentler	Yıllık Ortalama Sıcaklık (°C)
İğdir	11,5
Erzurum	6,0
Ankara	11,6

Yukarıdaki tabloda üç kentin yıllık ortalama sıcaklıkları verilmiştir.

Aynı enlem üzerinde yer almalarına karşın Erzurum'un yıllık ortalama sıcaklığının İğdir ve Ankara'dan daha düşük olmasının başlıca nedeni aşağıdaiklerden hangisidir?

- A) Denize olan uzaklığının daha fazla olması
- B) Yükseltisinin daha fazla olması
- C) Daha fazla miktarda yağış alması
- D) Kuzey rüzgârlarına açık olması
- E) Bir ovada yer alması

(1991-ÖSS)

27.



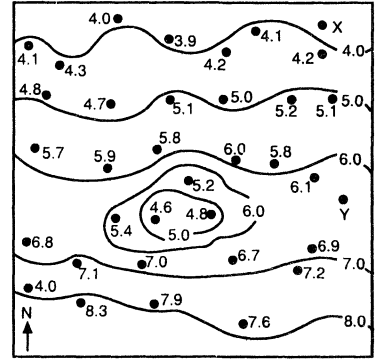
Haritada gösterilen Tuna, Obi ve Volga nehirlerinin aşağı kesimlerdeki donma süreleri birbirinden farklıdır.

Bu nehirler, donma süresi en uzun olandan en kısa olana doğru nasıl sıralanır?

- A) Tuna - Obi - Volga
- B) Volga - Tuna - Obi
- C) Obi - Tuna - Volga
- D) Obi - Volga - Tuna
- E) Volga - Obi - Tuna

(1992-ÖSS)

28.



Yukarıda bir bölgenin izoterm haritası verilmiştir.

Bu haritadaki bilgilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Düşük sıcaklık adacığı, kapalı izoterm eğriyle gösterilmiştir.
- B) İzoterm eğrileri birer derece aralıkla geçmektedir.
- C) X noktasından Y noktasına gidildikçe sıcaklık artmaktadır.
- D) Bir eğri üzerindeki her noktada sıcaklık değeri aynıdır.
- E) Sıcaklık değerleri deniz düzeyine indirgenmiştir.

(1993-ÖSS)

29.

	Sıcaklık (°C)	Enlem (Kuzey)	Yükselti (m)	Yağış (mm)	Rüzgâr Yönü
Q	25	30°53'	153	300	Kuzey-batı
X	19	36°40'	150	200	Kuzey
Y	15	41°21'	154	200	Kuzey
Z	7	50°11'	150	250	Kuzey-batı

Yukarıdaki tabloda Q, X, Y ve Z merkezlerinin yıllık ortalama sıcaklıkları, enlem dereceleri, yükselteleri, yıllık ortalama yağış miktarları ve hâkim rüzgâr yönleri belirtilmiştir.

Tablodaki bilgilere göre, bu merkezlerin yıllık ortalama sıcaklıkları ile,

- I. Enlem
- II. Yükselti
- III. Yağış miktarı
- IV. Rüzgâr yönü

etkenlerinden hangileri arasında güçlü bir ilişki vardır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) II ve IV

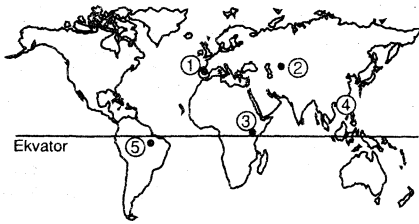
(1993-ÖSS)

30. Bir dağın Kuzey yamacının yıl boyunca Güney yamacından daha fazla ısınması, bu dağla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisini doğrular?

- A) Bitki örtüsü gürdür.
- B) Yükseltisi fazladır.
- C) Güney Yarımkürededir.
- D) Volkaniktir.
- E) En yağışlı mevsimi kıştır.

(1993-ÖSS)

31.



Yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerden hangilerinin iklimleri arasındaki farkın temel nedeni karasallıktır?

- A) 1 ve 2
- B) 2 ve 3
- C) 1 ve 4
- D) 2 ve 5
- E) 3 ve 5

(1993-ÖSS)

32. Bitkiler, çevre koşullarının elverişli olduğu alanlarda doğal olarak yetişip yaşamlarını sürdürebilirler.

Kuzey Avrupa'da 0-250 m, Türkiye'de 500-1000 m ve Orta Afrika'da 1750-2000 m yükseklikte doğal yetişme ortamı bulan bir bitkinin bir dağılışında rol oynayan ana etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğim
- B) Yağış rejimi
- C) Toprak türü
- D) Bakı
- E) Sıcaklık

(1993-ÖSS)

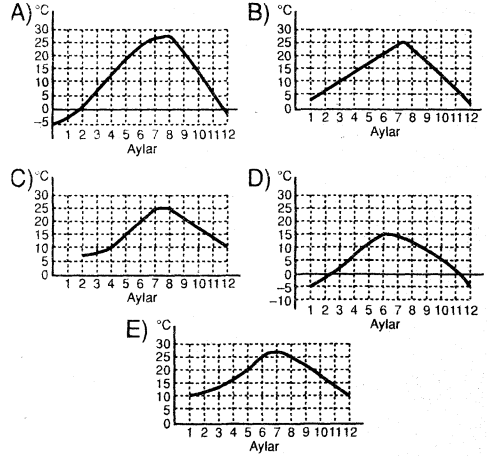
33. Atmosferin olmaması durumunda, yeryüzünde aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenir?

- A) Yıl boyunca yağış olması
- B) Mor ötesi ışınların tutulması
- C) Sıcaklığın yıl boyunca aynı kalması
- D) Gölğelerin tam karanlık olması
- E) Yerüstü ve yeraltı sularının artması

(1995-ÖSS)

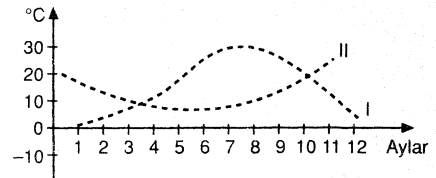
34. Karasal iklimin özelliklerinden biri, yaz mevsimi ile kış mevsimi arasındaki sıcaklık farkının fazla olmasıdır.

Buna göre, aşağıdaki aylık ortalama sıcaklık grafiklerinden hangisi karasal iklime ait olabilir?



(1995-ÖSS)

35.



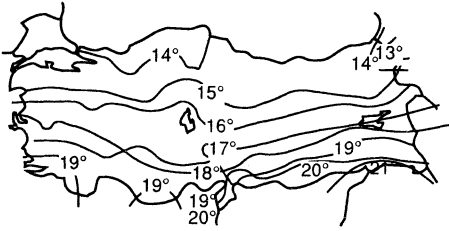
Yukarıda iki merkeze ait aylık ortalama sıcaklık grafiği verilmiştir.

Bu grafikte sıcaklık eğrilerinin kesişmesi aşağıdakilerden hangisini gösterir?

- A) Sıcaklığın bir merkezde azalırken diğerinde yükseldiğini
- B) Bazı dönemlerde sıcaklığın her iki merkezde de aynı olabildiğini
- C) İki merkezin de aynı enlem üzerinde bulunduğunu
- D) Merkezlerin denizden yüksekliklerinin farklı olduğunu
- E) İki merkezin birbirine yakın olduğunu

(1996-ÖSS)

36. Aşağıda, Türkiye'nin yıllık sıcaklık ortalamaları-na göre indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.



Bu haritayla ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

- A) En düşük sıcaklıkla en yüksek sıcaklık arasındaki fark 8 °C den fazladır.
- B) En düşük sıcaklıklar Kuzeydoğu Anadolu'dadır.
- C) Sıcaklık genelde güneyden kuzeye gittikçe azalmaktadır.
- D) Aynı enlem üzerindeki yerlerde sıcaklıklar birbirine eşittir.
- E) En yüksek sıcaklıklar Güneydoğu Anadolu'dadır.

(1998-ÖSS)

37. Deniz seviyesinden yükseklerle çıkıldıkça hava sıcaklığı düşer.

Aşağıdakilerden hangisi bu yargıyı destekleyen bir örnek değildir?

- A) Bir yörede, ovada yağmur yağarken dağların zirveye yakın kesimlerinde kar yağması
- B) Bulutların yerden belirli bir yükseltide yoğunlaşması
- C) Yükselti arttıkça havanın taşıyabileceği nem miktarının azalması
- D) Doğu-batı doğrultulu bir dağın aynı yükseltideki kuzey yamaçları ile güney yamaçları arasında sıcaklık farkı olması
- E) Bir dağın eteklerinden aynı yamaç boyunca zirveye doğru çıkıldıkça doğal bitki örtüsünün değişmesi

(1999-ÖSS-İPT)

38. Gece ile gündüz arasındaki sıcaklık farkının fazla olduğu yerlerdeki kayalarda genellikle fiziksel ufalanma; hem sıcaklığın yüksek hem de yağışın fazla olduğu yerlerdeki kayalarda ise genellikle kimyasal çözünme görülmektedir. Aşağıdaki tabloda üç yerde gözlenen gece ile gündüz arasındaki ortalama sıcaklık farkı, yıllık yağış miktarı ve yıllık ortalama sıcaklık verilmiştir.

	Gece gündüz arası ortalama sıcaklık farkı (°C)	Yıllık yağış miktarı (mm)	Yıllık ortalama sıcaklık (°C)
I	6	2000	22
II	18	200	15
III	4	500	22

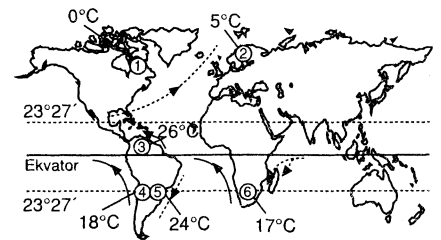
Verilen bilgilere göre, bu yerlerin hangisindeki kayalarda fiziksel ufalanmanın, hangisindeki kayalarda kimyasal çözünmenin en çok olması beklenir?

Fiziksel ufalanma Kimyasal çözünme

- | | | |
|----|-----|-----|
| A) | I | II |
| B) | III | II |
| C) | II | I |
| D) | II | III |
| E) | III | I |

(1999-ÖSS-İPT)

39. Aşağıdaki haritada, dünya üzerindeki okyanus akıntılarının bazıları ve numaralanmış altı yerin yıllık ortalama sıcaklıkları gösterilmiştir.

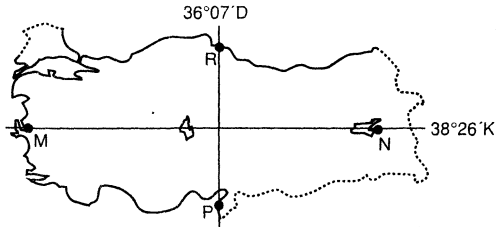


Haritadaki bilgilere göre 6 numaralı yer ile aşağıdakilerden hangisi arasındaki yıllık ortalama sıcaklık farkının temel nedeni okyanus akıntılarıdır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

(1999-ÖSS-İPT)

40. Aşağıdaki haritada gösterilen M noktasında yıllık sıcaklık ortalaması 17°C, N noktasında 9°C; P noktasında 18°C, R noktasında 15°C dir.



Bu noktalardan M ile N, P ile R arasındaki yıllık ortalama sıcaklık farkını oluşturan **başlıca etkenler** aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

- | | |
|-----------------|--------------|
| M-N | P-R |
| A) Bakı | Enlem |
| B) Bitki Örtüsü | Yükselti |
| C) Yükselti | Enlem |
| D) Yükselti | Bakı |
| E) Enlem | Bitki Örtüsü |

(1999-ÖSS)

41. Aşağıdaki tabloda iklim tiplerine göre, bazı doğal bitki örtülerinin yetiştikleri yükselti aralıkları metre cinsinden verilmiştir.

İKLİM TİPİ	DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜ		
	Dağ çayırı	İğne yapraklı orman	Karışık orman
Orta kuşak karasal	1000-2000	0 - 1000	
Orta kuşak ılıman	2000-2500	1200-2000	0-1200
Akdeniz	2000-3500	1500-2000	500-1500
Subtropikal	3000-4500	2500-3000	
Ekvatorial	3500-5000	2000-3500	1000-2000

Bu bilgilere dayanarak, tabloda verilen doğal bitki örtüleri, iklim tipleri ve yükselti aralıkları için aşağıdaki yargılardan hangisine **ulaşılabilir**?

- A) Dağ çayırı ve iğne yapraklı orman, verilen iklim tiplerinin tümünde görülebilir.
- B) Belli bir doğal bitki örtüsünün yetişme sınırı, Ekvatorial iklim bölgesine yaklaşıldıkça yükselir.
- C) Belli bir doğal bitki örtüsünün yetişmesi için uygun koşullar, farklı iklim tiplerinde farklı yükselti aralıklarında bulunur.
- D) Belli bir doğal bitki örtüsünün görüldüğü yükselti aralıkları, bazı iklim tiplerinde bir ölçüde örtüşür.
- E) Karışık ormanın, ortak kuşak karasal ve subtropikal iklim tiplerinde görülmemesi aynı nedene bağlıdır.

(1999-ÖSS)

42. Karalar, Kuzey Yarımküre'nin %39'unu, Güney Yarımküre'nin ise sadece %19'unu kaplar.

Kuzey Yarımküre'de,

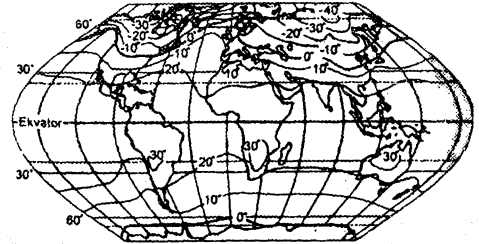
- Karalar üzerinde yıllık sıcaklık farklarının, Güney Yarımküre'ye göre daha fazla olması
- Dünyanın en yüksek doruğu ile en derin çukurunun bulunması
- Sürekli rüzgarların Güney Yarımküre'dekinin tersi yönde sapması

olgularından hangileri, karaların yarımkürelerle dağılışındaki bu farklılığın bir sonucudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

(1999-ÖSS)

43. Aşağıda Dünya ocak ayı ortalama izoterm haritası verilmiştir.



Yalnızca bu haritadaki bilgilere dayanarak, ocak ayındaki durum ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yeryüzünün en soğuk yeri Asya Kıtası'nın kuzeyindedir.
- B) En sıcak yerler Oğlak Dönencesi çevresindedir.
- C) Kuzey Yarımküre'de, 10° izotermi orta kuşaktan geçmektedir.
- D) En yüksek ve en düşük sıcaklıklar arasındaki fark, Kuzey Yarımküre'de daha fazladır.
- E) 60° Güney paralelinin çevresi buzullarla kaplıdır.

(1999-ÖSS)

44. Yükseltinin sıcaklık üzerindeki etkisinin göz önüne alınmadığı, deniz düzeyine indirgenmiş bir izoterm haritasında aşağıdakilerin hangisinde enleme bağlı bölge içi sıcaklık farkının diğerlerinden daha fazla olması beklenir?

A) Karadeniz Bölgesi
B) Marmara Bölgesi
C) Doğu Anadolu Bölgesi
D) Akdeniz Bölgesi
E) Güneydoğu Anadolu Bölgesi

(1999-ÖSS)

45. Yeryüzünden yükseldikçe, sıcaklık her 100 metrede 0,5 °C azalır. Deniz seviyesine indirgenmiş sıcaklıklar bu ilkeden yararlanılarak hesaplanır. Aşağıdaki tabloda, beş merkezin aynı gün ve saatteki gerçek sıcaklıkları ile deniz seviyesine indirgenmiş sıcaklıkları verilmiştir.

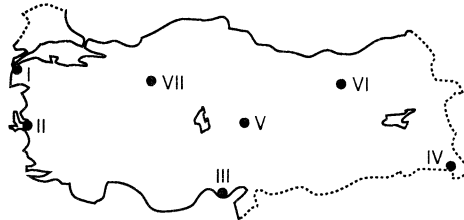
Merkez	Gerçek sıcaklık (°C)	İndirgenmiş sıcaklık (°C)
I	-10	-5
II	-5	5
III	0	8
IV	5	12
V	6	12

Tablodaki bilgilere göre, bu merkezlerden hangisinin yükseltisi en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

(2002-ÖSS)

46. Türkiye’de kıyıdan iç kesimlere doğru gidildikçe ve deniz seviyesinden yükseklerle çıkıldıkça yıllık ortalama sıcaklık değerleri değişir.



Haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangileri arasındaki yıllık ortalama sıcaklık farkı, yukarıdakilerden başka bir nedene dayanmaktadır?

A) I ile VI B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) VI ile VII

(2004-ÖSS)

47. Aşağıdaki tabloda, altı kent merkezine ait ortalama karla örtülü gün sayısı, en yüksek kar örtüsü kalınlığı, ortalama kar yağışlı gün sayısı ve yağın kar miktarının en fazla olduğu ay ile ilgili bilgiler verilmiştir.

		I	II	III	IV
	Kentler	Ortalama karla örtülü gün sayısı	En yüksek kar örtüsü kalınlığı (cm)	Ortalama kar yağışlı gün sayısı	Yağın kar miktarının en fazla olduğu ay
Şiddetli kış	Hakkâri	102,5	217	35,8	Ocak
	Erzurum	113,6	78	50,1	Ocak
	Sivas	61,9	110	31,2	Şubat
Az şiddetli kış	Bursa	10,1	80	7,7	Ocak
	Trabzon	7,6	115	2,1	Şubat
	Denizli	3,8	36	2,6	Şubat

Bu bilgilere göre, bir yerdeki kışın şiddetini belirlerken tablodaki dört ölçüden öncelikle hangi ikisi göz önünde tutulmalıdır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

(2004-ÖSS)

48. Türkiye’nin indirgenmiş yıllık ortalama sıcaklık haritasından,

I. ortalama yükselti,
II. indirgenmiş en yüksek ve en düşük sıcaklıklar arasındaki fark,
III. mevsimler arasındaki sıcaklık farkı,
IV. kıyıların gerçek yıllık ortalama sıcaklıkları
bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

(2005-ÖSS)

49. Yeryüzünün herhangi bir yerinde, yükseklerle kıldıkça bitki örtüsü kutuplara yaklaşıyormuş gibi değişikliğe uğrar.

Türkiye ile ilgili aşağıdaki gözlemlerden hangisi, bu genellemeye bir örnektir?

- A) Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde ormanların tahrip edilmesiyle makinelerin geniş yer kaplaması
- B) Kuzey Anadolu Dağları'nda 1000-1200 metreden sonra geniş yapraklı ormanların yerini iğne yapraklılara bırakması
- C) Akdeniz iklimine özgü bazı bitki türlerinin Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde de görülmesi
- D) Akdeniz ve Ege bölgelerinde tropikal bitkilerin yetişebilmesi
- E) Torosların kuzey ve güney yamaçlarında orman üst sınırının farklı olması

(2005-ÖSS)

ÖYS SORULARI

50. Yükseltisi 1800 metre olan bir gözlemevinde sıcaklık -19°C olarak ölçülmüştür.

Bu gözlemevi deniz düzeyinde olsaydı, sıcaklık kaç santigrat derece olacaktı?

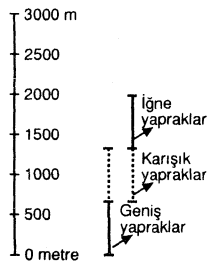
- A) +10 B) -10 C) +9 D) -9 E) +19

(1981-ÖYS)

51. Yandaki grafik, Karadeniz bölgesinin denize bakan yamaçlarında orman katlarını göstermektedir.

Bu yamaçlara düşen yağış miktarının yeterli olduğu göz önüne alınır-sa, ağaç cinsinde görülen bu farklılaşma ne ile açıklanabilir?

- A) Toprak çeşidiyle
- B) Sıcaklık değişmesiyle
- C) Toprak derinliğiyle
- D) Denize olan uzaklıkla
- E) Yamaçtaki eğim değişimleriyle



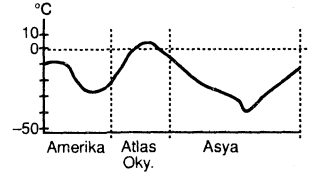
(1982-ÖYS)

52. Sıcaklığın kutuplardan ekvatora doğru düzenli bir biçimde artmasını engelleyen **ana etmen** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yerçekilleri B) Bitki örtüsü
- C) Hava kütleleri D) Güneşlenme
- E) Yerkürenin şekli

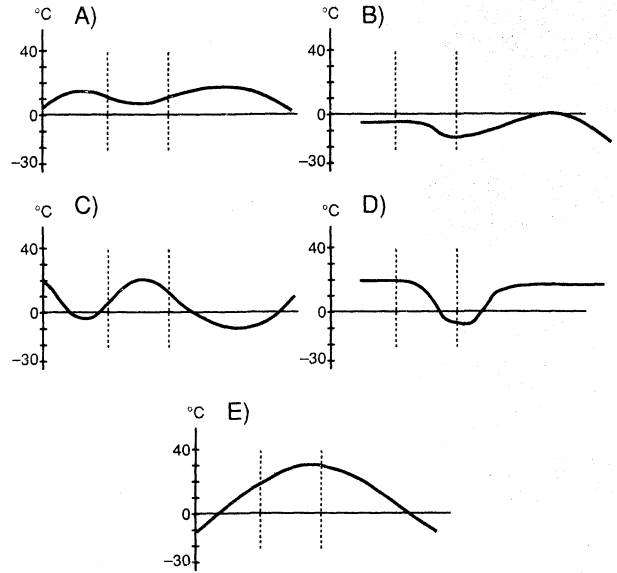
(1982-ÖYS)

53.



Yukarıdaki grafik, 60° kuzey enleminde Ocak ayı ortalama sıcaklık eğrisini göstermektedir.

Kara ve denizlerin yıl içinde ısınma ve soğumalarının bağlı olduğu ilkeler düşünüldüğünde, bu eğrinin, Temmuz ayında hangi konumu alması beklenir?



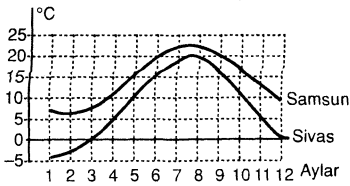
(1983-ÖYS)

54. Bir yerde atmosfer olaylarının gösterdiği ortalama duruma ne denir?

- A) Hava durumu B) Hava olayları
- C) Mevsim D) Hava gözlemi
- E) İklim

(1983-ÖYS)

55.



Yukarıdaki grafikte görüldüğü gibi, Samsun ile Sivas arasında sıcaklık farkı yazın azalmakta, kışın ise artmaktadır.

Sıcaklıklar arasındaki farkın mevsime göre değişmesi, iki kentin hangi bakımdan farklı olmasına bağlanabilir?

- A) Yerçekli B) Enlem
C) Bakı D) Denizden uzaklık
E) Bitki örtüsü

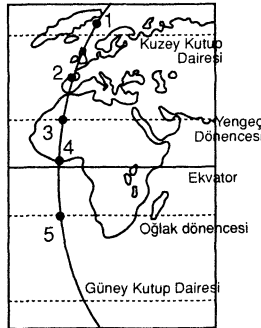
(1986-ÖYS)

56. Türkiye'nin deniz seviyesine indirgenmiş sıcaklıkları incelendiğinde kuzeyi ile güneyi arasında yaklaşık 7-8 derecelik bir sıcaklık farkı bulunması ne ile açıklanabilir?

- A) Denizden uzaklıkla
B) Yerçekli özellikleriyle
C) Matematik konumla
D) Yağış özellikleriyle
E) Basınç merkezlerinin etkisiyle

(1986-ÖYS)

57. Güneş ışınlarının atmosfer içindeki yolunun uzaması, ışınların tutulmasını artırır. Buna göre, yandaki haritada belirtilen noktaların hangisinde 21 Haziran'da tutulmanın en az olması beklenir?



- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

(1987-ÖYS)

58. Aynı boylam üzerinde bulunan noktalarda, aynı saatte ölçülen sıcaklıkların ekvator'dan kutuplara doğru düzenli bir biçimde azalması gerekir.

Gerçekte böyle bir düzenliliğin gözlenemesi aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Yer şekillerine
B) Yer'in hareketlerine
C) Güneş enerjisindeki dalgalanmalara
D) Dünya'nın şekline
E) Gündüz uzunluğuna

(1988-ÖYS)

59. Aşağıdakilerden hangisi karasal iklimin temel özelliğidir?

- A) Kar yağışlarının çok görülmesi
B) Yıllık sıcaklık ortalamasının yüksek olması
C) Yıllık sıcaklık farkının fazla olması
D) Yıllık yağış miktarının fazla olması
E) Yağışlarının belli mevsimlerde toplanması

(1988-ÖYS)

60. İklimin tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sık sık değişebilen ve kısa bir süre içinde beliren atmosfer olayları
B) Bir yerdeki atmosfer olaylarının uzun yıllar içinde gösterdiği ortalama durum
C) Belli bir süre için bir yerdeki havanın ne durumda olabileceğinin kestirilmesi
D) Atmosferin geniş bir bölümünün, sıcaklık ve nem bakımından benzer özellik göstermesi
E) Bir yerdeki havanın en yüksek ve en düşük sıcaklık değerleri arasındaki fark

(1989-ÖYS)

61. Kanada'da endüstri ve tarımsal faaliyetlerin ülkenin güney bölümünde başlamış ve burada yoğunlaşmış olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İklim koşullarının elverişli olması
- B) Yer şekillerinin engebesiz olması
- C) Bitki örtüsünün seyrek olması
- D) Göllerin geniş yer tutması
- E) Denize yakın olması

(1989-ÖYS)

62. Aşağıdakilerden hangisi sıcaklığın yükseltiye bağlı olarak değişmesiyle açıklanabilir?

- A) Yeryüzünde farklı iklim kuşaklarının bulunması
- B) Kutuplarda buzul örtülerinin denize kadar yayılması
- C) Dağların güneş alan yamaçlarında kar erimesinin erken başlaması
- D) Ekvatorial bölgede kalıcı kar bulunması
- E) Çöllerde buharlaşmanın çok şiddetli olması

(1989-ÖYS)

63. Türkiye'nin yıllık sıcaklık ortalamaları deniz seviyesine indirildiğinde, en yüksek sıcaklıkların güneyde değil, güneydoğuda olduğu görülür. Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Denize uzaklık
- B) Enlem derecesi
- C) Yer şekli
- D) Bitki örtüsü
- E) Buharlaşma miktarı

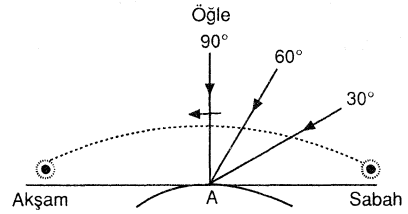
(1989-ÖYS)

64. Aşağıdakilerden hangisi denizlerin karalara göre daha geç ısınıp daha geç soğuması olayının bir sonucudur?

- A) Doğal bitki örtüsünün bitki türlerine göre kuşaklar oluşturması
- B) Bazı tarım ürünlerinin belli bölgelerde üretilmesi
- C) Denize bakan yamaçlarda bir örtüsünün daha gür olması
- D) Deniz kıyılarında nemliliğin fazla olması
- E) Denizden esen rüzgârların kışın ısıtıcı, yazın serinletici etki yapması

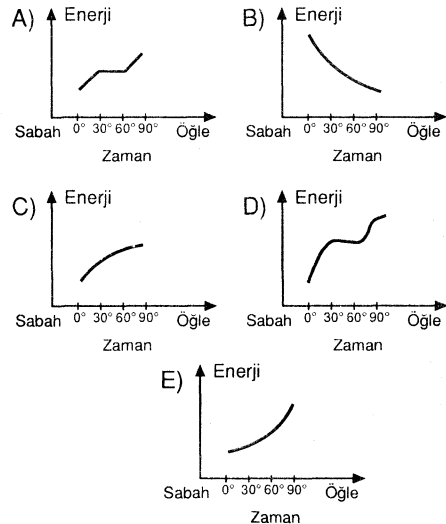
(1989-ÖYS)

65.



Yukarıdaki şekilde, güneş ışınlarının açık bir havada A noktasına düşme açıları verilmiştir.

A noktasının aldığı enerji miktarı sadece güneş ışınlarının düşme açılarına bağlı ise bu noktanın sabahtan öğleye kadar güneş'ten aldığı enerjinin grafiği aşağıdakilerden hangisine benzer?



(1989-ÖYS)

66. Aşağıdakilerden hangisi ekvatorial iklim bölgelerinde yıl içinde görülen sıcaklık farkının az olmasının bir nedenidir?

- A) Zengin bitki örtüsüne sahip olmaları
- B) Alçak basınç merkezi durumunda olmaları
- C) Güneş ışınlarının geliş açısının az değişmesi
- D) Sürekli rüzgâr kuşağında yer almaları
- E) Buharlaştırmanın şiddetli olması

(1990-ÖYS)

67. Kuzey Yarım Küre'de güneyden, Güney Yarım Küre'de ise kuzeyden esen rüzgârlar ıltıcı etki yapar.

Bu durum, sıcaklıkla aşağıdakilerden hangisi arasındaki ilişkiyi gösterir?

- A) Enlem
- B) Yerçekli
- C) Basınç
- D) Yükselti
- E) Bakı

(1990-ÖYS)

68. 50°-60° kuzey enlemleri arasında yer almasına karşın, İngiltere'de ılıman iklim görülmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğu rüzgârlarının etkisinde bulunması
- B) Okyanus akıntılarının etkili olması
- C) Bitki örtüsünün gür olması
- D) Yer şekillerinin az engebeli olması
- E) Kuzey kıyılarında fiyortların bulunması

(1990-ÖYS)

69. Troposferin üst kısmı güneş ışınlarını doğrudan almasına karşılık, alt kısmında sıcaklığın daha yüksek olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Troposferin, daha çok yerden yansıyan ışınlarla ısınması
- B) Yükseklik arttıkça troposfer içindeki su buharının azalması
- C) Yükseklik arttıkça basıncın düşmesi
- D) Troposferin alt katlarının daha hareketli olması
- E) Güneş ışınlarının bir kısmının troposferin üst yüzeyinden yansması

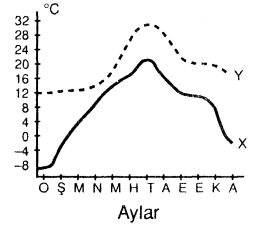
(1990-ÖYS)

70. Kışın, bulutsuz günlerde havanın çok soğuk (ayaz) olmasının başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Havadaki nem oranının artması
- B) Işıma yoluyla yerden atmosfere verilen ısıya tutulmaması
- C) Atmosfer basıncının düşmesi
- D) Alçalıcı hava hareketlerinin olmaması
- E) Güneş'ten gelen enerjinin azalması

(1991-ÖYS)

71. Yandaki grafikte, X ve Y kentlerinin aylık sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

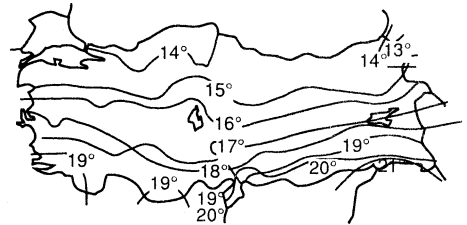


Aşağıdakilerden hangisi, bu grafikten çıkarılabilecek bir sonuç değildir?

- A) Yaz aylarında, Y'deki sıcaklık X'ten fazladır.
- B) Y'de en sıcak ay temmuzdur.
- C) Y'deki yıllık sıcaklık farkı X'ten fazladır.
- D) İki kent arasında sıcaklık farkının en fazla olduğu mevsim kıştır.
- E) X'te don olayı görülür, Y'de görülmez.

(1991-ÖYS)

72.



Yukarıdaki haritada, Türkiye'nin deniz seviyesine indirgenmiş yıllık izotermi gösterilmiştir.

Buna göre, en yüksek sıcaklıkların Güneydoğu'da görülmesinde,

- I. Daha güneyde yer alma
- II. Deniz etkisine kapalı olma
- III. Nemli olma

etmenlerinden hangileri etkilidir?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

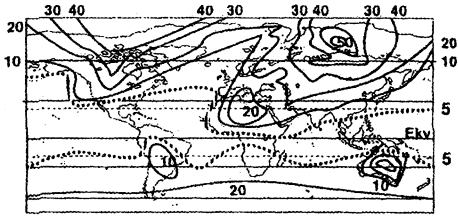
(1991-ÖYS)

73. 960 m yükseklikte bulunan bir yerde sıcaklık 19 °C olduğunda, diğer koşullar eşit kabul edilirse, deniz kıyısındaki bir yerde sıcaklığın kaç derece olması beklenir?

- A) 9,4 B) 14,2 C) 16,6 D) 23,8 E) 28,6

(1992-ÖYS)

74. Aşağıdaki harita, yıllık ortalama yüksek ve ortalama düşük sıcaklıklar arasındaki farkın dağılışı- nı göstermektedir.



Yıllık ortalama yüksek ve ortalama düşük sıcaklık farkının yeryüzünde böyle bir dağılışı göstermesine neden olan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kara ve denizlerin dağılışı
B) Yer ekseninin eğikliği
C) Yer'in günlük hareketi
D) Yer'in yıllık hareketi
E) Sürekli rüzgarlar

(1992-ÖYS)

75. Aşağıdakilerin hangisinde atmosferin etkisi en azdır?

- A) Yazların sıcak, kışların soğuk geçmesi
B) Güneş'ten gelen enerjinin bir kısmının tutulması
C) Gündüzlerin aşırı sıcak, gecelerin aşırı soğuk olması
D) Yerden yansıyan ışınların tutulması
E) Güneş'ten gelen zararlı ışınların bir kısmının tutulması

(1994-ÖYS)

76. Aşağıdakilerin hangisinde iklimin etkisi yoktur?

- A) Turizm etkinlikleri
B) Akarsu rejimleri
C) Gelgit olayı
D) Doğal bitki örtüsünün dağılışı
E) Erozyon

(1995-ÖYS)

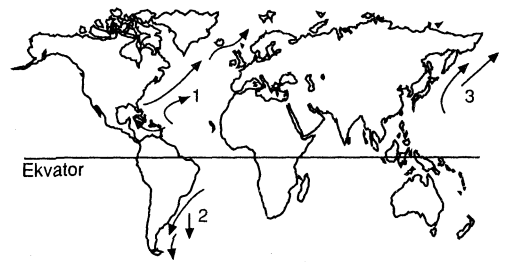
77. Troposferin kalınlığı ekvatorda, kutuplara göre daha fazladır.

Aşağıdakilerin hangisi bu durumun nedenlerinden biridir?

- A) Ekvatorda havanın ısınarak yükselmesi
B) Kutuplarda buzulların geniş yer tutması
C) Ekvatorda denizlerin çok yer tutması
D) Kutuplarda bağıl nemin yüksek olması
E) Kutuplardan, 60° enlemlerine doğru esen rüzgarların süreklilik göstermesi

(1996-ÖYS)

78.



Haritada numaralarla gösterilen okyanus akıntıları, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak adlandırılmıştır?

- | 1 | 2 | 3 |
|----------------|----------|----------|
| A) Labrador | Brezilya | Kuroşivo |
| B) Benguela | Oyaşivo | Humbolt |
| C) Labrador | Benguela | Oyaşivo |
| D) Gulf Stream | Benguela | Oyaşivo |
| E) Gulf Stream | Brezilya | Kuroşivo |

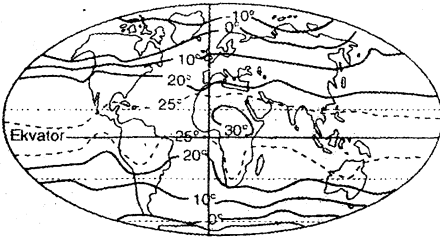
(1996-ÖYS)

79. Aşağıdakilerden hangisi troposferin özelliklerinden biri değildir?

- A) Kalınlığının her yerde aynı olması
- B) Çeşitli gazlardan oluşması
- C) Yüksekliğe bağlı olarak yoğunluğunun azalması
- D) Daha çok yerden yansıyan ışınlarla ısınması
- E) Meteorolojik olaylara olanak sağlaması

(1997-ÖYS)

80. Aşağıdaki Dünya yıllık izoterm haritasında, ekvatorдан kuzeye ve güneye gittikçe sıcaklıkların genellikle düştüğü görülmektedir.



Haritada görülen bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın ekseninin ekvatora dik olması
- B) Dünya'nın eksenini çevresinde batıdan doğuya doğru dönmesi
- C) Güneş ışınlarının düşüş açılarının farklı olması
- D) Dönencelerden ekvatora doğru yıl boyunca rüzgâr esmesi
- E) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması

(1997-ÖYS)

81. Kuzey Yarım Küre'de doğu-batı doğrultusunda uzanan dağların güney yamaçları genellikle yerleşme ve tarım için daha elverişlidir.

Bu duruma etki eden başlıca etmen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bakı
- B) Ulaşım kolaylığı
- C) Su kaynaklarının bolluğu
- D) Denize yakınlık
- E) Bitki örtüsünün gürlüğü

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

82. İzotermelere göre, orta (ılıman) kuşağı gösteren sıcaklıklar hangileridir?

- A) En sıcak ay ortalaması 20 dereceden çok, en soğuk ay ortalaması 10 dereceden çok
- B) Yıllık sıcaklık ortalaması 20 dereceden az, en soğuk ay ortalaması 10 dereceden az
- C) Yıllık sıcaklık ortalaması 20 dereceden az, en soğuk ay ortalaması 10 dereceden çok
- D) Yıllık sıcaklık ortalaması 20 dereceden az, en sıcak ay ortalaması 10 dereceden çok
- E) En sıcak ay ortalaması 20 dereceden çok, en soğuk ay ortalaması 10 dereceden az

(1969-ÜSS)

83. Sıcaklık ortalamaları ile ilgili aşağıdaki sayısal bilgilerden hangisi Akdeniz iklimine aittir?

Yıllık	En soğuk ay	En sıcak ay
A) 11.4°	-0,9°	23°
B) 21.2°	12.3°	28.6°
C) 26.0°	25.4°	26.4°
D) 18.6°	10.0°	28.2°
E) -8.9°	-22,7°	4.6°

(1975-ÜSS)

84. Bir bitki türünün yeryüzüne dağılışında yerşekillerinin büyük payı vardır.

Karalar aynı yükseklikte ve engebesiz olsaydı bitki topluluklarının dağılımında aşağıdaki durumlardan hangisi ortaya çıkardı?

- A) Bitkilerin dönenceler arasına toplanması
- B) Yeryüzünde tek tür bitkinin bulunması
- C) Bitkilerin yalnızca deniz kıyılarına toplanması
- D) Tropikal bitki türlerinin bütün enlemlere yayılması
- E) Bitki türlerinin aralıksız kuşaklar oluşturmaları

(1979-ÜSS)

85. Şubat ayı sıcaklık ortalamaları °C olarak;

Niğde	Ankara	Merzifon	Samsun
0,7	1,0	2,6	6,9

Yukarıdaki verilere dayanarak sıcaklığın kuzeye gidildikçe yükseldiğini savunmak aşağıdakilerden hangisiyle çelişir?

- A) Matematik konum özellikleriyle
- B) Özel konum özellikleriyle
- C) Basınç merkezlerinin özellikleriyle
- D) Yerşekillerinin özellikleriyle
- E) Denizellik-karasallık özellikleriyle

(1979-ÜSS)

CEVAPLAR

1. E	2. B	3. A	4. D	5. B	6. B
7. A	8. D	9. B	10. A	11. B	12. E
13. E	14. C	15. A	16. A	17. E	18. D
19. C	20. E	21. C	22. A	23. E	24. C
25. C	26. B	27. D	28. E	29. A	30. C
31. A	32. E	33. D	34. A	35. B	36. D
37. D	38. C	39. E	40. C	41. E	42. A
43. E	44. C	45. B	46. B	47. B	48. D
49. B	50. B	51. B	52. A	53. A	54. E
55. D	56. C	57. C	58. A	59. C	60. B
61. A	62. D	63. A	64. E	65. C	66. C
67. A	68. B	69. A	70. B	71. C	72. B
73. D	74. A	75. A	76. C	77. A	78. E
79. A	80. C	81. A	82. C	83. D	84. E
85. A					

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Karasal iklimin en belirgin özelliği sıcaklık farkının fazla olmasıdır. Aylık sıcaklık ortalamaları gösterilen bölgelerden E seçeneğindeki bölgenin sıcaklık farkı daha fazla olduğu karasallığı en belirgindir.

Yanıt E

2. İzmit, Van ve Beyşehir gibi merkezler göllerin etkisiyle nem oranı çevresine göre fazladır. Bu nedenle sıcaklık farkı azdır. Burdur'da göl olduğu için sıcaklık farkı seçeneklerde verilen kentlere göre azdır.

Yanıt B

3. Yeryüzünde sıcaklık ve yağış sadece enleme göre değişmez. Örnek olarak 60° enleminde görülen iklim özellikleri ile 40° enleminde görülen iklim özellikleri aynı olabilir. Bu yerin yükselti ve yerşekilleri gibi özelliklerinin farklı olmasından kaynaklanır.

Yanıt A

4. 30° enlemleri arasında sıcaklığın yüksek olmasından dolayı insanlar yüksek yerleri, Orta ve Kutup kuşağında ise sıcaklığın yaşamaya elverişli olduğu için alçak yerleri tercih eder. Bu özellik iklimin insan yaşamına etkisine örnektir.

Yanıt D

5. Yıllık sıcaklık farkı 15°C geçmeyen ve yağışların yağmur şeklinde düştüğü bölgenin yıllık sıcaklık grafiği B seçeneğinde verilmiştir. Yıllık ortalama sıcaklık °C altına düşmediği için yağışlar yağmur şeklindedir.

Yanıt B

6. Günün en sıcak anı öğleden sonra, en soğuk sabaha karşıdır. Nedeni, gece boyunca yeryüzü aldığı ısıyı kaybetmesidir. Gün boyunca da aldığı ısıyı biriktirdiği için en sıcak anı öğleden sonradır.

Yanıt B

7. İç Anadolu ve Doğu Anadolu aynı enlemde yer almasına karşın, yükseltileri farklı olduğu için aynı tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi farklıdır. Bu özellik sıcaklık-yükselti ilişkisine örnektir.

Yanıt A

8. Yer yüzeyinden yükseldikçe atmosferdeki nem oranı azalır. Bu nedenle yükseltinin fazla olduğu bir yerde hava çabuk ısınır ve soğur.

Yanıt D

9. Atmosferde balon yükseldikçe, havanın sıcaklığı azalmıştır. Bu nedenle sıcaklık ile yükselti ters orantılıdır. Atmosferde yol alan balonun sıcaklık değişim grafiği ile balonun yerden yüksekliğinin değişimini gösteren grafik ters olacağı için yanıt B seçeneğidir. Önce sıcaklık azaldığına göre balon yükselmiş, sonra sıcaklık arttığına göre balon alçalmıştır.

Yanıt B

10. KYK'de doğu-batı uzanışlı dağların güneye bakan yamaçları, güneş ışınlarını daha dik açıyla almaları ve uzun süre güneşlenmeleri nedeniyle daha sıcak olur. Buna bakı etkisi denir. Bu nedenle I numaralı noktada sıcaklığın en yüksek olması gerekir.

Yanıt A

11. KYK'de en sıcak aylar Temmuz ve Ağustos aylarıdır. Bu nedenle verilen sıcaklık grafiğine bakılarak iki kentin de KYK'de olduğu kanıtlanır.

Yanıt B

12. Yapılan gözlemlere göre, hafta sonundan itibaren batı bölgelerimizde hava sıcaklığının düşecek olduğu, batıdan soğuk hava kütesinin ülkemize yaklaşmakta olduğu görülerek böyle bir tahmin yapılmıştır.

Yanıt E

13. İç Anadolu'da yağış az olduğu için insanlar zorunluluktan tahıl tarımına yönelmişlerdir. Bunda iklimin doğrudan etkisi vardır.

Yanıt A

14. Yıllık ortalama sıcaklık grafikleri verilen beş merkez incelendiğinde, yaz süresi en uzun olan yörenin C seçeneğinde yer aldığı görülür.

Yanıt C

15. Kuzeybatı Avrupa kıyıları Gulf Stream sıcak su akıntısının etkisiyle iklimi ılımandır. Bu özellik aynı enlemde yer alan Orta Avrupa'dan daha sıcak olmasına yol açar. Bu da enlemle çelişen bir özelliktir.

Yanıt A

16. Ilıman kuşakta, yıllık sıcaklık farkı fazla olduğu için insanların mevsimlere göre giysi değiştirme ihtiyaçları sıcak ve soğuk kuşakta yaşayan insanlara göre daha çoktur.

Yanıt A

17. Ekvatora gidildikçe sıcaklık artar. Bulunduğu enlemden Ekvatora 500 km giden biri, ulaştığı yerde sıcaklık ortalaması, geldiği yerdekenden daha düşük olduğunu gözlemlemişse, bu kişi çok yüksek bir yere gitmiş olmalıdır.

Yanıt E

18. Mekanik (fiziksel) çözülme nem oranının az, sıcaklık farkının fazla olduğu yerlerde etkilidir. Yörelerin günlük sıcaklık farkını hesaplarsak en fazla farkın IV. yörede olduğunu görürüz.

Yanıt D

19. Bitkilerin ekvator dan kutuplara gidildikçe geniş yapraklı, iğne yapraklılar şeklinde kuşaklara ayrılmasının nedeni sıcaklığın enleme göre değişmesidir.

Yanıt C

20. İndirgenmiş Sıcaklık = Gerçek Sıcaklık + $\frac{\text{Yükselti}}{200} \times 1^\circ\text{C}$

$$\text{Ankara} \rightarrow 11.7^\circ\text{C} + \frac{900}{200} \times 1^\circ\text{C} \Rightarrow 11.7 + 4.5 = 16.2^\circ\text{C}$$

$$\text{Konya} \rightarrow 11.5^\circ\text{C} + \frac{1025}{200} \times 1^\circ\text{C} \Rightarrow 11.5 + 5.1 = 16.6^\circ\text{C}$$

$$\text{Kastamonu} \rightarrow 9.8^\circ\text{C} + \frac{800}{200} \times 1^\circ\text{C} \Rightarrow 9.8^\circ\text{C} + 4 = 13.8^\circ\text{C}$$

Yanıt E

21. Sıcaklık dağılışı üzerinde yükseltinin etkisi kaldırıldığında, sıcaklık üzerinde enlem etkisi belirginleşir. Bunun sonucunda sıcaklık ülkemizde güneyden kuzeye doğru azalır.

Yanıt C

22. Kış mevsiminde havanın bulutlu olduğu günlerde ısıma nedeniyle ısı kaybı az olur. Bu nedenle hava ılık olur. Bulutsuz olduğu kış günlerinde yerin ısı kaybı fazla olduğu için hava çok soğuk olur. Ayaz koşulları yaşanır.

Yanıt A

23. Dağların Ekvatora bakan yamaçları güneşi daha uzun süre gördüğü ve güneş ışınlarını daha dik açıyla aldığı için daha sıcaktır. Bakının etkili olduğu yamaçlarda, hava daha sıcaktır. Orman üst sınırı daha yüksektir. Güneşlenme süresi daha uzundur, bitkilerin olgunlaşma süresi daha kısadır. Ama akarsu rejimlerinin düzenli veya düzensiz olması bu etkisinden kaynaklanmaz.

Yanıt E

24. Bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe sıcaklık azalmasına bağlı olarak bitki örtüsü geniş yapraklılar ve iğne yapraklılar şeklinde kuşaklara ayrılır.

Yanıt C

25. Termik Ekvatorun, Yer Ekvatorundan sapma göstermesi okyanus akıntıları ve karasallık ile açıklanabilir.

Yanıt C

26. Erzurum kenti 1950 m yükseltisi ile 860 m yüksekliğindeki Ankara'dan ve 700 m yüksekliğindeki Iğdır'dan daha yüksektir. Bu nedenle yıllık ortalama sıcaklığı daha düşüktür.

Yanıt B

27. Enlem-sıcaklık ilişkisine göre bu nehirlerin aşağı kesimlerindeki donma süreleri en uzun olandan en kısa olana doğru Obi, Volga, Tuna'dır.

Yanıt D

28. Soruda bir bölgenin izoterm haritası verilmiştir. Bu izoterm haritasında sıcaklık değerlerinin deniz seviyesine indirgenmiş olup olmadığı belirtilmediği için, sıcaklık değerlerinin indirgenmiş olduğuna ulaşılmaz.

Yanıt E

29. Q'nun enleminden Z'nin enlemine gidildikçe, sıcaklık azalmıştır. Merkezlerinin yükselterleri aşağı yukarı aynıdır. Rüzgar yönleri de ana yön olarak aynı olduğu için sıcaklığı etkileyen tek faktör enlemdir.

Yanıt A

30. Bir dağın kuzey yamacının, güney yamacından yıl boyunca daha fazla ısınması, o dağın güney yarım kürede olduğunu kanıtlar. Ülkemizdeki doğu-batı uzanışlı dağların güney yamaçları daha sıcaktır.

Yanıt C

31. Aynı enlemlerde yer alan 1 ve 2 numaralı yerlerin iklimleri arasındaki farkın nedeni karasallıktır.

Yanıt A

32. Orta Afrika'da 1750-2000 m, Türkiye'de 500-1000 m ve Kuzey Avrupa'da 0-250 m yetişme ortamı bulunan bitkinin dağılışında rol oynayan etken sıcaklıktır. Orta Afrika'dan, Kuzey Avrupa'ya gidildikçe sıcaklık azaldığı için bitkinin yetiştiği yükselti aralığı da azalmıştır.

Yanıt E

33. Dünya'nın atmosferi olmasaydı, güneş ışınları kırılıp, yansımada yeryüzüne ulaşacaktı. Böylece gölgeler tam karanlık olacaktı.

Yanıt D

34. Karasallığın en belirgin özelliği sıcaklık farkının fazla olmasıdır. Aylık ortalama sıcaklık grafikleri incelendiğinde A seçeneğindeki grafikte sıcaklık farkının en fazla olduğu görülür.

Yanıt A

35. İki merkezde sıcaklık eğrilerinin kesişmesi, bazı dönemlerde sıcaklığın her iki merkezde de aynı olmasından kaynaklanır.

Yanıt B

36. Harita incelendiğinde, aynı enlem üzerinde sıcaklığın her yerde aynı olmadığı görülür.

Yanıt D

37. Doğu-batı uzanışlı dağların aynı yükseklikteki güney yamaçlarının, kuzey yamaçlarından sıcak olması bakı etkisinden kaynaklanır. A, B, C ve E seçenekleri yükselti-sıcaklık ilişkisi ile açıklanır.

Yanıt D

38. Gece gündüz arası ortalama sıcaklık farkının fazla, yıllık yağış miktarının az olduğu II. nolu yerde fiziksel ufalanma en çoktur. Gece gündüz arası ortalama sıcaklık farkının az, yıllık yağış miktarının fazla olduğu I. nolu yerde kimyasal ufalanma en çoktur.

Yanıt C

39. 6 numaralı yer ile bir yerin yıllık ortalama sıcaklık farkının temel nedeni okyanus akıntısı olabilir için, 6 numaralı yer ile aynı enlemden bulunmalıdır. 4. ve 5. yerler, 6. numaralı yer ile aynı enlemden yer alır. Ancak 4. ve 6. numaralı yerde soğuk okyanus akıntısı etkili olduğu için yanıt, sıcak okyanus akıntısının etkili olduğu 5. numaralı yerdir.

Yanıt E

40. Ülkemizde batıdan doğuya doğru sıcaklığın azalmasının nedeni yükseltinin artmasıdır. Güneyden kuzeye gidildikçe sıcaklığın azalmasının nedeni enlem etkisidir.

Yanıt C

41. Sadece tablodaki bilgileri kullanarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilen yargıların doğru olduğuna ulaşırız. Fakat E seçeneğinde belirtilen karışık ormanın, orta kuşak karasal ve subtropikal iklim bölgelerinde görülmemesinin nedeninin aynı olup olmadığına sadece tablodaki bilgileri kullanarak ulaşamayız.

Yanıt E

42. Kara ve denizlerin ısınma ısıları farklıdır. Karalar denizlere göre aşırı ısınır ve soğur. Bu nedenle kara üzerinde yıllık sıcaklık farkı fazladır. Karaların daha fazla yer kapladığı KYK'de yıllık sıcaklık farkı, GYK'den daha fazladır. Sürekli rüzgarların KYK'de saat ibresi yönünde ve GYK'de saat ibresi tersi yönünde sapması, Dünya'nın batıdan doğuya dönmesinden kaynaklanır. Dünya'nın en yüksek doruğu ile en derin çukurunun KYK'de bulunması kara ve denizlerinin farklı dağılışımdan kaynaklanmamıştır.

Yanıt A

43. Harita incelendiğinde A, B, C ve D seçeneğindeki bilgilerin haritadan çıkarılacak doğru bilgiler olduğu görülür. E seçeneğinde verilen bilgi haritadan çıkarılacak doğru bilgi değildir. 60° Güney paralelinin çevresinde sıcaklığın 10°C ile 0°C arasında olduğu görülür. Bu sıcaklıkta buzul oluşumu olamaz.

Yanıt E

44. İndirgenmiş sıcaklıkta, sıcaklık üzerinde enlem etkisi belirgindir. İndirgenmiş sıcaklık haritasında enleme bağlı bölge içi sıcaklık farkının fazla olması için, enlem farkının fazla olması gerekir. Ülkemizde enlem farkının en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu Bölgesidir.

Yanıt C

45. İndirgenmiş sıcaklık ile gerçek sıcaklık arasındaki fark fazla ise merkezin yükseltisi fazla, fark az ise merkezin yükseltisi azdır. Merkezlerin indirgenmiş sıcaklıkları ile gerçek sıcaklıkları arasındaki farkları hesapladığımız zaman, farkın en fazla olduğu II. nolu merkezin yükseltisinin en fazla olduğunu görürüz.

Yanıt B

46. II. ve III. nolu yerlerin her ikisi de deniz seviyesinde olduğu için sıcaklık farkının nedeni yükselti ve karasallık olamaz. II. ve III. nolu yerler arasındaki sıcaklık farkının nedeni enlem etkisidir.

Yanıt B

47. Kış mevsiminin şiddeti belirlenirken ortalama karla örtülü gün sayısı ve ortalama kar yağışlı gün sayısı etkili olmuştur. Çünkü Hakkari, Erzurum ve Sivas kentlerinde ortalama kar örtülü gün sayısı ve ortalama kar yağışlı gün sayısı, Bursa, Trabzon ve Denizli kentlerindeki ortalama karla örtülü gün sayısı ile ortalama kar yağışlı gün sayısından fazladır.

Yanıt B

48. İndirgenmiş sıcaklık, arazideki yükseltilerin deniz seviyesinde olduğu varsayılarak hesaplandığı için, indirgenmiş sıcaklık haritalarında sıcaklık üzerinde yükselti etkili değildir. Deniz seviyesindeki alanların gerçek sıcaklıklar ile indirgenmiş sıcaklıkları aynıdır. İndirgenmiş yıllık ortalama sıcaklık haritasında, mevsimler arasındaki sıcaklık farkına ulaşılmaz.

Yanıt D

49. Ekvatordan kutuplara gidildikçe sıcaklık azaldığı için bitki örtüsü geniş yapraklı, karma ve iğne yapraklı ormanlar şeklinde kuşaklara ayrılır. Dağ yamacı boyunca yükseldikçe sıcaklık azaldığı için bitki örtüsü kuşaklara ayrılır. Kuzey Anadolu Dağlarının denize bakan yamaçlar boyunca yükseldikçe bitki örtüsü geniş yapraklı, karma ve iğne yapraklı ormanlar şeklinde kuşaklara ayrılır.

Yanıt B

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

$$\begin{array}{rcl}
 50. & 200 \text{ m} & 1^\circ\text{C} \\
 & 1800 \text{ m} & x \\
 \hline
 & & x = 9^\circ\text{C}
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{l}
 -19^\circ\text{C} + 9^\circ\text{C} = -10^\circ\text{C} \\
 \text{olur.}
 \end{array}$$

Yanıt B

51. Yamaç boyunca yükseldikçe sıcaklık azalmasına bağlı olarak bitki türleri geniş yapraklı, karışık, iğne yapraklılar şeklinde kuşaklar oluşturur.

Yanıt B

52. Ekvatordan kutuplara doğru sıcaklığın düzenli şekilde azalmasını engelleyen ana etmen yer şekilleridir.

Yanıt A

53. Kışın karalar soğuk, denizler ılıktır. Yazın karalar sıcak, denizler serindir. Kara ve denizlerin ısınma ısıları farklıdır. Bu nedenle temmuz (Yaz) ayında Amerika ve Asya kıt'aları Atlas okyanusundan daha sıcak olacaktır. Yani ocak ayı sıcaklık grafiğinin tersi oluşacaktır.

Yanıt A

54. İklim, bir yerde atmosfer olaylarının uzun yıllar boyunca gösterdiği ortalama durumdur.

Yanıt E

55. Samsun, Karadeniz kıyısında, Sivas iç Anadolu'dadır. Bu nedenle Samsun denizel, Sivas karasal iklime sahiptir. Yazın her iki kentte sıcaklık farkı az iken, kışın sıcaklık farkı fazladır. Nedeni Sivas'da nemin az olmasıdır.

Yanıt D

56. Türkiye'nin güneyi ile kuzeyi arasındaki sıcaklık farkı enlem ile yani matematik konumla açıklanır.

Yanıt C

57. Güneş ışınlarının en büyük açıyla düştüğü noktalarda, atmosferdeki tutulma oranı en azdır. 21 Haziranda güneş ışınları Yengeç Dönencesine dik gelir. Bu nedenle tutulmanın en az olduğu noktadır.

Yanıt C

58. Ekvatordan kutuplara doğru sıcaklığın düzenli şekilde azalması için karaların deniz seviyesinde olması gerekir. Dünya sularla kaplı olsaydı bu koşul geçerli olabilirdi.

Yanıt A

59. Karasallık, nem azlığı demektir. Karasal iklimin temel özelliği sıcaklık farkının fazla olmasıdır.

Yanıt C

60. Bir yerde atmosfer olaylarının uzun yıllar içinde gösterdiği ortalama duruma iklim denir.

Yanıt B

61. Kanada, yüksek enlemlerde soğuk iklime sahip bir ülkedir. Ülkenin kuzeyi çok soğuktur. Yaşanabilir alanlar güney kesimindedir.

Yanıt A

62. Ekvatorial bölge, Dünya'nın en sıcak bölgesidir. Çünkü güneş ışınlarını yıl boyu dik açılarla alır. Bu bölgede kalıcı karın bulunması yükselti ile açıklanır.

Yanıt D

Yanıt A

63. Güneydoğu Anadolu Bölgesi denizden uzaklık nedeniyle karasal iklime sahiptir. Nem azlığından dolayı yıllık ıslanmış sıcaklığın en yüksek olduğu bölgedir.

Yanıt E

64. Denizler, saydam oldukları için güneş ışınlarını 150-200 m derinliğe kadar geçirir. Isınma ısıları farklı olduğu için kara ve denizler farklı ısıdır. Yazın karalar sıcak, denizler serin, kışın ise karalar soğuk, denizler ılıktır. Bu nedenle yazın denizden karaya esen rüzgar serinletici, kışın denizden karaya esen rüzgar ısıtıcı etki yapar.

Yanıt C

65. Güneş'ten gelen enerji miktarı, gün içerisinde güneş ışınlarının düşme açısına bağlı olarak artar.

Yanıt A

67. Enlem-sıcaklık ilişkisine göre Ekvatordan esen rüzgarlar ulaştığı bölgelerin sıcaklığını artırır. Kutuplardan esenler ise sıcaklığı düşürür.

Yanıt B

68. İngiltere'nin bulunduğu Batı Avrupa kıyıları Gulf Stream sıcak su akıntısının etkisiyle aynı enlemde yer alan Kuzey Amerika'nın doğu kıyılarından daha sıcak iliman bir iklime sahiptir.

Yanıt A

69. Tropikler, güneşten gelen ısınlardan çok, yerden yansıyan ısınlarla ısınır. Bu nedenle yer yüzeyinden yükseldikçe sıcaklık her 100 m de 0,5°C azalır.

Yanıt B

70. Kış mevsiminde, havadaki nem oranının düşük olduğu günlerde yer kazandığı sıcaklığı, gece ısıma yoluyla atmosfere verir. Isıma yoluyla atmosfere verilen ısınin tutulmaması nedeniyle hava aşırı soğur.

Yanıt C

71. Y'deki yıllık sıcaklık farkı az, X'te fazladır. Y kenti denizel, X kenti karasal özelliktedir.

Yanıt B

72. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin ıslanmış yıllık ortalama sıcaklığının yüksek olmasının nedeni, enlem etkisi ve karasallıktır. Akdeniz Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi aynı enlemde olmasına karşın karasallığın etkisiyle Güneydoğu Anadolu daha sıcaktır.

73. İndirgenmiş Sıcaklık = Gerçek Sıcaklık + $\frac{200}{\text{Yükselti}} \times 1^\circ\text{C}$
 $1. S. = 19^\circ\text{C} + \frac{960}{200} \times 1^\circ\text{C}$
 $1. S. = 19^\circ\text{C} + 4,8^\circ\text{C} \Rightarrow 23,8^\circ\text{C}$ olur.

Yanıt D

74. Sıcaklık farkı denizel bölgelerde az, karasal bölgelerde fazladır. Kara ve denizlerin dağılımına bağlı olarak sıcaklık farkının en yüksek olduğu yerler farklılık gösterir. KYK'de yıllık sıcaklık farkı fazla, GYK'de yıllık sıcaklık farkı azdır.

Yanıt A

75. Yazların sıcak, kışların soğuk geçmesi eksen eğikliğine bağlı olarak güneş ışınlarının yıl içerisinde farklılık göstermesinden kaynaklanır.

Yanıt A

76. Gel-git olayı, Ay ve Güneş'in çekim kuvvetinin etkisiyle oluşur.

Yanıt C

77. Ekvatorda havanın ısınarak yükselmesi, kutuplarda havanın soğuyarak alçalması nedeniyle troposferin kalınlığı Ekvatorda fazla, kutuplarda azdır.

Yanıt A

78. 1. nolu akıntı Gulf Stream, 2. nolu akıntı Brezilya, 3. nolu akıntı Kuroşivo'dur. Akıntılarının hepsi sıcak su akıntılarıdır.

Yanıt E

79. Troposfer; Ekvatorda kalın (16 km), Kutuplarda (8 km) incedir. Nedeni, Ekvatorda ısınan havanın yükselmesi, kutuplarda soğuyan havanın alçalmasıdır.

Yanıt A

80. Ekvatordan kutuplara gidildikçe Dünya'nın şeklinden dolayı güneş ışınlarının düşme açısının küçülmesine bağlı olarak sıcaklıklar azalır.

Yanıt C

81. KYK'de doğu-batı uzanışlı dağların güneye bakan yamaçları bakı etkisiyle, kuzeye bakan yamaçlarından daha sıcaktır. Bu nedenle güneye bakan yamaçlarda nüfus ve yerleşme yoğundur. Tarıma elverişlidir.

Yanıt A

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

82. Ilıman kuşakta yıllık sıcaklık ortalaması 10 °C ile 20 °C arasındadır.

Yanıt C

83. Akdeniz ikliminde en sıcak ay ortalaması 27-28°C, en soğuk ay ortalaması 9-10°C'dir.

Yanıt D

84. Yerçekli etkisinin ortadan kaldırılmasıyla bitki türleri enleme göre Ekvatordan kutuplara doğru geniş yapraklı, karışık, iğne yapraklılar şeklinde kuşaklar oluşur.

Yanıt E

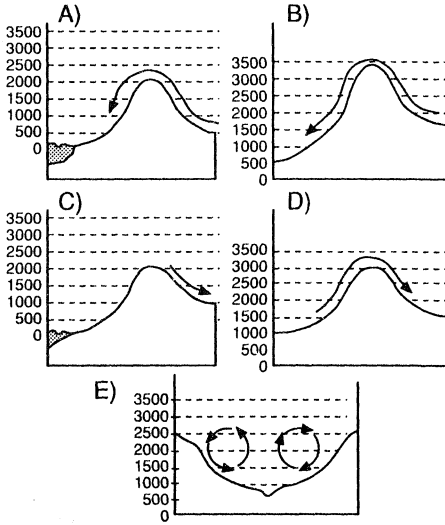
85. Şubat ayında ülkemizde İç Anadolu'dan Karadeniz Bölgesine doğru gidildikçe sıcaklığın artması enlemle gelişir.

Yanıt A

ÖSS SORULARI

1. Bir dağ yamacından aşağı doğru esen rüzgârın sıcaklığı artar, çevrede nem açığı oluşur. Bitkileri kurutucu etki yapan bir tip rüzgârlara Föhn rüzgârı denir.

Buna göre, aşağıda gösterilen durumların hangisinde rüzgârın kurutucu etkisinin en çok olması beklenir?



(1982-ÖSS)

2. Bir bölgenin yerşekilleri, o bölgede esen rüzgârlara yön verici etkenlerden biridir.

Buna göre, boğaz kenarında bulunan Çanak-kale'de rüzgârın en çok hangi yönden esmesi beklenir?

- A) Güneyden
B) Batıdan
C) Kuzeybatıdan
D) Güneydoğudan
E) Kuzeydoğudan

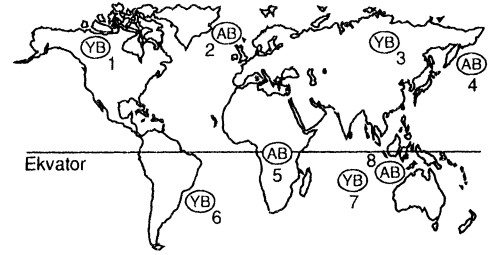
(1986-ÖSS)

3. Birbirine komşu iki yerin gün içinde farklı derecede ısınması halinde, bu çevrede öncelikle aşağıdakilerden hangisi görülmesi beklenir?

- A) Sis B) Yağmur C) Kar
D) Rüzgâr E) Dolu

(1987-ÖSS)

- 4.



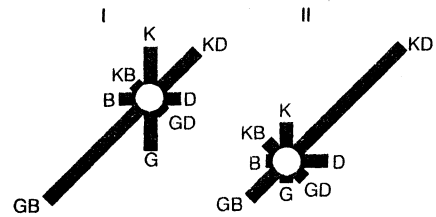
Hava genellikle alçak basınç (AB) alanlarında bulutlu, yüksek basınç (YB) alanlarında ise açık olmaktadır.

Buna göre, Ocak ayında, haritada numaralanmış basınç merkezlerinden hangilerinin etkisinde kalan yerlerde havanın ayaz olması beklenir?

- A) 1 ve 3 B) 1 ve 6 C) 4 ve 5
D) 3 ve 7 E) 2 ve 8

(1992-ÖSS)

- 5.



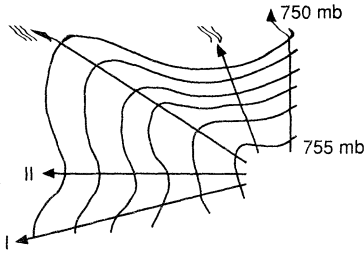
Yukarıda, iki farklı merkezin yıllık ortalama rüzgâr frekans gülü verilmiştir.

Yalnızca rüzgâr frekans gülleri göz önüne alındığında, bu iki merkezin aşağıdakilerden hangisi bakımından benzer olduğu söylenebilir?

- A) Denizden uzaklıkları
B) Bulundukları enlem
C) Çevrelerindeki yerşekillerinin uzanış yönü
D) Yıllık ortalama sıcaklıkları
E) Bulundukları yarımküre

(1992-ÖSS)

6.

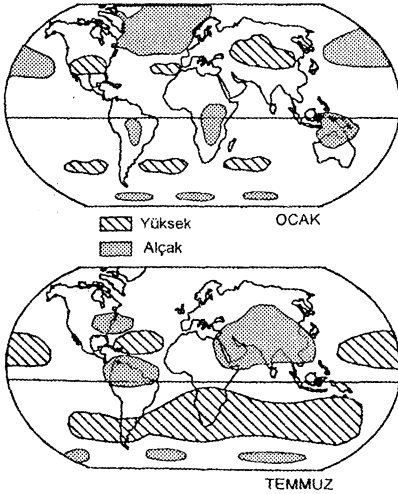


Yukarıda eşbasmaç haritası verilen yörede, numaralanmış oklar yönünde rüzgârlar esmektedir. Buna göre, hangi ok yönünden esen rüzgârın şiddeti en fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(1993-ÖSS)

7.



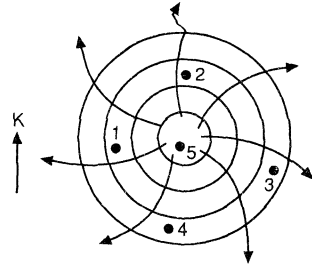
Yukarıdaki eşbasmaç haritalarında görüldüğü gibi, Ocak ve Temmuz dönemlerinde basmaç merkezleri yer değıştirmektedir.

Bu değışikliklerin Kuzey Yarımkürede Güney yarımküreye göre daha belirgin olmasında başlıca etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kara ve denizlerin dağılışı
B) Yerin şekli
C) Okyanus akıntıları
D) Sürekli rüzgârlar
E) Yerin eksenini çevresindeki hareketi

(1994-ÖSS)

8.



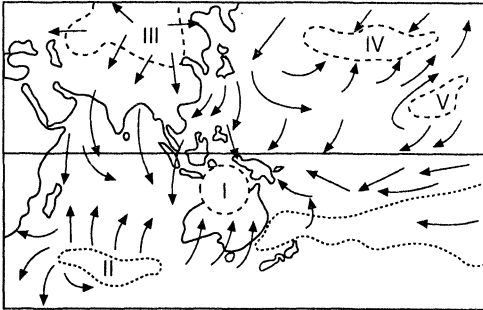
10. Yeryüzünde, genel hava dolaşımının yanı sıra, yerel basınç koşullarındaki değişmelere bağlı olarak gün içinde kara ile deniz, dağ ile vadi arasında yerel rüzgârlar da eser.

Buna göre, yerel rüzgârlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Esiş sürelerinin genellikle kısa olduğu
- B) Etki alanlarının dar olduğu
- C) Gün içerisinde esiş yönlerinin değişebileceği
- D) Gün içerisinde sıcaklık değişikliğine yol açtıkları
- E) İklim özelliklerinin oluşmasında ana etken oldukları

(2002-ÖSS)

11. Basınç farklılıklarından doğan hava hareketlerine rüzgâr denir. Rüzgârlar her zaman, yüksek basınç alanlarından alçak basınç alanlarına doğru eser.



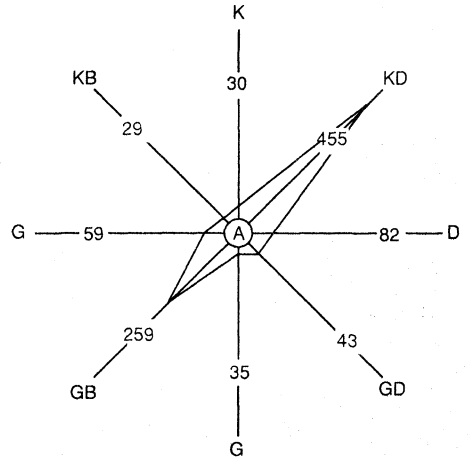
Buna göre, yukarıdaki basınç haritasında numaralanmış yerlerden hangileri alçak basınç alanlarını göstermektedir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

(2003-ÖSS)

ÖYS SORULARI

12.



Yukarıdaki grafik, A kentinde yılda hangi yönden kaç kez rüzgâr estiğini göstermektedir.

Yerşekillerinin rüzgâra yön verici bir etken olduğu bilindiğine göre, A kentinin nasıl bir yerde bulunduğu söylenebilir?

- A) Geniş bir ovanın ortasında
- B) Kuzeydoğu - Güneybatı uzantılı bir vadide
- C) Doğu - Batı uzantılı dağlar arasında
- D) Kuzeybatı - Güneydoğu uzantılı bir platoda
- E) Kuzeye doğru genişleyen bir ovanın kenarında

(1982-ÖYS)

13. Güneydoğu Asya'da görülen muson rüzgârlarının altı aylık sürelerle birbirine ters yönde esmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Asya'nın sürekli yüksek basınç merkezi olması
- B) İç Asya'da karasal iklimin hüküm sürmesi
- C) Asya kıtasının Ekvatora yakın olması
- D) Asya kıtasının güneyinde geniş bir denizin bulunması
- E) Asya'nın güneydoğudan adalarla kuşatılmış bulunması

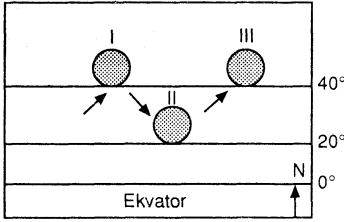
(1983-ÖYS)

14. Aşağıdakilerden hangisi, bir yerdeki atmosfer basıncının değışmesine yol açan temel etkenlerden biridir?

- A) Soğuma B) Bakı C) Yağış
D) Yükselti E) Enlem

(1988-ÖYS)

15. Rüzgârlar, geldikleri yönlele göre hava sıcaklığı düşürücü ya da yükseltici bir etki yapar.



Buna göre, yukarıdaki şekilde, ok yönünde estiğı düşünülen rüzgârlar numaralı bölgelelerin hava sıcaklığını hangi yönde etkiler?

I. Bölge II. Bölge III. Bölge

- A) Düşürür Yükseltir Düşürür
B) Yükseltir Düşürür Yükseltir
C) Yükseltir Yükseltir Düşürür
D) Düşürür Yükseltir Yükseltir
E) Yükseltir Düşürür Düşürür

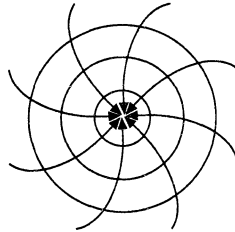
(1988-ÖYS)

16. Şekildeki oklar, bir basınç alanında rüzg rın esiş yön n  göstermektedir.

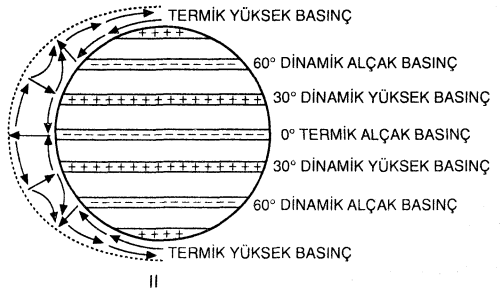
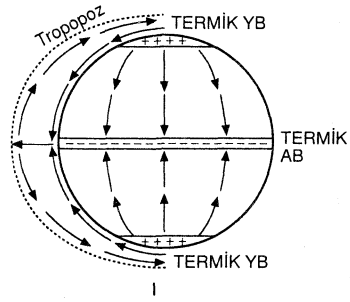
Buna göre, şekildeki basınç alanının özelliğı ve bulunduğı yarımküre aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Alçak basınç alanı, Kuzey Yarım Küre
B) Yüksek basınç alanı Güney Yarım Küre
C) Alçak basınç alanı, Güney Yarım Küre
D) Yüksek basınç alanı, Kuzey Yarım Küre
E) Alçak basınç alanı, her iki Yarım Küre

(1991-ÖYS)



17. Aşağıdaki şekil, belli varsayımlara göre Dünya  zerindeki genel hava dolaşımını göstermektedir.



Bu şekillerin ikisinde de Dünya yüzeyinin t m ylele denizlerle kaplı olduğı kabul edilmiş, karaların etkisi dikkate alınmamıştır.

Birinci şekilde, karalara ek olarak, aşağıdakilerden hangisinin etkisi de dikkate alınmamıştır?

- A) Dünya'nın şeklinin
B) Ekvatorun çok sıcak olmasının
C) Güneş ışınlarının farklı olmasının
D) Dünya'nın Güneş çevresinde dönmesinin
E) Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesinin

(1992-ÖYS)

18. I. Asor
II. Basra
III. İzlanda
IV. Sibirya

Yukarıdakilerden hangileri, Türkiye iklimini de etkileyen yüksek basınç merkezleridir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

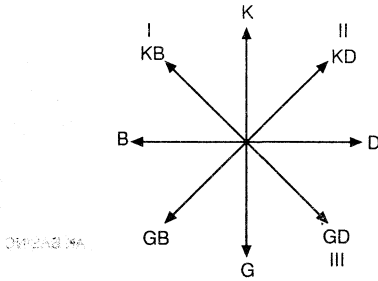
(1993-ÖYS)

19. Yeryüzünde atmosfer basıncı ile aşağıdaki-lerden hangisi arasında ilişki yoktur?

- A) Enlem B) Boylam C) Sıcaklık
D) Rüzgar E) Yükselti

(1994-ÖYS)

20.



Yukarıdaki rüzgâr gülünde numaralanmış yönlerden esen rüzgârların adları, aşağıdaki-lerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Karayel	Yıldız	Kesişleme
B) Kesişleme	Karayel	Poyraz
C) Yıldız	Keşişleme	Poyraz
D) Keşişleme	Poyraz	Karayel
E) Karayel	Poyraz	Keşişleme

(1994-ÖYS)

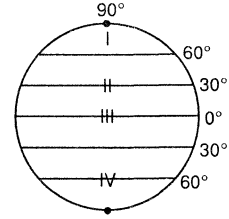
21. I. Mistral
II. Bora
III. Hamsin
IV. Föhn

Yukarıdaki yerel rüzgârlardan hangileri estik-leri yerlerde havanın soğumasına neden olur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

(1996-ÖYS)

22.



Yeryüzünde termik nedenle oluşan basınç kuşakları ya da merkezleri yukarıdaki şekilde hangi numaralarla belirtilmiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) I ve IV

(1997-ÖYS)

23. Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağların denize bakan yamaçlarından aşağı esen sıcak yerel rüzgârlar, aşağıdaki rüzgâr türlerinden hangisine benzer?

- A) Bora B) İmbat C) Mistral
D) Föhn E) Karayel

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

24. Aşağıdaki rüzgârlardan hangisi kasırga ka-rakterlidir?

- A) Bora B) Tornado C) Lodos
D) Föhn E) Hamsin

(1968-ÜSS)

25. Çöller en çok neye bağlı olarak meydana ge-lir?

- A) Sürekli antisiklon (yüksek basınç) kuşakları-na
B) Denizlerden uzak olmaya
C) Güneş ışınlarının geliş açısına
D) Dağların kıyıya paralel oluşuna
E) Mutlak nemin azlığına

(1969-ÜSS)

26. Aşağıdaki rüzgârlardan hangisi Alplerin kuzeyinde esen sıcak, yerel ve süresiz rüzgârlardandır?

- A) Bora B) Föhn C) Mistral
D) Sirokko E) Tayfun

(1971-ÜSS)

27. Aşağıdaki sayılardan hangisi atmosferin normal basınç değerine eşit sayılır?

- A) 782 mm B) 666 mm C) 777 mm
D) 760 mm E) 1025 milibar

(1973-ÜSS)

CEVAPLAR

1. B	2. E	3. D	4. A	5. C	6. D
7. A	8. D	9. E	10. E	11. B	12. B
13. D	14. A	15. B	16. A	17. E	18. C
19. B	20. E	21. A	22. B	23. D	24. B
25. A	26. B	27. D			

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Bir dağı aşan rüzgarlar alçaldıkça her 100 m sıcaklığı 1 °C artırır. Bu rüzgarlara Föhn rüzgarları denir. Yüksek dağlardan esen föhn rüzgarının kurutucu etkisi daha fazladır. Buna göre B seçeneğindeki rüzgar daha yüksekte alçağa estiği için kurutucu etkisi daha fazladır.

Yanıt B

2. Çanakkale Boğazı, Kuzeydoğu-Güneybatı uzanışlı olduğu için Çanakkale'de hakim rüzgar yönü boğazın uzanış yönü ile paralel olacaktır.

Yanıt E

3. Birbirine komşu iki yerin gün içinde farklı derecede ısınması halinde, öncelikle basınç farkı oluşur, basınç farkı sonucunda da rüzgar oluşur.

Yanıt D

4. Ocak ayında, havanın ayaz olması için, o yerin kış mevsimini yaşayan yarımkürede yer alması ve yüksek basınç alanı olması gerekir. Bunu sağlayan yerler 1 ve 3. yerlerdir. KYK'de Ocak ayında kış yaşanır. Yüksek basınç alanları açık olduğu için ısıtma ile ısı kaybı fazla olur ve ayaz koşulları yaşanır.

Yanıt A

5. Yıllık ortalama rüzgar frekans gülü diyagramları verilen merkezlerin hakim rüzgar yönleri ortaktır. Rüzgarın yıl içerisinde en fazla estiği yöne hakim rüzgar yönü denir. Hakim rüzgarın yönü yer şekillerinin uzanışına göre şekillendiği için bu iki merkezin çevrelerindeki yer şekillerinin uzanış yönü benzerdir.

Yanıt C

6. Oklar yönünde esen rüzgârların basınç farkları eşit olduğu için, izobarların sık geçtiği yerde rüzgar daha şiddetli eser. IV numaralı ok yönünde izobarlar sık çizildiği için rüzgarın aldığı mesafe kısa sürtünme az, rüzgarın şiddeti en fazladır.

Yanıt D

7. KYK'de karaların oranı GYK göre daha fazladır. Kara ve denizlerin farklı dağılışı nedeniyle KYK'de sıcaklık, basınç gibi etmenlerin yıl içerisindeki değişimi daha belirgindir.

Yanıt A

8. KYK'de güneyden esen rüzgarlar sıcaklığı artırır, kuzeyden esen rüzgarlar sıcaklığı düşürür. Buna göre 4 numaralı yerden doğan rüzgar sıcaklığı düşürür.

Yanıt D

9. Basınç merkezlerindeki sıcaklık değerleri, basınç haritasından çıkarılmaz. Bölgenin hangi kesimlerinin alçak ya da yüksek basınç etkisinde bulunduğu, basınç merkezlerinin sayısı, rüzgarın hızı gibi özelliklere basınç haritasından ulaşabiliriz.

Yanıt E

10. Ülkemizdeki adı ile meltemler, günlük yerel rüzgarlardır. Meltemler, etki alanı dar, esme süreleri kısa ve gün içerisinde yön değiştirerek esen rüzgarlardır. Meltemler, bir bölgedeki iklim özelliklerinin oluşmasında etkili değildir.

Yanıt E

11. Alçak basınç alanlarda hava hareketleri çevreden merkeze doğrudur. Basınç haritasında oklarla belirtilen rüzgarlardır. Ok yönlerinin çevreden merkeze doğru olduğu I ve IV nolu alanlar alçak basınç, II, III ve V nolu alanlar yüksek basınç alanıdır.

Yanıt B

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

12. Yerçekilleri rüzgara yön veren bir etkidir. A kenti rüzgarın en fazla estiği kuzeydoğu-güneybatı yönlü bir vadide veya depresyon alanında bulunmaktadır. Başka bir deyişle hakim rüzgar yönü ile yerçekillerinin uzanışı paralellik gösterir.

Yanıt B

13. Hint okyanusu ile Asya'nın güneyi yıl içerisinde farklı ısındıkları için oluşan muson rüzgarları yıl içinde yön değiştirerek eser.

Yanıt D

14. Hava sıcaklığı atmosfer basıncını etkileyen temel etkidir.

Yanıt A

15. Ekvatordan esen rüzgarlar sıcaklığı artırır, kutuplardan esen rüzgarlar sıcaklığı düşürür. I nolu rüzgar Ekvatordan geldiği için sıcaklığı artırır, II nolu rüzgar kutuplardan geldiği için sıcaklığı düşürür, III nolu rüzgar Ekvatordan geldiği için sıcaklığı artırır.

Yanıt B

16. Rüzgarlar, Dünya'nın kendi eksenini etrafında batıdan doğuya doğru döndüğü için oluşan coriolis (koriyolis) kuvvetinin etkisiyle KYK'de saat ibresi yönünde, GYK'de saat ibresinin ters yönünde sapma gösterir. Yüksek basınç alanlarında hava hareketleri merkezden çevreye, alçak basınçlarda çevreden merkeze doğrudur. Şekilde verilen basınç merkezi alçak basınç ve ok yönüne göre KYK'de yer alır.

Yanıt A

17. Eğer Dünya kendi eksenini etrafında dönmeseydi rüzgârların yönlerinde sapmalar meydana gelmezdi. Birinci şekilde kutuplardan Ekvatora esen rüzgârların yönlerinde sapmalar oluşmadığına göre Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmediği varsayılmıştır.

Yanıt E

18. Asor ve Sibirya ülkemizi etkileyen yüksek basınç merkezleri, Basra ve İzlanda ise alçak basınç merkezleridir.

Yanıt C

19. Boylamanın tek etkisi yerel saattir. Bu nedenle boylam atmosfer basıncını etkilemez.

Yanıt B

20. Ülkemizde etkili olan yerel rüzgârlar kuzeybatıdan esen karayel, kuzeydoğudan esen poyraz ve güneydoğudan esen keşişleme'dir.

Yanıt E

21. Mistral, kışın ve ilkbaharda Fransa'nın karlı Masif Central dağlık alanlardan Akdeniz'e doğru esen soğuk rüzgârdır.

Bora, Adria Denizi ve Dalmaçya kıyılarına doğru esen soğuk rüzgârlardır.

Hamsin ve Föhn sıcak yerel rüzgârlardır.

Yanıt A

22. Termik basınç merkezleri ısınma ve soğumaya bağlı olarak oluşur. Ekvatorda ısınan hava termik alçak basınç alanını kutuplarda soğuyan hava termik yüksek basınç alanını oluşturur. Bu nedenle yanıt I ve III'tür.

Yanıt B

23. Dağ zirvelerden aşağıya doğru akan hava, sürtünmenin etkisiyle sıcaklığı 100 metrede 1 °C artırır. Bu rüzgârlara İsviçre Alplerinden alınan isimle Föhn rüzgârları denir. Ülkemizde Doğu Karadeniz kıyılarında etkili olan rüzgârlara fön rüzgârına benzerdir.

Yanıt D

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

24. Tornada, orta enlemler ile Amerika'da ani sıcaklık ve basınç farkından oluşan şiddetli rüzgârlara denir. Bu rüzgârlar kasıralara ve şiddetli yağışlara neden olur.

Yanıt B

25. Yeryüzündeki çöllerin büyük bir kısmı dinamik yüksek basıncın etkisi ile oluşan alçak hava hareketlerinin sonucunda oluşmuştur. Bu çöllere tropikal veya dönence çölleri denir. Bu çöllerin dışında orta kuşak karaların iç kesimlerde denizden uzaklık nedeniyle de çöller oluşmuştur.

Yanıt A

26. Alplerin kuzeyinden Akdeniz'e doğru esen sıcak ve kuru rüzgârlara Föhn (Fön) rüzgârları denir. Bu tip rüzgârlar ülkemizde Kuzey Anadolu dağlarının kuzey yamaçlarında ve Torosların İç Anadolu'ya dönük yamaçlarında etkilidir.

Yanıt B

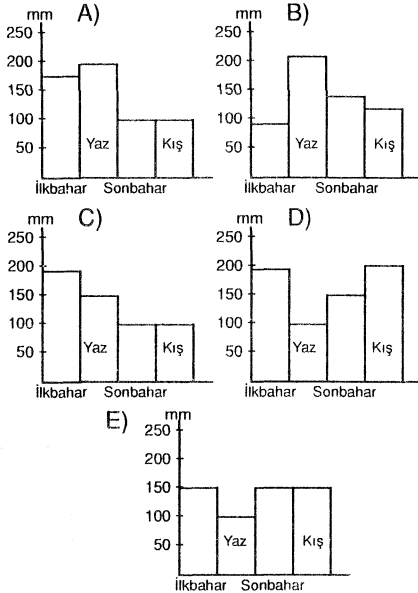
27. Havanın 1 cm² lik yüzeye yaptığı basınç 1033 gram (1013 mb) veya 760 mm'dir. Buna normal atmosfer basıncı denir.

Yanıt D

ÖSS SORULARI

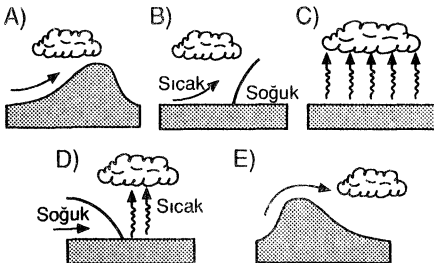
1. Ocak.....26	Temmuz.....59
Şubat.....30	Ağustos.....47
Mart.....32	Eylül.....30
Nisan.....48	Ekim.....39
Mayıs.....87	Kasım.....29
Haziran.....84	Aralık.....42

Yukarıda aylık yağış ortalamaları verilen bir gözlemevinin mevsimlere göre yağış durumunu gösteren grafik aşağıdakilerden hangisidir?



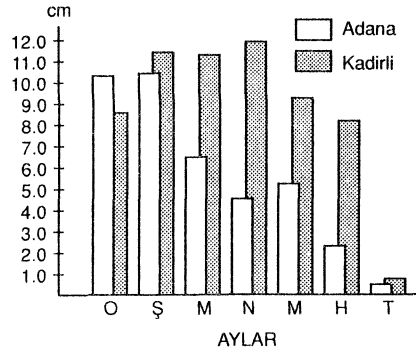
(1982-ÖSS)

2. Aşağıda gösterilen hava hareketlerinden hangisi yağış getirmez?



(1983-ÖSS)

3. Aşağıdaki grafik, Adana ve Torosların Güney eteklerinde bulunan Kadırlı İlçesinin Ocak-Temmuz arasındaki aylık ortalama yağış miktarını göstermektedir.



Bu aylarda yöre, daha çok Güney ve Güneybatı yönlü rüzgârların etkisinde kaldığına göre, Kadırlı'nın daha çok yağış alması bu ilçenin hangi özelliğiyle açıklanabilir?

- A) Sıcaklığının fazla olmasıyla
- B) Soğuk rüzgârlara kapalı olmasıyla
- C) Kuzeyinde yüksek dağlar bulunmasıyla
- D) Ceyhan nehri boyunca bulunmasıyla
- E) Orman alanı içinde bulunmasıyla

(1985-ÖSS)

4. Sıcak ve soğuk karakterli hava kütlelerinin karşılaşma alanlarında aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenir?

- A) Yağış
- B) Yüksek basınç
- C) Şiddetli rüzgâr
- D) Yüksek sıcaklık
- E) Don olayı

(1985-ÖSS)

5. Bir yerde yağışın başlaması, aşağıdakilerden hangisinin işaretidir?

- A) Rüzgârın şiddetleneceğinin
- B) Sıcaklığın günlük ortalamasının üstüne çıktığının
- C) Hava basıncında ani yükselme olduğunun
- D) Havadaki nemin doyma noktasına eriştiğinin
- E) Bulut seviyesinin alçalacağıının

(1988-ÖSS)

6. Bir yerde güneş enerjisinden yararlanma olanağı güneşli gün sayısı ve güneşlenme süresine bağlı olarak değişir.

Bu bilgiler göz önüne alındığında, aşağıdaki yerlerden hangisinde güneş enerjisinden yararlanma olanağı en azdır?

- A) Doğu Karadeniz kıyıları
- B) Çukurova
- C) Ege Bölgesi kıyıları
- D) Konya Ovası
- E) Harran Ovası

(1992-ÖSS)

7.



Yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerin hangisinde bağıl nemin en az olması beklenir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

(1994-ÖSSS)

8. Sıcaklık arttıkça havanın taşıyabileceği su buharı miktarı da artar.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçlarından biridir?

- A) Orta kuşakta karaların batı kıyılarının çok yağış alması
- B) Havanın bulutsuz olduğu kış günlerinde günlük sıcaklık farkının fazla olması
- C) Yeryüzünden ısı kaybının fazla olduğu kış gecelerinde don olayının görülmesi
- D) Havanın nemli olduğu yerlerde bitki örtüsünün gür olması
- E) Gündüz, sis yoğunluğunun gecedan daha az olması

(1994-ÖSS)

9. Sıcaklık arttıkça havanın taşıyabileceği su buharı miktarı da artar.

Aşağıdakilerden hangisi bu bilgiyle açıklanamaz?

- A) Gündüz, sis yoğunluğunun gecedan az olması
- B) Kutup bölgelerinde yağışın az olması
- C) Sıcak çöllerde bağıl nemin düşük olması
- D) Bir dağı aşarak oluşan fön rüzgârlarının kurutucu etki yapması
- E) Havanın bulutsuz olduğu günlerde günlük sıcaklık farkının fazla olması

(1996-ÖSS)

10.

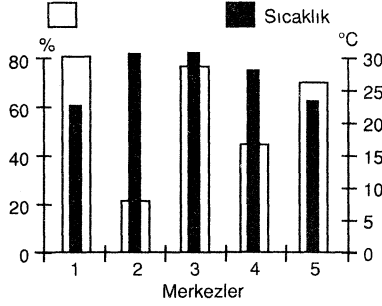


Yukarıda esiş yönü ve ortamı gösterilen rüzgârlardan hangilerinin yağış getirmesi beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) II ve III

(1997-ÖSS)

11. Buharlaşma miktarı sıcaklıkla doğru, bağıl nemle ters orantılıdır. Aşağıdaki grafikte beş merkezin sıcaklıkları ve bağıl nem oranları gösterilmiştir.



Yukarıdaki bilgilere göre, bu merkezlerden hangisinde buharlaşma miktarının en az olması beklenir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

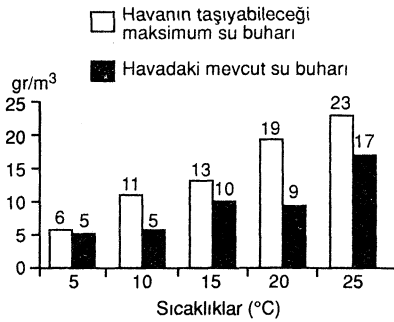
(1998-ÖSS)

12. Bir bölgedeki yağış düzeninde meydana gelecek uzun süreli değişiklik, o bölgede aşağıdakilerin hangisini etkilemez?

- A) Tarım ürünleri çeşitliliği B) Jeolojik yapı
C) Doğal bitki örtüsü D) Mera hayvancılığı
E) Erozyon şiddeti

(1999-ÖSS)

13. Bağıl nem, belli bir sıcaklıkta havada mevcut su buharı miktarının, havanın o sıcaklıkta taşıyabileceği maksimum su buharı miktarına oranıdır. Aşağıdaki grafik, belli bir yerde beş farklı sıcaklıkta havada mevcut su buharı ile havanın taşıyabileceği maksimum su buharı miktarını (gr/m^3) göstermektedir.

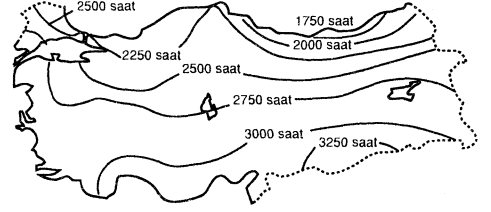


Yukarıdaki bilgilere göre, kaç °C sıcaklıkta havada bağıl nem en düşüktür?

- A) 5 B) 10 C) 15 D) 20 E) 25

(2000-ÖSS)

14. Aşağıdaki haritada, Türkiye'de yıllık güneşlenme sürelerinin dağılışı gösterilmiştir.



Bu haritadaki bilgilerle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Akdeniz Bölgesinin kıyı kesiminde güneşlenme süresi 3000 saatten fazladır.
B) Ege Bölgesinin kuzey ve güney kesimindeki güneşlenme süreleri arasındaki fark, Doğu Anadolu Bölgesinin kuzey ve güneyi arasındaki farktan azdır.
C) Marmara Bölgesinde güneşlenme süreleri ortalaması, Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki ortalama dan azdır.
D) Kıyı kesimleri boyunca güneşlenme süreleri birbirine yakındır.
E) Güneşlenme süresi Türkiye'nin güneyinden kuzeyine doğru gidildikçe genellikle azalır.

(2001-ÖSS)

15. Günlük sıcaklık farkının fazlalığı ve donma-çözülme olaylarının sıklığı mekanik çözülmeyi hızlandırır.

Buna göre, aşağıdaki yerlerin hangisinde mekanik çözülmenin en az olması beklenir?

- A) Ekvatorial ormanlar
B) Çöller
C) Kutup altı bölgeler
D) Dağların yüksek kesimleri
E) Orta kuşak karaların iç kesimleri

(2002-ÖSS)

16. Belirli bir bölgede yıl boyunca sıcaklık yüksek, sıcaklık farkı az, bulutluluk ve nem oranı fazladır. **Bu bilgilere dayanarak, bu bölgeyle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?**

- A) Bitki örtüsü gürdür.
- B) Ortalama yükseltisi fazladır.
- C) Kimyasal çözülme görülür.
- D) Akarsu debileri yüksektir.
- E) Yıllık ortalama yağış miktarı fazladır.

(2003-ÖSS)

17. Bir ülkede yer alan X ve Y yörelerinde ormanların bir bölümü yangın nedeniyle tahrip olmuştur. Bu alanlar kendi haline bırakıldığında, X yöresinde orman bir süre sonra kendini yenilemiş, Y yöresinde ise yenileyememiş ve ağaçlandırma yapılması gerekmiştir.

Buna göre, X ve Y yöreleri için aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) X yöresinde nem oranı Y yöresindekinden fazladır.
- B) X ve Y yörelerinin enlemleri farklıdır.
- C) Y yöresinde akarsu ağı X yöresindekinden daha sıktır.
- D) Y yöresinin ortalama yükseltisi X yöresindekinden fazladır.
- E) X yöresinin yüzölçümü Y yöresininkinden büyüktür.

(2004-ÖSS)

ÖYS SORULARI

18. Havadaki nem oranının doyma noktasına erişmiş olması hangi hava olayına yol açar?

- A) Hava basıncının yükselmesine
- B) Rüzgârın şiddetlenmesine
- C) Sıcaklığın yükselmesine
- D) Yağışın başlamasına
- E) Bulut seviyesinin yükselmesine

(1986-ÖYS)

19.



Genellikle yaz aylarında bulut kümelerinin alt yüzü şekilde olduğu gibi düzdür.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun bir nedeni olabilir?

- A) Bulutun çok yüksekte olması
- B) Hava sıcaklığının çok yüksek olması
- C) Buharlaşmanın fazla olması
- D) Yoğunlaşmanın aynı seviyede başlaması
- E) Havanın rüzgârlı olması

(1987-ÖYS)

20. Aşağıdakilerden hangisi, havanın taşıyabileceği nem miktarının sıcaklığa göre değiştiğini gösterir?

- A) Denize yakın bölgelerin sıcak olması
- B) Bir yamaçta yükselen havanın yağış bırakması
- C) Ekvator çevresinin yağışlı olması
- D) Güneyden esen rüzgârın hava sıcaklığını arttırması
- E) Bazı bölgelerin yazın yağış alması

(1987-ÖYS)

21. Aşağıdakilerden hangisi, havadaki bağıl nemin doyma noktasına ulaşmasını sağlayan etkenlerden biridir?

- A) Alçalıcı hava hareketlerinin olması
- B) Rüzgâr şiddetinin artması
- C) Atmosferde farklı tipte bulutlar bulunması
- D) Hava sıcaklığının düşmesi
- E) Hava hareketlerinin karadan denize doğru olması

(1992-ÖYS)

22. Aşağıdaki rüzgârlardan hangisinin yağış getirmesi beklenir?

- A) Yamaçlardan eteklere doğru esen
- B) Denizden karalara doğru esen
- C) Engebesiz bir oluk içinde esen
- D) Ovalardan denizlere doğru esen
- E) Bir yamacı aşır diğer yamaçtan aşağıya esen

(1993-ÖYS)

23. Yağış rejimi aşağıdakilerden hangisi en az etkiler?

- A) Bitki örtüsü
- B) Akarsu rejimi
- C) Yerleşme tipi
- D) Toprak oluşumu
- E) Yetiştirilen tarım ürünleri

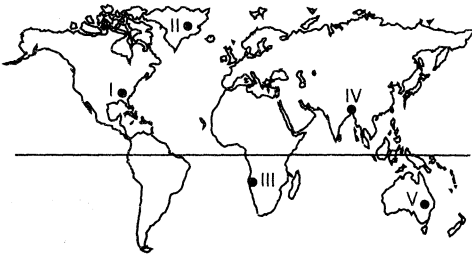
(1994-ÖYS)

24. Havadaki bağıl nem oranı arttığında aşağıdakilerden hangisi beklenir?

- A) Hava sıcaklığının yükselmesi
- B) Bulutluluğun artması
- C) Alçalcı hava hareketlerinin görülmesi
- D) Don olaylarının meydana gelmesi
- E) Rüzgâr hızının artması

(1995-ÖYS)

25.



Dünya'nın en fazla yağış alan yöresi haritada kaç numara ile gösterilmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

(1997-ÖYS)

ÜSS SORULARI

26. Havadaki nemin yoğunlaşmasıyla meydana gelen aşağıdaki maddelerden hangisi yağışla ilgili değildir?

- A) Bulut
- B) Yağmur
- C) Kar
- D) Dolu
- E) Kırağı

(1968-ÜSS)

27. Güneşli ve rüzgârsız bir günde gökyüzünde bulutların oluştuğu görülse, aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

- A) Atmosferde yükselici hava hareketi vardır.
- B) Atmosferin sıcaklığı yer sıcaklığından yüksektir.
- C) Atmosferin mutlak nemi artmıştır.
- D) Atmosferin bağıl nemi düşmüştür.
- E) Atmosferde alçalcı hava hareketi vardır.

(1978-ÜSS)

CEVAPLAR

1. A	2. E	3. C	4. A	5. D	6. A
7. C	8. E	9. E	10. A	11. A	12. B
13. D	14. D	15. A	16. B	17. A	18. D
19. D	20. B	21. D	22. B	23. C	24. B
25. D	26. A	27. A			

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Aralık, Ocak ve Şubat ayları kış mevsiminin aylarıdır. (kış 98 mm) Mart, Nisan ve Mayıs ayları ilkbahar aylarıdır. (167 mm) Haziran, Temmuz ve Ağustos ayları yaz aylarıdır. (190 mm) Eylül, Ekim ve Kasım ayları Sonbahar aylarıdır (98 mm). Buna göre en fazla yağış yazın daha sonra ilkbahar ve sonbahar ile kış yağışları eşit olacaktır.

Yanıt A

2. Hava kütlesi yükseldikçe soğur, yoğunlaşır ve yağış oluşturur. Hava kütlesi alçaldıkça ısınır, nem taşıma kapasitesi artar ve yağış oluşmaz.

Yanıt E

3. Adana kenti Çukurova üzerinde yer alırken, Kadirli Orta Torosların eteklerinde yer alır. Kış aylarında Akdeniz'den nemli hava kütleleri Orta Torosları aşarken yükselir, soğur ve orografik yağış oluşturur. Bu nedenle Kadirli Adana'dan daha fazla yağış alır.

Yanıt C

4. Sıcak ve soğuk hava kütleleri karşılaşınca hafif olan sıcak hava, soğuk hava üzerinde yükselecek soğur, yoğunlaşır ve yağış oluşturur. Bu yağışlara cephe yağışları denir.

Yanıt A

5. Yağışın oluşabilmesi için havadaki nemin doyma noktasına erişmesi gerekir. Havanın soğuması sonucu yoğunlaşan hava doyma noktasını aştığı takdirde yağış başlar.

Yanıt D

6. Güneşlenme süresi ile bulutluluk oranı ters orantılıdır. Ülkemizin Doğu Karadeniz kıyılarında bulutluluk oranı fazla, güneşlenme süresi azdır.

Yanıt A

7. Bağıl nem, subtropikal çöllerde en azdır. 3 numaralı yer Büyük Sahra Çölü'dür.

Yanıt C

8. Sıcaklık arttıkça havanın taşıyabileceği su buharı miktarı artar ve havanın bağıl nemi azalır. Gündüz sıcak olduğu için havanın neme doyması zordur. Bu nedenle sis oluşumu gündüz az, gece fazladır. Gece hava soğuk, havanın nem taşıma kapasitesi azdır. Havanın neme doyması kolaydır.

Yanıt E

9. Sıcaklık arttıkça havanın taşıyabileceği nem miktarı artar ve yoğunlaşma zorlaşır. Bu nedenle gündüz sis oluşumu geceye göre azdır. Sıcak çöllerde yağış oluşumu azalır. Fön rüzgârı yağış oluşumunu engeller. Soğuk kutup bölgelerinde nem azlığından dolayı yağış azdır. Fakat havanın bulutsuz olduğu günlerde ısıma nedeniyle yerden yansıyan ısı tutulmadığı için sıcaklık farkı fazla olur.

Yanıt E

10. Hava kütlesi, dağ yamacı boyunca yükseldikçe soğur, yoğunlaşır ve yağış oluşturur. Hava kütlesi alçaldıkça ısınır, nem taşıma kapasitesi artarak yağış oluşturmaz.

Yanıt A

11. Buharlaşma miktarı sıcaklıkla doğru, bağıl nemle ters orantılı olduğuna göre, bağıl nemin en fazla olduğu ve sıcaklığın az olduğu merkezde buharlaşma miktarı en azdır. 1 nolu merkezde bağıl nem en fazla ve sıcaklık en az olduğu için buharlaşma miktarı en azdır.

Yanıt A

12. Tarım ürünleri, doğal bitki örtüsü, hayvancılık türü ve erozyon bir bölgedeki iklim özelliklerinden etkilenirken jeolojik yapı etkilenmez.

Yanıt B

13. Bağıl nem, havanın taşıyabileceği maksimum su buharı ile mevcut su buharı arasındaki farkın fazla olduğu sıcaklıkta en azdır. Tablo incelendiğinde 20°C sıcaklıktaki havada maksimum nem ile mevcut nem arasındaki farkın fazla olduğu görülür.

Yanıt D

14. Harita dikkatli incelendiğinde kıyı kesimlerinin güneşlenme sürelerinin birbirine yakın değildir. Akdeniz kıyılarında güneşlenme süresi 3000 saatten fazla iken Doğu Karadeniz kıyılarında güneşlenme süresi 1750 saatten azdır.

Yanıt D

15. Nem oranının az olduğu çöller, kutup altı bölgeler, dağların yüksek kesimleri ile orta kuşakta karaların iç kesimlerinde sıcaklık farkı fazladır. Bu bölgelerde mekanik çözülme hızlıdır. Ancak Ekvatorial bölgede nem oranı fazla olduğu için sıcaklık farkı azdır. Ekvatorial bölgede kimyasal çözülme hızlıdır.

Yanıt A

16. Sıcaklığın yıl boyunca yüksek, sıcaklık farkının az, bulutluluk ve nem oranının fazla olduğu bölgeye en güzel örnek Ekvatorial bölgedir. Ekvatorial bölgede bitki örtüsü gür, kimyasal çözülme hızlı, akarsu debileri yüksek ve yıllık yağış miktarı fazladır. Yükseltinin fazla olduğu bir yerde sıcaklık düşük ve nem oranı azdır.

Yanıt B

17. Nem oranının fazla olduğu alanlarda doğal bitki örtüsü gür ve sıktır. Nem oranının az olduğu alanlarda doğal bitki örtüsü cılız ve seyrektir. Nem oranının fazla olduğu Karadeniz Bölgesinde ormanların kendini yenilemesi kolay iken, nem oranının az olduğu İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ormanlarının kendini yenilemesi zordur.

Yanıt A

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

18. Yamaç boyunca yükselen hava soğur, nem taşıma kapasitesi azalarak hava neme doymun hale gelir ve yağış oluşur.

Yanıt B

19. Alçak bulutların alt yüzeylerinin düz olmasının nedeni yoğunlaşmanın aynı seviyeden başlamasıdır.

Yanıt D

20. Nem oranı doyma noktasına erişmiş ise hava neme doymuştur. Bu noktayı aştığı takdirde yağış başlar.

Yanıt D

21. Havanın sıcaklığı ile bağıl nem ters orantılıdır. Yani sıcaklık arttıkça, bağıl nem azalır ve hava doyma noktasından uzaklaşır. Sıcaklık azaldıkça, bağıl nem artar ve hava doyma noktasına ulaşır.

Yanıt D

22. Denizden karaya esen hava kütlesi nemli olduğu için yağış getirme olasılığı yüksektir.

Yanıt B

23. Yerleşmelerin kırsal ve kentsel oluşu yağış rejimine bağlı değildir. Daha çok ekonomik etkinliklere bağlıdır.

Yanıt C

24. Bağıl nem oranının artması sonucu yağış olasılığı ile bulutluluk oranı artar.

Yanıt B

25. Muson iklim bölgesi, yaz musonlarının etkisiyle Dünya'nın en fazla yağış alan bölgesidir.

Yanıt D

26. Havadaki nemin yoğunlaşmasıyla oluşan yağışlar sıvı ya da katı halde yeryüzüne düşer. Atmosferde yoğunlaşmayla oluşan yağışlar yağmur, kar, dolu, yeryüzünde yoğunlaşmayla oluşan yağışlar çiy, kırağı ve Kırçtır. Havadaki nem sıvı ya da katı halde yoğunlaşarak yere düşmeden, atmosfer içinde askıda kalarak bulutu oluşturur.

Yanıt A

27. Atmosferde yükselici hava hareketlerinin etkisiyle gökyüzünde bulutlar oluşur.

Yanıt A

ÖSS SORULARI

1. Kanada'nın bazı bölgelerinde, doğal olarak yetişen ve besleyici değeri çok yüksek şekerli bir öz-sü elde edilen "şeker akçaağacı"nı, Orman Araştırma Enstitüsü Doğu Anadolu bölgesinde yetiştirmeyi planlamaktadır.

Bunun için neden Doğu Anadolu bölgesi seçilmiş olabilir?

- A) Tarımda kullanılmayan geniş alanları olmasından
- B) Kanada ile aynı enlemler arasında yer almasından
- C) Kanada'dakine benzer iklim özelliklerine sahip olmasından
- D) Bu bölgedeki gelir kaynaklarını artırmaya öncelik tanınmasından
- E) Orman yetiştirmeye elverişli bir bölge olmasından

(1983-ÖSS)

2. Türkiye'de değişik mevsim özelliklerinin aynı zamanda görülebilmesini sağlayan başlıca etken nedir?

- A) Yerçekillerinin çeşitliliği
- B) ılıman iklim kuşağında yer alması
- C) Denizlerle çevrili olması
- D) Geniş topraklara sahip olması
- E) Bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi

(1983-ÖSS)

3. İç Anadolu'da, bazı yerleşim merkezleri çevresindeki korunmuş alanlarda orman ağaçlarının yetişebilmesi, bu bölgeyle ilgili olarak neyi düşündürür?

- A) Bulunduğu enlemlere göre daha sıcak olduğunu
- B) Yıllık yağışlarının düzenli olduğunu
- C) Doğal bitki örtüsünün tümüyle gerçek bozkır olmadığını
- D) İkliminin karasal olmadığını
- E) Ormanın kolayca yetiştirilebileceğini

(1984-ÖSS)

4. Samsun'dan Rize'ye giderken yol boyunca gördüğü bir bitki hakkında, "Bu bitki Türkiye'nin her bölgesinde yetişir." diyen bir kişinin söz konusu bitkiyi hangi bölgede görmüş olması bu yargısına destek sağlamaz?

- A) Akdeniz
- B) Doğu Anadolu
- C) İç Anadolu
- D) Güneydoğu Anadolu
- E) Marmara

(1984-ÖSS)

5. Türkiye, genelde Akdeniz ikliminin yayılış alanına girer. Buna karşın, yurdumuzda birbirinden belirgin farklarla ayrılabilen iklim tipleri görülür. Bu farklılaşmada aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Yerşekli
- B) Denize göre konum
- C) Rüzgârların yönü
- D) Bölgelerin genişliği
- E) Yükselti

(1984-ÖSS)

6. Sıcaklığın yıl içinde dağılışı bakımından birbirine en çok benzeyen kent çifti, aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Trabzon - Sivas
- B) Zonguldak - Bolu
- C) Adana - Diyarbakır
- D) Zonguldak - Trabzon
- E) Iğdır - Adana

(1984-ÖSS)

7. Yazları ılık, kışları soğuk ve her mevsimi yağışlı geçen bir bölgenin, doğal bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisine uyar?

A) Savan B) Orman C) Bozkır
D) Tundra E) Maki

(1986-ÖSS)

8.



Yukarıdaki haritada Türkiye'de orman alanlarının dağılışı görülmektedir.

Buna göre orman dağılışını etkileyen temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akarsu ağı B) Yükselti
C) Erozyon D) Toprak çeşidi
E) Nem oranı

(1987-ÖSS)

9. Akdeniz Bölgesinde yetişen otsu bitkilerden çoğunun yüzeyi kadife gibi tüylerle kaplıdır. Bu durum, bitkinin bölge koşullarına uyma çabasının bir sonucudur.

Bitkinin böyle bir özelliğe sahip olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Erozyonun şiddetli olması
B) Yağışın genellikle yağmur olarak düşmesi
C) Yazın buharlaşmanın şiddetli olması
D) Günlük sıcaklık farkının yüksek olması
E) Topraktaki kil oranının fazla olması

(1987-ÖSS)

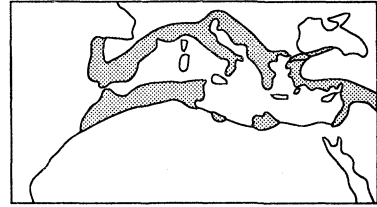
10. Hava kütlelerinin sıcaklığı yükseldikçe, taşıyabileceği nem miktarı artar.

Buna göre, Balkanlardan gelerek Türkiye üzerinden Basra Körfezine ulaşan nemli bir hava kütlelerinin nerede yağış bırakması beklenir, neden?

A) Edirne ve Kırklareli yöresinde. Çünkü, iki tarafında deniz olduğundan nem fazladır.
B) Bolu ve Kastamonu yöresinde. Çünkü, yükselti arttığından sıcaklık düşer.
C) İç Anadolu Bölgesinde. Çünkü, etrafı dağlarla çevrilidir.
D) Marmara Denizi üzerinde. Çünkü, buharlaşma fazladır.
E) Güneydoğu Anadolu Bölgesinde. Çünkü, sıcaklığı yüksektir.

(1987-ÖSS)

11.



Yukarıdaki haritada, Akdeniz ikliminin etkili olduğu bölgeler noktalarla gösterilmiştir.

Akdeniz'e komşu oldukları halde, bazı bölgelerin Akdeniz iklimi dışında kalmasının temel nedeni bu bölgelerin hangi özelliğidir?

A) Mutlak nemin az olması
B) Akarsu ağının seyrek olması
C) Dönencelere yakın olması
D) Bitki örtüsünün cılız olması
E) Yerçeklinin engebesiz olması

(1989-ÖSS)

12. Aşağıdakilerden hangisi, bu bölgede etkili olan sıcaklık ve yağış rejimi hakkında en çok bilgi verir?

A) Doğal bitki örtüsü
B) Akarsu ağı
C) Denize yakınlık
D) Yükselti
E) Hâkim rüzgâr yönü

(1989-ÖSS)

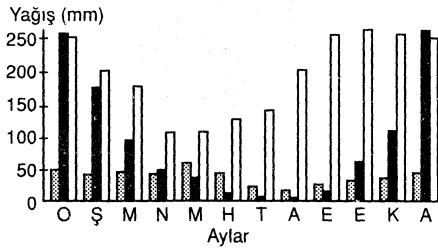
13. "Kış erken gelir, çok soğuk olur. Kar ortalama 80 gün toprak üstünde kalır. Yaz da erken gelir, çok sıcak olur; karlar hızla erir."

Yukarıda hangi iklim tipinden söz edilmektedir?

- A) Tropikal B) Akdeniz
C) Orta Kuşak Karasal D) Okyanus
E) Muson

(1989-ÖSS)

14. Aşağıdaki grafikte, Akdeniz, İç Anadolu ve Karadeniz bölgelerindeki aylık ortalama yağış miktarları gösterilmiştir.



Bu grafikte, □, ▨ ve ■ sırasıyla hangi bölgelerdeki yağış miktarını göstermektedir?

- | | | |
|---------------|------------|------------|
| □ | ▨ | ■ |
| A) İç Anadolu | Akdeniz | Karadeniz |
| B) Akdeniz | İç Anadolu | Karadeniz |
| C) Karadeniz | Akdeniz | İç Anadolu |
| D) İç Anadolu | Karadeniz | Akdeniz |
| E) Karadeniz | İç Anadolu | Akdeniz |

(1991-ÖSS)

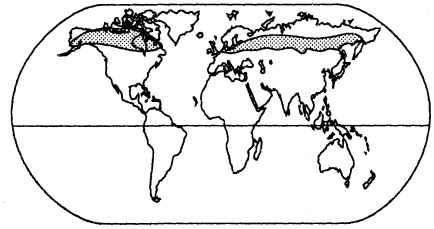
15. Türkiye'de orman yangınları, Batı ve Güney kesimlerine göre Kuzey kesimlerinde çok daha azdır.

Kuzeyde orman yangınlarının az olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orman içi yerleşmelerin dağınık olması
B) Orman alt sınırının kıyından başlaması
C) Nem oranının fazla olması
D) Ormanlarının daha çok yamaçlarda yer alması
E) Orman içi ulaşım ağının gelişmiş olması

(1991-ÖSS)

16. Aşağıdaki haritada bir doğal bitki örtüsünün coğrafi dağılışı gösterilmiştir.



Bu dağılışa dayanarak, bu bitki ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Ilıman iklimlerde yetişir.
B) Her mevsim bol yağışa gereksinimi vardır.
C) Kış soğuklarından etkilenmez.
D) Soğuk rüzgârlardan olumsuz yönde etkilenir.
E) Her mevsim bol ışığa gereksinimi vardır.

(1994-ÖSS)

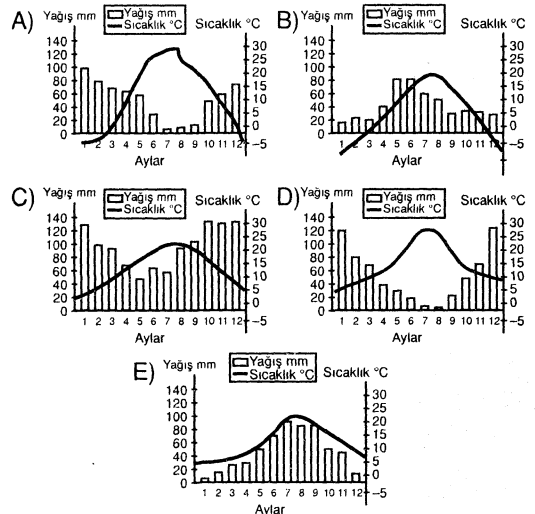
17. Bitki coğrafyası konusunda araştırma yapan bir bilim adamı, araştırma için gittiği yörede kekik, lavanta, zeytin, zakkum ve defne gibi bitkilerin yaygın olduğunu gözlemiştir.

Bu yöredeki bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisine uygundur?

- A) Çayır B) Bozkır C) Tundra
D) Savan E) Maki

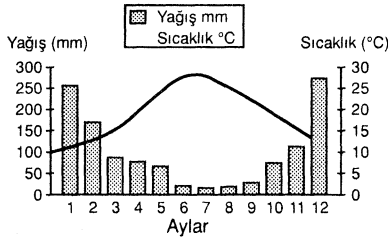
(1995-ÖSS)

18. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık ve yağışlı geçen yerlerde yetişen, soğuğa dayanıksız bir kültür bitkisi aşağıdaki grafiklerin hangisinde gösterilen iklim tipinde yetiştirilebilir?



(1995-ÖSS)

19. Aşağıda bir yerin yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

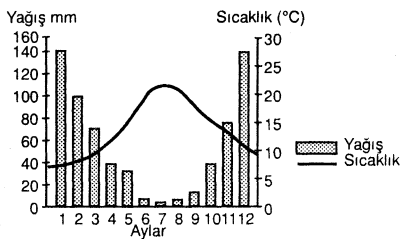


Grafikteki bilgiler göz önüne alındığında, bu yerle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kuzey Yarımkürede yer almaktadır.
- B) Yıllık yağış miktarı 750 mm'nin üzerindedir.
- C) Kar örtüsü ocak ayı boyunca yerde kalır.
- D) En yağışlı mevsim kıştır.
- E) En sıcak ay temmuzdur.

(1995-ÖSS)

20. Aşağıda bir yörenin aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.



Grafikten yararlanarak bu yöreyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi elde edilemez?

- A) Yıllık ortalama yağış tutarı
- B) Yıllık ortalama sıcaklık değeri
- C) Deniz seviyesinden yüksekliği
- D) Hangi yarımkürede olduğu
- E) Yağışın mevsimlere dağılışı

(1997-ÖSS)

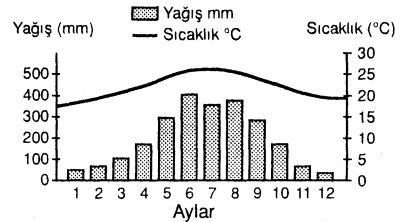
21. İnsanlar tarafından ağaç kesilerek, yakılarak ormanların ortadan kaldırılması sonucunda oluşan bozkırlara "antropojen bozkır" denir.

Buna göre, bir bölgenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, o bölgedeki bozkırın antropojen olduğunun bir göstergesi olabilir?

- A) Toprakların tarıma elverişli olması
- B) Farklı otsu bitki türlerinin olması
- C) Yer yer orman ağacı topluluklarının görülmesi
- D) Yerleşmelerin sık olması
- E) Geniş düzlüklerin yer alması

(1997-ÖSS)

22. Aşağıda Kuzey yarımkürede yer alan bir yörenin aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.



Grafikteki bilgiler göz önüne alındığında, bu yörenin iklim özellikleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Yazlar kurak, kışlar serin ve en yağışlı mevsim kış
- B) Yaz ve kış sıcaklıkları arasındaki fark az ve en yağışlı mevsim ilkbahar
- C) Yaz ve kış sıcaklıkları arasındaki fark az ve en yağışlı mevsim yaz
- D) Kışlar çok soğuk ve en yağışlı mevsim yaz
- E) Kışlar soğuk ve en yağışlı mevsim sonbahar

(1998-ÖSS)

23. Orta kuşak okyanus iklimi her mevsimi yağışlı olan, yazın aşırı sıcakların, kışın aşırı soğukların görülmediği bir iklim tipidir.

Buna göre, Türkiye'nin aşağıdaki coğrafi bölümlerinden hangisinin kıyı kesiminde görülen iklim tipi orta kuşak okyanus iklimine benzer özellikler gösterir?

- A) Antalya Bölümü
- B) Ergene Bölümü
- C) Ege Bölümü
- D) Adana Bölümü
- E) Doğu Karadeniz Bölümü

(2001-ÖSS)

24. Türkiye'de, kurak geçen bir yıl içinde aşağıdakilerin hangisinde azalma olması beklenemez?

- A) Ekili - dikili alanların yüzölçümünde
- B) Tarımsal üretim miktarında
- C) Otlakların veriminde
- D) Akarsu debilerinde
- E) Taban suyu seviyelerinde

(2001-ÖSS)

25. Afrika Kıtası'nın hem kuzeyinde hem de güneyinde, Akdeniz iklimi görülen yerlerin olması aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Ortalama yükseltisinin fazla olmasına
- B) Her iki yarımkürede, orta kuşakta topraklarının bulunmasına
- C) Akarsu havzalarının geniş olmasına
- D) Okyanus kıyılarında hem sıcak hem de soğuk su akıntılarının etkili olmasına
- E) Kıyılarında girinti ve çıkıntıların az olmasına

(2002-ÖSS)

26. X bölgesinin doğal bitki örtüsü maki, Y bölgesinin doğal bitki örtüsü bozkırdır.

Bu durum, X ve Y bölgelerinin aşağıdakilerin hangisi bakımından farklı olmasına bağlanabilir?

- A) Düzlük alanların oranı
- B) Toprak türü
- C) Uygulanan tarım yöntemleri
- D) Yapılan hayvancılık türü
- E) İklim tipi

(2006-ÖSS)

(Sos. Testi-I)

27. Türkiye'nin aşağıdaki iklim özelliklerinden hangisi bakı etkisiyle açıklanabilir?

- A) Orta Karadeniz Bölümü'nün yıllık ortalama yağış tutarının Batı Karadeniz Bölümü'nden az olması
- B) Yazın en yüksek sıcaklıkların Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşanması
- C) Akdeniz Bölgesi'nde maki üst sınırının Ege Bölgesi'nden daha yüksek olması
- D) Ege Bölümü'nde yıllık ortalama sıcaklığın İç Batı Anadolu Bölümü'nden yüksek olması
- E) Akdeniz Bölgesi'nde dağların kuzey yamaçlarında karın yerde kalma süresinin güney yamaçlarından uzun olması

(2006-ÖSS)

(Ed-Sos. Testi)

28. Sıcaklığın yüksek, yağışın fazla olduğu yerlerde kayalarda genellikle kimyasal çözünme görülmektedir.

Buna göre, kimyasal çözünmenin aşağıdaki yerlerin hangisinde diğerlerinden daha çok olması beklenir?

- A) Antalya B) Konya C) Malatya
- D) Tekirdağ E) Ankara

(2006-ÖSS)

(Ed-Sos. Testi)

ÖYS SORULARI

29. Aşağıdakilerden hangisi, iki ayrı bölgenin benzer iklim özelliklerine sahip olduğunu gösteren en sağlam kanıttır?

- A) Birbirlerine komşu olmaları
- B) Yüksekliklerinin aynı olması
- C) Bitki örtülerinin aynı olması
- D) Aynı enlemler arasında yer almaları
- E) Aynı boylamlar arasında yer almaları

(1981-ÖYS)

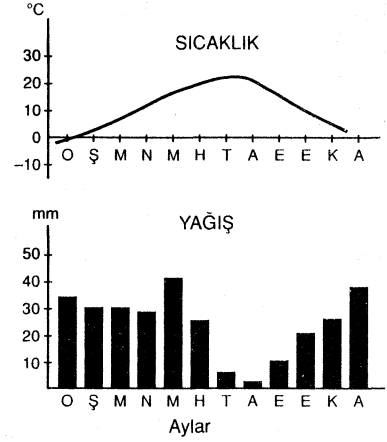
Kent	Yıllık sıcaklık Ortalaması (°C)	Yıllık yağış ortalaması (mm)
I.	18,6	1033
II.	17,5	693
III.	13,9	666

Yukarıda, üç kentimizin yıllık ortalama sıcaklık ve yağış miktarları verilmiştir. Bu kentlerimiz, sırasıyla hangileridir?

- A) I. İstanbul B) I. İstanbul
- II. İzmir II. Antalya
- III. Antalya III. İzmir
- C) I. İzmir D) I. İzmir
- II. İstanbul II. Antalya
- III. Antalya III. İstanbul
- E) I. Antalya
- II. İzmir
- III. İstanbul

(1982-ÖYS)

31.



Yukarıda, aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları grafikte gösterilmiş olan bir yörenin, doğal bitki örtüsü, aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Çayır B) Orman C) Bozkır
- D) Tundra E) Çöl

(1983-ÖYS)

32. Akdeniz ikliminin görüldüğü bölgelerin karakteristik bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bozkır B) Savan C) Maki
- D) Tundra E) Çayır

(1985-ÖYS)

33. Savan, hangi iklim tipinin doğal bitki örtüsüdür?

- A) Ekvatorial B) Subtropikal C) Karasal
- D) Ilıman E) Soğuk

(1988-ÖYS)

34. Ekvatorial bölgelerin bol yağış almasını sağlayan etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer şekillerinin elverişli olması
- B) Denizlerin karalardan fazla yer tutması
- C) Yükselici hava hareketlerinin olması
- D) Buharlaşmanın çok hızlı olması
- E) Bitki örtüsünün çok gür olması

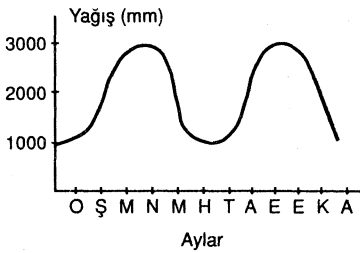
(1988-ÖYS)

35. Toprağın derinliklerdeki kısmının yıl boyunca donmuş olarak kaldığı ve ancak yaz aylarındaki üst kısmının çözülmediği bir bölgede ne tür bitki örtüsü görülür?

- A) Savan
- B) Step
- C) Tayga
- D) Tundra
- E) Maki

(1989-ÖYS)

36.



Yukarıdaki grafikte, ekvatorial iklimin görüldüğü bölgelerdeki yıllık yağış dağılışı verilmiştir.

Bu bölgelerde yağış miktarının yıl içinde iki kez yükselmesi ne ile açıklanabilir?

- A) Nemli hava kütlelerinin etkili olmasıyla
- B) Sürekli rüzgâr kuşağında bulunmasıyla
- C) Güneş ışınlarının ekvatora dik gelmesiyle
- D) Akarsu seviyelerinin yükselmesiyle
- E) Sürekli alçak basınç alanında bulunmasıyla

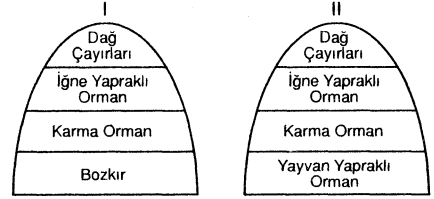
(1989-ÖYS)

37. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de birbirinden farklı iklim özelliklerinin görüldüğüne bir kanıt olamaz?

- A) Çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilebilmesi
- B) Doğal bitki örtüsünün farklılıklar göstermesi
- C) Turizm mevsiminin güneyde daha erken başlaması
- D) Çeşitli akarsu rejimlerinin görülmesi
- E) Dağınık ve toplu yerleşmelerin görülmesi

(1990-ÖYS)

38.



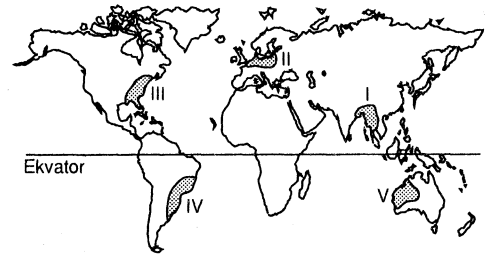
Yukarıdaki şekilde, iki bölgedeki bitki kuşaklarının yüksekliğe göre dağılışı gösterilmiştir.

I. bölgenin en alt kesiminde bozkırların yer alması aşağıdakilerden hangisinin sonucu olabilir?

- A) Deniz etkisine açık olması
- B) Yaz sıcaklıklarının düşük olması
- C) Buharlaşmanın az olması
- D) Nem oranının düşük olması
- E) Termik alçak basınç alanı olması

(1991-ÖYS)

39.



Yukarıdaki haritada numaralanmış alanların hangisinde kurak iklim görülür?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

(1992-ÖYS)

40. Aşağıdakilerden hangisi, İngiltere'nin her mevsim yağışlı olmasını sağlayan etkenlerden biridir?

- A) Yüzey şekillerinin az engebeli olması
- B) Akarsu ağının sık olması
- C) Orta kuşakta yer alması
- D) Batı rüzgârlarının etkisinde kalması
- E) Doğal bitki örtüsünün gür olması

(1992-ÖYS)

41. Aşağıdaki yerlerin hangisinde Akdeniz iklimi görülmez?

- A) Afrika'da Kap bölgesi
- B) Kaliforniya yöresi
- C) Avustralya'nın güneybatısı
- D) İtalya'nın güneyi
- E) Mısır'ın güneyi

(1993-ÖYS)

42. Aşağıdakilerden hangisi, Hint Yarımadası'nın büyük bir kesiminde kışın kurak geçmesinin nedenlerinden biridir?

- A) Karaların iç kısmında yüksek dağların bulunması
- B) Muson rüzgârlarının karadan denize doğru esmesi
- C) Ekvatora yakın olması
- D) Kıyılarında derin körfezlerin bulunması
- E) Akarsu havzalarının geniş olması

(1993-ÖYS)

43. İklim özellikleri benzer olan iki bölge arasında, başka bazı özellikler bakımından da benzerlik olması beklenir.

Aşağıdakilerden hangisi bu özelliklerden biri değildir?

- A) Doğal bitki örtüsü
- B) Tarımsal etkinlik
- C) Yer altı zenginliği
- D) Akarsu rejimi
- E) Konut tipi

(1993-ÖYS)

44. Türkiye'de çeşitli iklimlerin görülmesi aşağıdakilerden hangisini en az etkiler?

- A) Ulaşım hizmetlerini
- B) Tarım ürünlerinin çeşitliliğini
- C) Orman dağılışını
- D) Toprak çeşitlerini
- E) Akarsu uzunluklarını

(1994-ÖYS)

45. Aşağıdakilerden hangisi bir bölgede değişik iklim tiplerinin görüldüğünü kanıtlar?

- A) Akarsuların bol su taşıması
- B) Nüfus yoğunluğunun fazla olması
- C) Bitki örtüsünün çeşitli olması
- D) Endüstrinin yoğun olması
- E) Erozyonun şiddetli olması

(1995-ÖYS)

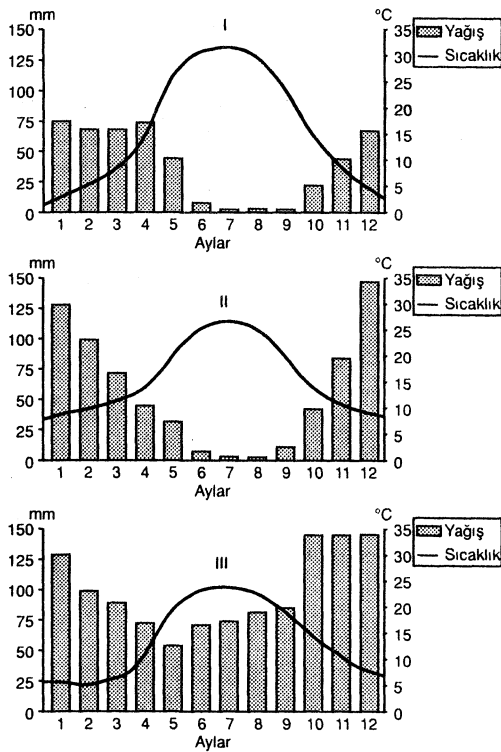
46. I. Ekvator
II. Muson
III. Okyanus
IV. Savan
V. Akdeniz

İklim tiplerinin hangilerinde belirgin kurak dönem vardır?

- A) I ve III B) III ve V C) I, II ve IV
D) II, III ve V E) II, IV ve V

(1995-ÖYS)

47. Aşağıda, üç merkezin aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafikleri verilmiştir.



Bu grafiklerin her biri Zonguldak, İzmir ve Diyarbakır merkezlerinden hangisine aittir?

- | | I | II | III |
|---------------|------------|------------|-----|
| A) İzmir | Zonguldak | Diyarbakır | |
| B) Diyarbakır | İzmir | Zonguldak | |
| C) Zonguldak | Diyarbakır | İzmir | |
| D) Diyarbakır | Zonguldak | İzmir | |
| E) İzmir | Diyarbakır | Zonguldak | |

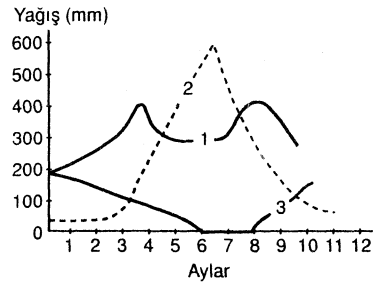
(1996-ÖYS)

48. Türkiye'nin ılıman kuşakta yer alması, aşağıdakilerden hangisini etkiler?

- A) Dağ sıralarının uzanışını
B) Ortalama yükseltisini
C) Bitki örtüsünü
D) Akarsularının boylarını
E) Saat dilimini

(1998-ÖYS)

49. Aşağıdaki grafikte verilen eğriler, yeryüzündeki muson, ekvatorial ve Akdeniz iklim bölgelerine ait yağış rejimlerini göstermektedir.



Bu yağış rejimlerinden her birine ait eğrinin numarası, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- | | Muson | Ekvatorial | Akdeniz |
|----|-------|------------|---------|
| A) | 1 | 2 | 3 |
| B) | 2 | 3 | 1 |
| C) | 3 | 1 | 2 |
| D) | 3 | 2 | 1 |
| E) | 2 | 1 | 3 |

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

50. Doğu Anadolu kışın Sibirya antisiklonu etkisi altında girdiği zaman hava nasıl olur?

- A) Soğuk ve fırtınalı kar yağışlı
B) Hafif rüzgârlı, açık ve çok soğuk
C) Hafif rüzgârlı, soğuk ve kar yağışlı
D) Hafif rüzgârlı, soğuk ve bulutlu
E) Açık, soğuk ve fırtınalı

(1968-ÜSS)

51. Savan nedir?

- A) Orta kuşakta görülen 1,5-2 metre yüksekliğindeki otluklar
- B) Sıcak kuşakta görülen kısa boylu otluklar
- C) Sıcak kuşakta görülen 1,5-2 metre yüksekliğindeki otluklar
- D) Kanada'da görülen çayırlar
- E) Arjantin'de görülen çayırlar

(1968-ÜSS)

52. Bir kış günü, Türkiye Radyolarının günlük hava raporunda, Doğu ve İç Anadolu bölgelerinin Sibirya antisiklonu altına girdiği bildirilmiştir.**Bu bölgelerde hava nasıl olmuştur?**

- A) Soğuklar ve rüzgârların şiddeti artmış, çok kar yağmıştır.
- B) Soğuklar artmıştır, hava açık ve hafif rüzgârlıdır.
- C) Soğuklar artmış, hava bulutlanmıştır.
- D) Hava açılmış, rüzgârların şiddeti artmıştır.
- E) Sıcaklık değişmemiş, rüzgârların şiddeti artmıştır.

(1969-ÜSS)

53. Kars yöresinde en yağışlı dönem hangisidir?

- A) İlkbahar
- B) Yaz
- C) Sonbahar
- D) Kış
- E) Sonbahar sonu - Kışbaşı

(1969-ÜSS)

54. Aşağıdaki iklim tiplerinin hangisinde mutlak nem az, bağıl nem yüksektir?

- A) Ekvatorial iklim
- B) Muson iklimi
- C) Akdeniz iklimi
- D) Kutup iklimi
- E) Okyanusal iklim

(1970-ÜSS)

55. Aşağıdaki bitki cinsleri içinde hangisi maki bitki topluluğuna ait değildir?

- A) Defne
- B) Mersin
- C) Kocayemiş
- D) Keçiboynuzu
- E) Fındık

(1971-ÜSS)

56. Türkiye'de en kurak mevsimi yaz, en yağışlı mevsimi ilkbahar olan yağış rejimi, aşağıdaki rejim tiplerinden hangisidir?

- A) Akdeniz yağış rejimi
- B) Karadeniz yağış rejimi
- C) Kuzeydoğu Anadolu yağış rejimi
- D) Marmara yağış rejimi
- E) İç Anadolu yağış rejimi

(1971-ÜSS)

57. Aşağıdaki bitki topluluklarından hangisi tropikal kuşağın bataklık kıyılarında gelişmiştir?

- A) Mangrove ormanları
- B) Maki topluluğu
- C) Savanlar
- D) Tundra
- E) İğneli ormanlar

(1973-ÜSS)

58. Yazların serin, kışların ılık geçtiği ve yağışların düzenli olduğu iklim, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Muson
- B) Ilıman okyanus
- C) Savan
- D) Ilıman kara
- E) Astropikal

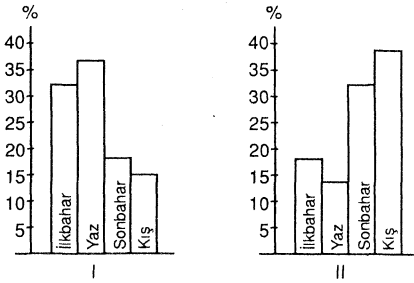
(1974-ÜSS)

59. • Sürekli siklon alanının etkisinde kalan,
• Yıllık sıcaklık farkı 15° den az olan,
• Yıllık yağış tutarı 100 cm.'yi geçen ve
• Denizden sürekli olarak gelen rüzgârlarla
**yağış alan iklim tipi aşağıdakilerden hangisi-
dir?**

- A) Muson iklimi
B) Ilıman karasal iklim
C) Ilıman okyanus iklimi
D) Kışları yağışlı tropikal iklim
E) Yazları yağışlı tropikal iklim

(1976-ÜSS)

60.



Yıllık yağışın mevsimlere dağılımını % olarak gösteren yukarıdaki grafikler, aşağıdaki yörelerden hangilerine aittir?

- | | |
|---------------|----------|
| I | II |
| A) Rize | Edirne |
| B) Kars | İstanbul |
| C) Diyarbakır | Adana |
| D) İzmir | Ankara |
| E) Antalya | Samsun |

(1980-ÜSS)

CEVAPLAR

1. C	2. A	3. C	4. E	5. D	6. D
7. B	8. E	9. C	10. B	11. E	12. A
13. C	14. E	15. C	16. C	17. E	18. D
19. C	20. C	21. C	22. C	23. E	24. A
25. B	26. E	27. E	28. A	29. C	30. E
31. C	32. C	33. B	34. C	35. D	36. C
37. E	38. D	39. E	40. D	41. E	42. E
43. C	44. E	45. C	46. E	47. B	48. C
49. E	50. A	51. C	52. A	53. B	54. D
55. E	56. E	57. A	58. B	59. C	60. B

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Yeryüzünde aynı iklim özelliklerine sahip bölgelerde yetiştirilen tarım ürünleri ile doğal bitki örtüsü aynıdır. Bu nedenle Kanada'daki benzer iklim özelliklerine sahip Doğu Anadolu'da şeker akça-ağacı yetişebileceği tespit edilmiştir.

Yanıt C

2. Ülkemizde yerşekillerinin çeşitliliğinden dolayı aynı anda farklı mevsim özellikleri bir arada görülebilir.

Yanıt A

3. İç Anadolu'da orman ağaçlarının tahrip edilmesiyle antropojen bozkırlar oluşmuştur. Bu da bölgenin doğal bitki örtüsünün tümüyle bozkır olduğunun kanıtıdır. Yükseklerde seyrek de olsa orman ağaçlarına rastlanır.

Yanıt C

4. Samsun'dan Rize'ye giden bir kişinin yolda gördüğü bitkinin, Karadeniz ikliminin etkili olduğu Marmara Bölgesi'nin Karadeniz kıyısında görülmüş olması, bu bitkinin Türkiye'nin her tarafında yetişebileceği yargısına destek sağlamaz.

Yanıt E

5. Ülkemiz, genelde Akdeniz ikliminin etkisi altındadır. Fakat yerşekilleri, yükselti, dağların uzanış yönü, etrafındaki denizlerin etkisiyle birbirinden farklı iklimler de ortaya çıkmıştır. Bu farklılaşmada bölgelerin genişliği etkili değildir.

Yanıt D

6. Zonguldak ve Trabzon kentleri Karadeniz kıyısında yer alan, sıcaklığın yıl içinde dağılışı benzer olan kentlerdir.

Yanıt D

7. Her mevsim yağış alan yer nemli olduğu için doğal bitki örtüsü ormandır.

Yanıt B

8. Türkiye'de nem oranının fazla olduğu kıyılarda ve yağışın fazla olduğu dağlık alanlarda orman alanları sıktır. Nem oranının az olduğu iç bölgelerde orman alanları seyrektir.

Yanıt E

9. Makiler, yaz kuraklığına ve buharlaşmanın şiddetli olmasına bağlı olarak yaprakları dikenli, cilalı ve tüylüdür. Bu durum, bitkinin bölge iklimine uyma çabasının sonucudur.

Yanıt C

10. Balkanlardan gelen nemli hava kütesinin yağış bırakacağı yer Bolu ve Kastamonu çevresidir. Çünkü bu yörede yüksek dağlık alanları aşarken hava kütesi soğur, yoğunlaşır ve yağış oluşur.

Yanıt B

11. Akdeniz iklimi, kuzeydoğu Afrika (Mısır-Libya) ülkeleri hariç Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerde etkilidir. Kuzeydoğu Afrika ülkelerinin yerçekillerinin engebesiz olmasından dolayı Akdeniz iklimi etkili değildir.

Yanıt E

12. Bir bölgede etkili olan sıcaklık ve yağış koşullarının etkisinde oluşan doğal bitki örtüsü, o iklimi en iyi tanıtan veridir.

Yanıt A

13. Orta Kuşak Karasal iklimde kışlar erken gelir, çok soğuk olur. Yaz da erken gelir, çok sıcak olur. Yıllık sıcaklık farkı çok fazladır.

Yanıt C

14. ☐ Sembolle belirtilen iklim her mevsim yağış aldığına göre Karadeniz Bölgesi olmalıdır.
☒ Sembolle belirtilen iklim en az yağış aldığına göre İç Anadolu Bölgesi olmalıdır.
☒ Sembolle belirtilen iklim en fazla yağışı kışın, en az yağışı yazın aldığına göre Akdeniz Bölgesi olmalıdır.

Yanıt E

15. Ülkemizin Karadeniz kıyılarında nem oranı fazla olduğu için orman yangınları diğer kıyılara oranla daha azdır.

Yanıt C

16. Haritada dağılışı verilen bitki örtüsünün kutupaltı soğuk iklimlerde yetiştiği gözlenir. Soğuk yörede yetişen bu bitkinin kış soğuklarından etkilenmemesi gerekir. Zira soğuktan etkilenseydi bu coğrafyada yetişmemesi gerekirdi.

Yanıt C

17. Kekik, lavanta, zeytin, zakkum ve defne gibi bitkilerin yaygın olduğu yörenin doğal bitki örtüsü makidir.

Yanıt E

18. Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçen iklim tipi Akdeniz iklimidir. D seçeneği, Akdeniz ikliminin sıcaklık ve yağış grafiğidir. Buna göre kışlar ılık ve yağışlı, yazlar sıcak ve kurak geçer. Soğuğa dayanıksız kültür bitkisi bu iklim tipinin etkili olduğu yörede kolaylıkla yetişebilir.

Yanıt D

19. Sıcaklık ve yağış grafiği incelendiğinde bu yerin KYK'de yer aldığı, yıllık yağış miktarının 750 mm'nin üzerinde olduğu en yağışlı mevsimin kış ve en sıcak ayın temmuz olduğu görülür. Ancak kış sıcaklığı 0°C altında olmadığı için bölge kar örtüsünün ocak ayı boyunca yerde kalması imkansızdır.

Yanıt C

20. Grafikten yararlanarak yıllık ortalama yağış miktarı, yıllık ortama sıcaklık değeri, hangi yarım kürede olduğu, yağışın mevsimlere dağılışı hakkında bilgi edinilir. Ancak yörenin deniz seviyesinden yüksekliği hakkındaki bilgiye ulaşamaz.

Yanıt C

21. Bir bölgede, yer yer orman ağacı topluluklarının olması, o bölgenin daha önceleri ormanlarla kaplı olduğunun kanıtıdır.

Yanıt C

22. KYK'de yer alan bir yörenin aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği incelendiğinde yıllık sıcaklık farkının az, en yağışlı mevsimin yaz, en az yağışlı mevsimin kış olduğu görülür.

Yanıt C

23. Doğu Karadeniz kıyılarında, asıl Karadeniz iklimi etkilidir. Yazları serin, kışları ılık ve her mevsim yağışlı asıl Karadeniz iklimi, ılıman okyanus iklimine benzer özellikler gösterir.

Yanıt E

24. Kuraklık, yağışın buharlaşmadan az olmasıdır. Kurak geçen yıl sonunda tarımsal üretim, otlak verimi, akarsu debileri, taban suyu seviyelerinde azalma görülür. Ekili-dikili alanların yüzölçümü kuraklıktan çok yüzey şekillerinden etkilenir.

Yanıt A

25. Akdeniz iklimi, her iki yarım yürede 30°-40° enlemleri arasında etkilidir. Afrika kıtanın hem kuzeyinde hem de güneyinde Akdeniz iklimi etkili olmasının nedeni, her iki yarım kürenin orta kuzakta topraklarının bulunmasıdır.

Yanıt B

26. Farklı iklim bölgelerinin doğal bitki örtüsü farklıdır. X bölgesinde Akdeniz ikliminin etkisiyle doğal bitki örtüsü maki iken, Y bölgesinde karasal (step) ikliminin etkisiyle doğal bitki örtüsü bozkırdır.

Yanıt E

27. Dağların Güneş'e göre olan durumlarına bakı denir. Ülkemizdeki doğu-batı uzanışlı dağların güney yamaçları, kuzey yamaçlarından bakı etkisiyle daha sıcaktır. Bu nedenle karın yerde kalma süresi kuzey yamaçlarda, güney yamaçlara göre daha uzundur.

Yanıt E

28. Kimyasal çözünme sıcaklığın yüksek, yağışın fazla olduğu yerlerdeki kayalarda etkisi belirgindir. Verilen seçenekler içerisinde Antalya'da sıcaklık yüksek ve yağış daha fazladır.

Yanıt A

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

29. Benzer iklim özelliklerine sahip alanların bitki örtüleri de aynıdır.

Yanıt C

30. Yıllık ortalama sıcaklığı ve yıllık yağış miktarı en fazla olan kent verilen seçenekler içerisinde Antalya'dır. Sıcaklığın yüksek olduğu II. kent İzmir, III. kent İstanbul'dur.

Yanıt E

31. Sıcaklık ve yağış grafiği verilen iklim tipi karasal (step) iklimdir. Sıcaklık farkı fazla, yağış miktarı azdır. En yağışlı mevsim ilkbahardır. Karasal iklimin doğal bitki örtüsü bozkırdır.

Yanıt C

32. Akdeniz ikliminin doğal bitki örtüsü yaz kuraklığına dayanıklı, bodur ağaç ve çalılar olan makidir.

Yanıt C

33. Savan, Subtropikal (Yazı yağışlı Ekvatorial) iklimin doğal bitki örtüsüdür.

Yanıt B

34. Ekvatorial bölgedeki yağışlar konveksiyonel (yükselemler) dir. Isınan havanın yükselerek soğuması, yoğunlaşması ile yağışlar oluşur.

Yanıt C

35. Tundra ikliminde yıl büyük bir çoğunluğunda toprak donmuştur. Yazın üst kısmı çözülerek bataklık koşulları oluşur. Bataklıklarda yetişen, soğuga dayanıklı ot topluluğuna tundra denir.

Yanıt D

36. Ekvatorial iklim her mevsim yağışlıdır. Bu kuşakta yükselme (konveksiyonel) yağışlar etkilidir. Isınan havanın yükselerek, yoğunlaşmasıyla oluşan konveksiyonel yağışlar güneş ışınlarının ekvatora dik geldiği 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde en yüksek değere ulaşır.

Yanıt C

37. Yerleşmelerin toplu ve dağınık olmasının temel nedeni yerçekileridir. Yerçekillerinin dağınık olduğu alanlarda yerleşmeler dağınık, düzlük ve ovaların geniş olduğu yerlerde yerleşmeler topludur. Ülkemizde dağınık ve toplu yerleşmelerin olması farklı iklim özelliklerinin etkili olduğuna kanıt olamaz.

Yanıt E

38. I nolu şekildeki bitki kuşakları karasal iklimini temsil etmektedir. II nolu şekildeki bitki toplulukları Karadeniz iklimini temsil etmektedir. Karasal iklim nem oranının düşük olduğu iklim tipidir. Bu nedenle yağış azdır. Doğal bitki örtüsü bozkırdır.

Yanıt D

39. Avustralya'nın iç kesimleri ile batı kıyıları, alçalıcı hava hareketlerinin etkisiyle çöllerle kaplıdır.

Yanıt E

40. Batı rüzgarları, sürekli rüzgarlardan olup yıl boyunca denizden eserek İngiltere'nin bulunduğu Batı Avrupa kıyılarının bol yağış almasına neden olur.

Yanıt D

41. Mısır'ın güneyinde çöl iklimi etkilidir. A, B, C, D seçeneklerinde belirtilen yerlerde Akdeniz iklimi etkilidir.

Yanıt E

42. Kış musonları, soğuk Asya kıtasından ılık Hint okyanusa doğru eser. Soğuk ve kuru bu rüzgarlar yağışsızdır. Bu nedenle Hint yarımadasında kışlar kurak geçer.

Yanıt E

43. Yeraltı zenginliği yani maden oluşumunda iklimin etkisi yoktur.

Yanıt C

44. Akarsu uzunluğunu iklimden çok yerçekimleri, yükselti ve dağların uzanışı etkiler.

Yanıt E

45. Bitki örtüsünün çeşitli olması, iklim çeşitliliğinden kaynaklanır. Bitki örtüsü iklim özelliğinin aynasıdır.

Yanıt C

46. Ekvatorial iklim ile ılıman okyanus ikliminin yağış rejimleri düzenlidir. Belirgin kurak dönemleri yoktur. Muson ve savan ikliminde kışlar, Akdeniz ikliminde yazlar kuraktır.

Yanıt E

47. Zonguldak'ta Karadeniz iklimi etkilidir. Sıcaklık farkı az, yağış miktarı fazla ve yağış rejimi düzenlidir. Bu nedenle III nolu grafik Zonguldak'a aittir.

İzmir'de Akdeniz iklimi etkilidir. Kışlar ılık ve yağışlı, yazlar sıcak ve kuraktır. Bu nedenle II nolu grafik İzmir'e aittir.

Diyarbakır'da karasal iklim etkilidir. Yağış rejimi Akdeniz iklimine benzerdir.

Yanıt B

48. Ülkemizin ılıman kuşakta yer alması öncelikle iklimini etkiler. İklim özellikleri de bitki örtüsünü etkiler.

Yanıt C

49. Ekvatorial iklimin yağış rejimi düzenlidir. Maksimum yağışı ekinoks tarihleri olan Mart ve Eylül aylarında alır. Bu nedenle 1 nolu eğri Ekvatorial iklimi temsil eder. Muson iklimi yazları yağışlı, kışları kuraktır. 2 nolu eğri Muson ikliminin yağış eğrisidir. Akdeniz ikliminde kışlar ılık ve yağışlı, yazlar sıcak ve kuraktır. Bu nedenle 3 nolu eğri de Akdeniz ikliminin yağış eğrisidir.

Yanıt E

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

50. Doğu Anadolu ve ülkemiz kışın Sibiryâ yüksek basıncının etkisi altına girdiği zaman hava çok soğuk, fırtınalı ve kar yağışlı olur.

Yanıt A

51. Savan; subtropikal kuşakta yazları yağışlı, kışları kurak iklimin doğal bitki örtüsüdür. 1-2 m boyunda yüksek ot topluluğuna savan denir.

Yanıt C

52. Ülkemiz Sibirya yüksek basıncının etkisi altında olduğu zaman hava aşırı soğur. Fırtınalı ve kar yağışlı hava etkili olur.

Yanıt A

53. Erzurum-Kars yöresinde en yağışlı mevsim yaz, en az yağışlı mevsim kışdır. Bu yörede sert karasal iklim etkilidir.

Yanıt B

54. Kutup ikliminde mutlak nem az, bağıl nem yüksektir. Çünkü yıl boyunca sıcaklık düşük olduğu için mutlak nem azdır. Fakat havanın taşıyabileceği doyuran nem de az olduğu için bağıl nem yüksektir.

Yanıt D

55. Yaz kuraklığına dayanıklı maki bitki topluluğu defne, kekik, lavanta, zeytin, zakkum, mersin, kocaemiş, keçiboynuzu gibi türlerden oluşmuştur. Fındık Karadeniz ormanlarında yetişen türdür.

Yanıt E

56. İç Anadolu yağış rejiminde en yağışlı mevsim ilkbahar, en az yağışlı mevsim yazdır. Bölgede karasal (step) iklimi etkilidir.

Yanıt E

57. Tropikal kuşağın bataklıklarında gelişmiş olan bitki topluluğu mangrove ormanlarıdır.

Yanıt A

58. ılıman okyanus ikliminde, yazlar serin, kışlar ılık ve her mevsim yağışlıdır.

Yanıt B

59. Özellikleri verilen iklim tipi ılıman okyanus iklimidir.

Yanıt C

60. I nolu merkezde en yağışlı mevsim yaz olduğu için Kars doğru seçenektir. Ülkemizde en yağışlı mevsimi yaz olan yöre Erzurum-Kars yöresidir. II nolu merkezde en yağışlı mevsimin kış olması Akdeniz ikliminin etkisi altında olduğunu göstergesidir. Yaz kuraklığı az olduğu için burası İstanbul'dur.

Yanıt B

ÖSS SORULARI

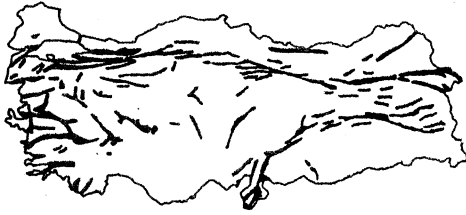
1. "Yerçekillerinin biçimi iç ve dış kuvvetlerin etkisiyle sürekli olarak değişir."

Aşağıdakilerin hangisinde iç kuvvetlerin payı en büyüktür?

- A) Mağara oluşumunda
- B) Kıyı şekillenmesinde
- C) Dağ oluşumunda
- D) Kayaların ufalanmasında
- E) Vadilerin oluşumunda

(1981-ÖSS)

2.



Yukarıdaki harita, aşağıdakilerden hangisinin dağılışını göstermektedir?

- A) Kıvrım dağlarının
- B) Deprem alanlarının
- C) Yüksek ovaların
- D) Ormanların
- E) Geniş düzlüklerin

(1988-ÖSS)

3. Kömür, çok miktarda bitkisel maddenin, havasız bir ortamda ve basınç altında değişmesi sonucunda oluşan bir kayadır.

Buna göre kömür, aşağıdaki kayalar türlerinden hangisine bir örnektir?

- A) İç püskürük
- B) Dış püskürük
- C) Kimyasal tortul
- D) Organik tortul
- E) Kırıntı (mekanik) tortul

(1991-ÖSS)

4. Tektonik depremler yer kabuğundaki kırık hatları boyunca oluşan yer hareketleri sonucunda meydana gelir.

Türkiye'nin jeolojik yapısı göz önüne alındığında, aşağıdaki yerlerin hangisinde tektonik deprem olma olasılığı en azdır?

- A) Erzincan Ovası
- B) Büyü Menderes Havzası
- C) Bolu Gerede Yöresi
- D) Konya Ovası
- E) Muş Varto Yöresi

(1996-ÖSS)

5. Aşağıdakilerden hangisinin oluşumunda iç kuvvetler etkili olmuştur?

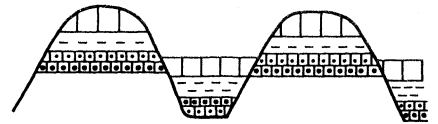
- A) Pamukkale travertenlerinin
- B) Kapıdağ Yarımadası'nın
- C) Toros Dağları'nın
- D) Bafra Ovası'nın
- E) Ürgüp yöresindeki peribacalarının

(2006-ÖSS)

(Ed-Sos. Testi)

ÖYS SORULARI

6. Aşağıda bir yer şeklinin kesiti verilmiştir.



Bu yer şeklini meydana getiren başlıca etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Buzul aşındırması
- B) Orojenez
- C) Volkanizma
- D) Epirojenez
- E) Akarsu aşındırması

(1992-ÖYS)

7. Türkiye'nin jeolojik yapısı göz önüne alındığında, aşağıdaki alanların hangisinde şiddetli yer sarsıntılarının görülme olasılığı en fazladır?

- A) Gediz Havzası B) Ergani Plâtosu
C) Ergene Havzası D) Mardin Eşiği
E) Konya Ovası

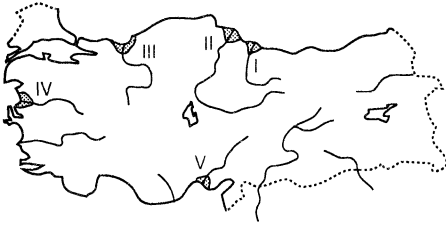
(1992-ÖYS)

8. Aşağıdakilerden hangisinde verilen taşların ikisi de canlı kalıntılardan oluşmuştur?

- A) Linyit - Traverten
B) Tuz - Tebeşir
C) Çakmak taşı - Kireç taşı
D) Turba - Jips
E) Taş kömürü - Mercan kaya

(1994-ÖYS)

9.



Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen ovalardan hangisi bir graben içine yerleşmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

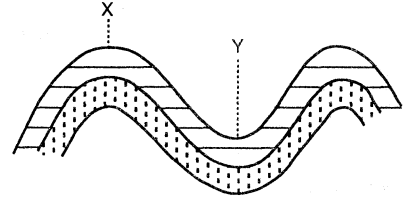
(1995-ÖYS)

10. Yerkabuğunu oluşturan katmanlardan sial, aşağıdakilerden hangisinin altında en incedir?

- A) Dağ B) Ova C) Plâto
D) Göl E) Okyanus

(1995-ÖYS)

11.



Yukarıdaki şekilde X ve Y ile gösterilen yerlere ne ad verilir?

- | X | Y |
|------------------|-----------|
| A) Plâto | Ova |
| B) Horst | Graben |
| C) Fay | Vadi |
| D) Volkan Konisi | Yontukdüz |
| E) Antiklinal | Senklinal |

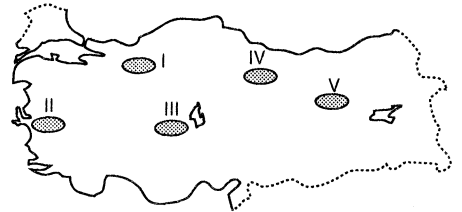
(1996-ÖYS)

12. Aşağıdaki kayalardan hangisi, kalkerin başkalaşması ile oluşmuştur?

- A) Mermer B) Şist C) Gnays
D) Mika E) Kuvarsit

(1997-ÖYS)

13.

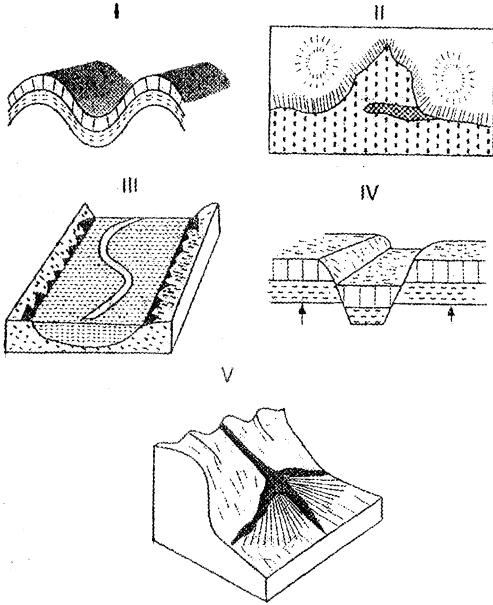


Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralarla gösterilen taralı alanlardan hangisi birinci derece deprem bölgesi içinde yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(1997-ÖYS)

14,



Yukarıda gösterilen yer şekillerinden hangilerinin oluşumunda yalnız iç kuvvetler etkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız V C) I ve III
D) I ve IV E) II, III ve V

(1997-ÖYS)

15. Magmanın yerin derinliklerinde kalması ve ağır ağır soğumasıyla aşağıdaki kayaç türlerinden hangisi oluşur?

- A) Başkalaşım B) Dış püskürük
C) İç püskürük D) Kimyasal tortul
E) Organik tortul

(1998-ÖYS)

16. Türkiye’de kaplıca ve ılıcaların coğrafi dağılışı ile aşağıdakilerden hangisinin dağılışı arasında paralellik vardır?

- A) Kırık hatlarının B) Platoların
C) Orman alanlarının D) Maden yataklarının
E) Karstik alanların

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

17. Depremlerin sebep olduğu tahribat, aşağıdaki arazilerden hangisinde daha az olur?

- A) Alüvyonlu arazi B) Çakıllı arazi
C) Kumlu arazi D) Killi arazi
E) Granit arazisi

(1971-ÜSS)

18. Aşağıdaki dağlardan hangisi ihtiyar dağlardan değildir?

- A) Appalaş dağları B) Ural dağları
C) Jura dağları D) Karaorman dağları
E) Rodop dağları

(1972-ÜSS)

19. Aşağıdaki sayılardan hangisi Türkiye’nin ortalama yükseltisine en yakındır?

- A) 2120 m B) 1100 m C) 250 m
D) 1800 m E) 500 m

(1973-ÜSS)

20. Deniz seviyesinden oldukça yüksek bir ülke olmasına rağmen Türkiye’de düzlüklerin çok yer kaplamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akarsuların çok fazla aşındırma yapmış olması
B) Akarsuların çok alüvyon biriktirmiş olması
C) Lavların, çukurlukları doldurmuş olması
D) Aşınma sonunda deniz seviyesine yaklaşan yüksekliklerin yeniden yükselmiş olması
E) Kapalı havzaların geniş yer tutması

(1974-ÜSS)

21. Türkiye’de, dağlara oranla daha geniş yer kaplayan ova ve platoların yükseklerde bulunmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) III. zamanın sonunda peneplen halinde iken IV. zaman başında toptan yükselmesi
- B) Genç ve yüksek olan Alp-Himalaya sistemi-nin uzandığı alan üzerinde bulunması
- C) Durgunluk devresi olan II. zamanda yüksekliklerin aşınarak geniş düzlüklerin meydana gelmesi
- D) IV. zamanın başında faaliyet halindeki volkan lavlarının yayılarak geniş düzlükler meydana getirmesi
- E) İç Anadolu bölgesindeki büyük göllerin, iklim değişikliği ile kuruyarak düz alanlar haline gelmesi

(1976-ÜSS)

22. Yeryüzünde yanardağlar, genç kıvrım dağları ve deprem bölgelerinin dağılışı az çok bir koşutluk (paralellik) göze çarpmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bunun nedeni olabilir?

- A) Bu bölgelerde dış kuvvetlerin çok etkin olması
- B) Bu bölgelerde yerkabuğunun hareket halinde olması
- C) Bu bölgelerde yerkabuğunun ince olması
- D) Bu bölgelerin gevşek dolgu alanı olması
- E) Bu bölgelerin yontukdüz (peneplen) alanları olması

(1977-ÜSS)

CEVAPLAR

1. C	2. B	3. D	4. D	5. C	6. B
7. A	8. E	9. D	10. E	11. E	12. A
13. C	14. D	15. C	16. A	17. E	18. E
19. B	20. D	21. A	22. B		

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Dağ oluşumunda orojenez yani iç kuvvetler etkilidir. Mağara oluşumunda, kıyı şekillenmesinde, kayaların ufalanmasında ve vadilerin oluşumunda dış kuvvetler etkilidir.

Yanıt C

2. Haritada, ülkemizdeki fay hatları gösterilmiştir. Fay hatlarının üzerinde yer alan yerler tektonik depremlerin sıkça olduğu alanlardır.

Yanıt B

3. Kömür, organik tortul taşlara örnektir. Organik tortul taşlar, canlı kalıntılarının tabaka ve toprakların altında kalarak oluşmuş, içerisinde fosil bulunduran, tabakalı taşlardır.

Yanıt D

4. Ülkemiz topraklarının yaklaşık %98’i deprem riski altındadır. Ülkemizde deprem riskinin en az olduğu yerler Konya Ovası, Taşeli platosu, Mardin Eşiği ve Ergene Havzasıdır.

Yanıt D

5. Pamukkale travertenlerin, Kapıdağ yarımadasının, Bafra ovasının ve peri bacalarının oluşumunda dış kuvvetler etkilidir. Toros dağlarının oluşumunda orojenez (dağ oluşumu) ile iç kuvvetler etkili olmuştur.

Yanıt C

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

6. Kesitte verilen yer şekli orojenez sonucunda oluşan kırıklı yapıdır.

Yanıt B

7. Deprem riskinin en fazla olduğu yerler fay hatlarının olduğu alanlardır. Gediz havzası Batı Anadolu fay hattının üzerindedir. Diğer seçeneklerde verilen alanlarda deprem riski azdır.

Yanıt A

8. Canlı kalıntılarının bulunduğu taş grubu organik tortul taşlardır. Taşkömürü ve mercankaya organik tortul taşlardır.

Yanıt E

9. IV nolu akarsu Gediz nehridir. Gediz nehri granitten içersinde akmaktadır.

Yanıt D

10. Kabuk Sial-Kitasal (silisyum-alüminyum) deniz ve okyanus tabanında ince, kıta tabanında kalındır. Okyanusal kabuk sima (silisyum-magnezyum) okyanus tabanında kalın, kıta tabanında incedir.

Yanıt E

11. Şekildeki yapı kıvrımlıdır. Kıvrımlı yapıda yüksekte kalan antiklinal, alçakta kalan kısım senklinaldir.

Yanıt E

12. Kalkerin sıcaklık ve basınç altında kalmasıyla mermer oluşmuştur.

Yanıt A

13. Ülkemizde Tuz gölü çevresi deprem riskinin en az olduğu yerlerdendir.

Yanıt C

14. I ve IV. nolu şekiller sırasıyla kıvrımlı ve kırıklı yapılardır. Orojenez sonucu oluşmuşlardır. II, III, V nolu şekiller ise dış kuvvetlerin etkisiyle oluşmuştur.

Yanıt D

15. Magmanın yerin derinliklerde yavaş yavaş soğumasıyla iç püskürük taşlar oluşur. Bu nedenle iç püskürük kayalar iri kristallidir.

Yanıt C

16. Kaplıca ve ılıcalar ile fay hatları paralellik gösterir.

Yanıt A

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

17. Depremlerin zarar derecesi üzerinde arazinin yapısı da etkilidir. Alüvyal kumlu araziler ve yeraltı sularının yüzeye yakın olduğu yerler ile bataklıklarda depremin şiddeti ve etkisi fazla olur. Yer yapısının sağlam ve kırıksız olduğu yerlerde ise deprem etkisi azdır. Granit iç püskürük taşlardan olup sert-dirençli kayalardandır. Bu nedenle granit arazisi üzerinde deprem etkisi az olur.

Yanıt E

18. Rodop dağları III. jeolojik zamanda Alp Orojenezinin etkisiyle oluşmuştur. Günümüze yakın zamanda oluştuğu için genç dağlardır. Diğer seçenekte verilen dağlar ise I. jeolojik zamanda oluşmuş yaşlı dağlardır.

Yanıt E

19. Türkiye'nin ortalama yükseltisi 1132 m'dir. Bu haliyle ülkemiz ortalama yükseltisi fazla olan bir ülkedir.

Yanıt B

20. Ülkemiz arazisi III. zamanın sonunda peneplenmiş iken IV. zamanın başında toptan yükseldiği için (epirojenez) düzlükler yüksekte kalmıştır.

Yanıt D

21. Ülkemiz arazisi III. zamanın sonunda peneplen (Yontuk düz) halinde iken IV. zaman başında toptan yükseldiği için ova ve platolar yükseklerde bulunur.

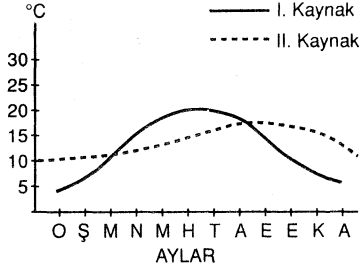
Yanıt A

22. Bu bölgelerde yer kabuğunun hareketli olmasından ötürü yanardağlar, genç kıvrım dağları ile deprem alanları arasında paralellik vardır.

Yanıt B

ÖSS SORULARI

1.



Yukarıdaki grafik, iki değişik kaynak suyunun bir yıl boyunca hava sıcaklığından etkilenme derecelerini göstermektedir.

Bu kaynak suları için aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) II. kaynağın suyu her mevsimde daha soğuktur.
- B) Her iki kaynağın su sıcaklıkları yaz aylarında yüksek, kış aylarında düşüktür.
- C) Yazın daha sıcak olan kaynak suyu kışın daha soğuktur.
- D) İlkbahar ve sonbaharda her iki kaynağın su sıcaklıkları birbirine yakındır.
- E) I. kaynağın suyu, II. kaynağın suyundan daha erken ısınmaktadır.

(1981-ÖSS)

2. Aşağıdakilerden hangisi, Batı Anadolu akarsularının çok lı (alüvyon) taşıdıklarına en güçlü kanıttır?

- A) Sık sık taşarak çevrelerindeki ovaları çamur gölü haline getirmeleri
- B) Kaynaklarıyla ağızları arasında yükselti farkının fazlalığı
- C) Geniş bükümler (menderesler) yaparak akmaları
- D) Bitki örtüsünden yoksun dağlık yörelerinden kaynaklanmaları
- E) Denize döküldükleri yerlerde geçiş deltaları oluşturmaları

(1982-ÖSS)

3. Akarsu erozyonu ile rüzgâr erozyonunun birlikte etkin olduğu yörelerin ortak özelliği, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarıma elverişlilik
- B) Eğim fazlalığı
- C) Bitki örtüsünden yoksunluk
- D) Toprak örtüsünün kalın olması
- E) Yağışların yağmur olarak düşmesi

(1985-ÖSS)

4. Gelgit, deniz akıntısı ve akarsuların, oluşumuna katkıda bulundukları yerçekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haliç
- B) Plato
- C) Fiyord
- D) Delta
- E) Vadi

(1985-ÖSS)

5. Çok kısa bir süre içinde birdenbire kabarak coşun bir şekilde akan, sonra kuruyacak duruma gelen akarsulara "sel rejimli akarsular" denir.

Bölgelerin yağış rejimi göz önüne alındığında, sel rejimli akarsuların daha çok hangi bölgede görülmesi beklenir?

- A) Karadeniz Bölgesinde
- B) Marmara Bölgesinde
- C) Ege Bölgesinde
- D) İç Anadolu Bölgesinde
- E) Doğu Anadolu Bölgesinde

(1985-ÖSS)

6. Aşağıdakilerden hangisi üzerinde yerşekillerinin etkisi en azdır?

- A) Tarla tarımı
- B) Hayvancılık
- C) Yerleşme tipi
- D) Madencilik
- E) Ulaşım

(1989-ÖSS)

7. Türkiye'deki bazı göllerin deniz düzeyinden yükseklikleri şöyledir:

Van Gölü	: 1646 m
Hazar Gölü	: 1248 m
Tuz Gölü	: 925 m
Marmara Gölü	: 71 m

Bu bilgiler Türkiye'nin doğal özellikleri ile ilgili aşağıdaki genellemelerden hangisini desteklemektedir?

- A) Dağlar öteki yerşekillerine oranla çok yer kaplar.
 B) Sıradağlar arasında irili ufaklı göller yer alır.
 C) Sıradağlar Ege kıyılarına dik olarak ulaşır.
 D) Yükselti batıdan doğuya doğru giderek artar.
 E) Kuzey ve güneyde yer alan dağ sıraları doğuda birbirine yaklaşır.

(1989-ÖSS)

8. Aşağıdaki durumların hangisinde, bir kaynak suyunun sıcaklığı yıl boyunca pek fazla değişmez?

- A) Yağmur ve kar suları ile besleniyorsa
 B) Debisi yıl içinde azalıp çoğalıyorsa
 C) Orta enlemlerdeki bir bölgede yer alıyorsa
 D) Su, yerin derinliklerinden geliyorsa
 E) Taban suyu seviyesi yüksekse

(1990-ÖSS)

9. Alüvyon, buzulaş ve lös gibi topraklar taşınmış topraklardır.

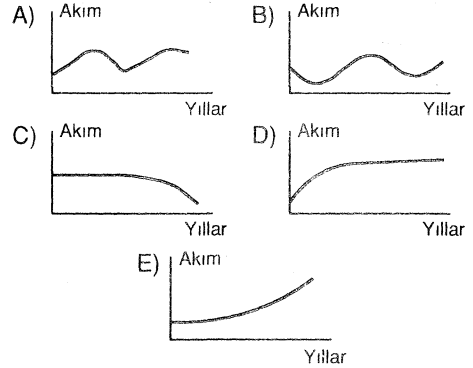
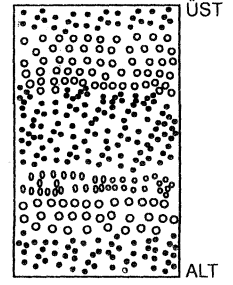
Taşınmış toprakların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Soluk renkli (fazla yıkanmış) olmaları
 B) Verimli olmaları
 C) Geçirimsiz olmaları
 D) Karbonatlı olmaları
 E) İnce taneli olmaları

(1991-ÖSS)

10. Akarsu biriktirmeleriyle oluşan yerşekillerinin yapısı, öteki etkenler yanında akarsuyun akımıyla da doğrudan ilgilidir.

Buna göre, yanda kesiti verilen yer yapısını oluşturan akarsuyun akım eğrisi aşağıdakilerden hangisidir?



(1991-ÖSS)

11. Akarsulardan,

- I. Ulaşım
 II. Turizm
 III. Enerji üretimi
 IV. Sulama ve kullanma suyu sağlama alanlarında yararlanılabilir.

Türkiye'deki akarsulardan bu alanların en çok hangilerinde yararlanılmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
 D) II ve III E) III ve IV

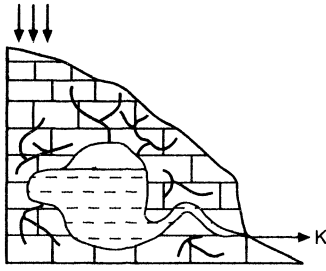
(1991-ÖSS)

12. Bir akarsuda mendereslerin artması, aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesi olamaz?

- A) Uzunluğunun arttığı
 B) Hızının azaldığı
 C) Yatak eğiminin azaldığı
 D) Aşındırma gücünün azaldığı
 E) Debinin arttığı

(1992-ÖSS)

13.

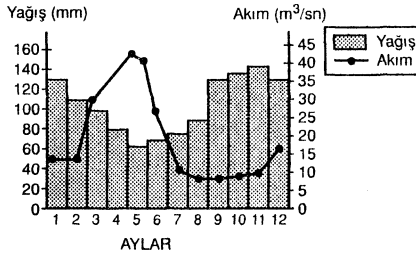


Aşağıdakilerden hangisi kalkerli arazide yer alan şekildeki kaynağın bir özelliğidir?

- A) Sürekli olması
- B) Suyunun çok miktarda kireç içermesi
- C) Suyunun sıcak olması
- D) Debisinin düşük olması
- E) Belirli aralıklarla fışkırması

(1992-ÖSS)

14.



Yukarıdaki grafikte Doğu Karadeniz kıyısında yer alan bir il merkezine ait aylık ortalama yağış ile bu ilin sınırları içinde doğup denize dökülen bir akarsuyun aylık ortalama akım değerleri gösterilmiştir.

Buna göre, yağışın az olduğu dönemlerde akarsuyun akımının yüksek olması, aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Boyunun kısa olmasıyla
- B) Eğimin fazla olmasıyla
- C) Kar erimelerinin etkili olmasıyla
- D) Kaynak sularının bol olmasıyla
- E) Aşağı kesiminde buharlaşmanın azalmasıyla

(1993-ÖSS)

15. Kum adacıkları akarsu yataklarının genişlediği ve eğimini azaldığı yerlerde oluşabilir. Bu durum, kum adacıklarının oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğunu gösterir?

- A) Akarsuyun akış hızının azalmasının
- B) Yeraltı su seviyesinin yükselmesinin
- C) Akarsuyun akımının artmasının
- D) Akarsuya yeni bir kol katılmasının
- E) Yatak derinliğinin artmasının

(1996-ÖSS)

16. Bir bölgede yüzey şekillerinin engebeli olmasının, aşağıdakilerden hangisine neden olması beklenemez?

- A) Tarım alanlarının kısıtlı olmasına
- B) Kısa mesafelerde sıcaklığın değişmesine
- C) Akarsuların derin vadiler oluşturmalarına
- D) Bitki örtüsünün çeşitli olmasına
- E) Büyük göllerin bulunmasına

(1997-ÖSS)

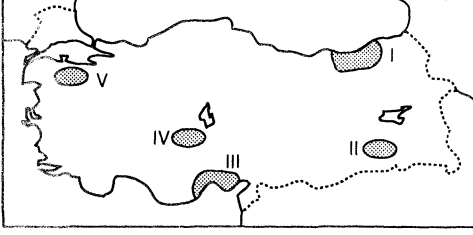
17. Türkiye'de tarıma elverişli alanların bir kısmı sanayi kuruluşları ve kent alanları içinde kalmakta, gün geçtikçe tarım için daha elverişsiz olan çayır ve meralar ile orman alanları tarım topraklarına dahil edilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçlarından biri değildir?

- A) Erozyonun hızlanması
- B) Tarımda verimin düşmesi
- C) Doğal bitki türlerinin yok olması
- D) Sulanabilir tarım alanlarının genişlemesi
- E) Doğal çevrenin kirlenmesi

(1997-ÖSS)

18.



Yöre iklimi göz önüne alındığında, yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanlardan hangisinin topraklarının diğerlerine göre yıkanmış ve daha az kireçli olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

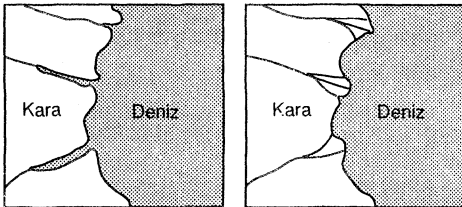
(1997-ÖSS)

19. Aşağıdakilerden hangisi rüzgâr erozyonundan korunma yollarından biri değildir?

- A) Toprağa otsu bitkiler ekilmesi
B) Rüzgâr yönüne dik ağaçlandırma yapılması
C) Tarlaların nadasa bırakılmaması
D) Tarlaların eğim yönünde sürülmesi
E) Meralarda aşırı otlatmanın engellenmesi

(1997-ÖSS)

20. Aşağıdaki iki ayrı bölgedeki kıyı kesimlerinin haritaları verilmiştir.



Bu kıyılarda akarsu ağızlarındaki oluşumların haritada görüldüğü gibi farklı olması, bu iki bölgenin aşağıdakilerden hangisi bakımından farklı olduğunu kanıtlar?

- A) Yağış miktarı B) Gelgit genliği
C) Akarsu rejimi D) Jeolojik yapı
E) Deniz derinliği

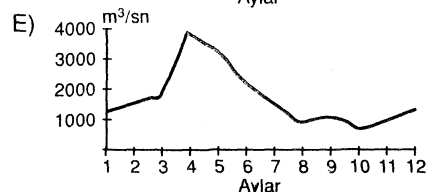
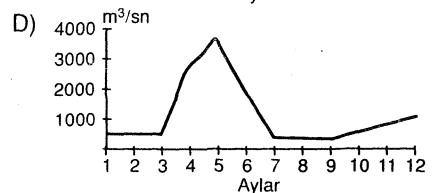
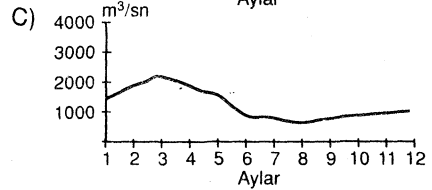
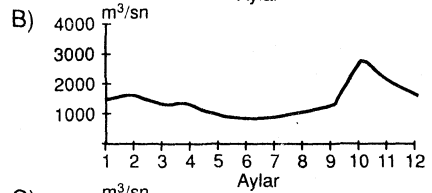
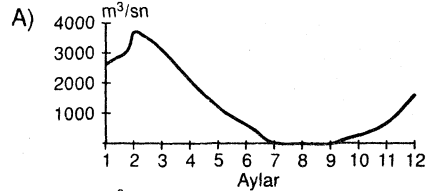
(1998-ÖSS)

21. Aşağıdakilerden hangisi ormanların tahrip edilmesi sonucu ortaya çıkan sorunlardan biri değildir?

- A) Yabani hayvan türlerinin azalması
B) Su taşkınlarının artması
C) Erozyonun artması
D) Hava kirliliğinin artması
E) Otlakların verimsizleşmesi

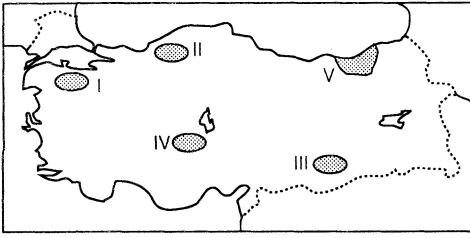
(1998-ÖSS)

22. Aşağıda akım grafikleri verilen ve yalnızca yağmur suları ile beslenen beş akarsudan hangisinin bulunduğu bölgede, yaz kuraklığının daha etkili olduğu söylenebilir?



(1999-ÖSS-İPT)

23.



Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış yerlerin hangilerinde görülen erozyonun **başlıca** nedenleri, **bitki örtüsünün seyrekliği** ve **yağışların düzensizliği**dir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

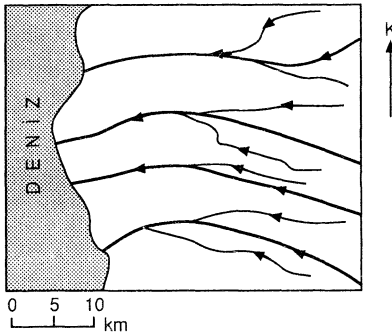
(1999-ÖSS-İPT)

24. Deniz kenarındaki bir bölgede sıradağların kıyıya dik ya da paralel uzanmasının, aşağıdakilerin hangisi üzerinde etkili olması **beklenmez**?

- A) Kıyı şekilleri
B) Denizelliğin etki alanı
C) Hâkim rüzgâr yönü
D) Dağların yükseltisi
E) Vadi tipleri

(1999-ÖSS)

25. Aşağıdaki haritada bir yöredeki akarsular gösterilmiştir.



Bu haritada, yöre ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisini doğrulayacak bilgi **yoktur**?

- A) Akarsularda menderes oluşmamıştır.
B) Akarsuların taşıdığı su miktarları birbirinden çok farklıdır.
C) Kıyıları fazla girintili çıkıntılı değildir.
D) Akarsuların boyları 15 km den uzundur.
E) Batıdan doğuya doğru gidildikçe yükselti genellikle artmaktadır.

(1999-ÖSS)

26. Bir nehrin deltasından, on yıllık bir biriktirme kesiti alınarak incelenmiştir.

Bu inceleme sonucunda nehirle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi hakkında bilgi edinilemez?

- A) Geçtiği yerlerin toprak yapısı
B) Saniyede kaç m³ su akıttığı
C) Yıllık biriktirmenin kalınlığı
D) On yıllık süredeki taşkın sayısı
E) Sularının kirliliğindeki değişme

(2000-ÖSS)

27. Aşağıdakilerden hangisi çevre kirliliği göstergelerinden biri **değildir**?

- A) Toprakta tarım ilaçlarının birikmesi
B) Havadaki CO₂ oranının artması
C) Havadaki nem oranının artması
D) Sularda petrol atıklarının görülmesi
E) Yağışlardaki asit oranının artması

(2000-ÖSS)

28. Türkiye'de ekim alanlarının yarısından fazlasında erozyon nedeniyle çok miktarda toprak kaybı olmaktadır.

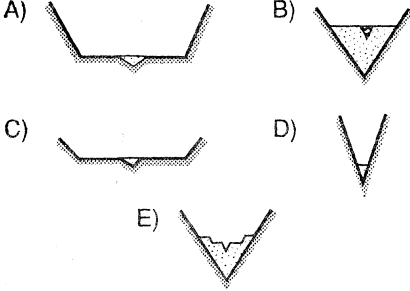
Bu durum, erozyonun etkili olduğu ekim alanlarının aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olduğunu gösterir?

- A) Toprak örtüsünün kalın olduğunu
B) Nöbetleşe ekimin yaygın olduğunu
C) Eğimin fazla olduğunu
D) Toprakların humusça zengin olduğunu
E) Toprakların geçirimli olduğunu

(2000-ÖSS)

29. Jeolojik süreç içerisinde, deniz seviyesindeki alçalma o denize dökülen akarsuların aşındırma gücünü artırır, yükselme ise azaltır.

Bu bilgiye göre, aşağıda vadi kesitleri verilen beş akarsudan hangisinin döküldüğü denizde görülen son değişme deniz seviyesi yükselmesidir?



(2001-ÖSS)

30. Göl sularının kapladığı alan yıl içinde değişiklik gösterir. Bunda göl çanağının derinliği, buharlaşma oranı, gölü besleyen akarsuların getirdiği su miktarı etkilidir.

Buna göre, bulundukları yörelerin doğal koşulları da göz önüne alındığında aşağıdaki göllerden hangisinde, suların kapladığı alanın yaz ve kış mevsimleri arasında en çok değişme göstermesi beklenir?

- A) Beyşehir Gölü B) Van Gölü
C) Tuz Gölü D) İznik Gölü
E) Burdur Gölü

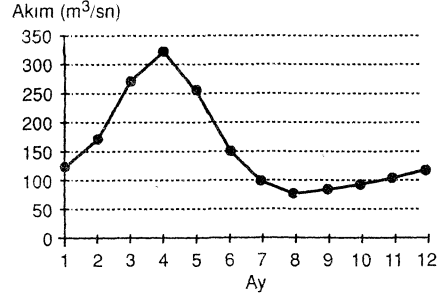
(2001-ÖSS)

31. Bir akarsuyun ağzında delta bulunması, bu akarsuyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olamaz?

- A) Su toplama havzasında erozyonun şiddetli olduğunun
B) Yatağı boyunca, çözünebilen kayaların yaygın olduğunun
C) Denize döküldüğü yerde akıntıların zayıf olduğunun
D) Denize döküldüğü yerde deniz derinliğinin az olduğunun
E) Taşıma gücünün fazla olduğunun

(2002-ÖSS)

32. Aşağıdaki grafikte Türkiye'deki bir akarsuyun aylık ortalama akım değerleri gösterilmiştir.



Bu grafikte aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bilgi yoktur?

- A) Yaz mevsiminde kuruyup kurumadığı
B) Debinin en yüksek olduğu mevsim
C) Akım düzeni
D) Taşkın yapıp yapmadığı
E) Taşıdığı ortalama su miktarı

(2003-ÖSS)

33. Ege Bölümü'nün önemli yüzey şekillerini, doğu-batı yönünde uzanan dağlar ve bunlar arasında bulunan uzun ve geniş çöküntü alanları oluşturur.

Buna göre, Ege Bölümü'nde yüzey şekillerinin aşağıdakilerin hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Kuzeye doğru gidildikçe orman üst sınırının alçalması
B) Deniz etkisinin iç kesimlere kadar sokulması
C) İç bölgelerle kıyı arasında karayolu ulaşımının kolaylıkla yapılması
D) Kıyı ile iç kesimler arasında tarım ürünlerinin benzerlik göstermesi
E) Korunaklı liman sayısının fazla olması

(2003-ÖSS)

34. Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, engebeli ve yüksek olmasının bir sonucu değildir?

- A) Kışın, iç kesimlerde don olaylarının uzun sürmesi
- B) Kıyı kesimleriyle iç kesimlerde nüfus yoğunluğunun farklı olması
- C) Büyük akarsu ağızlarında delta ovalarının bulunması
- D) Yol yapım giderlerinin yüksek olması
- E) Bitki türlerinin çeşitlilik göstermesi

(2004-ÖSS)

35. Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağların kıyıya paralel uzanmasının aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Kuzeyden esen rüzgârların soğuk olması
- B) İç kesimlerde deniz etkisinin görülmemesi
- C) Kıyı kesiminde bol yağış isteyen endüstri bitkilerinin yetişmesi
- D) Kıyı kesimiyle iç kesimler arasında ulaşımın güç olması
- E) Kuzey yamaçlardaki orman örtüsünün güney yamaçlardakinden farklı olması

(2005-ÖSS)

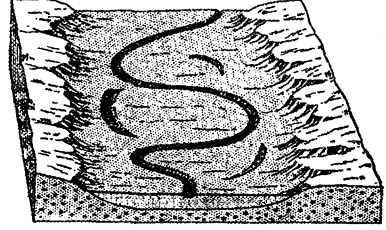
36. • Dalga hareketleri sonucunda burunlar aşınır ve buradan kopan parçalar dalga gücünün azaldığı yerlerde birikir.
• Akarsular vadi yamaçlarını aşındırır ve taşıdıkları malzemeleri eğimin azaldığı yerlerde biriktirir.
• Rüzgârlar hızlarının fazla olduğu yerlerde aşındırma, azaldığı yerlerde biriktirme yapar.

Bu bilgilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Nem oranının fazla olduğu yerlerde yalnızca akarsu aşındırması görülür.
- B) Dalga aşındırma ve biriktirmesi yalnızca kıyılarda görülür.
- C) Bütün akarsuların denize döküldükleri yerlerde delta oluşur.
- D) Dış kuvvetler yalnızca yükseltinin fazla olduğu yerlerde etkili olur.
- E) Rüzgâr aşındırma ve biriktirmesine yalnızca çöllerde rastlanır.

(2005-ÖSS)

37. Aşağıdaki şekil, geniş bir vadi tabanı içinde menderesler çizen bir akarsuyu göstermektedir.



Şekildeki bilgilere dayanarak, bu akarsuyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Kuzeyden güneye doğru akmaktadır.
- B) Kapalı havza içinde bulunmaktadır.
- C) Kaynağını dağlık bir bölgeden almaktadır.
- D) Hızla aktığı kesimlerde aşınma fazladır.
- E) Zamanla yatak değiştirmiştir.

(2005-ÖSS)

38. Baraj çevrelerinin ağaçlandırılmasının temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Erozyonu yavaşlatarak barajın ömrünü uzatmak
- B) Yeni orman alanları kazanmak
- C) Baraj çevresinde yaban hayatını zenginleştirmek
- D) Baraj çevresine yerleşmeyi önlemek
- E) Çevreyi güzelleştirmek

(2005-ÖSS)

39. Yeryüzündeki göl sularının tuzlu, tatlı ya da sodalı olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Gölün gideğenin olup olmaması
- B) Göl çanağının kayaç yapısı
- C) Gölün denizden yüksekliği
- D) Göle ulaşan akarsuların az ya da bol su taşıması
- E) Gölün bulunduğu yerin iklim özellikleri

(2006-ÖSS) (Sos. Testi-I)

ÖYS SORULARI

40. Birikinti konisi oluşumunda aşağıdakilerden hangisinin payı en büyüktür?

- A) Eğim azalmasının
- B) Akım (debi) yükselmesinin
- C) Taşınan alüvyon miktarının
- D) Yağış biçiminin
- E) Bitki örtüsünün

(1981-ÖYS)

41. Çöllerde toprak oluşumunu geciktiren etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mekanik çözülmenin fazlalığı
- B) Kimyasal çözülmenin yetersizliği
- C) Deniz etkisinden uzak oluş
- D) Rüzgârların şiddetli esmesi
- E) Günlük sıcaklık farkının fazlalığı

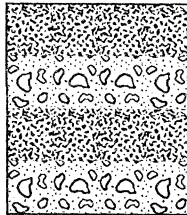
(1981-ÖYS)

42. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin bugünkü jeomorfolojik görünümünü kazanmasında en az etkili olmuştur?

- A) Dağ oluşumu
- B) Kara oluşumu
- C) Buzullaşma
- D) Akarsu aşındırması
- E) Volkanizma

(1982-ÖYS)

43. Bir akarsuyun akımı (debisi) ile o akarsuyun biriktirme yoluyla oluşturduğu yerçekillerinin yapısı arasında sıkı bir ilişki vardır.



Buna göre, yanda kesiti verilen yer yapısını oluşturan akarsuyun akımında nasıl bir değişme olduğu söylenebilir?

- A) Sürekli yükselme
- B) Bir kez yükselme
- C) İki kez yükselme
- D) Üç kez yükselme
- E) Beş kez yükselme

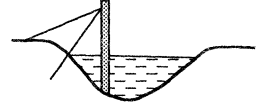
(1982-ÖYS)

44. Kıyı biçimlenmesinde aşağıdakilerden hangisi dolaylı bir etkiye sahiptir?

- A) Gelgit
- B) Akarsular
- C) Dalgalar
- D) İç kuvvetler
- E) Rüzgârlar

(1983-ÖYS)

45. Bir gözlemci, bir akarsuyun yatağına şekilde görüldüğü gibi ölçeklenmiş bir tahta parçası yerleştirmiştir.



Gözlemci, bir yıl boyunca akarsuyun yüksekliğini gözleyerek kaydını tutmuştur.

Bu kayıtlardan akarsu ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi elde edilebilir?

- A) Akış hızı
- B) Yatağının eğimi
- C) Akım düzeni
- D) Gücü
- E) Taşıdığı alüvyon

(1983-ÖYS)

46. Aşağıdakilerden hangisinin oluşumu ile volkanik olaylar arasında ilişki yoktur?

- A) Kurşun
- B) Pirit
- C) Mangenez
- D) Krom
- E) Linyit

(1984-ÖYS)

47. Bir akarsu vadisinde, yatak eğiminin az olduğu yerlerde, aşağıdaki yerçekillerinden hangisinin oluşması beklenir?

- A) Büklüm
- B) Peneplen
- C) Seki
- D) Kırgıbayır
- E) Peribacası

(1984-ÖYS)

48. "Türkiye'de akarsular, sanayide akıttıkları toplam su miktarı bakımından fazla zengin sayılmaz. Ancak enerji potansiyeli bakımından oldukça zengindir."

Bu durum aşağıdakilerden hangisine kanıt olabilir?

- A) Akarsu yataklarında eğimin fazla olduğuna
- B) Akarsu havzalarının geniş olduğuna
- C) Akarsuların kar suyuyla beslendiğine
- D) Akarsu rejimlerinin düzensizliğine
- E) Akarsuların sık yatak değiştirdiğine

(1985-ÖYS)

49. "Yaz aylarında akarsularımızın debilerindeki azalma, tarımda sulama için gerekli suyu sağlamayı güçleştirir."

Bu durumda, tarımda üretimin artması aşağıdakilerin hangisine bağlıdır?

- A) Baraj sayısının çoğaltılmasına
- B) Tarım alanlarının daraltılmasına
- C) Tarımsal üfufus yoğunluğunun azaltılmasına
- D) Tarımsal faaliyetlerin yağışlı bölgelere kaydırılmasına
- E) Tarım alanlarının ortak haline getirilmesine

(1985-ÖYS)

50. Aşağıdakilerden hangisi, akarsuların biriktirme yoluyla oluşturduğu yerşekillerinden biridir?

- A) Mağara
- B) Plato
- C) Vadi
- D) Peribacası
- E) Ova

(1986-ÖYS)

51. Afrika'nın bir bölümünde, önemli bir problem olan toprak erozyonunun başlıca nedenleri toprağın aşırı işlenmesi, aşırı otlatma ve yangınlardır.

Buna göre Afrika'da toprak erozyonunun aşağıdakilerden hangisiyle doğrudan ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Nüfusun hızla artmasıyla
- B) İklimin değişmesiyle
- C) Yerşekillerinin sadeliğiyle
- D) Yabani hayvanların fazlalığıyla
- E) Toprak tabakasının ince olmasıyla

(1987-ÖYS)

52. Bir akarsudan sulama amacı ile yılın ancak belli bir kesiminde yararlanılabiliyorsa, bu durum akarsuyun öncelikle hangi özelliği ile ilgili olabilir?

- A) Rejimiyle
- B) Akımıyla
- C) Hızıyla
- D) Eğimiyle
- E) Yüküyle

(1987-ÖYS)

53. Aşağıdakilerden hangisi, akarsuların aşındırma yoluyla oluşturduğu yer şekillerinden biridir?

- A) Yalıyar
- B) Delta
- C) Vadi
- D) Ova
- E) Haliç

(1988-ÖYS)

54. Bir akarsu vadisinde menderesler oluşması neye bağlıdır?

- A) Yatak eğiminin az olmasına
- B) Yatağın sert kayalardan oluşmasına
- C) Akarsu hızının artmasına
- D) Akarsu havzasının geniş olmasına
- E) Vadi yamaçlarının dik olmasına

(1988-ÖYS)

55. Karadeniz'den Marmara'ya doğru olan üst akıntının oluşmasında, Karadeniz'in hangi özelliğinin bir etkisi yoktur?

- A) Büyük akarsularla beslenmesi
- B) Bol yağışlı bir bölgede bulunması
- C) Buharlaşmanın az olması
- D) Derinliğinin fazla olması
- E) Yüzeyinin Marmara'ya göre daha yüksek olması

(1988-ÖYS)

56. Aşağıdakilerden hangisinde mekanik çözülme en çoktur?

- A) Okyanus iklimi bölgelerinde
- B) Sürekli yağış alanlarında
- C) Ekvator kuşağında
- D) Çöl alanlarında
- E) Ilıman iklim bölgelerinde

(1989-ÖYS)

57. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye kıyılarında gel-git olayının etkili olmadığının bir kanıtıdır?

- A) Kıyılarının oldukça dik olması
- B) Kıyılarının çok girintili olması
- C) Kumsalların dar olması
- D) Denizlerin sığ olması
- E) Delta ovalarının bulunması

(1989-ÖYS)

58. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de toprak aşınması ve yamaç süprülmesine yol açan etmenden biri değildir?

- A) Arazinin engebeli olması
- B) Bitki örtüsünün seyrek olması
- C) Yağışların düzensiz olması
- D) Yer altı su seviyesinin düşük olması
- E) Sık sık su taşkınlarının olması

(1989-ÖYS)

59. Cennet ve Cehennem, Karain ve İnsuyu mağaraları ile şelaleler Akdeniz Bölgesi'nin turistik yörelerindendir.

Akdeniz Bölgesi'nin hangi özelliği bu yörelerin oluşmasında etkilidir?

- A) Yüksek düzlüklerinin geniş yer tutması
- B) Karstik arazinin geniş yer tutması
- C) Akarsu ağının sık olması
- D) Yer yer kırıkların bulunması
- E) Eski buzul alanlarından biri olması

(1990-ÖYS)

60. Bolu, Bursa, Kütahya, Denizli yörelerinde kaplıca ve şifalı suların bulunması bu yörelerin hangi bakımdan benzer olduğuna kanıt gösterilebilir?

- A) Yağış düzeni
- B) Engebelilik
- C) Yer yapısı
- D) Maden yatakları
- E) Toprak türü

(1990-ÖYS)

61. Aşağıdakilerden hangisi, taşın ufalanması veya ayrışmasında etken değildir?

- A) Humus
- B) Bitkiler
- C) Taşın cinsi
- D) Sıcaklık
- E) Nemlilik

(1990-ÖYS)

62. Gelgit olayını inceleyen bir gözlemci, denizde görülen seviye değişmelerinin her gün bir önceki güne göre 50 dakikalık bir gecikmeyle ortaya çıktığını gözlüyor.

Gözlemci bu durumu ne ile açıklayabilir?

- A) Ay'ın çekim gücünde değişmeler olmasıyla
- B) Güneş'in çekim gücünün Ay'ınkine eklenmesiyle
- C) Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesiyle
- D) Ay günü ile Güneş günü arasındaki zaman farkıyla
- E) Ay'ın kendi eksenini etrafında dönmesiyle

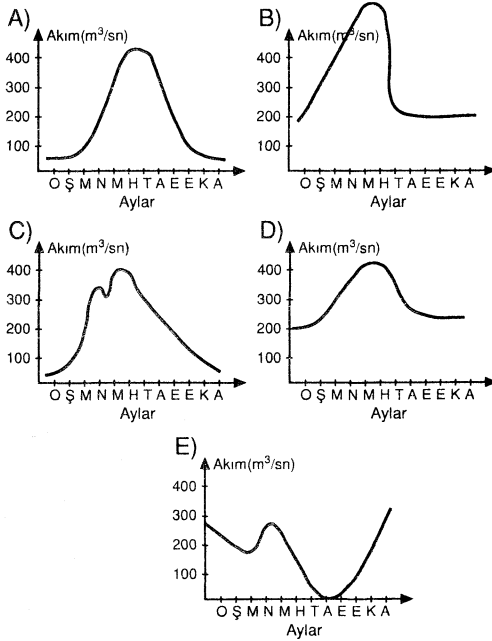
(1990-ÖYS)

63. Aşağıdakilerden hangisi, akarsu yatağındaki aşınmanın fazla olmasına yol açan bir etken değildir?

- A) Debinin yüksek olması
- B) Havzanın dar olması
- C) Rejimin düzensiz olması
- D) Yatağın eğiminin fazla olması
- E) Bitki örtüsünün cılız olması

(1990-ÖYS)

64. Aşağıda yıllık akım grafiği verilen nehirlerden hangisi akım düzeni bakımından taşımacılığa en elverişlidir?



(1990-ÖYS)

65. Akdenize dökülmesine karşın Nil nehrindeki su seviyesi bu bölgedeki diğer akarsuların aksine yazın yükselir.

Bu durum aşağıdakilerin hangisiyle açıklanabilir?

- A) Bol alüvyon taşımasıyla
- B) Sularını farklı iklim bölgelerinden toplamasıyla
- C) Yatağı boyunca pek çok çağlayan bulunmasıyla
- D) Aşağı çığırında yatak eğiminin az olmasıyla
- E) Kış mevsiminde sulama amacıyla kullanılmasıyla

(1990-ÖYS)

66. Türkiye'de Van gölü çevresinde ve Konya ovasında olduğu gibi suları denize ulaşamayan kapalı havzalar vardır.

Bu tür havzaların oluşması aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Denizden uzak olma
- B) Eğim fazlalığı
- C) Yağış düzeni
- D) Yer şekillerinin oluşumu
- E) Coğrafi konumu

(1990-ÖYS)

67. Çöküntü hendekleri içinde oluşan büyük göller aşağıdaki bölgelerin hangisinde en çoktur?

- A) Doğu Afrika
- B) Kuzey Amerika
- C) Kuzeybatı Avrupa
- D) Batı Asya
- E) Güney Amerika

(1991-ÖYS)

68. Rüzgâr biriktirmesi sonucu oluşan kumullar, aşağıdakilerin hangisinde en çok görülür?

- A) Karstik ovalarda
- B) Dağ eteklerinde
- C) Rüzgâra açık yamaçlarda
- D) Derin vadilerde
- E) Bitki örtüsü bulunmayan yerlerde

(1991-ÖYS)

69. Karadeniz'de, 200 metrenin altındaki derinliklerde balık yaşamasını engelleyen etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Derin sularda sıcaklığın düşük olması
- B) Derinlerde kükürtlü hidrojen gazının olması
- C) Deniz dibinde engebelerin az olması
- D) Şelf alanının dar olması
- E) Derinlerde tuzluluğun artması

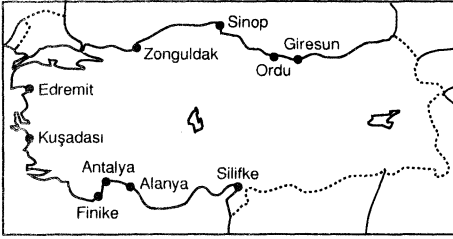
(1991-ÖYS)

70. Taşların mekanik yolla çözülmesi, hangi iklim tipinin yaygın olduğu bölgelerde daha çok görülür?

- A) Sıcak kuşak ekvatorial
- B) Sıcak kuşak muson
- C) Ilıman kuşak karasal
- D) Ilıman kuşak okyanus
- E) Soğuk kuşak kutup

(1991-ÖYS)

71.

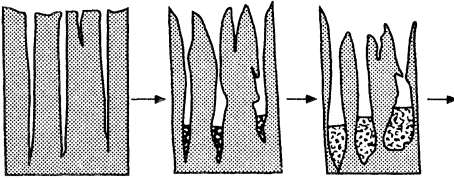


Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerden hangisinin arasında enine kıyı tipi görülür?

- A) Zonguldak-sinop
- B) Edremit-Kuşadası
- C) Antalya-Finike
- D) Alanya-Silifke
- E) Ordu-Giresun

(1992-ÖYS)

72. Aşağıdaki şekilde, kar ve yağmur sularının kal-keri eritmesiyle oluşan küçük boyutlu bir yerşeklinin gelişim süreci görülmektedir.



Bu yer şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dolin
- B) Lapy
- C) Uvala
- D) Obruk
- E) Polye

(1992-ÖYS)

73. Aşağıdakilerin hangisinde verilen göllerin tümü Göller yöresinde bulunmaktadır?

- A) Çıldır, Burdur, Beyşehir
- B) Köyceğiz, Sapanca, Eğirdir
- C) Burdur, Beyşehir, Eğirdir
- D) Burdur, Manyas, Hazar
- E) Beyşehir, Eğirdir, Ulubat

(1992-ÖYS)

74. Aşağıdakilerin hangisi, doğal setleşmelerle oluşmuş bir göl değildir?

- A) Ulubat
- B) Bafa
- C) Köyceğiz
- D) Moğan
- E) Terkos

(1993-ÖYS)

75. Amazon ve Kongo nehirlerinde akımın fazla olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Havzalarında bitki örtüsünün gür olması
- B) Okyanusa dökülmeleri
- C) Boylarının uzun olması
- D) Ekvatorial bölgede olmaları
- E) Eğimlerinin az olması

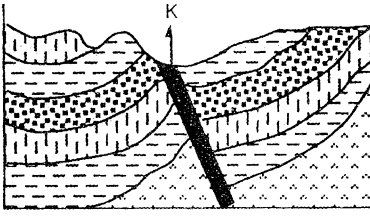
(1993-ÖYS)

76. Aşağıdakilerden hangisi barajların yapılış amaçlarından değildir?

- A) Sulama suyu sağlamak
- B) Erozyonu önlemek
- C) İçme suyu sağlamak
- D) Taşkından korumak
- E) Enerji üretmek

(1993-ÖYS)

77.

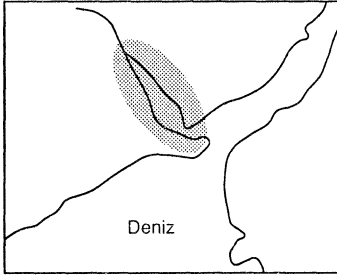


Aşağıdakilerden hangisi, şekilde kaynağın bir özelliği değildir?

- A) Sularının ılık veya sıcak olması
- B) Sularının fazla eriyik içermesi
- C) Hem magmatik sular, hem de yağışlarla beslenmesi
- D) Sularının çok yükseklerle fışkırması
- E) Debinin yıl boyunca fazla değişmemesi

(1994-ÖYS)

78.



Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen alan aşağıdaki kıyı tiplerinden hangisine örnektir?

- A) Ria
- B) Dalmaçya
- C) Fiyort
- D) Enine
- E) Liman

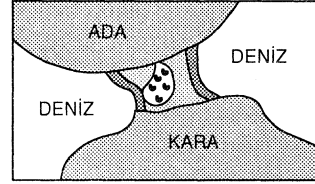
(1994-ÖYS)

79. Türkiye'de heyelân olaylarının çoğunun ilk-baharda görülmesinde aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden daha etkilidir?

- A) Toprağın suyla doygun hâle gelmesi
- B) Akarsu debilerinin artması
- C) Bitkilerin yeşermeye başlaması
- D) Yamaçlarda esen rüzgâr hızının artması
- E) Yamaçlardaki kaya çatlaklarının artması

(1994-ÖYS)

80.

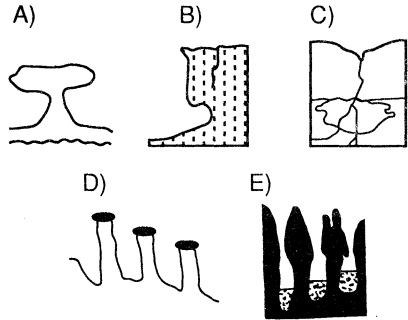


Şekildeki oluşum, aşağıdaki olaylardan hangisinin sonucunda meydana gelir?

- A) Akarsu biriktirmesi
- B) Dalgâ biriktirmesi
- C) Buzul aşındırması
- D) Rüzgâr aşındırması
- E) Karstik erimeler

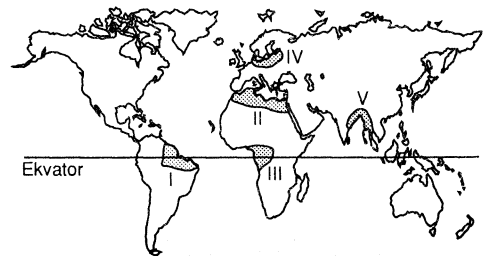
(1994-ÖYS)

81. Aşağıda şekillerden hangisinin oluşmasında rüzgâr aşındırması doğrudan etkilidir?



(1995-ÖYS)

82.



Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde fiziksel ufalanma en çok etkilidir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

(1995-ÖYS)

83. Aşağıdaki toprak türlerinden hangisi Akdeniz iklim bölgesinde, kalkerli araziler üzerinde yaygın olarak bulunur?

- A) Terra rossa
- B) Çernozyom
- C) Alüvyal topraklar
- D) Podsol
- E) Kahverenci orman toprakları

(1995-ÖYS)

84. Küçükçekmece Marmara denizine bağlı bir koy iken, aşağıdakilerden hangisinin sonucunda bir göl durumuna gelmiştir?

- A) Akarsu biriktirmesi
- B) Buzul aşındırması
- C) Dalga biriktirmesi
- D) Rüzgâr aşındırması
- E) Yer göçmesi

(1996-ÖYS)

85. Aşağıdaki yerşekillerinden hangisinin oluşabilmesi için, çözünebilen kayaların yaygın olması gerekli değildir?

- A) Lapyra
- B) Barkan
- C) Polye
- D) Dolin
- E) Obruk

(1996-ÖYS)

86. Göller yöresindeki bazı göllerin sularının tuzlu olmasına karşın, Beyşehir ve Eğirdir göllerinin suları tatlıdır.

Bu durum Beyşehir ve Eğirdir göllerinin hangi özelliğinden kaynaklanır?

- A) Karstik alanda yer alması
- B) Havzalarının geniş olması
- C) Derinliklerinin fazla olması
- D) Yer altı ve yer üstü gideğenlerinin olması
- E) Yükseltilerinin fazla olması

(1996-ÖYS)

87. Nevşehir-Ürgüp çevresinde peri bacalarının olduğu alanda aşağıdaki kayaç türlerinden hangisi yaygındır?

- A) Volkan tüfü
- B) Kum taşı
- C) Granit
- D) Mermer
- E) Tebeşir

(1996-ÖYS)

88. Aşağıdaki havzalardan hangisinin akarsuları denize ulaşır?

- A) Konya havzası
- B) Tuz gölü havzası
- C) Çoruh havzası
- D) Van gölü havzası
- E) Aras havzası

(1996-ÖYS)

89. Aşağıdaki ovaların hangisinin oluşumunda karstik süreçler etkili olmuştur?

- A) Adapazarı Ovası
- B) Çarşamba Ovası
- C) Gediz Ovası
- D) Çukurova
- E) Elmalı Ovası

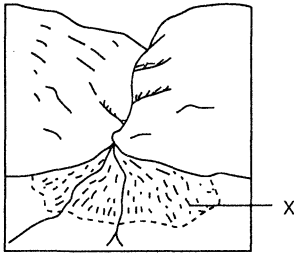
(1997-ÖYS)

90. Aşağıdakilerden hangisi denizlerde ve okyanuslarda meydana gelen akıntılarının nedenlerinden biri değildir?

- A) Derinlik farkı
- B) Sürekli rüzgârlar
- C) Gelgit olayı
- D) Yoğunluk farkı
- E) Seviye farkı

(1997-ÖYS)

91.



Yukarıda, X ile gösterilen yüzey şeklinin oluşmasında aşağıdakilerden hangisi etkilidir?

- A) Vadi tabanının daralması
- B) Akarsuyun gücünün artması
- C) Akarsu boyunun kısa olması
- D) Akarsu boyunda eğimin birden azalması
- E) Akarsu rejiminin düzenli olması

(1998-ÖYS)

92. Peri bacalarının oluşumunda aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Sağanak yağışların
- B) Yer altı sularının
- C) Kayaç türünün
- D) Bitki örtüsünün
- E) Yamaç eğiminin

(1998-ÖYS)

93. Türkiye'nin Ege kıyılarının Akdeniz ve Karadeniz kıyılarından uzun olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi vardır?

- A) Ege kıyılarının epirojenik olaylar sonucunda oluşması
- B) Dağların kıyıya dik gelmesi
- C) Kıyıya yakın adaların çok olması
- D) Şelf alanının geniş olması
- E) Akarsu ağzlarında oluşan birikinti ovalarının geniş yer kaplaması

(1998-ÖYS)

94. Türkiye'nin toprak tipleri bakımından çeşitlilik göstermesinde aşağıdakilerden hangisi en az etkilidir?

- A) Bölgeler arasında iklim farklılıklarının olması
- B) Yükselti farklarının fazla olması
- C) Arazinin farklı kayalardan oluşması
- D) Doğal bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi
- E) Heyelanların sık görülmesi

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

95. Met cezir olayının kıyılarda meydana getirdiği en önemli sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Liman gecikmesi
- B) Akarsu ağzlarının temizlenip haliçlerin meydana gelmesi
- C) Sürüklenen molozlarla çeşitli birikinti şekillerinin meydana gelmesi
- D) Bazı limanlara gemilerin ancak met zamanında girebilmesi
- E) Cezir zamanında kıyı bölgelerinin genişlemesi

(1967-ÜSS)

96. Şelf nedir?

- A) Sığ denizlerde yaşayan kabuklu bir hayvan
- B) Okyanusların 200-300 metre derinliği kısmı
- C) Denizlerde 200 metre derinliğe kadar olan sığlardır
- D) Derin deniz çukurlarında biriken bir çeşit çamur
- E) Denizlerde yaşayan bir hayvan fosili

(1968-ÜSS)

97. Dünyada en zengin tarım toprakları nerede meydana gelmiştir?

- A) Orta (ılıman) kuşağın orman bölgelerinde
- B) Orta (ılıman) kuşağın orta derecede nemli step bölgelerinde
- C) Dönenceler arasındaki sıcak ve nemli bölgelerde
- D) Yazı kurak, kışı yağışlı Akdeniz bölgesinde
- E) Az yağışlı step bölgelerinde

(1969-ÜSS)

98. Met ve cezir nerelerde şiddetli olur?

- A) Okyanusların ortalarında
- B) Okyanusların kenarlarındaki dar ve derin koylarda
- C) Okyanusların, ekvator çevresine rastlayan kesimlerinde
- D) İç denizlerde
- E) Kuzey Kutup denizinde

(1970-ÜSS)

99. Kanyon nedir?

- A) Bir çeşit vadi
- B) Amerika Birleşik Devletleri'nde görülen bir çeşit kıyı
- C) Volkanın ağız kesimi
- D) Derin deniz çukuru
- E) Bir çeşit gemi

(1970-ÜSS)

100. Aşağıdaki ırmaklardan hangisinin kaynağı yurdumuzda değildir?

- A) Aras Irmağı
- B) Çoruh Irmağı
- C) Manavgat Irmağı
- D) Ergene Irmağı
- E) Asi Irmağı

(1970-ÜSS)

101. Kayaların ayrışımı (kimyasal ayrışımı) aşağıdaki bölgelerin hangisinde en çok görülür?

- A) Ilıman bölgede
- B) Kutup bölgesinde
- C) Kurak bölgede
- D) Ekvatorial bölgede
- E) Subtropikal bölgede

(1971-ÜSS)

102. Yüzey şekillerinin aşınması ile meydana gelen alçak ve hafif dalgalı düzlüklere ne denir?

- A) Taraça
- B) Kıyı ovası
- C) Peneplen
- D) Yayla
- E) Polye

(1971-ÜSS)

103. Eğridir gölü, neden bir tatlı su gölüdür?

- A) Fazla sularını Köprü suyu ile Akdeniz'e boşalttığından
- B) Fazla sularını yer altından Aksu'ya verdiğiinden
- C) Fazla sularıyla Isparta ovası sulandığından
- D) Fazla sularını Beyşehir gölüne akıttığından
- E) Fazla sularını yer altından Manavgat suyuna verdiğiinden

(1974-ÜSS)

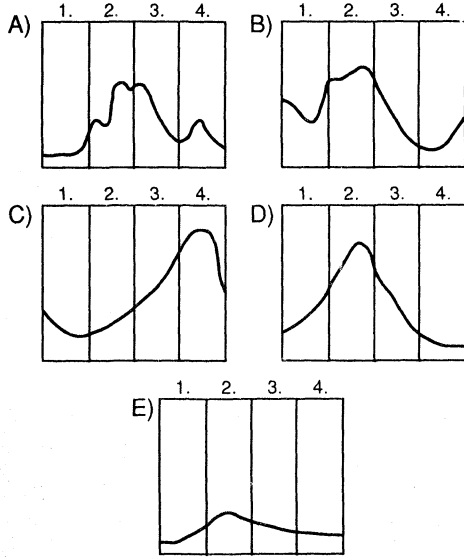
104. Aşağıdaki alçak düzlüklerden hangisi alüvyal değildir?

- A) Bafra ovası
- B) Gediz deltası
- C) Çarşamba ovası
- D) Antalya ovası
- E) Çukurova

(1974-ÜSS)

105. Aşağıdaki grafiklerden hangisi Türkiye'nin Doğu Anadolu bölgesindeki herhangi bir nehrin yıllık su rejimini gösterir?

(Not: 1. Kış, 2. İlkbahar, 3. Yaz, 4. Sonbahar anlamına gelmektedir.)



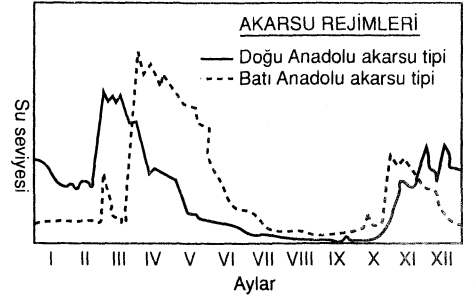
(1975-ÜSS)

106. Türkiye'deki akarsularının, genellikle denge profilini almamış akarsular olmasının başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akarsuların çok engebeli yerlerden geçmeleri
- B) Yağışların kararsızlığı nedeniyle akarsu rejimlerinin düzensizliği
- C) Türkiye'nin, bugünkü yeryüzü şeklini yakın bir jeolojik devirde almış olması
- D) Mevsimler arasındaki debi farkının fazla olması
- E) Vadi tabanlarının farklı dirençteki kayalardan meydana gelmiş olması

(1976-ÜSS)

107.



Yargılar:

- I. Doğu Anadolu akarsuları bütün yıl batıdaki-lerden daha çok su taşımaktadır.
- II. Doğu Anadolu ve Batı Anadolu akarsularının akım yükselmeleri arasında yaklaşık bir aylık zaman farkı vardır.
- III. Akarsuların en çok yükseldiği devreler, bölgelerin en sıcak olduğu aylardır.
- IV. İlk yükselmelerde kar erimeleri, ikinci yükselmelerde yağmur yağışları daha etkindir.

Yukarıdaki yargılardan, baştaki grafiğe göre doğru olanlar aşağıdakilerden hangisinde bir araya getirilmiştir?

- A) I. ve II. B) III. ve IV. C) I. ile III.
- D) II. ile IV. E) II. ve III.

(1978-ÜSS)

108. Aşağıdakilerden hangisi, fazla eğim, su, kayanın ve toprağın cinsi, tabakaların durumu gibi etmenlerin ortak etkileriyle oluşur?

- A) Heyelan B) Peribacası
- C) Seki (taraça) D) Kırgıbayır

E) Dolin

(1980-ÜSS)

CEVAPLAR

1. A	2. E	3. C	4. A	5. D	6. D
7. D	8. D	9. B	10. A	11. E	12. E
13. B	14. C	15. A	16. E	17. D	18. A
19. D	20. B	21. E	22. A	23. D	24. D
25. B	26. B	27. C	28. C	29. B	30. C
31. B	32. D	33. A	34. C	35. A	36. B
37. E	38. A	39. C	40. A	41. B	42. C
43. C	44. E	45. C	46. E	47. A	48. A
49. A	50. E	51. A	52. A	53. C	54. A
55. D	56. D	57. E	58. D	59. B	60. C
61. A	62. D	63. C	64. D	65. B	66. D
67. A	68. E	69. B	70. C	71. B	72. B
73. C	74. A	75. D	76. B	77. D	78. A
79. A	80. B	81. A	82. B	83. A	84. C
85. B	86. D	87. A	88. C	89. E	90. A
91. D	92. B	93. B	94. A	95. B	96. C
97. B	98. B	99. A	100. E	101. D	102. C
103. B	104. D	105. A	106. C	107. D	108. A

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Grafik dikkatli incelendiğinde II. kaynağın suyu her mevsim soğuk olmadığı görülür.

Yanıt A

2. Batı Anadolu'daki akarsuların (Bakırçay, Gediz, Küçük ve Büyük Menderes) hepsi denize döküldükleri yerlerde geniş deltalar oluşturmuşlardır. Deltalar bol alüvyon taşıdıklarının kanıtıdır.

Yanıt E

3. Bitki örtüsünden yoksun alanlarda akarsu ve rüzgar erozyonu birlikte etkilidir.

Yanıt C

4. Gel-git'in etkili olduğu, akarsu ağızlarında oluşan iç bükey koylara haliç denir.

Yanıt A

5. İç Anadolu Bölgesindeki akarsular sel rejimlidir. İlkbahar aylarında kırkikindi yağmurları ile birlikte ani sağanak yağışlar, bitki örtüsünün cılız ve seyrek olmasının etkisiyle akışa geçerek akarsuların akımlarını artırarak sellere neden olurlar.

Yanıt D

6. Maden, yer kabuğunun farklı derinliklerinde oluşmuş, ekonomik değeri olan minerallerdir. Oluşumunda yerçekilerinin etkisi yoktur.

Yanıt D

7. Marmara Gölü Ege Bölgesinde, Tuz Gölü İç Anadolu'da, Hazar ve Van Gölü Doğu Anadolu Bölgesinde yer alır. Ülkemizde batıdan doğuya doğru gidildikçe yükselti artışı için göllerin yükseltileri de artmıştır.

Yanıt D

8. Fay kaynakları, sıcak sulardır. Yerin derinliklerinden magmanın etkisiyle ayrıışan suların sıcaklığı yıl boyunca pek değişme göstermez.

Yanıt D

9. Taşınmış topraklar mineralce zengin oldukları için dünyanın en verimli topraklarıdır.

Yanıt B

10. Akarsuların taşıyıp biriktirdiği materyallerin boyutu ile akımı paralellik gösterir. Akarsuyun akımı arttıkça, akarsuyun biriktirdiği materyalin boyutu irileşir, akım azaldıkça materyalin boyutu küçülür. Buna göre diğer koşullar sabit kabul edilirse şekilde verilen tortullanma kesitine göre akarsuyun akımı iki kez yükselmiş, iki kez alçalmıştır.

Yanıt A

11. Ülkemiz akarsularının yatak eğimi fazla olduğu için akışı hızı fazladır. Dar bir yatak içerisinde akan akarsulardan hidroelektrik enerji üretiminde yararlanılır. Ülkemizin büyük bir çoğunluğunda yaz kuraklığı etkili olduğu için tarımda sulama ve içme, kullanma suyu sağlamada yararlanılır. Akarsularımız denge profiline ulaşmadıkları için ulaşımında yararlanılmaz.

Yanıt E

12. Bir akarsuyun menderesler (büklüm) çizerek akması, yatak eğiminin ve akış hızının azaldığının uzunluğunun arttığının ve aşındırma gücünün azaldığının göstergesidir. Debinin arttığının göstergesi olamaz.

Yanıt E

13. Kalkerli arazilerdeki karstik kaynakların en belirgin özelliği sularının bol miktarda kireçli olmasıdır. Kalker (kireçtaşı) sular tarafından çözünebilen bir kayadır. Bu nedenle karstik kaynaklar bol miktarda kireç içerir.

Yanıt B

14. Doğu Karadeniz kıyılarındaki akarsular yüksek dağlık alanlardan kaynağını aldıkları için kar ve buzul suları ile beslenen akarsulardır. Bu nedenle akarsuyun akımının kışın az, ilkbaharda fazla olmasının nedeni kışın yağın karlar, ilkbaharda eriyerek akımı artırmasıdır.

Yanıt C

15. Kum adacıkları akarsu yataklarının genişlediği ve eğimin azaldığı yerlerde, akarsuyun akış hızının azalmasının etkisiyle oluşur.

Yanıt A

16. Yüzey şekillerinin engebeli olduğu alanlarda tarım alanları dardır. Akarsular derin vadiler içinde akar. Kısa mesafede sıcaklık değişimi fazla, bitki örtüsü çeşitlidir. Ancak engebeli alanlarda büyük göller oluşumu son derece azdır. Örnek olarak ülkemizde Karadeniz Bölgesidir.

Yanıt E

17. Ülkemizde sanayileşme ve artan nüfusla birlikte tarıma elverişli alanlar üzerinde sanayi tesisleri ve yerleşmeler kurulmaktadır. Verimsiz alanlar tarım toprakları haline gelmektedir. Bunun sonucunda erozyon hızlanır, tarımda verim düşer, doğal çevre kirlenir, doğal bitki türleri yok olur. Ancak sulanabilir tarım alanları genişlemez, aksine azalır.

Yanıt D

18. Ülkemizde Doğu Karadeniz kıyılarındaki topraklar yıkanmış, lateritleşmiş topraklardır. Aşırı yıkanmaya bağlı olarak toprakta kireç azalmıştır.

Yanıt A

19. Tarlaları eğim yönünde sürmek, erozyonu artıran faktördür. Doğrusu tarlaları eğime dik veya eş yükselti eğrilerine paralel sürmektir. Böylece toprak erozyonu önlenmiş olur.

Yanıt D

20. Birinci haritada akarsu ağzılarında haliç, ikinci haritada akarsu ağzılarında delta oluşmuştur. Kıyıda güçlü bir gel-git etkili ise akarsu ağzılarında haliç, gel-git'in az etkili olduğu kıyılarda diğer şartlarda elverişli ise delta oluşur. Bu nedenle iki kıyı arasında gelgit genliği farkı vardır.

Yanıt B

21. Otlaklar orman dışı alanlardır. Bu nedenle ormanların tahrip edilmesi sonucu otlaklar verimsizleşmez.

Yanıt E

22. Yağmur sularıyla beslenen akarsuların akımı kışın en fazla, yazın en azdır. Yaz kuraklığının etkili olduğu yerlerde akarsular kurur. A seçeneğindeki akarsu bu özelliği tam yansıtmaktadır.

Yanıt A

23. Ülkemizde İç Anadolu'da Tuz Gölü çevresi ile Güneydoğu Anadolu'da yağış azlığı, düzensizliği ve bitki örtüsünün seyrekliğinden dolayı toprak erozyonu etkilidir.

Yanıt D

24. Dağların kıyıya göre dik ya da paralel uzanması kıyı şekillerini, denizelliğin etki alanını, hakim rüzgar yönünü, vadi tiplerini etkilerken dağların yükseltisini etkilemez.

Yanıt D

25. Haritada verilen dört akarsu da doğudan batıya doğru akmaktadırlar. Boyları, çizik ölçekten faydalanarak ölçersek 15 km den uzundur. Menderes (büklüm) oluşturmamışlardır. Kıyı sadedir. Ancak haritadaki bilgilere göre akarsuların taşıdığı su miktarlarına ulaşamayız.

Yanıt B

26. Bir nehrin deltasındaki biriktirme kesitinin incelenmesi sonucunda, akarsuyun geçtiği yerlerin toprak yapısı, yıllık biriktirmenin kalınlığı, on yıllık süreçteki taşkın sayısı, suların kirliliğindeki değişme hakkında bilgi edinilir. Fakat saniyede kaç m³ su akıttığı yani debisi hakkında bilgi edilemez. Çünkü debi için akarsuyun herhangi bir kesitindeki akımın ölçülmesi gerekir.

Yanıt B

27. Çevre kirliliği sonucu, toprakta tarım ilaçları birikir, havadaki karbondioksit oranı artar, sularda petrol atıkları görülür. Yağışlardaki asit oranı artar. Fakat havadaki nem oranının artması çevre kirliliğinin göstergesi değildir. Havadaki nem oranının artması çevre için olumlu etkindir.

Yanıt C

28. Türkiye, dağlık-engebeli yeryüzü şekline sahiptir. Ülke arazisinin büyük bir kısmında eğim fazladır. Eğimli arazilerde toprak erozyonu hızlıdır. Bu nedenle ülke toprakları şiddetli erozyona maruz kalmaktadır.

Yanıt C

29. Akarsuyun döküldüğü denizde seviye yükselmişse, akarsu yatağında biriktirme, seviye alçalmışsa, akarsu yatağında aşındırma yapar. Son değişme deniz seviyesi yükselmesi olan ve yatağında biriktirme yapan vadi kesiti B seçeneğinde verilmiştir.

Yanıt B

30. Tuz Gölü ve çevresi ülkemizde en az yağış alan yöredir. Yaz mevsiminde yağış azlığı ve şiddetli buharlaşma sonucu göl seviyesi alçalır. Kış mevsiminde ise artan yağışlar ve azalan buharlaşma sonucu göl seviyesi yükselir. Böylece yaz ve kış seviyesi en çok değişen göldür.

Yanıt C

31. Bir akarsu ağız kısmında delta oluşturabilmesi için;

- Döküldüğü kıyının sığ olması,
- Kıyıda gel-git'in az etkili olması,
- Kıyıda güçlü bir akıntının etkili olmaması,
- Akarsuyun güçlü olması ve bol alüvyon taşıması gerekir.

Ancak akarsu yatağı boyunca karstik kayaların yaygın olması delta oluşturması için gerekli şart değildir.

Yanıt B

32. Grafikte verilen ülkemizdeki bir akarsuyun aylık ortalama akım değerlerinden yazın kuruyup kurumadığı, debisinin yüksek olduğu mevsim, akım düzeni ve taşıdığı ortalama su miktarına ulaşabiliriz. Ama taşkın yapıp yapmadığına ulaşamayız. Çünkü taşkın, ani sağanak yağış sonucunda oluşur. Gün içerisinde akım artar, sonra azalır. Aylık ortalama akım grafiğinden günlük akımlar görülemeyeceği için taşkın yapıp yapmadığını bilemeyiz.

Yanıt D

33. Ege Bölümünde, güneyden kuzeye gidildikçe orman üst sınırının alçalmasının nedeni enlem etkisiyle sıcaklığın azalmasıdır.

Yanıt A

34. Ülkemizde büyük akarsu ağızlarında delta ovalarının oluşmasının nedeni, akarsuların döküldüğü denizlerin sığ olması, gel-git'in az etkili olması, kıyıda güçlü bir akıntı oluşmaması ve akarsuyun güçlü olmasıdır.

Yanıt C

35. Ülkemizde ve Doğu Karadeniz Bölümünde kuzeyden esen rüzgarlar kutuplardan geldikleri için soğuktur. Bunda dağların kıyıya göre uzanışı etkili değildir.

Yanıt A

36. Dalga aşındırması ve biriktirmesi yalnızca kıyılarda etkilidir. Akarsu ve rüzgarlar, aşındırdığı materyalleri gücünün azaldığı yerlerde biriktirir. Fakat dalgalar aşındırdığı materyalleri yine kıyılarda biriktirir.

Yanıt B

37. Şekilde gösterilen, menderesler çizerek akan akarsu zamanla yatağını değiştirmiştir. Şekle dikkatli bakılırsa eski vadi tabanı olan kopuk menderesler yarım ay şeklinde görülmektedir.

Yanıt E

38. Baraj çevrelerinin ağaçlandırılmasının temel nedeni, erozyonu yavaşlatarak barajın toprakla dolmasını önleyerek barajın ömrünü uzatmaktır. Hidrolik enerji temiz ve çevre dostudur. Fakat akarsuların taşıdığı alüvyonlarla barajlar dolduğu için uzun ömürlü değildir. Erozyonun şiddetli olduğu akarsu önlerindeki barajların ömrü tahmin edilenden de kısa olmaktadır.

Yanıt A

39. Göl sularının kimyasal özelliğinde, gölün denizden yüksekliğinin doğrudan etkisi yoktur. Ancak gölün gideğinin olup olmaması, göl çanağının kayalık yapısı, göle ulaşan akarsuların az ya da çok oluşu ile gölün bulunduğu yerin iklim özelliği doğrudan etkilidir.

Yanıt C

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

40. Birikinti konisi, eğimin azaldığı dağ eteklerinde akarsu biriktirmesiyle oluşur.

Yanıt A

41. Çöllerde mekanik çözülme fazla, kimyasal çözülme yetersiz olduğu için toprak oluşumu çok yavaştır.

Yanıt B

42. Buzullar, ülkemizde en az etkili dış kuvvettir.

Yanıt C

43. Akarsular güçlü dönemlerinde iri çakıl, akımlarının azaldığı dönemlerde ince çakıl taşır. Buna göre akım iki kez yükselmiştir.

Yanıt C

44. Rüzgârlar kıyı biçimlenmesinde dolaylı etkiye sahiptirler. Dalgalar ise doğrudan etkilidir. Dalgaların oluşumunda rüzgârlar etkili olduğu için, kıyı biçimlenmesinde rüzgârlar dolaylı etkilidir.

Yanıt E

45. Akarsu yatağındaki yükselme ve alçalma gözlemleri ile akarsuyun akım düzeni hakkında bilgi edinilir.

Yanıt C

46. Linyit, organik tortul taşlardanır. Oluşumunda volkanizma etkili değildir.

Yanıt E

47. Büklüm (menderes), akarsu vadisinde yatak eğiminin az olduğu yerlerde oluşur.

Yanıt A

48. Ülkemiz akarsuların yatak eğimleri fazla olduğu için enerji potansiyelleri bakımından zengindir.

Yanıt A

49. Akarsu rejimi düzensiz olan akarsular üzerinde baraj kurularak tarımda sulama suyu sağlanır. Ülkemiz akarsuların akımları yazın azaldığına göre, yapılacak iş baraj sayısını artırmaktır.

Yanıt A

50. Plato, vadi ve peribacası akarsu aşındırma şekilleridir. Mağara karstik aşınım şeklidir. Ova ise akarsu biriktirme şeklidir.

Yanıt E

51. Afrika'da nüfusun hızlı artması sonucu toprak bilinçsizce kullanılmaktadır. Bu da toprak erozyonunu artırmaktadır.

Yanıt A

52. Akarsu akımının yıl içinde değişmesi rejimi ile açıklanır. Bu akarsuyun rejimi düzensizdir.

Yanıt A

53. Vadiler, akarsu aşındırmasıyla oluşur. Akarsuların içinde aktığı, sürekli iniş gösteren çukurluğa vadi denir.

Yanıt C

54. Akarsu vadisinde menderesler oluşması için, akarsuyun yatak eğiminin azalması gerekir.

Yanıt A

55. Karadeniz'den Marmara Denizine olan üst akıntı seviye farkından kaynaklanır. A, B, C ve E seçenekleri seviye farkını etkilerken, derinliğin fazla olması seviye farkını etkilemez.

Yanıt D

56. Mekanik (fiziksel) çözülme, nem oranının az, sıcaklık farkının fazla olduğu çöllerde çok etkilidir.

Yanıt D

57. Gel-git genliğinin fazla olduğu kıyılarda akarsu ağzlarında haliçler oluşur. Gel-git'in az etkili olduğu kıyılarda diğer şartların da elverişli olduğu akarsu ağzlarında delta ovası oluşur.

Yanıt E

58. Toprak erozyonu ile yeraltı suları arasında ilişki yoktur. Erozyonu artıran etken eğimin fazla olması, bitki örtüsünün seyrek olması gibi etkenlerdir.

Yanıt D

59. Mağara, karstik aşınım şeklidir. Ülkemizde karstik arazinin geniş yer tuttuğu Akdeniz Bölgesinde mağara oluşumu fazladır.

Yanıt B

60. Kaplıca ve ılıcaların dağılışı ile fay hatları birbirlerine paralellik gösterir. Buna göre, bu yörelerin yer yapısı özellikleri benzerdir.

Yanıt C

61. Humus, toprak üzerindeki bitki kalıntılarının ayrışmasıyla oluşur. Toprağın verimlilik derecesini etkiler. Taşların ayrışmasında etkili değildir.

Yanıt A

62. Bir Ay günü 24 saat 50', Bir Güneş günü 24 saattir. Aralarındaki 50' zaman farkından dolayı gel-git her gün 50' lik gecikmeyle oluşur.

Yanıt D

63. Akarsu rejimlerinin düzensiz veya düzenli olması aşındırma gücü üzerinde etkili değildir.

Yanıt C

64. Akım grafikleri verilen akarsulardan taşımacılığa en elverişli akarsu D seçeneğinde belirtilmiştir. Akarsu rejimleri düzenli olan akarsular üzerinde taşımacılık yapılabilir.

Yanıt D

65. Nil nehri, kaynağını ekvatorial bölgeden aldığı için, Büyük Sahra Çölünü geçebilmiş nehidir. Kaynağını farklı iklim bölgelerinden aldığı için yazın akımında artma gerçekleşir.

Yanıt B

66. Van gölü ve Konya ovası ülkemizdeki kapalı havzalardandır. Oluşumunda yüksek dağlarla kuşatılmış olması temel etkindir.

Yanıt D

67. Dünya'da yer kabuğundaki çökmeler ile oluşan büyük göller Doğu Afrika'da yaygındır.

Yanıt A

68. Bitki örtüsü olmayan alanlarda rüzgarların aşındırıcı ve biriktirici etkisi fazladır.

Yanıt E

69. Karadeniz'in 200 m altında kükürtlü hidrojen gazı etkisiyle canlı yaşamı yoktur.

Yanıt B

70. Nem oranının az, sıcaklık farkının fazla ve yağışların yetersiz olduğu ılıman karasal iklimde taşların fiziksel (mekanik) ufalanması hızlıdır.

Yanıt C

71. Ege kıyıları enine kıyı tipi, Akdeniz ve Karadeniz kıyıları boyunca kıyı tipi özelliğindedir. Bu nedenle Edremit-Kuşadası arası enine kıyı tipi özelliğindedir.

Yanıt B

72. Şekilde verilen yer şekli lapyadır. Lapy kar ve yağmur sularının kalkerli eritmesiyle oluşan küçük boyutlu girintili-çukuntılı oyuklardır.

Yanıt B

73. Burdur, Beyşehir ve Eğirdir gölleri Göller yöresindedir.

Yanıt C

74. Ulubat gölü, tektonik oluşumlu bir göldür. Bafa, Köyceğiz ve Mogan gölleri alüvyal set gölüdür. Terkos gölü ise koy set gölüdür.

Yanıt A

75. Amazon ve Kongo nehirleri kaynaklarını Dünya'nın en yağışlı ekvatorial bölgeden aldıkları için akımları fazladır.

Yanıt D

76. Barajlar, sulama suyu, içme suyu sağlamak, enerji üretmek, taşkınları önlemek için kurulur. Erozyon önlemek için baraj yapılmaz.

Yanıt B

77. Şekildeki kaynak, fay kaynağıdır. Fay kaynağının suları sıcak veya ılıktır. Suyun içerisinde bol miktarda eriyik mineral bulunur. Debi yıl boyunca fazla değişmez. Hem magmatik sular ve hem de yağışlarla beklenir. Fakat suları basınçlı olarak yüzeye çıkmaz.

Yanıt D

78. İstanbul Boğazı eski akarsu vadisi iken deniz seviyesinin yükselmesi sonucu deniz sularının altında kalarak olmuştur. Bu nedenle İstanbul Boğazı ria kıyı tipine örnektir.

Yanıt A

79. İlkbahar aylarında kar ve buz erimelerinin etkisiyle toprak suyla doymun hale gelir. Bu nedenle heyelan oluşumu hızlanır.

Yanıt A

80. Şekildeki oluşum, tombolodur. Tombolo, ana kara-ya yakın bir adanın kıyı kordonu ile ana kara-ya bağlanmasıyla oluşur.

Yanıt B

81. A seçeneğinde verilen şekil mantar kaya (şeytan masası)dır. Bu şeklin oluşmasında rüzgarlar doğrudan etkilidir. B seçeneğindeki şekil falez (yalıyar) ile D seçeneğinde verilen peri bacalarının oluşumunda rüzgarlar dolaylı etkindir.

Yanıt A

82. Fiziksel (mekaniksel) ufalanma, nemin az, sıcaklık farkının fazla olduğu çöllerde fazla etkilidir. İlnolu alan Büyük Sahra Çölüdür.

Yanıt B

83. Kalkerli arazilerde oluşan toprak tipi terra rossa'dır.

Yanıt A

84. Küçük Çekmece, Büyük Çekmece ve Terkos (Durusu) gölleri dalga ve akıntıların koyun önünü kapatmasıyla oluşmuştur.

Yanıt C

85. Barkan, rüzgar biriktirmesiyle oluşmuş hilâl biçimindeki enine kumullardır.

Yanıt B

86. Beyşehir ve Eğirdir gölleri fazla sularını gideğenlerle dışarıya boşalttıkları için suları tatlıdır.

Yanıt D

87. Peri bacaları, volkan tüflerinin sellenme ile aşınmasıyla oluşmuştur.

Yanıt A

88. Çoruh nehri Karadeniz'e dökülür. Bu nedenle açık havza konumundadır.

Yanıt C

89. Elmalı ovası, karstik oluşumlu bir polye ovasıdır. Oluşumunda karstik erimelerin yanında tektonik çökmelerde de etkili olmuştur.

Yanıt E

90. Okyanus akıntılarının oluşumunda derinlik farkı etkili değildir.

Yanıt A

91. Şekildeki yeryüzü şekli birikinti konisidir. Birikinti konileri akarsuların eğimlerinin azaldığı yerlerde oluşur.

Yanıt D

92. Peri bacaların oluşumunda yer üstü suları (akarsular-sellenme) etkilidir. Yer altı sularının etkisi yoktur.

Yanıt B

93. Ege kıyıları enine kıyı tipi özelliğindedir. Dağlar kıyı dik uzanışlı olduğu için, kıyılar girintili-çıkıntılıdır. Bu nedenle kıyı uzunluğu Akdeniz ve Karadeniz kıyılarından uzundur.

Yanıt B

94. Türkiye'de toprak tiplerinin çeşitli olmasında heyelan oluşumları az etkilidir.

Yanıt A

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

95. Gel-git (med-cezir)'in etkili olduğu kıyılardaki akarsuların ağızlarında haliçler oluşur. Gel-git etkisinin az olduğu kıyılardaki akarsu ağızlarında ise diğer şartlarda elverişli ise delta oluşur.

Yanıt B

96. Şelf diğer adıyla kıta sahanlığı, karaların deniz altında kalmış ortalama 200 m derinliğe kadar olan sığ kısımlarına denir.

Yanıt C

97. Dünyanın en verimli toprakları Çernozyomlardır. Kara toprakları da denir. Orta kuşağın yarı nemli step bölgelerinin toprağıdır.

Yanıt B

98. Gel-git (med-cezir) okyanus kenarlarındaki dar ve derin koylarda çok etkilidir. Gel-git genliği alçak okyanus kıyılarında 15-16 m iken iç deniz kıyılarında 40-45 cm'dir.

Yanıt B

99. Kanyon; sert ve yumuşak tabakaların bulunduğu yerlerde, akarsuların oluşturdukları basamaklı vadilere denir.

Yanıt A

100. Asi nehri kaynağı Anti Lübnan dağlarından alır. Suriye topraklarından geçerek Hatay il sınırları içerisinde Akdeniz'e dökülür.

Yanıt E

101. Kimyasal çözülme sıcak ve nemli iklim bölgelerinde etkilidir. Ekvatorial bölgede günlük ve yıllık sıcaklık farkı az, yağışlı bir bölge olduğu için kimyasal çözümlerin en fazla olduğu yerdir.

Yanıt D

102. Akarsular ve diğer etkenlerin aşındırması sonucu deniz seviyesine yakın, hafif dalgalı düzlüklere peneplen (Yontukdüz) denir.

Yanıt C

103. Eğridir (Eğirdir) gölü dışarıya akışlı olduğu için suları tatlıdır. Eğridir gölü fazla sularını gideğenle Kovada Gölüne, oradan da Aksu çayı vasıtasıyla Akdeniz'e gönderir.

Yanıt B

104. Antalya ovası traverten düzlüğü üzerinde oluşmuştur. Karstik kökenlidir.

Yanıt D

105. Doğu Anadolu Bölgesi ülkemizin en yüksek bölgesidir. Kışlar çok soğuk ve kar yağışlı geçer. Bu nedenle kış aylarında akarsu akımlarında azalma, ilkbahar ve yaz aylarında artan sıcaklığa bağlı olarak kar-buz erimeleri nedeniyle akımlarında artma görülür.

Yanıt A

106. Ülkemiz arazisi bugünkü görünümünü yakın bir jeolojik devirde aldığı için akarsular denge profilini kazanmamışlardır.

Yanıt C

107. Doğu Anadolu ve Batı Anadolu akarsularının akım yükselmeleri arasında yaklaşık bir aylık zaman farkı vardır. Akarsulara ilk yükselmelerinde ilkbahar ayları olduğu için kar erimeleri, ikinci yükselmelerinde sonbahar ayları olduğu için yağmur yağışları etkilidir.

Yanıt D

108. Eğimin fazla olması, yağışın bol olması, kayacın killi-kumlu oluşu, tabakaların eğime paralel oluşu gibi etkilere sonucunda heyelan oluşur.

Yanıt A

ÖSS SORULARI

1. Aşağıdaki kentlerimizin hangisinde nüfus artışı, Karadeniz Ereğlisi'ndeki nüfus artışından farklı bir nedene bağlanabilir?

A) Batman B) Kırıkkale C) Akhisar
D) Karabük E) İskenderun

(1982-ÖSS)

2. Nüfus yoğunluğu, A ilinde 45, B ilinde 60, C ilinde 75 tir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) C ilinin nüfusu A ve B ilinden fazladır.
B) C ilinin her yerinde nüfus yoğunluğu aynıdır.
C) Nüfusu en az olan il A dir.
D) Her üç ilin nüfusu da birbirine yakındır.
E) Yoğunluk tek başına nüfus sayısını göstermez.

(1984-ÖSS)

3. 1935 ile 1970 yılları arasında Türkiye'de köy nüfusu %70, şehir nüfusu ise % 233 artmıştır.

Şehir nüfusundaki hızlı artış, daha çok, aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

A) Doğum oranının yüksek olmasına
B) Evli nüfusun fazla olmasına
C) Göçle gelenlerin çoğalmasına
D) Çocuk ölümlerinin az olmasına
E) Ortalama ömrün uzun olmasına

(1985-ÖSS)

4. Aşağıdakilerden hangisi, bir yerleşim merkezinin büyümesinde en az etkilidir?

A) Ticaret B) Endüstri C) Maden
D) Mimari E) Turizm

(1985-ÖSS)

5. Aşağıdakilerden hangisi, bir yerleşme biriminin köy ya da kent sayılmasında bir ölçüt olmaz?

A) Coğrafi konumu
B) Konut sayısı
C) Nüfusu
D) Ekonomik etkinlikleri
E) İdari yapısı

(1987-ÖSS)

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin belirli kentlerinde görülen konut açığının temel nedenidir?

A) Nüfuslarının hızlı artması
B) Yerleşim alanlarının yetersiz olması
C) İnşaat sektörünün gelişmemiş olması
D) Çok katlı konutlara öncelik verilmesi
E) Yapıların iklim koşullarına uymaması

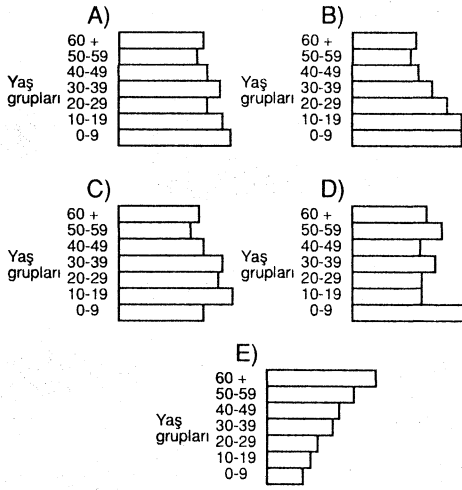
(1988-ÖSS)

7. Bir yörede nüfus artışları, iş olanaklarının artışıyla sıkı bir ilişki içinde ise bu yöredeki nüfus artışında aşağıdakilerden hangisinin payının en büyük olduğu söylenebilir?

A) Konut yapımının hızlanmasının
B) Doğumların artmasının
C) Ölümlerin azalmasının
D) Çevreden olan göçlerin çoğalmasının
E) Düzenli ulaşım ağına sahip olmasının

(1988-ÖSS)

8. Nüfusun yaş gruplarına göre dağılışını gösteren aşağıdaki grafiklerden hangisi gelişmiş bir ülkeye ait olabilir?



(1990-ÖSS)

9. Ekvatorial kuşakta And Dağları, aşağı Amazon bölgesine oranla yerleşmeye daha elverişlidir. Bu durum, iki bölgenin hangi bakımdan farklı olmasının bir sonucudur?

- A) Denize yakınlık
- B) İklim
- C) Ulaşım olanakları
- D) Yer yapısı
- E) Yeraltı kaynakları

(1990-ÖSS)

10. Türkiye'de büyük kentlerdeki nüfus artış oranı, küçük kentlere göre genellikle daha fazladır. Büyük kentlerdeki hızlı nüfus artışının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alt yapı hizmetlerinin yeterli olması
- B) Ulaşım ağının gelişmiş olması
- C) Ölüm oranının düşük olması
- D) Okur yazar oranının yüksek olması
- E) İş olanaklarının fazla olması

(1990-ÖSS)

11. 1975 yılı sayımına göre, Türkiye'de üç bölgenin toplam nüfusları ile nüfus yoğunlukları yaklaşık olarak şöyledir.

	Toplam Nüfus	Nüfus yoğunluğu
I. Bölge	7 509 000	116
II. Bölge	7 777 000	48
III. Bölge	7 050 000	52

Buna göre, yüzölçümü açısından bu bölgelerin büyükten küçüğe doğru sırası aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) I., II., III.
- B) II., I., III.
- C) III., I., II.
- D) III., II., I.
- E) II., III., I.

(1991-ÖSS)

12. Köy ve kasabalardaki konutlarda yapı malzemesi olarak, İç Anadolu Bölgesinin iç kesimlerinde daha çok taş ve toprağın, Kuzeyindeki dağlık kesimlerde ise ağacın kullanıldığı görülmektedir. Bu durum aşağıdakilerden hangisine örnek gösterebilir?

- A) Konut büyüklüğünün, yöreden yöreye değiştiğine
- B) Konut tipinin, yerleşme birimi büyüklüğüne bağlı olduğuna
- C) Doğal çevrenin, insan yaşayışı üzerinde etkili olduğuna
- D) Temel gereksinimlerin her yerde birbirine benzediğine
- E) Teknolojinin gelişmesiyle doğal çevreye olan bağımlılığın azaldığına

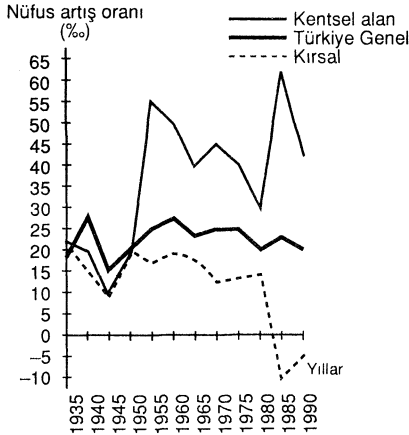
(1991-ÖSS)

13. Çukurova'da nüfus yaz mevsiminde artmaktadır. Bu artışta aşağıdakilerden hangisinin etkisi en fazladır?

- A) Tarım işçilerine olan gereksinimin artması
- B) Turizmin hareketlenmesi
- C) İnşaat etkinliklerinin hızlanması
- D) Fuar ve panayır mevsiminin başlaması
- E) Endüstriyel etkinliklerin artması

(1991-ÖSS)

14. Aşağıdaki grafik, Türkiye genelinde ve ülkenin kentsel ve kırsal alanlarında yıllara göre nüfus artış oranlarını göstermektedir.



Grafikte görüldüğü gibi, 1950 sonrasında, kent nüfusu artış oranının kır nüfusundan fazla olmasında, kırsal kesimin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin önemli bir rolü vardır?

- A) Kente göçün fazla olması
- B) Evlenme yaşının küçük olması
- C) Ölüm oranının yüksek olması
- D) Yerleşim yeri sayısının fazla olması
- E) Yaş ortalamasının düşük olması

(1992-ÖSS)

15. 1990 sayımına göre Türkiye'de kent nüfusu kır nüfusundan fazladır. Bu farklılık en belirgin olarak Marmara Bölgesinde görülür.

Bu durum Marmara Bölgesinin öncelikle hangi özelliğine bağlanabilir?

- A) Endüstrinin gelişmiş olmasına
- B) Boğazların bulunmasına
- C) Tarım alanlarının dar olmasına
- D) Geçiş iklimine sahip olmasına
- E) Ekonomik değeri yüksek ürün çeşidinin az olmasına

(1993-ÖSS)

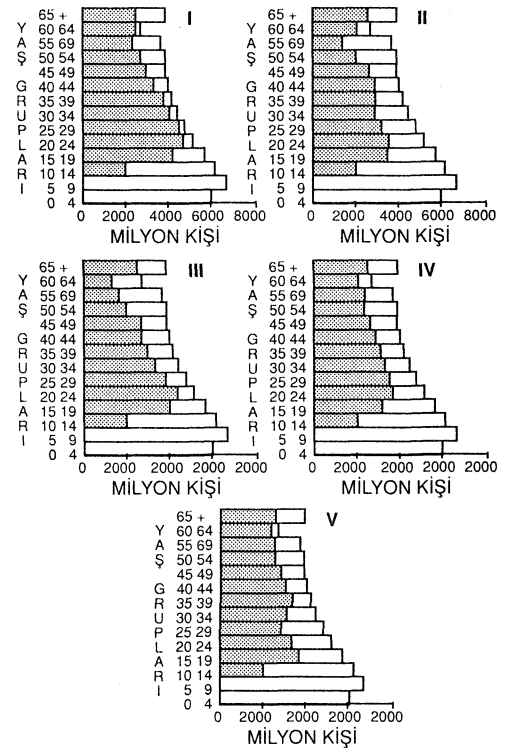
16. Bir yerin coğrafi koşulları ile o yerdeki konutlarda yaygın olarak kullanılan yapı malzemesi arasında yakın bir ilişki vardır. Örneğin, bitki örtüsünün cılız olduğu kurak ve yarı kurak yerlerde kerpiç yapılar daha çok görülür.

Bu genellemeye göre, aşağıdaki yerlerden hangisinde yapı malzemesi olarak kerpiç kullanımının yaygın olması beklenir?

- A) Kongo havzası
- B) Kuzey Afrika
- C) İngiltere'nin güney kıyıları
- D) Güneydoğu Asya
- E) Batı Avrupa

(1993-ÖSS)

17. Nüfusun yaş gruplarına göre dağılışıyla ilgili aşağıdaki grafiklerde, taralı alanlar çalışan nüfusu göstermektedir.

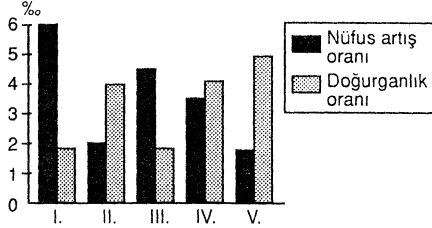


Bu grafiklerden hangisi işsizlik sorununun en az olduğu durumu göstermektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(1994-ÖSS)

18. Aşağıdaki grafikte beş farklı bölgedeki nüfus artış oranları ile doğurganlık oranları verilmiştir. Bu bölgelerin bazılarında nüfus artışının, doğumlardan çok bölge dışından alınan göçlerle olduğu bilinmektedir.



Ortalama yaşam süreleri bütün bölgelerde birbirine çok yakın olduğuna göre, kaç numaralı bölgeler, bölge dışından göç almaktadır?

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) I. ve V.
D) II. ve IV. E) III. ve IV.

(1994-ÖSS)

19. Kentlerde tarım, sanayi, ticaret, ulaşım, kamu hizmetleri, kültür, turizm, madencilik gibi birçok etkinlik bir arada bulunur. Bir kentte etkinliklerin biri ya da birkaçı ön plana çıkabilir. Kentlerin, etkinliklerine göre sınıflandırılmasında bu durum göz önüne alınır.

Buna göre, aşağıdaki kentlerden hangisi hem sanayi kenti hem de tarım kenti olarak nitelenebilir?

- A) İstanbul B) Antalya C) Bursa
D) Amasya E) Muğla

(1995-ÖSS)

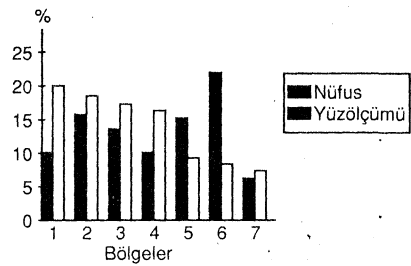
20. Bir bölgenin nüfuslanmasında iklim ve yer şekillerinin elverişliliği, ulaşım olanaklarının yeterliliği, tarım alanlarının verimliliği, endüstrinin gelişmişliği gibi etmenler rol oynamaktadır.

Buna göre, aşağıdaki bölümlerin hangisinin nüfuslanmasında bu etmenlerin tümü etkili olmuştur?

- A) Çatalca ve Kocaeli B) İç Batı Anadolu
C) Yukarı Murat - Van D) Yukarı Kızılırmak
E) Doğu Karadeniz

(1995-ÖSS)

- 21.



Yukarıdaki grafikte Türkiye nüfus ve yüzölçümünün yedi coğrafi bölgede dağılımı yüzde olarak gösterilmiştir.

Buna göre, grafikte 1 numara ile gösterilen bölge aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Güneydoğu Anadolu B) Marmara
C) Doğu Anadolu D) Karadeniz
E) Akdeniz

(1995-ÖSS)

22. Orta Asya, Himalayalar, Kongo havzası ve Grönland yeryüzünün çok seyrek nüfuslu yerlerine birer örnektir.

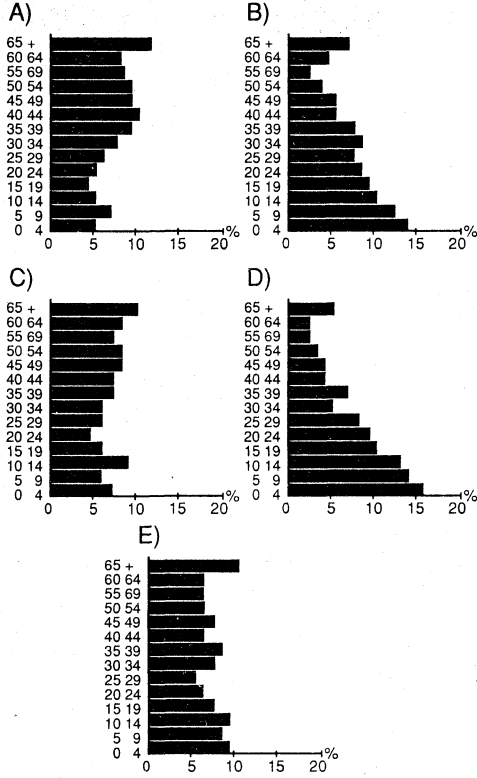
Bu bölgelerin coğrafi özellikleri göz önüne alındığında, aşağıdakilerden hangisinin bir yerdeki nüfusun seyrek olmasına neden olduğu söylenemez?

- A) Akarsu boylarının uzun olması
B) Yağış miktarının çok az ve yağış rejiminin düzensiz olması
C) Yıl boyunca, nem oranının yüksek ve yağış miktarının fazla olması
D) Buzulların geniş alan kaplaması
E) Engebenin çok fazla olması

(1996-ÖSS)

23. 30 yaşın altındaki nüfus "genç nüfus" olarak kabul edilir.

Bu tanıma göre, aşağıda nüfusun yaş gruplarına göre dağılışı verilen beş ülkeden hangisinde genç nüfus oranı en fazladır?



(1996-ÖSS)

24. Türkiye'de genellikle, kış mevsimi serin ve yağışlı geçen yerlerde nüfus yoğunluğu fazladır. Aşağıdaki yerlerden hangisi bu genellemeye uymaz?

- A) Doğu Karadeniz kıyı kesimi
B) Menteşe Yöresi
C) Güney Marmara
D) Gediz Ovası
E) Çukurova

(1996-ÖSS)

25. Türkiye'de karstik yapının yaygın olduğu yerlerde yağışın fazla olmasına karşın yeraltına sızmanın çok olması, yerüstü sularının zayıf olmasına yol açar. Bu nedenle de bu yerlerde nüfus yoğunluğu azdır.

Aşağıdaki yerlerin hangisinde nüfus yoğunluğunun azlığı bu duruma bir örnektir?

- A) Taşeli Platosu
B) Ağrı Yöresi
C) Tuz Gölü çevresi
D) Iğdır Ovası
E) Yıldız Dağları Bölümü

(1997-ÖSS)

26. Bir ülke nüfusunun genç olması,

- I. Doğum oranının yüksek olması
II. Ortalama yaşam süresinin uzun olması
III. Bebek ölüm oranının düşük olması
IV. Yaşam standardının yüksek olması

koşullarından hangilerinin birlikte var olmasının kesin sonucudur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

(1997-ÖSS)

27. • Japonya'da konutlar hafif ve esnek malzemelerle yapılmaktadır.
• İsveç, Norveç ve Kanada'da konutların yapımında ahşap malzeme kullanılmaktadır.
• Kuzey Afrika ülkelerinde konutlar kerpiçten yapılmaktadır.

Bu gözlemler, konut yapımında kullanılan malzemelerin seçilmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğunu göstermektedir?

- A) Gelir düzeyinin
B) Ekonomik etkinliklerin
C) Doğal koşulların
D) Nüfus yoğunluğunun
E) Ulaşım koşullarının

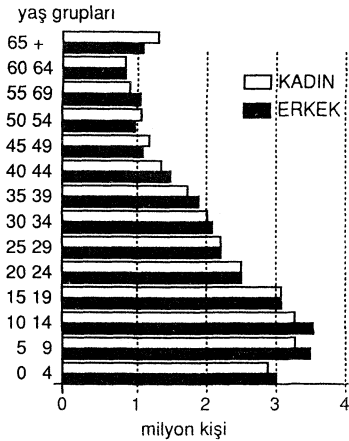
(1997-ÖSS)

28. Türkiye’de sanayi kuruluşlarının yoğun olarak bulunduğu bölgelerde, aşağıdakilerin hangisinde artış olması beklenmez?

- A) Çevre kirliliği
- B) Bölge dışına göç
- C) Konut yetersizliği
- D) Ulaşım olanakları
- E) Enerji tüketimi

(1998-ÖSS)

29. Aşağıdaki grafik 1990 yılında Türkiye nüfusunun yaş gruplarına ve cinsiyete göre dağılımını göstermektedir.

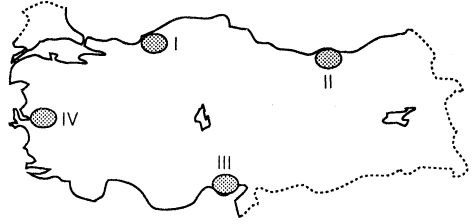


Çalışma çağı, bebeklik çağı, genç nüfus ve yaşlı nüfus terimlerinin tanımları verildiğinde, bu grafikten aşağıdakilerin hangisi ile yaklaşık bilgi elde edilemez?

- A) Türkiye’nin toplam nüfusu
- B) Genç nüfusun yaşlı nüfusa oranı
- C) Erkek nüfusun kadın nüfusa oranı
- D) Cinsiyete göre bebek ölüm oranı
- E) Kadın ve erkeklerle çalışma çağındaki nüfus

(1998-ÖSS)

30. Aşağıdaki haritada Türkiye’de nüfus yoğunluğu fazla olan bazı yöreler numaralarla gösterilmiştir.



Bu yörelerden hangilerinin nüfus yoğunluğunun fazla olmasında, endüstri kuruluşlarının yoğun oluşu ile geniş ve verimli tarım alanlarının varlığı birlikte etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

(1999-ÖSS-İPT)

31. Bir yerin toplam nüfusunun, o yerin yüzölçümüne bölünmesiyle aritmetik nüfus yoğunluğu; tarımla uğraşan nüfusunun, tarım alanları yüzölçümüne bölünmesiyle tarımsal nüfus yoğunluğu elde edilir. Bir bölgede aritmetik nüfus yoğunluğunun tarımsal nüfus yoğunluğundan düşük olması, o bölgede tarıma ayrılan alanın az olduğunu gösterir.

Aşağıdaki tabloda yüzölçümleri; toplam nüfusları ve tarımla uğraşan nüfusları birbirine yakın olan beş bölgenin aritmetik ve tarımsal nüfus yoğunlukları verilmiştir.

Bölge	Aritmetik nüfus yoğunluğu	Tarımsal nüfus yoğunluğu
I.	70	73
II.	68	67
III.	67	87
IV.	69	75
V.	68	50

Yukarıdaki bilgilere göre, bu beş bölgeden hangisinde tarıma ayrılan alan diğerlerine göre daha azdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

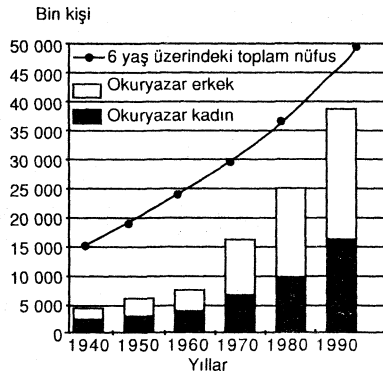
(1999-ÖSS)

32. Ekonomik etkinlikleri göz önüne alındığında, aşağıdaki kentlerin hangisinde görülen hava kirliliğinde endüstri kuruluşlarının payının en az olduğu söylenebilir?

- A) Erzurum B) Kırıkkale C) Denizli
D) İzmit E) Gaziantep

(1999-ÖSS)

33. Aşağıdaki grafikte, yıllara göre, Türkiye'nin 6 yaş üzerindeki toplam nüfusu ile bu nüfus içindeki okuryazar kadın ve erkek sayıları gösterilmiştir.

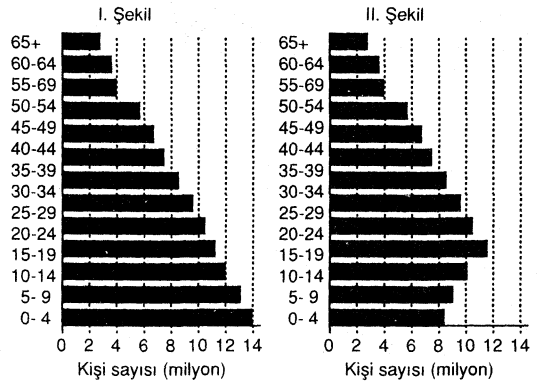


Bu grafikteki bilgilere dayanarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

- A) 1990 yılında okuryazar kadın ve erkek sayısı birbirine eşittir.
B) 1950-1960 yılları arasında, okuryazar erkeklerin sayısındaki artış kadınlarınkinden fazladır.
C) 1970 yılındaki okuryazar kadın sayısı, 1940 yılındaki okuryazar kadın ve erkek sayıları toplamından fazladır.
D) Verilen yıllarda, okuryazar olanların 6 yaş üzerindeki toplam nüfus içindeki payı sürekli artmıştır.
E) On yıllık aralıklarda, okuryazar kadın sayısındaki en büyük artış 1980-1990 yılları arasında olmuştur.

(1999-ÖSS)

34. Bir ülkede nüfusun yaş gruplarına göre dağılışı, son 15 yıl içinde I. şekilden II. şekle gelmiştir.



Nüfusun yaş gruplarına göre dağılışında meydana gelen bu değişmeye,

- I. Doğum oranının düzenli olarak azalması
II. Ortalama yaşam süresinin uzaması
III. Dışarıya göçün artması
etmenlerinden hangilerinin neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2000-ÖSS)

35. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'deki hızlı nüfus artışından en az etkilenmesi beklenir?

- A) Kalkınma hızı
B) İşsizlik oranı
C) Doğal kaynakların tüketimi
D) İç ve dış göçler
E) Kadın ve erkek nüfus oranı

(2001-ÖSS)

36. 1990 nüfus sayımına göre nüfus yoğunlukları Türkiye ortalamasının altında olan aşağıdaki illerin hangisinde, nüfus yoğunluğunun azlığı yüzey şekillerinin engebeli olmasına bağlı değildir?

- A) Eskişehir B) Kastamonu C) Muğla
D) Artvin E) Sivas

(2001-ÖSS)

37. Aşağıdaki illerin hangisinde yıl içinde turizme bağlı olarak nüfus miktarındaki değişimin diğerlerinden daha az olması beklenir?

- A) İstanbul B) Muğla C) Erzurum
D) Antalya E) Bursa

(2001-ÖSS)

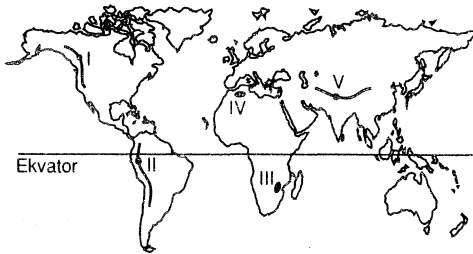
38. Bir ülkenin birbirini izleyen yıllardaki kırsal ve kentsel nüfusunu gösteren bir grafiğe bakılarak, bu ülkenin nüfusuyla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kırsal nüfusun kentsel nüfusa oranı
B) Verilen yıllarda, kentsel nüfusun artıp artmadığı
C) Verilen yıllarda, kırsal nüfustaki değişme hızı
D) Verilen yıllarda, kırsal nüfusta dalgalanma olup olmadığı
E) Kentsel nüfusta, kırsal kesimden gelen göçün payı

(2002-ÖSS)

39. **Gözlem:** Dağlarda yükseklik arttıkça sıcaklık ve nem miktarı azalır.

Sonuç: Dağların yüksek kesimlerinde, yaşam koşulları alçak kesimlerindeki göre daha elverişsizdir.

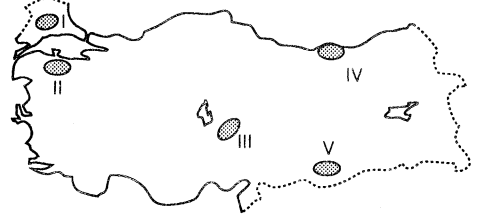


Haritada gösterilen dağlar üzerinde numaralanmış yerlerin hangisinde yaşam koşulları yukarıdaki sonuç yargısının aksine, 2000 metre dolayında, çevresindeki daha düşük yükseltilerdekine göre daha elverişlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(2002-ÖSS)

40. Herhangi bir bölgede tarım ve hayvancılıkla geçinen nüfusun o bölgedeki tarım alanlarının yüzölçümüne bölünmesiyle elde edilen nüfus yoğunluğuna tarımsal nüfus yoğunluğu denir.

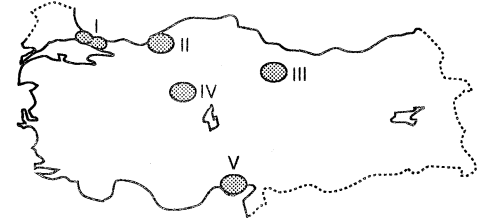


Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerin hangisinde tarım alanları dar; ancak tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(2002-ÖSS)

41.



Haritadaki numaralanmış yerlerin hangisinde, tarım işlerinde çalışmak üzere mevsimlik göç alışı diğerlerinden daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(2003-ÖSS)

42. Belirli bir bölgede yaşayan toplam kişi sayısının o bölgenin yüzölçümüne bölünmesiyle aritmetik nüfus yoğunluğu elde edilir.

Aşağıdaki tabloda beş bölgenin nüfusları ve aritmetik nüfus yoğunlukları verilmiştir.

Bölge	Nüfus	Aritmetik nüfus yoğunluğu (kişi/km ²)
I.	16 000 000	200
II.	14 000 000	70
III.	12 000 000	60
IV.	8 500 000	50
V.	6 000 000	100

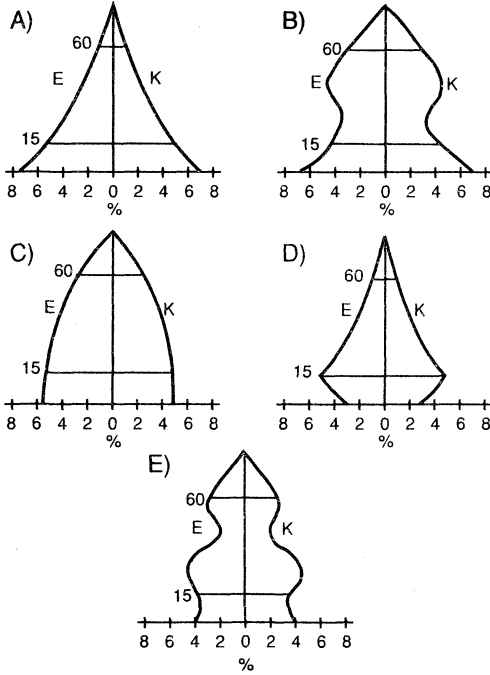
Tablodaki bilgilere göre, hangi bölgenin yüzölçümü en küçüktür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(2003-ÖSS)

43. Aşağıdaki yaş piramitlerinden hangisi doğum oranının hızlı düştüğü bir ülkeye ait olabilir?

(Grafiklerde dikey eksen yaşı göstermektedir.)



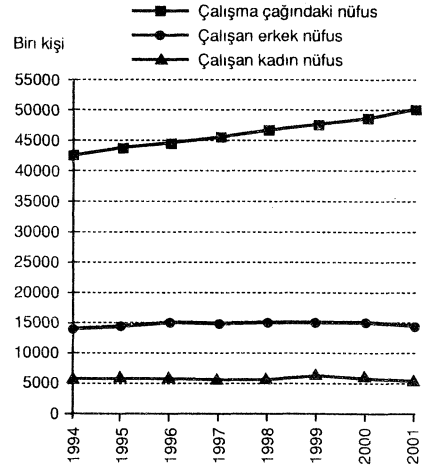
(2004-ÖSS)

44. Aşağıdakilerden hangisinin, Türkiye’de nüfusun hızlı artmasıyla ortaya çıkan sorunlardan biri olduğu savunulamaz?

- A) İşyerlerinde eleman ihtiyacının artması
- B) İç ve dış göçlerin hızlanması
- C) Eğitim hizmetlerinin yetersiz kalması
- D) Sağlık hizmetlerinin yetersiz kalması
- E) Konuta olan ihtiyacın artması

(2005-ÖSS)

45. 12-64 yaş grubundaki nüfusa “çalışma çağındaki nüfus”, bu nüfus içindeki çalışan gruba da “çalışan nüfus” denir. Aşağıdaki grafik 1994-2001 yıllarında Türkiye’nin çalışma çağındaki nüfusu ve çalışan nüfusun cinsiyete göre dağılımını göstermektedir.



Yalnızca bu grafikten yararlanarak, verilen yıllar için aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Çalışma çağındaki olup da çalışmayan kişilerin yaklaşık sayısı
- B) Çalışan nüfusun çalışma çağındaki nüfus içindeki payı
- C) Çalışma çağındaki nüfusun artış hızı
- D) Çalışan kadınların çalışan nüfus içindeki payı
- E) Çalışan nüfusun toplam nüfus içindeki payı

(2005-ÖSS)

46. Tarımsal nüfus yoğunluğu, geçimini tarım sektöründen sağlayan nüfusun toplam tarım alanına bölünmesiyle hesaplanır. Türkiye’de coğrafi bölgelerin tarımsal nüfus yoğunlukları birbirinden farklıdır.

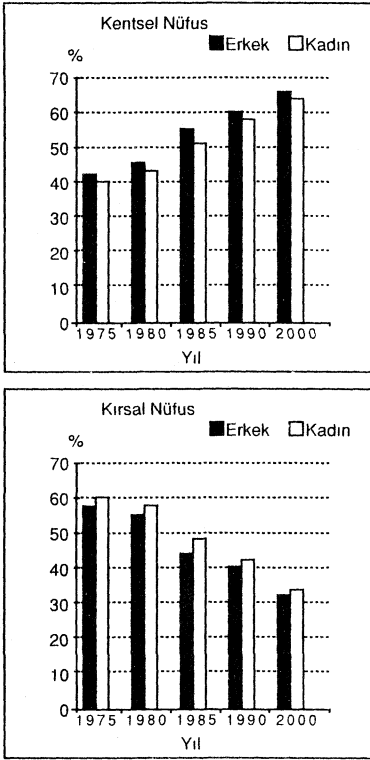
Bu farklılığın bölgede,

- I. tarımla uğraşan nüfusun eğitim düzeyinin yüksek ya da düşük olması,
 - II. arazinin dağlık ya da ovalık olması,
 - III. tarımla uğraşan nüfusun genç ya da yaşlı olması,
 - IV. toprakların verimli ya da verimsiz olması
- özelliklerinin hangilerinden kaynaklandığı savunulabilir?**

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

(2005-ÖSS)

47. Aşağıdaki grafikler 1975-2000 yılları arasında Türkiye'deki kentsel ve kırsal nüfusun cinsiyete göre oranlarını göstermektedir.



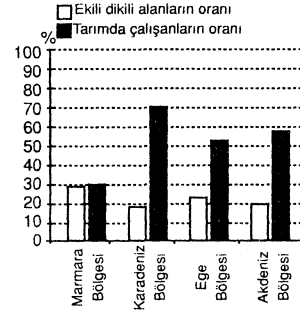
Bu grafiklere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Kırsal kesimde kadın nüfus oranı, erkek nüfus oranından fazladır.
- B) Kırsal ve kentsel kesimlerde yıllık nüfus artış hızı aynıdır.
- C) Verilen yıllarda kentsel kesimde erkek nüfus ve kadın nüfus oranları arasındaki fark değişmemektedir.
- D) 1985 yılında kentsel nüfus ve kırsal nüfus oranları eşitlenmiştir.
- E) 1980 yılındaki kentsel nüfus oranı 2000 yılındaki kırsal nüfus oranıyla aynıdır.

(2006-ÖSS)

(Sos. Testi-I)

48. Aşağıdaki grafik, Türkiye'nin kıyı bölgelerindeki etkili dikili alanların bölge yüzölçümüne oranlarını ve etkin nüfus içinde tarımda çalışanların oranını yüzde olarak göstermektedir.

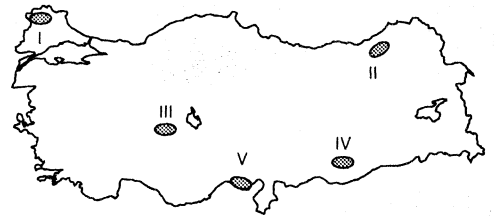


Yalnızca bu grafiğe dayanarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Kıyı bölgelerinde tarımsal nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının altında olup olmadığı
- B) Tarım alanında çalışanların sayısının kıyı bölgelerinin hangisinde en fazla olduğu
- C) Kıyı bölgelerinin hangisinde tarımdan elde edilen gelirin en fazla olduğu
- D) Kıyı bölgelerinin hangilerinde, tarımda çalışanların etkin nüfusun yarısından az olduğu
- E) Tarımsal verimin kıyı bölgelerinin hangisinde en yüksek olduğu

(2006-ÖSS) (Sos. Testi-I)

49. Türkiye'de köyaltı yerleşim birimlerinden biri olan çiftlikler, yerleşim merkezlerinden uzakta, bir ya da birkaç evle geniş araziye sahip büyük tarımsal işletmelerdir.



Yüzey şekilleriyle iklim koşulları göz önüne alındığında, yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerin hangisi, çiftliklerin kurulmasına diğerlerinden daha az elverişlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(2006-ÖSS) (Ed-Sos. Testi)

ÖYS SORULARI

50. İnsanların, kendileri için yarattığı tehlikeleri bile, etkin volkanların çevrelerini yerleşme yeri olarak seçmeleri hangi nedene bağlanabilir?

- A) Volkanların uzun aralarla püskürmelerine
- B) Tehlike boyutlarının önceden kestirilmeyişine
- C) Püskürme devrelerinin önceden hesaplanabilmesine
- D) Volkanik alanlarda verimli topraklar oluşmasına
- E) Nüfusun kalabalık olmasına

(1981-ÖYS)

51. Türkiye'nin belirli kentlerinde üretilen konut sayısı ihtiyacın gerisinde kalmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu kentlerde konut azlığına yol açan bir etken değildir?

- A) İç göçlerin fazla olması
- B) Konut maliyetlerinin hızla artması
- C) Nüfus artışının fazla olması
- D) Halkın küçük konutlara ilgi göstermemesi
- E) Küçük ve ucuz konut yapımına öncelik verilmemesi

(1981-ÖYS)

52. Genellikle Türkiye'nin bol yağış alan yerleri nüfusça yoğun olan yörelerdir.

Bu genellemeye aşağıdaki yörelerden hangisi uymaz?

- A) Trabzon
- B) Aydın
- C) Bursa
- D) Muğla
- E) Hatay

(1982-ÖYS)

53. Aşağıdakilerden hangisi, dünyanın az nüfuslanmış bölgelerinden değildir?

- A) Kutup bölgeleri
- B) Bozkırlar ve çöller
- C) Muson bölgeleri
- D) Ekvatorial kuşağın ormanlık alanları
- E) Ilıman kuşakta dağlık alanlar

(1985-ÖYS)

54. Orta ve Doğu Karadeniz bölgesinde kişi başına düşen yıllık gelir Türkiye ortalamasının altındadır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Tarım alanlarının verimsiz olmasıyla
- B) Nüfus yoğunluğunun yüksek olmasıyla
- C) Tarımda ilkel yöntemlerin uygulanmasıyla
- D) Çalışabilecek yaştaki insanların öteki bölgelere göç etmesiyle
- E) Halkın büyük çoğunluğunun balıkçılıkla uğraşmasıyla

(1985-ÖYS)

55. Türkiye'deki örnekleri göz önüne alındığında tarımsal nüfus yoğunluğu fazla olan bölgelerin başlıca özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım alanlarının geniş olması
- B) Yağışların fazla olması
- C) Tarım alanlarının engebesiz olması
- D) Hayvancılığın gelişmiş olması
- E) Meyveciliğin yaygın olması

(1986-ÖYS)

56. Kerpiç, yıllık yağışın az olduğu yörelerde kullanılabilecek bir yapı malzemesi olduğuna göre, kerpiçten yapılmış evlerin aşağıdaki bölgelerden en çok hangisinde görülmesi beklenir?

- A) İç Anadolu B) Akdeniz C) Ege
D) Marmara E) Doğu Anadolu

(1987-ÖYS)

57. Bir yerleşme yerinin geçici olması neye bağlıdır?

- A) Gelir düzeyine
B) Nüfus yoğunluğuna
C) Ulaşım imkânlarına
D) Nüfusun hızlı artmasına
E) Ekonomik faaliyetlerin niteliğine

(1987-ÖYS)

58. Aşağıdakilerden hangisi, plansız kentleşmenin bir kanıtı olamaz?

- A) Gecekondu semtlerinin bulunması
B) Sanayi kuruluşlarının kent içinde kalması
C) Konut yapımının hızlanması
D) Kent içinde ulaşım güçlüğü çekilmesi
E) Alt yapının yetersiz kalması

(1987-ÖYS)

59. Bir kent nüfusunun, öncelikle aşağıdakilerden hangisinin gelişimine paralel bir artış göstermesi beklenir?

- A) Enerji kaynaklarının
B) Ulaşımın
C) Tarım alanlarının
D) Yerleşim alanlarının
E) Sanayi kuruluşlarının

(1987-ÖYS)

60. Bir yerleşim merkezinin kent sayılmasında aşağıdakilerden hangisi ölçüt olamaz?

- A) Tüketici sayısının fazla olması
B) İş bölümünün belirginleşmesi
C) Nüfusun 10.000'in üzerinde olması
D) Tarım dışı faaliyetlerin gelişmesi
E) Geniş bir alana yayılmış olması

(1988-ÖYS)

61. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de kırsal kesimden kente göçü artıran etkenlerden biridir?

- A) Besi ve ahır hayvancılığının gelişmesi
B) Tarımda verimin artması
C) Tarımın makineleşmesi
D) Seracılığın yaygınlaşması
E) Sulanabilen tarım alanlarının artması

(1988-ÖYS)

62. Aşağıdaki nehirlerden hangisinin havzası, nüfuslanma ve tarımın gelişmesi bakımından diğerlerinden daha geridir?

- A) Fırat B) Ganj C) İndus
D) Nil E) Kongo

(1988-ÖYS)

63. Trabzon'un bir liman kenti olarak, Giresun ve Rize'ye oranla daha çok gelişmiş olması aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Nüfusunun fazla olmasına
B) Tarımsal üretimin çok fazla olmasına
C) Kıyıların elverişli olmasına
D) Balıkçılığın çok gelişmiş olmasına
E) İç bölgelere ulaşımın kolay olmasına

(1988-ÖYS)

64. Aşağıdakilerden hangisi bir ülkenin genç nüfuslu olduğunu gösterir?

- A) Sanayi ürünleri üretiminin fazla olması
- B) Çalışan nüfusun yaş ortalamasının düşük olması
- C) Tarımla uğraşan nüfusun azalması
- D) Nitelikli işçi sayısının fazla olması
- E) Ortalama yaşam süresinin uzun olması

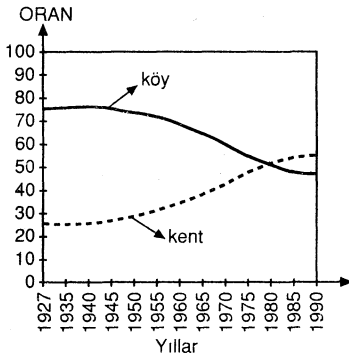
(1989-ÖYS)

65. Aşağıdaki yörelerin hangisinde nüfus yoğunluğu, mevsimden mevsime en çok değişir?

- A) Rize B) Zonguldak C) Muğla
- D) Erzurum E) Trabzon

(1991-ÖYS)

66.



Yukarıdaki grafik, Türkiye'nin 1927-1990 yılları arasındaki köy ve kent nüfus oranlarının değişimini göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu grafikten çıkarılabilecek bir sonuç değildir?

- A) Kent nüfusu oranındaki artış 1980-1985 yılları arasında en hızlıdır.
- B) Köylerde doğum oranı, kentlerden fazladır.
- C) 1927-1950 yılları arasında köy ve kent nüfus oranlarında büyük bir değişiklik olmamıştır.
- D) 1983'te köy ve kent nüfusu oranı birbirine eşittir.
- E) Son yıllarda, nüfusun yarısından fazlası kentlerde yaşamaktadır.

(1991-ÖYS)

67. Aşağıdaki kıt'aların hangisinde nüfus artış oranı en azdır?

- A) Avrupa B) Okyanusya C) Afrika
- D) Asya E) Amerika

(1991-ÖYS)

68. Aşağıdakilerden hangisi, Gazi Antep'in nüfusunun Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki diğer illerden daha fazla olmasını sağlayan etkenlerden biri değildir?

- A) Çeşitli endüstri kuruluşlarına sahip olması
- B) İşler yol kavşağında olması
- C) Çeşitli turistik yerlere sahip olması
- D) Tarım gelirlerinin yüksek olması
- E) Ticaretin gelişmiş olması

(1992-ÖYS)

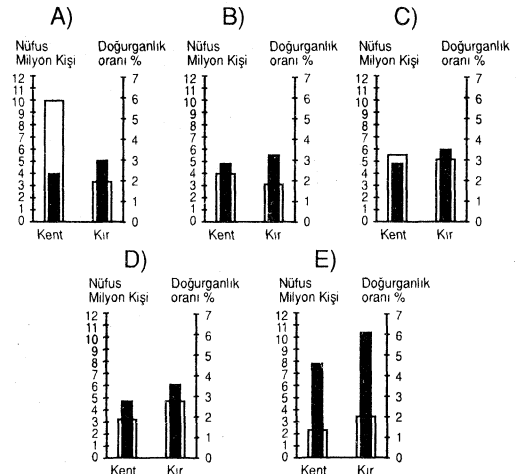
69. Aşağıdakilerin hangisinde yerleşik hayat yoktur?

- A) Grönland B) İzlanda C) Avustralya
- D) Madagaskar E) Antarktika

(1993-ÖYS)

70. Marmara Bölgesinin ekonomik ve sosyal yapısı göz önüne alındığında, kentsel ve kırsal nüfus ile doğurganlık oranlarını gösteren aşağıdaki grafiklerden hangisi bu bölgeye ait olabilir?

(□ Nüfus, ■ Doğurganlık Oranı)



(1993-ÖYS)

71. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye’de nüfus sayımı yapılmasının amaçlarından biri değildir?

- A) Nüfusun ne kadar olduğunu ve ne kadar arttığını saptamak
- B) İllerdeki konut tipleri ve bunların semtlere göre dağılımını belirlemek
- C) Nüfusun ne kadarının kadın, erkek, çocuk ve çalışacak yaşta olduğunu belirlemek
- D) İş olmayanlarla, çalışanların sayısını belirlemek
- E) Okuryazar sayısını ve nüfusun öğrenim durumunu belirlemek

(1994-ÖYS)

72. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de nüfusun hızlı artmasının bir sonucu değildir?

- A) İşsizlik oranının fazla olması
- B) Köyden kente göç olması
- C) Nüfus dağılışının düzensiz olması
- D) Doğal kaynakların kullanımının artması
- E) Genç nüfus oranının yüksek olması

(1996-ÖYS)

73. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de nüfusun dağılışı üzerinde en az etkilidir?

- A) Yüzey şekilleri
- B) Turizm merkezleri
- C) Tarım alanları
- D) Endüstri kuruluşları
- E) Karstik kaynaklar

(1997-ÖYS)

74. Aşağıdakilerden hangisi yerleşilebilen alanları sınırlandıran etmenlerden biri değildir?

- A) Bataklıklar
- B) Vadi tabanları
- C) Tropikal ormanlar
- D) Çöller
- E) Kutup bölgeleri

(1997-ÖYS)

**75. I. Köyden kente göçün fazla olması
II. Okul çağındaki nüfusun fazla olması
III. Yaşlı nüfusun fazla olması
IV. Erkeklerde okur yazar oranının kadınlardan fazla olması
V. Nüfus artış hızının artmakta olması
Yukarıdakilerden hangileri Türkiye nüfusunun bir özelliği değildir?**

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) III ve V

(1998-ÖYS)

76. Ekvatorial bölgenin coğrafi koşulları göz önüne alındığında, bu bölgede aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olan yerler, yerleşmeye diğerlerine göre daha elverişlidir?

- A) Göl kıyısında bulunan
- B) Akarsu ağı sık olan
- C) Yükseltisi 1000-3000 m arasında olan
- D) Bitki örtüsü gür olan
- E) Geniş düzlükleri bulunan

(1998-ÖYS)

77. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde, nüfus yoğunluğu diğerlerinden daha fazladır?

- A) Çatalca-Kocaeli
- B) İç Batı Anadolu
- C) Yukarı Kızılırmak
- D) Orta Fırat
- E) Orta Karadeniz

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

78. Yurdumuzda 1960-1965 yılları arasında nüfusun ortalama yıllık artış yüzdesi ne olmuştur?

- A) 3,5 B) 3 C) 2,5 D) 2 E) 1,5

(1968-ÜSS)

79. Türkiye’de ortalama nüfus yoğunluğunun Balkan ve Avrupa ülkelerine oranla çok düşük olmasına karşın nüfus artış hızının fazla olduğuna, bunun gelecekte büyük sorunlar doğurabileceğine ve önlem alınması gerektiğine zaman zaman dikkat çekilmektedir.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi halinde geçerliğini yitirir?

- A) Yurt dışında daha çok sayıda işçi gönderilmesi
B) Eğitilmiş işgücü oranının yükseltilmesi
C) Ulusal gelirin yükseltilerek dengeli bir biçimde dağıtılması
D) Tarım alanlarını, işleyecek gücü olanların kullanması
E) Halkın, nüfus yoğunluğu az olan yerlere yerleştirilmesi

(1977-ÜSS)

80. Türkiye’de hızlı nüfus artışının etkisi, aşağıdakilerden hangisinde en belirgindir?

- A) Buğday dışışatımında üretime paralel bir düzeye erişilemeyişiinde
B) Kitle taşımacılığında önemli ilerlemeler sağlanamayışında
C) Enerji üretiminde yerli kaynaklara öncelik verilmeyişinde
D) Endüstri kuruluşlarının tüm bölgelere eşit biçimde dağıtılmayışında
E) Sigara üretiminin tütün üretimine paralel bir düzeye çıkarılamayışında

(1980-ÜSS)

CEVAPLAR

1. C	2. E	3. C	4. D	5. A	6. A
7. D	8. E	9. B	10. E	11. E	12. C
13. A	14. A	15. A	16. B	17. A	18. B
19. C	20. A	21. C	22. A	23. D	24. B
25. A	26. B	27. C	28. B	29. D	30. E
31. C	32. A	33. A	34. A	35. E	36. A
37. C	38. E	39. B	40. D	41. E	42. E
43. D	44. A	45. E	46. D	47. A	48. D
49. B	50. D	51. D	52. D	53. C	54. B
55. D	56. A	57. E	58. C	59. E	60. E
61. C	62. E	63. E	64. B	65. C	66. B
67. A	68. C	69. E	70. A	71. B	72. C
73. E	74. B	75. E	76. C	77. A	78. B
79. C	80. A				

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Karadeniz Ereğlisi'nde demir-çelik fabrikasına bağlı olarak göç alarak nüfus artmıştır. Batman ve Kırıkkale'de petrol rafinerisi, Karabük ve Iskenderun'da demir-çelik fabrikalarına bağlı olarak nüfus artmıştır. Akhisar tarım kenti olduğu için yoğun göç almamıştır.

Yanıt C

2. Nüfus yoğunluğu, nüfusun yüzölçüme bölünmesiyle hesaplanır. Bu nedenle nüfusu yoğunluğu bilinen A, B, C illerinin nüfusu hakkında yoğunluk tek başına bir şey ifade etmez.

Yanıt E

3. Ülkemizde 1950'li yıllardan başlayarak kırsal kesimden kentlere yoğun göç olmuştur. Bu nedenle kentlerde nüfus, kırsal kesimdeki nüfustan çok fazla artmıştır.

Yanıt C

4. Bir yerleşim merkezinin gelişmesinde mimari yapı en az etkilidir.

Yanıt D

5. Ülkemizde, nüfusu 10.000'nin üzerinde ve geçim kaynağı tarım dışı etkinlikler olan yerleşmeler kenttir. Nüfusun 10.000'nin altında ve geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan yerleşmeler kırsal yerleşmedir. Buna göre bir yerleşmenin kent ya da köy sayılmasında nüfus, konut sayısı, ekonomik etkinlikler ve idari yapı etkili iken coğrafi konum etkili değildir.

Yanıt A

6. Ülkemizde İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük kentlerde nüfus göçlerle çok hızlı arttığı için konut açığı ortaya çıkmıştır. Konut açığı gecekondularla semtlerini ortaya çıkarmıştır.

Yanıt A

7. Bir yörede nüfus artışı, sanayileşme ile bağlantılı ise, o yöre yoğun olarak diğer bölgelerden göç almaktadır.

Yanıt D

8. Gelişmiş ülkelerde doğum oranı azdır. Bu nedenle genç nüfus oranı yaşlı ve olgun nüfusa göre azdır. Bu ülkelerin nüfus piramitinin tabanı dardır. Bu tanıma uyan seçenek E'dir.

Yanıt E

9. Ekvatorial kuşaktaki, alçak kesimler yüksek sıcaklık ve nem nedeniyle yaşamaya elverişli değildir. Bu nedenle alçak kesimlerde nüfus seyrekler. Ekvatorial kuşakta 1000 m'nin üzerinde alanlar yerleşmeye elverişlidir.

Yanıt B

10. Ülkemizde büyük kentler sanayinin geliştiği yerler olduğu için çevresindeki yerleşmelerden göç alır. Bu nedenle büyük kentlerdeki nüfus artışı oranı küçük kentlerden fazladır.

Yanıt E

11. Aritmetik nüfus yoğunluğu, bir bölgedeki toplam nüfusun bölge yüzölçümüne bölünmesiyle hesaplanır. Verilen bölgelerin nüfusları aşağı yukarı aynıdır. Bu nedenle nüfus sabit olmak koşuluyla nüfus yoğunluğu ile yüzölçüm ters orantılıdır. Buna göre nüfus yoğunluğu en az olan II nolu bölgenin yüzölçümü en büyük, daha sonra III nolu bölge, en küçük bölge nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu I nolu bölgedir.

Yanıt E

12. İç Anadolu Bölgesinin iç kesimlerinde yağış ve nem azdır. Bu nedenle bitki örtüsü bozkır ve antropojen bozkırdır. Bölgenin kuzeyindeki dağlık kesimlerinde yağış miktarı bölge geneline göre artmıştır. Bu nedenle orman ağaçları daha yaygındır. Bu kesimde insanlar ağacı mesken malzemesi için kullanırken, iç kesimlerde taş ve toprak kullanılmıştır. Bu da doğal çevrenin insan yaşayışı üzerinde etkili olduğunun kanıtıdır.

Yanıt C

13. Çukurova, yazın mevsimlik tarım işçi göçü alır. Özellikle pamuk toplama zamanı Güneydoğu Anadolu Bölgesi başta olmak üzere diğer bölgelerden mevsimlik tarım işçi göçü aldığı için nüfus artar.

Yanıt A

14. 1950 yılından sonra ülkemizde kırsal kesimden kentlere yoğun olarak göç olmuştur. Bu nedenle kırsal kesimde nüfus artış oranı az, kentsel nüfus artış oranı fazladır.

Yanıt A

15. Marmara Bölgesi ülkemizin en sanayileşmiş bölgesi olduğu için diğer bölgelerden yoğun göç almaktadır. Kentlerde sanayileşmeye bağlı olarak kent nüfusu, kırsal nüfusundan çok fazladır. Ayrıca kentleşme oranının en fazla olduğu bölge, Marmara Bölgesi'dir.

Yanıt A

16. Kuzey Afrika, Büyük Sahra Çölü ile kaplıdır. Burası Dünya'nın en kurak alanıdır. Bu nedenle bitki örtüsü cılızdır. Bu yöredeki insanlar evlerini kerpiçten yapmıştır.

Yanıt B

17. Piramitlerdeki taralı alanlar 12-64 yaş grubundaki çalışan nüfusu taralı olmayan alanlar işsiz nüfusu belirtmektedir. Grafikler dikkatli incelenirse I nolu grafikteki ülkenin nüfus piramitinde işsiz nüfus en azdır.

Yanıt A

18. Bir bölgede nüfus artış oranı, doğurganlık oranından fazla ise bölge dışından göç almış demektir. Buna göre I ve III numaralı bölgelerde nüfus artış oranı, doğurganlık oranından fazla olduğu için, bölge dışından göç almıştır.

Yanıt B

19. Bursa kenti, hem tarım hem de sanayi kentidir. İstanbul tarım dışı tüm fonksiyonların geliştiği kendir. Amasya tarım kenti, Antalya tarım ve turizm kenti, Muğla tarım ve turizm kenti olarak nitelenebilir.

Yanıt C

20. Çatalca-Kocaeli bölümü hem Marmara Bölgesi'nin hem de Türkiye'nin en gelişmiş bölümüdür. Nüfusun yoğun olmasında iklim ve yerşekillerinin elverişliliği, ulaşım olanaklarının yeterliliği, tarım alanlarının verimliliği, sanayinin gelişmişliği gibi etmenler etkili olmuştur.

Yanıt A

21. Ülkemizde alan bakımından en büyük bölge Doğu Anadolu'dur. Sorunun sorulduğu yılda nüfusu en az olan ikinci bölgemiz Doğu Anadolu'ydu. Ancak günümüzde Doğu Anadolu en az nüfuslu bölgemizdir.

Yanıt C

22. Orta Asya çöllerinde yağış azlığı, Kongo havzasında yıl boyu nem oranının yüksek ve yağışın fazla olması, Grönland'da buzulların geniş alan kaplaması, Himalayalar'ın dağlık ve engebeli olması bu yerlerin yeryüzünün çok seyrek nüfuslu yerler olmasına neden olmuştur. Ancak bir yerde akarsu boylarının uzun olması nüfus azlığının nedeni olamaz.

Yanıt A

23. Grafikler dikkatli incelenirse D seçeneğinde verilen nüfus piramitinde 30 yaşın altındaki genç nüfus oranı en fazladır. Genç nüfusu fazla olan ülkelerin nüfus piramitinin tabanı geniş olur.

Yanıt D

24. Menteşe (Muğla) yöresi hem dağlık ve engebeli yüzey şekliyle hem de karstik arazi nedeniyle az nüfuslanmıştır. Doğu Karadeniz kıyısı, Güney Marmara, Gediz ve Çukurova nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerlerdir.

Yanıt B

25. Taşeli Platosu, karstik arazinin yaygın olmasından ötürü az nüfuslanmıştır.

Yanıt A

26. Bir ülkede doğum oranı yüksek ve bebek ölümü oranı düşükse, o ülkenin nüfusu genç özellik gösterir. Ortalama yaşam süresi uzun olursa yaşlı nüfus, genç nüfustan fazla olur.

Yanıt B

27. Japonya, Dünya'nın en hareketli kuşağında bulunur. Bu nedenle sıkça tektonik depremler oluşmaktadır. İnsanlar konutlarını hafif ve esnek malzemelerden yapmaktadır. İsveç, Norveç ve Kanada'da orman örtüsü gür ve sık olduğu için ahşap malzeme kullanılmaktadır. Kuzey Afrika çöllerle kaplı olduğu, sıcaklık farkı fazla olduğu için kerpiç malzeme kullanılmıştır. İnsanlar konutlarını yaparken doğal koşullardan etkilenmiştir.

Yanıt C

28. Ülkemizde sanayi kuruluşlarının yoğun olduğu bölgelere diğer bölgelerden göç olur. Bu nedenle bölge dışına göç beklenmez. Bu alanlarda sanayileşme ile birlikte çevre kirliliği, konut yetersizliği ve enerji tüketimi artış gösterir.

Yanıt B

29. Verilen grafikten cinsiyete göre bebek ölüm oranı hakkında yaklaşık bilgi edinilemez. Çünkü yaş grupları 0-4, 5-9, gibi geniş aralıklıdır. Daha dar aralıklı nüfus piramitinden bu özellik çıkarılır. Grafikten Türkiye'nin toplam nüfusu, genç nüfusun yaşlı nüfusa oranı, erkek nüfusun kadın nüfusa oranı, kadın ve erkeklerde çalışma çağındaki nüfus hakkında bilgi edinilir.

Yanıt D

30. Çukurova ile Gediz göküntü ovası üzerinde verimli tarım alanlarından elde edilen tarımsal ürünler yine bu çevrede sanayi tesislerinde işlenir. Bu nedenle Adana ve İzmir çevresinde nüfus yoğundur.

Yanıt E

31. Toplam nüfusları ve tarımla uğraşan nüfusları birbirine yakın olan beş bölgeden III numaralı bölgede tarım alanları daha azdır. Aritmetik nüfus yoğunluğu ile tarımsal nüfus yoğunluğu arasındaki farkın en fazla olduğu ve aritmetik nüfus yoğunluğunun tarımsal nüfus yoğunluğundan az olduğu bölge III numaralı bölge olduğu için doğru yanıt C seçeneğidir.

Yanıt C

32. Kırıkkale, Denizli, İzmit ve Gaziantep kentlerindeki sanayileşme Erzurum kentinden daha fazladır. Bu nedenle Erzurum'da hava kirliliğinde sanayi tesislerinin payı azdır.

Yanıt A

33. Grafik incelendiğinde 1990 yılında okuryazar erkek sayısı, okuryazar kadın sayısından fazladır.

Yanıt A

34. Ülkenin yaş gruplarına göre dağılışını belirten piramitler dikkatli incelenirse son 15 yıl içinde 0-4, 5-9, 10-14 yaş gruplarının azaldığı görülür. Diğer yaş gruplarının sayısı değişmemiştir. Bu nedenle ülkede doğurganlık oranı düzenli olarak azaldığını söyleyebiliriz. Ortalama yaşam süresi değişmemiştir. Dışarıya verilen göçü çocuk nüfusu yapamayacağı için doğurganlık oranında azalmanın etkili olduğu söylenebilir.

Yanıt A

35. Ülkemizdeki hızlı nüfus artışı sonucunda kalkınma hızı azalmış, işsizlik oranı artmış, doğal kaynakların tüketimi hızlanmış, iç ve dış göçler artmıştır. Ama hızlı nüfus artışı kadın ve erkek nüfus oranını çok az etkilemiştir.

Yanıt E

36. Kastamonu, Muğla, Artvin ve Sivas dağlık ve engebeli yüzey şekillerinden dolayı az nüfuslanmıştır. Bu nedenle nüfus yoğunlukları Türkiye ortalamasının altındadır. Eskişehir ilinin arazisi ovalık yüzey şekline sahip olduğu için nüfus yoğunluğu fazladır.

Yanıt A

37. İstanbul ve Bursa tarihi güzelliklerine bağlı olarak yıl boyu turist çeker. Antalya ve Muğla deniz turizmine bağlı olarak özellikle yaz mevsiminde çok turist çeker. Ama Erzurum kış turizmine yönelik az turist çeker.

Yanıt C

38. Kentsel nüfus, kırsal kesimden gelen göçlerle ve doğurganlık oranı ile artar. Grafikte kentlerdeki doğurganlık oranı verilmediği için, kırsal kesimden gelen göçle kentsel nüfusun ne kadar arttığını hesaplayamayız.

Yanıt E

39. Ekvatorial bölgedeki, alçak kesimlerde iklimin olumsuz etkisi nedeniyle nüfus seyrek. Bu bölgede 1000 m üzerindeki alanlar yerleşmeye daha elverişlidir. Bu nedenle ekvatorial bölgede insanlar yerleşme için yüksekleri tercih etmişlerdir.

Yanıt B

40. Doğu Karadeniz Bölümü, dağlık ve engebeli yüzey şekline sahip olduğu için, tarım alanları dar, tarımsal nüfus yoğunluğu fazla olduğu bir bölümdür.

Yanıt D

41. Çukurova, yazın pamuk toplama başta olmak üzere tarım işlerinde çalışmak üzere diğer bölge ve bölümlerden mevsimlik işçi göçü alır.

Yanıt E

$$42. \text{Aritmetik Nüfus Yoğunluğu} = \frac{\text{Nüfus}}{\text{Yüzölçüm}}$$

formülünden yüzölçümünü çekersek

$$\text{Yüzölçüm} = \frac{\text{Nüfus}}{\text{A.N.Y}} \Rightarrow \text{Buna göre;}$$

$$\text{I} \rightarrow 80.000 \text{ km}^2$$

$$\text{II} \rightarrow 200.000 \text{ km}^2$$

$$\text{III} \rightarrow 600.000 \text{ km}^2$$

$$\text{IV} \rightarrow 170.000 \text{ km}^2$$

$$\text{V} \rightarrow 60.000 \text{ km}^2$$

Yanıt E

43. D seçeneğindeki piramite sahip ülkeler doğum oranını hızla azaltan ülkelerdir. Japonya'nın yaş piramiti bu şekle çok benzerdir. Japonya son yıllarda doğurganlık oranını azalttığı için piramitin tabanı daralmıştır.

Yanıt D

44. Türkiye'de hızlı nüfus artışının olumsuz sonuçları arasında iç ve dış göçlerin hızlanması, eğitim ve sağlık hizmetlerinin yetersiz kalması, konut ihtiyacının artması gibi özellikler vardır. Ancak işyerlerinde eleman ihtiyacının artması hızlı nüfus artışının sonucunda çıkmamıştır.

Yanıt A

45. Grafik dikkatlice incelenirse çalışan nüfusun toplam nüfus içindeki payına (oranına) ulaşamayız. Çünkü grafikte sadece ülkemizdeki çalışma çağındaki nüfusun sayısı verilmiştir. Toplam nüfusun ne kadar olduğu verilmemiştir. A, B, C ve D seçeneklerine grafiği yorumlayarak ulaşabiliriz.

Yanıt E

46. Tarımsal nüfus yoğunluğu, tarımsal nüfusun tarım alanlarına bölünmesiyle hesaplanır. Dağlık arazilerde tarım alanları dar, tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır. Ovalık arazilerde tarım alanları geniş, tarımsal nüfus yoğunluğu azdır. Toprakların verimli ya da verimsiz olması da tarımsal nüfus yoğunluğunu etkiler. Ancak tarımsal nüfusun eğitim düzeyi ve yaş durumu tarımsal nüfus yoğunluğunu etkilemez.

Yanıt D

47. Grafikler dikkatlice incelendiğinde kırsal kesimde kadın nüfus oranının, erkek nüfus oranından fazla olduğu görülür.

Yanıt A

48. Grafik dikkatlice incelendiğinde kıyı bölgelerinin hangilerinde, tarımda çalışanların etkin nüfusun yarısından az veya çok olduğuna ulaşılır.

Yanıt D

49. Köyaltı yerleşmelerinden olan çiftlikler geniş araziye sahip tarımsal işletmelerdir. Ülkemizin yüzey şekilleri ile iklim koşulları göz önüne alındığında II nolu yöre dağlık-engebeli yüzey şekli özelliği ile çiftlik kurulmasına en az elverişli yöredir.

Yanıt B

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

50. Volkanik alanlardaki topraklar çok verimli olduğu için yoğun nüfusludur.

Yanıt D

51. Kentlerde iç göçlerin etkisiyle nüfus artışı fazla olduğu için konut yetersizliği ortaya çıkmıştır. Konutların maliyetli olması, küçük ve ucuz konutlara öncelik verilmemesi yetersizliği artırmıştır. Halkın küçük konutlara ilgi göstermemesi etkin değildir.

Yanıt D

52. Muğla (Menteşe yöresi) karstik yapılı ve dağlık olduğu için nüfus yoğunluğu azdır.

Yanıt D

53. Muson iklim bölgesi Dünya'nın en kalabalık nüfuslu alanlarındandır.

Yanıt C

54. Orta ve Doğu Karadeniz Bölümünde nüfus yoğunluğu fazla olduğu için kişi başına düşen yıllık gelir azdır.

Yanıt B

55. Ülkemizde tarımsal nüfus yoğunluğu fazla olan alanlar Doğu Karadeniz ile Erzurum-Kars bölümleridir. Buralarda tarım alanları dar olduğu için hayvancılık gelişmiştir.

Yanıt D

56. İç Anadolu Bölgesi, ülkemizin en az yağış alan bölgesidir. Bu nedenle kırsal kesimde yerleşmelerin yapı malzemesi kerpiçtir.

Yanıt A

57. Yayla, oba, kom, dam gibi geçici yerleşmeler tarım ve hayvancılığa dayalı köyaltı yerleşmeleridir.

Yanıt E

58. Plansız kentleşme sonucu gecekondu semtleri oluşur, fabrikalar kent içinde kalır, ulaşım güçlüğü çekilir, alt yapı hizmetleri yetersiz kalır. Ama konut yapımının hızlanması plansız kentleşmeden kaynaklanmaz.

Yanıt C

59. Kent nüfusları sanayileşme ile birlikte artış gösterir.

Yanıt E

60. Nüfusu 10.000'in üzerinde ve ekonomisi tarım dışı etkinlikler olan yerleşmelere kent denir. Kapladığı alanın büyük veya küçük olması yerleşmenin kent veya köy olmasında belirleyici etken değildir.

Yanıt E

61. Tarımda makineleşme ile birlikte insan emeğine olan talep azalır. Bu da iç göçü artırır.

Yanıt C

62. Ganj ve İndüs Muson Asyasında, Nil Mısır'da, Fırat ülkemiz ve Irak, Suriye'de sulama ile geçtiği yerlere hayat verir. Bu nedenle kalabalık nüfusludur. Kongo, Orta Afrika'da ekvatorial iklimin yüksek nemlilik ve yağış nedeniyle seyrek nüfusludur.

Yanıt E

63. Trabzon limanı Zigana ve Kop geçitleriyle iç bölgelere kolay ulaşımı nedeniyle Giresun ve Rize limanlarına oranla daha gelişmiştir.

Yanıt E

64. Genç nüfus fazlalığı o ülkede doğurganlık oranının yüksek olduğunun göstergesidir. Çalışan nüfusun yaş ortalamasının düşük olması, genç nüfuslu ülke olduğunun kanıtıdır.

Yanıt B

65. Muğla çevresinde deniz turizmine bağlı olarak nüfus yoğunluğu değişimi fazladır.

Yanıt C

66. Verilen grafikte Türkiye'nin 1927-1990 yılları arasındaki köy-kent nüfus oranlarının değişimi görülmektedir. Bu grafiğe göre köylerdeki doğum oranı ile kentlerdeki doğum oranına ulaşacak veri yoktur. Bu nedenle köylerdeki doğum oranının kentlerden fazla olduğunu grafikteki bilgilerden çıkaramayız.

Yanıt B

67. Avrupa kıt'asında nüfus artış oranı en azdır.

Yanıt A

68. Gaziantep sanayi, ticaret, tarım, ulaşım bakımından Güneydoğu Anadolu Bölgesinin en gelişmiş kentidir. Ancak turizm bölge genelinde olduğu gibi yeterince gelişmemiştir. Bu nedenle turizm nedeniyle nüfus kalabalık değildir.

Yanıt C

69. Antarktika kıt'asında yerleşik hayat yoktur.

Yanıt E

70. Marmara Bölgesi, ülkemizin en kalabalık nüfuslu bölgesidir. Kent nüfusu, kırsal nüfustan fazladır. Kentlerde doğurganlık oranı az, nüfus fazladır. Çünkü kırsaldan kente olan göçler nüfusu artırmıştır. Kırsal yerleşmelerinde doğurganlık fazla, nüfus azdır.

Yanıt A

71. Konut tipleri ve semtlere dağılışını saptamak amacıyla nüfus sayımları yapılmaz. Nüfus sayımlarında, nüfusun sayısı, niteliği, okur-yazar oranı, cinsiyet, yaş durumu gibi özellikleri belirlenmeye çalışılır.

Yanıt B

72. Türkiye'de nüfusun hızlı artışının sonuçları arasında A, B, D ve E seçeneklerinde belirtilen özellikler vardır. Ancak nüfusun ülke geneline dağılışının düzensiz olmasında iklim ve yerşekilleri etkilidir.

Yanıt C

73. Karstik kaynaklar, Türkiye nüfusunun dağılışında en az etkilidir.

Yanıt E

74. Vadi tabanları yerleşmeye elverişli alanlardır.

Yanıt B

75. Ülkemizin nüfusunun yaklaşık yarısı 35 yaşın altındadır. Yaşlı nüfus azdır. Nüfus artışı hızı son 20 yıldan beri azalmaktadır.

Yanıt E

76. Ekvatorial bölgede alçak kesimler iklim ve bitki örtüsünden dolayı yerleşmeye az elverişlidir. Ancak 1000 m üzerindeki alanlar yerleşmeye daha elverişlidir.

Yanıt C

77. Çatalca-Kocaeli bölümü, hem Marmara Bölgesinin hem ülkemizin en yoğun nüfuslu bölümüdür.

Yanıt A

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

78. Türkiye'de 1960-1965 yılları arasında nüfusun ortalama yıllık artışı yüzde (%) 3'tür.

Yanıt B

79. Nüfusun hızlı artmasına paralel olarak ulusal gelirde artarsa, nüfus artışına bağlı sorunlar giderilmiş olur.

Yanıt C

80. Buğday dış satımında üretime paralel artış göstermemişse, bunun nedeni hızlı nüfus artışına bağlı tüketimin artmasıdır.

Yanıt A

ÖSS SORULARI

1. Pamuk yetiştirilen Gediz Vadisi'nde zeytin de yetiştirilmektedir.
İğdır Ovası'nda pamuk yetiştirildiğine göre, burada zeytin yetiştirilip yetiştirilemeyeceği ve nedeni hakkında ne söylenebilir?
- A) Yetiştirilemez; çünkü, İğdır yöresinin yazları yağışlıdır.
B) Yetiştirilir; çünkü, İğdır Ovası'nda pamuk yetiştirilmektedir.
C) Yetiştirilemez; çünkü, zeytin deniz kıyısında yetişen bir bitkidir.
D) Yetiştirilir; çünkü, her iki yöre de alüvyaldır.
E) Yetiştirilemez; çünkü, bu iki yörenin kış sıcaklıkları farklıdır.

(1981-ÖSS)

2. "Türkiye'de, tarım alanlarında kullanılan traktör sayısı ne denli artarsa artsın, tarım alanında hayvan gücüne duyulan gereksinim tümüyle ortadan kalkmayacaktır."

Bu görüşün doğruluğu, aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Traktör kullanımıyla ilgili bilgi eksikliğinin sürüp gitmesine
B) Traktörden, toprak işleme dışındaki amaçlarla da yararlanılmasına
C) Hayvan gübresine duyulan gereksinimin sürmesine
D) Tarım alanlarından bir bölümünün traktörle işlenemeyecek durumda olmasına
E) Hayvancılığın, ülke ekonomisindeki önemini korumasına

(1981-ÖSS)

3. "Bu yıl yağışların bol olması çiftçilerin yüzünü güldürdü."

Sözü, daha çok buğday üreticisi için söylenmişse bu söz, buğday tarımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine bir kanıttır?

- A) Ekim alanlarının genişliğine
B) Kuru tarım yönteminin yaygınlığına
C) Buğday tarımının masraflı olduğuna
D) Çiftçilerin sadece buğday ürettiğine
E) Ekimin daha çok sonbaharda yapıldığına

(1981-ÖSS)

4. Akdeniz ve Karadeniz iklimlerinin özelliklerini en iyi tanıtan bitki çifti hangisidir?

- A) Buğday - mısır
B) Fındık - zeytin
C) Pamuk - tütün
D) Fındık - çay
E) Mısır - tütün

(1982-ÖSS)

5. Türkiye, günümüzde sanayi ürünlerinin bir kısmını dış ülkelere satar hale gelmiştir. Birçok sanayi dalında ise henüz istenen düzeye erişememiştir.

Ürünleri dışsatımda önemli yer tutan sanayi dallarının bugünkü düzeye ulaşmalarında aşağıdakilerden hangisinin katkısı en azdır?

- A) Yatırım giderlerinin az olması
B) Üretim teknolojilerinin basit olması
C) Hammaddelerinin yurt içinden sağlanması
D) Cumhuriyet'ten önce üretime geçmiş olmaları
E) Pazar bulma olanaklarının elverişliliği

(1982-ÖSS)

6. Türkiye'de sebze ve meyve konserveçiliği ileri bir düzeye geldiği halde, konserve tüketimi beklediği kadar artmamıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanamaz?

- A) İç pazarlara sunulan konserveçinin yetersiz olmasıyla
- B) Her mevsimde taze sebze ve meyve bulunabilmesiyle
- C) Halkın, konserveçinin besin değerinin düşük olduğuna inanmasıyla
- D) Konserve kullanma alışkanlığının yaygınlaşmamış olmasıyla
- E) Konserveçinin, mevsimin sebze ve meyvelerinden pahalı olmasıyla

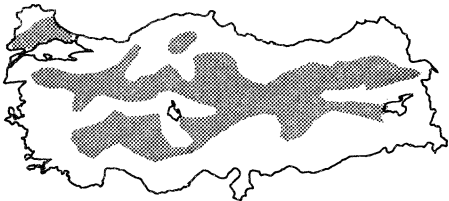
(1983-ÖSS)

7. Türkiye'de doğal yetişme alanı en dar olan bitki, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Buğday B) Tütün C) Pancar
- D) Zeytin E) Elma

(1983-ÖSS)

8.



Yukarıdaki harita, Türkiye'deki pancar ekim alanlarını göstermektedir.

Pancar tarımının, Karadeniz, Ege ve Akdeniz kıyılarında yapılmaması aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Nem fazlalığına
- B) Yerçekillerinin elverişsizliğine
- C) Toprak türünün elverişsizliğine
- D) Buharlaşmanın azlığına
- E) Kıyıların başka ürünlere ayrılmasına

(1984-ÖSS)

9. Tarım alanlarından bir yıl içinde birden çok ürün alma bakımından en verimli koşullara sahip olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Marmara bölgesi
- B) Akdeniz bölgesi
- C) Karadeniz bölgesi
- D) İç Anadolu bölgesi
- E) Güneydoğu Anadolu bölgesi

(1984-ÖSS)

10. Türkiye'nin az çok her tarafında yetişebilen mercimek, tarım ürünleri arasında nem ihtiyacı en az olan bitkilerdendir.

Tarım alanlarının, bitkilerin nem ihtiyaçlarına göre bölümlere ayrılarak kullanıldığı düşünülse, mercimek tarımı için en uygun bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güneydoğu Anadolu bölgesi
- B) Doğu Anadolu bölgesi
- C) Karadeniz bölgesi
- D) Marmara bölgesi
- E) Ege bölgesi

(1984-ÖSS)

11. Türkiye'de 1975 ve 1983 yılları arasında çay üretimi ile ilgili bazı bilgiler şöyledir:

Yıllar : 1975 1980 1983

Üretici Sayısı

(Bin kişi) : 128 179 188

Üretilen yaş çay

(Bin ton) : 262 476 436

Belirtilen yıllarda, çay üretimi ile ilgili diğer koşullarda değişme olmadığı farz edilse, yalnız verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Üretici sayısı arttıkça ürün de artmıştır.
- B) Yaş çay üretimi yıldan yıla düzenli olarak artmıştır.
- C) Birim alanda en yüksek verim 1980'de alınmıştır.
- D) 1983'te üretici başına 4 ton çay üretilmiştir.
- E) Üretici başına düşen yaş çay miktarı düzenli olarak artmıştır.

(1985-ÖSS)

12. Şeker pancarı tarladan söküldükten sonra uzun süre bekletilmeden işlenmesi gereken bir endüstri bitkisi dir.

Aşağıdakilerden hangisi bu gerekliliği karşılayıcı bir önlem olabilir?

- A) Şeker pancarı üretiminin devletçe teşvik edilmesi
- B) Şeker pancarının sulak bölgelerde yetiştirilmesi
- C) Üretim alanlarının sınırlı tutulması
- D) Şeker fabrikalarıyla üretim alanlarının yakın olması
- E) Aynı tarlaya iki yılda bir ekim yapılması

(1985-ÖSS)

13. Türkiye'de tütün üretiminde yıllara göre dalgalanmaların az olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Toprağın her yıl ekilmesiyle
- B) İhraç imkânlarının sınırlı olmasıyla
- C) İç tüketim miktarının sabit kalmasıyla
- D) Üretimin devlet kontrolünde olmasıyla
- E) Üreticiye sağladığı gelirin yetersiz olmasıyla

(1986-ÖSS)

14. Türkiye'de besi ve ahır hayvancılığının genellikle şeker fabrikası bulunan yörelerde yoğunlaşması aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Şekerpancarının yem bitkileriyle dönüşümlü ekilmesine
- B) Otlakların pancar üretimine ayrılmasına
- C) Şekerpancarından sağlanan gelirin yetersiz olmasına
- D) Çiftlik gübresinin pancar tarlalarında kullanılmasına
- E) Şekerpancarı küspesinin hayvan yemi olarak kullanılmasına

(1986-ÖSS)

15. Yetiştirme alanları dikkate alındığında, aşağıdaki bitkilerden hangisinin soğuğa en dayanıklı olduğu söylenebilir?

- A) Zeytin B) İncir C) Portakal
- D) Üzüm E) Muz

(1987-ÖSS)

16. Türkiye, genel olarak, tarım üretimi kendi kendine yetebilen ve bir ölçüde de bazı tarım ürünlerinde fazlası bulunan bir ülkedir.

Bu olguya dayanarak ileri sürülen "Tarım için ayrılan kaynaklardan bir kısmının sanayiye aktarılması gerekir." önerisine, Türkiye koşullarında aşağıdakilerden hangisi uygun bir itiraz olur?

- A) Tarıma ayrılan kaynaklarla Türkiye'de yetişmeyen ürünler yetiştirilebilir.
- B) Tarım ürünleri, sanayi ürünlerinden daha kârlıdır.
- C) Nüfusun hızla artması, tarımdaki üretimi kısa sürede yetersiz kılabilir.
- D) Tarıma ayrılan kaynaklarla, tarım alanları genişletilebilir.
- E) Dış satımda sanayi ürünlerinin payı tarım ürünlerindeki kadar fazladır; kaynak aktarımı gerekmez.

(1987-ÖSS)

17. Aynı iklim bölgesinde doğal olarak yetişmesi en zor olan bitki çifti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zeytin - çay
- B) Pamuk - buğday
- C) Buğday - tütün
- D) Tütün - pamuk
- E) Çay - fındık

(1988-ÖSS)

18. Çukurova'da yetişen pamuk, yükseltisinin fazla olması nedeniyle İç Anadolu'da yetişmez. **Yükselti pamuğun yetişmesini neden engeller?**

A) Sıcaklığı düşürdüğünden
B) Kar yağışlarını artırdığından
C) Buharlaşmayı azalttığından
D) Akarsu düzenini bozduğundan
E) Erozyonu hızlandırdığından

(1988-ÖSS)

19. Türkiye'de, doğal koşulları bakımından arpa üretimine **en az** elverişli bölge aşağıdakilerden hangisidir, neden?

A) Güneydoğu Anadolu. Çünkü, Güneyden gelen sıcak rüzgârlara açıktır.
B) Doğu Anadolu. Çünkü, kışları çok sert geçer.
C) Doğu Karadeniz. Çünkü, her mevsimi yağışlıdır.
D) İç Anadolu. Çünkü, kurak mevsimi uzundur.
E) Marmara. Çünkü, yükseltisi azdır.

(1988-ÖSS)

20. Yaz kuraklığı, bir bölgedeki iklimin özelliklerinden biri ise, bu bölgede aşağıdaki bitkilerden hangisinin tarımı zorlaşır?

A) Buğday B) Mısır C) Tütün
D) Pamuk E) Mercimek

(1988-ÖSS)

21. İç Anadolu Bölgesinde Nisan ayının yağışlı, Temmuz ayının kurak geçmesi buğday verimini artırmaktadır.

Buna göre, bu bölgede buğday verimi aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

A) Yıl içinde yağışlı geçen gün sayısı
B) Yıllık yağışın miktarı
C) Yağışın yıl içinde dağılışı
D) Yıl içinde düşen yağışın biçimi
E) Toprağın yağışı sızdırma derecesi

(1989-ÖSS)

22. Aşağıdaki tarım ürünlerinin hangisinde, Gaziantep ve Şanlıurfa yörelerinin Türkiye'nin yıllık toplam üretimindeki payı en büyüktür?

A) Karpuz B) Mercimek C) Ayçiçeği
D) Pamuk E) Tütün

(1989-ÖSS)

23. Bir tarım ürününün yoğun olarak üretildiği yörelere o ürünün tarım bölgesi denir. Her bölgede tarımı yapılabilen bitkiler için tarım bölgesi belirlemek güçtür.

Buna göre, Türkiye'de aşağıdaki bitkilerden hangisi için belirli bir tarım bölgesinden söz edilemez?

A) Şeker Pancarı B) Fındık
C) Zeytin D) İncir
E) Çay

(1989-ÖSS)

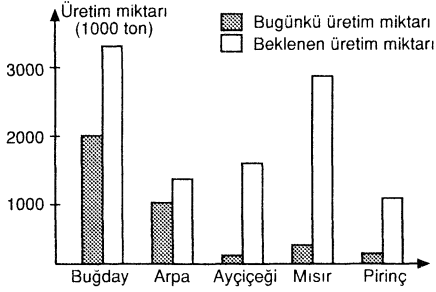
24. Tarımda makine kullanımı önemli ölçüde verim artışı sağlamasına rağmen, Türkiye'de hayvan gücünden yararlanma ve basit araçların kullanımı sürmektedir.

Tarımda tümüyle makineleşmeye geçilememiş olmasında aşağıdakilerden hangisinin önemli bir rolü yaktur?

A) Tarım alanlarının bir kısmının makineli tarıma elverişsiz olması
B) Tarım çalışmalarının kısa süreli olması
C) Makine fiyatlarının bazı üreticilerin ödeme gücünün üstünde olması
D) Kırsal kesimde, işgücünün daha ucuz olması
E) Makineli tarımın ekonomik olamayacağı kadar küçük işletmelerin bulunması

(1990-ÖSS)

25. Aşağıdaki grafik, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yetiştirilen bazı ürünlerin bugünkü üretim miktarları ile GAP tamamlandığında elde edilmesi beklenen üretim miktarlarını göstermektedir.

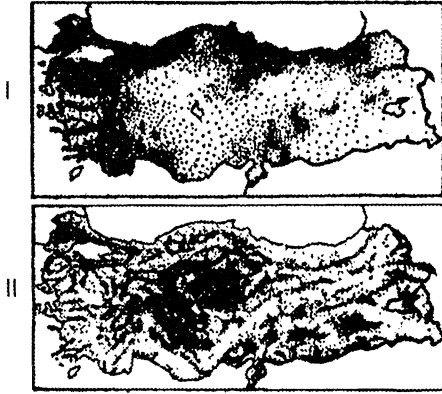


Mısır, pirinç ve ayçiçeği üretim oranlarında daha büyük artışlar beklenmesinin başlıca nedeni bu ürünlerin hangi özelliğidir?

- A) Olgunlaşma sürelerinin daha kısa olması
- B) Yetişmeleri için geniş düzlüklerin gerekli olması
- C) Suyu ihtiyaçlarının daha fazla olması
- D) Bölge içindeki tüketimlerinin fazla olması
- E) Makineli tarıma daha elverişli olmaları

(1990-ÖSS)

26. Türkiye'de, iki farklı ürünün yetiştirildiği alanlar I ve II numaralı haritalarda gösterilmiştir.



Buna göre, yetiştirme koşulları bakımından I. haritadaki ürünü II. haritadaki üründen ayıran en önemli özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Humus bakımından zengin topraklarda yetişebilmesi
- B) Geniş düzlüklerde yetişebilmesi
- C) Olgunlaşma döneminde yüksek sıcaklığa gereksinim duyması
- D) Suyu olan gereksiniminin fazla olması
- E) Şiddetli rüzgârlara kapalı yerlerde yetişebilmesi

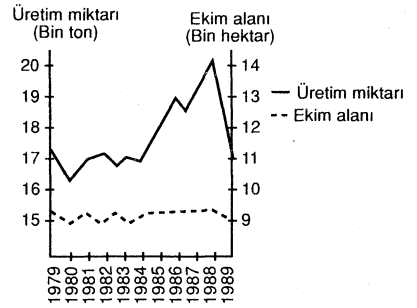
(1991-ÖSS)

27. Türkiye'de aşağıdaki endüstri ürünlerinden hangisinin yıllık üretim miktarı hava koşullarına bağlı olarak değişir?

- A) Cam
- B) Şeker
- C) Çimento
- D) Seramik
- E) Kâğıt

(1992-ÖSS)

28. Aşağıdaki grafik, 1979-1989 yılları arasında Türkiye'deki buğday üretim miktarları ile ekim alanlarının yüzölçümünü göstermektedir.



Bu grafiğe göre, Türkiye'de buğday üretimi ile ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

- A) Üretimdeki dalgalanma ekim alanlarının yüzölçümüne bağlı değildir.
- B) Üretimin en fazla olduğu yıl 1988 dir.
- C) 1989 yılında verim en düşüktür.
- D) 1980 yılı verimi, 1982 yılındakinden yüksektir.
- E) 1985 yılından sonra ekim alanlarında büyük bir değişme olmamıştır.

(1992-ÖSS)

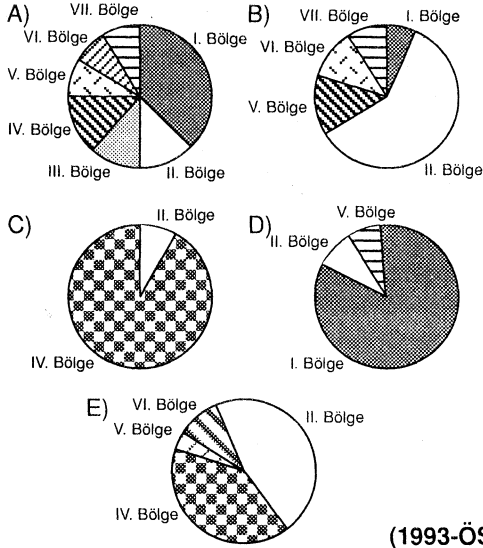
29. Türkiye'deki coğrafi bölgelerin iklim özellikleri göz önüne alındığında, aşağıdakilerden hangisi İç Anadolu'da pamuk yetiştirilmesine benzer bir durumdur?

- A) Gemlik'te zeytin yetiştirilmesi
- B) Aydın'da incir yetiştirilmesi
- C) Giresun'da fındık yetiştirilmesi
- D) Rize'de turuncgil yetiştirilmesi
- E) Konya'da buğday yetiştirilmesi

(1992-ÖSS)

30. Bir tarım ürününün, bir ülke içindeki yetişme alanı ne kadar yaygınsa o ülke koşullarına uyumu o kadar iyi demektir.

Aşağıda, Türkiye'nin coğrafi bölgelerine göre dağılışı verilen ürünlerin toplam üretimleri birbirine yakın olduğuna göre, bunlardan hangisinin Türkiye koşullarına diğerlerinden daha uyumlu olduğu söylenebilir?



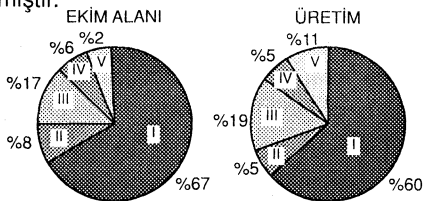
(1993-ÖSS)

31. Türkiye'de seracılığın Akdeniz ve Ege bölgelerinde daha yaygın olmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güneşli gün sayısının fazla olması
B) Kış mevsiminin yağışlı geçmesi
C) Toprağın verimli olması
D) Tarımsal nüfusun fazla olması
E) Sulama olanaklarının gelişmiş olması

(1994-ÖSS)

32. Aşağıdaki grafiklerde bir ülkede yetiştirilen beş tarla ürününün ekim alanı ve üretim oranları gösterilmiştir.



Bu ürünlerde, birim alandan alınan verim yumru bitkilerde en fazladır.

Buna göre, kaç numaralı alan yumru bitkilere aittir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(1994-ÖSS)

33. Türkiye'de aşağıdaki ürünlerden hangisinin tarımının yoğun olduğu yörede, küçükbaş hayvancılık en azdır?

- A) Ayçiçeği B) Buğday C) Susam
D) Şeker pancarı E) Çay

(1994-ÖSS)

34. Genelde, tarım ürünlerini işleyen fabrikalar üretim alanına yakın yerlere kurulur. Türkiye'de aşağıdaki sanayi kollarından hangisindeki fabrikaların kurulduğu yerler bu genellemeye en az uymaktadır?

- A) Pamuklu dokuma
B) Zeytinyağı
C) Salça
D) Fındık işleme
E) Çay işleme

(1995-ÖSS)

- 35.

	X Bitkisi (%)	Y Bitkisi (%)
Rize	70	0,20
Trabzon	20	0,06
İçel	—	35
Antalya	—	20

Yukarıdaki tabloda iki tarım ürününün belirli illerdeki üretim oranları verilmiştir.

Tablodaki bilgilere göre, bu iki ürün aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- X Bitkisi Y Bitkisi
- A) Çay Turunçgil
B) Mısır Muz
C) Fındık Zeytin
D) Tütün İncir
E) Kenevir Susam

(1996-ÖSS)

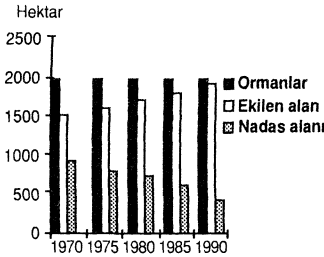
36. Bir yerde iklim, toprak koşulları veya ekonomik koşullar gibi nedenlerle bir bitki türü çok yaygın olarak yetiştiriliyorsa, böyle bitkilere o yöre için "monokültür bitkisi" denir.

Bu tanıma göre, aşağıdakilerin hangisinde verilen tarım bitkisi, karşısında verilen yöre için bir monokültür bitkisi değildir?

Bitki	Yöre
A) Zeytin	Edremit Körfezi
B) Çay	Rize Yöresi
C) Fındık	Ordu-Giresun Yöresi
D) Ayçiçeği	Ergene Havzası
E) Pamuk	Antalya Yöresi

(1996-ÖSS)

37.



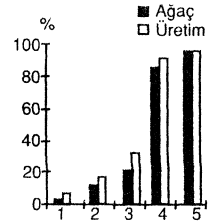
Yukarıdaki grafikte, 1970-1990 yılları arasında Türkiye topraklarında orman alanları ile ekilen ve nadasa bırakılan alanlar gösterilmiştir.

Yalnızca bu grafikteki bilgilere dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Orman alanları, ekilen alanlardan daha fazladır.
- B) Nadas alanlarının bir kısmı sanayiye ayrılmıştır.
- C) Orman alanları aynı kalırken ekim alanlarında bir artış görülmektedir.
- D) Nadasa ayrılan alanlarda azalma görülmektedir.
- E) Nadasa ayrılan alanlar orman alanlarının yarısından azdır.

(1996-ÖSS)

38. Beş meyvenin Akdeniz Bölgesindeki ağaç sayıları ve üretim miktarları bulunmuş ve bunların Türkiye toplamı içindeki payı hesaplanmıştır. Bu paylar aşağıdaki grafikte yüzde olarak hesaplanmıştır.



Bu grafikte, muz kaç numara ile gösterilmiştir?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

(1997-ÖSS)

39. Aşağıdaki endüstri dallarının hangisi, üretimde hayvansal hammaddeden yararlanamaz?

- A) Konserve
- B) Konfeksiyon
- C) Seramik
- D) Dokuma
- E) İlaç

(1998-ÖSS)

40. Her mevsimi yağışlı, güneşli gün sayısı az olan bir yöre, aşağıdaki ürünlerden hangisinin tarımı için en elverişlidir?

- A) Çay
- B) Çavdar
- C) Tütün
- D) Pamuk
- E) Çeltik

(1998-ÖSS)

41. Aşağıdaki tabloda sulama olanakları kısıtlı olan, yağış miktarı yıldan yıla değişiklik gösteren bir bölgede yetiştirilen ve ekim alanlarının miktarı birbirine yakın olan beş farklı tarım ürününün 1985-1990 yılları arasındaki üretim miktarları (ton) gösterilmiştir.

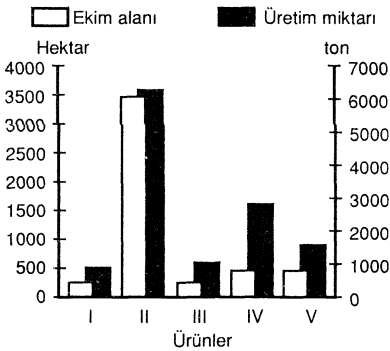
Ürünler	Yıllar					
	1985	1986	1987	1988	1989	1990
I	20	16	19	21	19	21
II	28	19	24	26	20	24
III	19	15	17	18	17	18
IV	20	20	21	22	21	22
V	23	21	22	22	22	23

Bu bölgede ürün miktarındaki azalmanın temel nedeninin kuraklık olduğu kabul edilirse, bu ürünlerden hangisinin kuraklıktan **en çok** etkilendiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(1999-ÖSS-İPT.)

42. Aşağıdaki grafikte, bir bölgede yetiştirilen beş farklı ürünün belli bir yıldaki ekim alanları ve üretim miktarları verilmiştir.



Grafikteki bilgilere göre, bu beş ürünün hangisinde söz konusu yılda birim alandan alınan verim **en düşüktür**?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

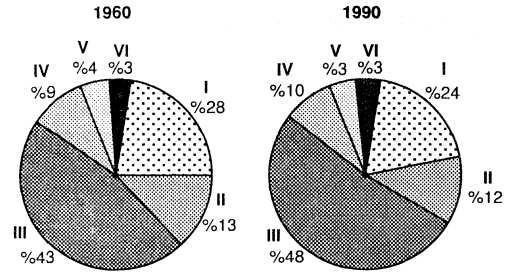
(1999-ÖSS-İPT.)

43. Aşağıdaki endüstri kuruluşlarının Türkiye’deki coğrafi dağılışı göz önüne alındığında, fabrikaların yeri belirlenirken, hammaddeye yakınlık hangisinde **öncelikle** etkili olmuştur?

- A) Demir-çelik B) Şeker C) Deri
D) Otomotiv E) Petro-kimya

(1999-ÖSS-İPT.)

44. Altı bölgenin, bir tarım ürününün 1960 ve 1990 yılları üretimindeki payları aşağıdaki grafiklerde gösterilmiştir.

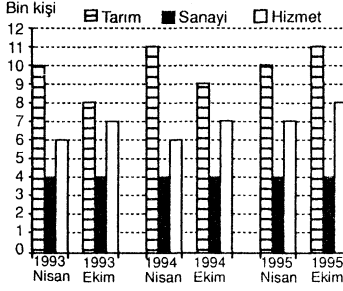


Yalnızca grafiklerdeki bilgilerden yararlanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) VI. bölgenin üretimdeki payı 1960 ve 1990 yıllarında aynı olmasına karşın bu bölgede, 1990 yılında üretim miktarı artmıştır.
B) I. ve II. bölgenin üretimdeki payları toplamı 1960 ve 1990 yıllarında aynıdır.
C) Bölgelerin üretimdeki paylarının değişmesine karşın, toplam üretim miktarında değişme olmamıştır.
D) 1960 yılına göre 1990 yılında yalnızca, III. ve IV. bölgelerin üretimdeki payları artmıştır.
E) Üretimdeki paya göre yapılan sıralamada 1960 yılında baştan 3. olan bölge, 1990 yılında da 4. sıraya düşmüştür.

(1999-ÖSS)

45. Aşağıdaki grafik, bir ülkede 1993, 1994, 1995 yıllarının Nisan ve Ekim aylarında tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışan kişi sayısını göstermektedir.



Bu grafiğe dayanarak aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Ekim aylarında tarımda işgücü gereksinimi sürekli azalmaktadır.
- B) Altı aylık dönemler dikkate alındığında, tarım sektöründe çalışan kişi sayısındaki artış ve azalışlar, hizmet sektöründekine benzemektedir.
- C) Söz konusu yıllarda, tarımda çalışanların tüm çalışanlar içindeki payı, % 60'tan fazladır.
- D) Altı aylık dönemler dikkate alındığında, hizmet sektöründe çalışan kişi sayısı giderek azalmaktadır.
- E) Ekim aylarında, üç sektör içinde, sanayide çalışanların payı yıldan yıla azalmaktadır.

(2000-ÖSS)

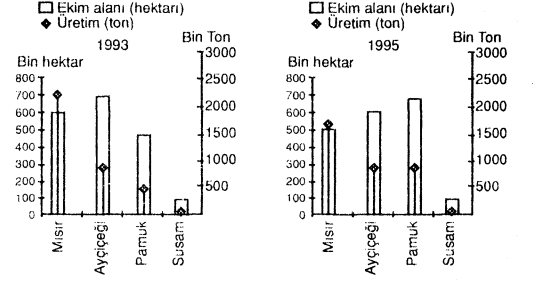
46. Temmuz ayı başında İzmir'den Kars'a giden bir kişi, İzmir'de tamamlanmış olan buğday hasadının Kars'ta yeni başlamakta olduğunu görmüştür.

Bu gözleme dayanarak, Türkiye'nin doğusu ve batısı ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Sıcaklık doğuda daha düşüktür.
- B) Ekim alanları doğuda daha geniştir.
- C) Makineli tarım doğuda daha azdır.
- D) Kurak mevsim doğuda daha kısadır.
- E) Sulu tarım doğuda daha azdır.

(2000-ÖSS)

47. Aşağıdaki grafiklerde dört yağ bitkisinin Türkiye'de 1993 ve 1995 yıllarındaki ekim alanları ve üretim miktarları gösterilmiştir.



Bu grafiklere dayanarak, söz konusu yıllarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Pamuk ekim alanı ve üretimi artmıştır.
- B) Dört bitkide de üretim artışı olmuştur.
- C) Her iki yılda da birim alandan elde edilen ürün, mısırdan en çoktur.
- D) Her iki yılda pamuk ve susam üretiminin toplamı mısır üretiminden daha azdır.
- E) Ayçiçeği ekim alanı azalırken üretimi artmıştır.

(2000-ÖSS)

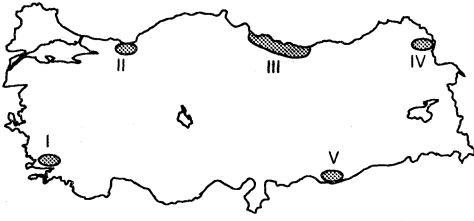
48. Bir bölgede yaygın ve yoğun olarak makineli tarım yapılması, tarım alanlarının geniş ve engebeliliğin az olmasına bağlıdır.

Buna göre, aşağıdaki bölümlerin hangisinde makineli tarımın en yaygın olması beklenir?

- A) Antalya Bölümü
- B) Güney Marmara Bölümü
- C) Doğu Karadeniz Bölümü
- D) Yukarı Murat - Van Bölümü
- E) Yukarı Kızılırmak Bölümü

(2001-ÖSS)

49.



Don olayı çok az görülen ve yaz kuraklığı olmayan yerlerde yetişebilen bir bitki, yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanların hangilerinde yetiştirilebilir?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

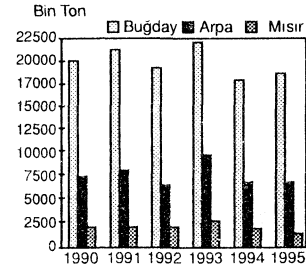
(2001-ÖSS)

50. Türkiye'de tarımda görülen aşağıdaki gelişmelerden hangisi, sulanabilen alanların genişletilmesine bağlı değildir?

- A) Ürüne uygun gübre kullanımının yaygınlaşması
B) Birim alandan elde edilen ürün miktarının artması
C) Yılda birden fazla ürün alınan tarım alanlarının genişlemesi
D) Nadasa ayrılan toprakların azalması
E) Sebze ve endüstri bitkileri üretiminin yaygınlaşması

(2002-ÖSS)

51. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de 1990-1995 yılları arasında üretilen buğday, arpa ve mısır miktarları gösterilmiştir.



Aşağıdakilerden hangisi bu grafikten ulaşılabilecek bilgilerden biri değildir?

- A) Verilen yıllardaki toplam mısır üretimi, bir yıllık buğday üretiminden azdır.
B) Üç ürünün de en fazla üretildiği yıl 1993'tür.
C) Her yıl, buğday üretimi arpa üretiminin iki katından fazladır.
D) Birim alandan en fazla üretim buğdaydan elde edilmektedir.
E) Her yıl, arpa ve mısır üretimlerinin toplamı buğday üretiminden azdır.

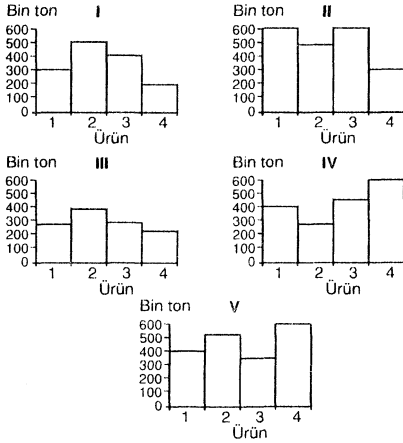
(2002-ÖSS)

52. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de tarla tarımında birim alandan alınan ürün miktarını artıracak önlemlerden biri değildir?

- A) Tarım alanlarının genişletilmesi
B) Bilinçli gübre kullanımının yaygınlaştırılması
C) Sulama olanaklarının artırılması
D) Nöbetleşe ekimin yaygınlaştırılması
E) Tohum ıslahı çalışmaları yapılması

(2003-ÖSS)

53. Aşağıdaki beş grafik 1, 2, 3, 4 numaralı tarım ürünlerinin beş bölgedeki üretim miktarlarını göstermektedir. Bu beş bölge yüzölçümü, birim alandan alınan verim ve iklim özellikleri bakımından benzerdir.

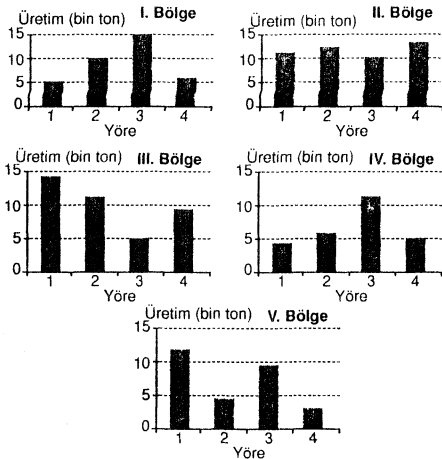


Yüzey şekillerinin engebeliliği tarım alanlarının genişliği üzerinde etkili olduğuna göre, grafiklerden hangisinin ait olduğu bölgede yüzey şekillerinin daha engebeli olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(2003-ÖSS)

54. Aşağıdaki grafikler, dörder yöresi bulunan ve yüzölçümleri birbirine yakın olan beş bölgede yörelere göre buğday üretimlerini göstermektedir.



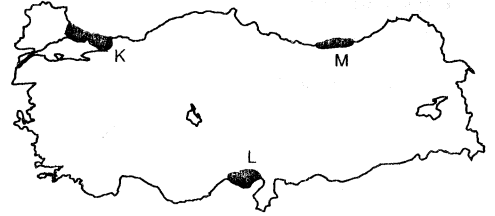
Yalnızca grafikteki bilgiler göz önüne alındığında, bu beş bölgenin hangisinde, tüm yörelerin buğday üretimi için daha elverişli olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(2004-ÖSS)

55. Türkiye'de verimli tarım alanlarının her yıl daha da azalmasında,

- endüstri bitkilerinin yetiştirildiği verimli tarım alanları üzerinde fabrikalar kurulması,
 - eğimin fazla olduğu tarlalarda erozyonun da fazla olması,
 - nüfusun yoğun olduğu yerlerde plansız kentleşmelerin olması
- rol oynamaktadır.



Buna göre, haritada verilen K, L ve M kesimlerindeki verimli tarım alanlarının azalmasında I, II ve III etkenlerinden hangisinin en çok etkili olduğu söylenebilir?

	K	L	M
A)	II	III	I
B)	III	II	I
C)	III	I	II
D)	I	III	II
E)	II	I	III

(2005-ÖSS)

56. I. Tarım ürünlerinin çeşitli olması
 II. Milli gelir içinde tarım ürünlerinin payının fazla olması
 III. Tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması
 Yukarıdakilerden hangileri bir ülkenin ekonomisinde en büyük payın tarıma ait olduğunun kesin göstergesidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
 D) I ve II E) I ve III

(2005-ÖSS)

57. Aşağıdaki Türkiye haritasında belirli bir tarım ürününün yetiştiği yöreler numaralanarak gösterilmiştir.



İklim koşulları göz önüne alındığında, bu tarım ürününün ilk önce hangi yörede olgunlaşması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
(2006-ÖSS) (Sos. Testi-I)

58. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye ekonomisini olumlu yönde etkilediği savunulamaz?

- A) Çeşitli toprak türlerinin bulunması
B) Avrupa ve Asya kıtalarını birbirine bağlayan önemli ticaret yolları üzerinde olması
C) Ortalama yükseltisinin fazla olması
D) Kıyılarda, iç kesimlerdekinden farklı tarım ürünlerinin yetiştirilebilmesi
E) Enerji potansiyeli yüksek akarsularının bulunması

(2006-ÖSS) (Sos. Testi-I)

ÖYS SORULARI

59. Kars ve Konya illerinde, 1975 sayımlarına göre, sağılan hayvan sayısı ve üretilen sütle ilgili veriler şöyledir:

	Sağılan Hayvan	Üretilen
	Sayısı	Süt (ton)
Kars :	900 000	273 000
Konya :	2 355 000	182 000

Bu iki yörede sağılan hayvan sayıları ile üretilen süt miktarları arasında bir uyumsuzluk görülmektedir.

Bu uyumsuzluk, iki yörenin en çok hangi yönden farklı olmalarıyla açıklanabilir?

- A) Otlakların genişliği
B) Hayvan yetiştirme yöntemleri
C) Sağılan inek ve koyun sayıları
D) Yem üretimi miktarları
E) Süt fiyatları

(1981-ÖYS)

60. Türkiye’de tütün, buğday, pancar ve benzeri tarım ürünlerinin fiyatları kararlı bir biçimde artarken, patates ve soğan gibi ürünlerin fiyatları, üretime bağlı olarak yıldan yıla büyük iniş çıkışlar göstermektedir.

Aşağıdaki önlemlerden hangisi, soğan ve patates fiyatlarında görülen bu kararsızlığı azaltabilir?

- A) Ekim alanlarını genişletme
B) Kurak yıllarda sulama olanağı sağlama
C) Üreticiye tohum ve kredi sağlama
D) İyi bir ulaşım ağı kurma
E) Destekleme alımları yapma

(1981-ÖYS)

61. Türkiye’de 1938 yılında otlak ve çayırların oranı % 53,9 iken 1970’te bu oran %33,5’e düşmüştür. Bu düşüşün nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayvan sayısının azalması
B) Tarımda makineleşmenin artması
C) Yem endüstrisinin yeterli düzeye ulaşması
D) Bağ-bahçe tarımının yaygınlaşması
E) Otlakların erozyon nedeniyle verimsiz hale gelmesi

(1981-ÖYS)

62. Türkiye’de buğday hasadının çeşitli yörelerde farklı zamanlarda başlaması aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Toprak çeşidinden
B) Bakım yönteminden
C) Sıcaklık farkından
D) Ekim yönteminden
E) Ekim zamanından

(1981-ÖYS)

63.

İli	A bitkisinin ekim alanı (hektar)
Afyon	13.157
Ankara	7.290
K. Maraş	5.588
Ordu	—
Sakarya	11.681
Tokat	14.398

Yukarıda, bazı illerde A bitkisi tarımı için ayrılan ekim alanlarının miktarları verilmiştir.

Bu bitki aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Pamuk B) Tütün
C) Haşhaş D) Şeker pancarı
E) Soya fasulyesi

(1982-ÖYS)

64. Türkiye'de çiftçilere yeterli tarım ilacı, gübre ve sulama suyu sağlanması, tarımsal üretimi artırır. **Bu cümlede belirtilen önlemlerin beklenen sonucu vermesi, Türkiye koşullarında, aşağıdakilerden en çok hangisine bağlıdır?**

- A) Yeni ekim alanları açılmasına
B) Bakım giderlerinin kredilerle karşılanmasına
C) Nadasa bırakma yönteminin terk edilmesine
D) Tarımsal ürün çeşitlerinin azaltılmasına
E) Makineli tarıma geçilmesine

(1982-ÖYS)

65. **Yaz kuraklığı isteyen bir bitkinin, öteki koşullar elverişli olsa bile, Türkiye'nin hangi bölgesinde yetiştirilmesi güçleşir?**

- A) İç Anadolu
B) Akdeniz
C) Güney Marmara
D) Güneydoğu Anadolu
E) Doğu Karadeniz

(1982-ÖYS)

66. "Tarım topraklarının miras yoluyla bölünerek küçük parçalara ayrılması kentlere göçün nedenlerinden biri olarak gösterilmektedir."

Türkiye koşulları düşünüldüğünde, aşağıdakilerden hangisi bu nedene dayalı göçü azaltabilir?

- A) Bazı orman alanlarını tarım alanına dönüştürmek
B) Tek tip ürün yetiştirmeyi teşvik etmek
C) Tarım alanlarını sulanabilir hale getirmek
D) Her ürün için taban fiyat belirlemek
E) Tarım okullarının sayısını artırmak

(1983-ÖYS)

67. Ekim alanlarının nadasa bırakılması, toprak nemliliği, hava sıcaklığı ve yağış miktarı ile yakından ilişkilidir.

Aşağıda verilen yörelerin yıllık yağış miktarlarının eşit olduğu kabul edilse, hangisinde nadasa daha çok gereksinim duyulabilir?

- A) Urfa B) Eskişehir C) Edirne
D) Sivas E) Kars

(1983-ÖYS)

68. Türkiye'de turuncgillerin yetişme alanı kıyı kesimleri olduğu halde, kıydan 100 km. içeride bulunan Nazilli yöresinde de turuncgil tarımı yapılmaktadır.

Bu durum, yörenin en çok hangi özelliği ile açıklanabilir?

- A) Deniz düzeyine yakın olmasıyla
B) Yerçekillerinin elverişli olmasıyla
C) Soğuk rüzgârlara kapalı olmasıyla
D) Bitek bir ova olmasıyla
E) Yeterince yağış almasıyla

(1983-ÖYS)

69. Türkiye'de seracılık, hangi etmeni kontrol altına almayı amaçlar?

- A) Sıcaklığı B) Nemi C) Gübreyi
D) Toprağı E) Rüzgârı

(1984-ÖYS)

70. Genelde iklim bakımından sebze tarımına en az elverişli olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Marmara Bölgesi B) Akdeniz Bölgesi
C) İç Anadolu Bölgesi D) Karadeniz Bölgesi
E) Doğu Anadolu Bölgesi

(1984-ÖYS)

71. Yaz aylarında akarsularımızın debilerindeki azalma, tarımda sulama için gerekli suyu sağlamayı güçleştirir.”

Bu durumda, tarımda üretimin artması aşağıdakilerin hangisine bağlıdır?

- A) Baraj sayısının çoğaltılmasına
B) Tarım alanlarının daraltılmasına
C) Tarımsal nüfus yoğunluğunun azaltılmasına
D) Tarımsal faaliyetlerin yağışlı bölgelere kaydırılmasına
E) Tarım alanlarının otlak haline getirilmesine

(1985-ÖYS)

72. “1975 yılı dünya pirinç üretimi yaklaşık 348 milyon ton, buğday üretimi ise 356 milyon tondur. Üretim miktarı bakımından buğdaya çok yakın olan pirinç, dünya ticaretinde buğday kadar önemli değildir.”

Pirincin dünya ticaretinde buğday kadar önemli olmamasının başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyük ölçüde, yetiştirildiği ülkelerde tüketilmesi
B) Besin maddesi olarak büyük bir değer taşımaması
C) Çok çabuk bozulan bir tahıl olması
D) Yeryüzünün her yerinde kolaylıkla yetiştirilebilmesi
E) Ekmek yapımına elverişli olmaması

(1985-ÖYS)

73. Zeytin, muz, incir, çay, kahve, kauçuk vb. yeryüzünün belli kesimlerinde yetişebilen bitki çeşitleridir.

Bu bitkilerden birçoğunun Türkiye’de yetişmesi aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Bol yağışlı bir ülke olmasına
B) Dağlık bir ülke olmasına
C) Tarım alanlarının genişliğine
D) Tarımın gelişmiş olmasına
E) İklimin çeşitliliğine

(1985-ÖYS)

74. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye’de narenciye tarımının yaygın olduğu yörelerde görülen iklimin temel özelliğidir?

- A) Yazın çok sıcak, kışın soğuk olması
B) Sıcaklığın bütün yıl sıfır derecenin üstünde olması
C) Yaz mevsiminin ılık ve yağışlı olması
D) İlkbaharın çok sıcak, sonbaharın ılık olması
E) Ocak, Şubat aylarında sıcaklığın sıfır derecenin altına inmesi

(1986-ÖYS)

75. Türkiye’de bazı tarım ürünlerinde 1985 yılında görülen üretim artışları, yurt dışından sağlanan kaliteli tohumluklar sayesinde gerçekleşmiştir.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisine kanıt gösterilebilir?

- A) Türkiye’de tarım alanlarından, daha çok verim alınabileceğine
B) Türkiye’de dengesiz beslenme sorununun bulunmadığına
C) Türkiye’de modern tarımın yaygınlaştığına
D) Türkiye’nin, gıda üretimi kendine yeten bir ülke olduğuna
E) Tarımda tek tip ürün yetiştiriciliğinin geliştiğine

(1986-ÖYS)

76. Aşağıdakilerden hangisi, üreticinin ürününü değerlendirmesi ve elverişsiz piyasa dönemlerinde zarar görmemesi için alınan önlemlerden biridir?

- A) Ekilecek ürünü belirleme
- B) Kaliteli tohum sağlama
- C) Gübre sağlama
- D) Tarımsal faaliyetleri yavaşlatma
- E) Destekleme alımları

(1986-ÖYS)

77. Yıllık buğday üretim miktarında görülen dalgalanmaları azaltmak için sulanabilir alanların genişletilmesi gerekir.

Bu öneriyi yapan kişi, üretim miktarında görülen dalgalanmaları ekim alanlarının hangi özelliğine bağlamaktadır?

- A) Toprağın humusça zenginliği
- B) Yükseltinin fazlalığı
- C) Yer altı suyu bakımından zenginliği
- D) Yağış rejiminin düzensizliği
- E) Yer şekli bakımından nemli rüzgârlara açıklığı

(1988-ÖYS)

78. Her mevsimi yağışlı geçen bir bölgede aşağıdaki etkinliklerin hangisi güçleşir?

- A) Küçükbaş hayvancılık
- B) Mısır tarımı
- C) Pamuk tarımı
- D) Fındık tarımı
- E) Besi ve ahır hayvancılığı

(1989-ÖYS)

79. Aşağıdakilerden hangisi bir ülke ekonomisinde tarımın büyük önem taşıdığına kanıt olamaz?

- A) Tarımın millî gelir içerisindeki payının yüksek olması
- B) Tarım ürünleri ihracatının fazla olması
- C) Endüstrinin tarım ürünlerine dayalı olarak gelişmesi
- D) Tarım kesiminde çalışan nüfusun, toplam nüfus oranının yüksek olması
- E) Çeşitli tarım ürünlerinin yetişmesi

(1989-ÖYS)

80. Aşağıdakilerden hangisi şeker fabrikalarının, Türkiye’nin her yerine yayılmasına olanak sağlamaktır?

- A) Şeker fabrikasının ucuza mal olması
- B) Şeker gereksiniminin fazla olması
- C) Pancar tarımının kolay olması
- D) Pancar küspesinin yem olarak kullanılması
- E) Pancarın birçok yerde yetişebilmesi

(1989-ÖYS)

81. İç Anadolu Bölgesi ikliminin hangi özelliği, sebze türü bitkiler üzerinde olumsuz etki yapar?

- A) Yaz kuraklığının erken başlaması
- B) Kışın yeterli kar yağmaması
- C) Sonbaharın uzun sürmesi
- D) İlkbaharın uzun sürmesi
- E) Kışın çok soğuk geçmesi

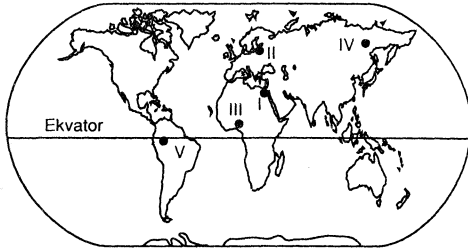
(1989-ÖYS)

82. Karadeniz Bölgesi'nin bazı kesimlerinde narenciye tarımı yapılabilir. **Bunu sağlayan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yer şekillerinin engebeli olması
B) Tarım alanlarının sulanabilmesi
C) Akdeniz iklimi özellikleri görülmesi
D) Topraklarının verimli olması
E) Deniz etkisine açık olması

(1989-ÖYS)

83. Pamuğun yetişebilmesi için yüksek sıcaklık, geçirimli toprak, yetiştirme döneminde bol nem ve olgunlaşma döneminde tam kuraklık gerekmektedir.



Buna göre, harita üzerinde numaralanmış noktaların hangisi pamuk yetiştirmeye elverişlidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

(1990-ÖYS)

84. Türkiye'nin kıyı kesimleri, iklime bağlı olarak Akdeniz-Ege, Marmara ve Karadeniz şeklinde üç farklı tarım bölgesine ayrılmıştır.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi, bu tarım bölgelerinin üçünde de yetişir?

A) Tütün B) Çay C) Yer fıstığı
D) Muz E) Susam

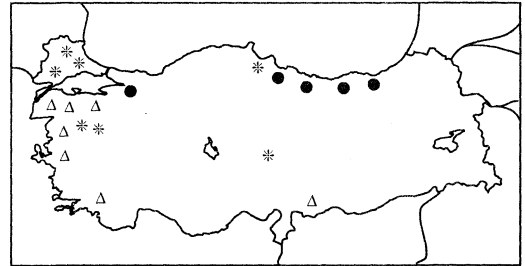
(1991-ÖYS)

85. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde pamuk yetiştirilememesinin ana nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarımda makine kullanımının yaygınlaştırılmamış olması
B) Diğer tarım ürünlerinin yüksek gelir sağlaması
C) Vadi tabanlarının dar olması
D) Her mevsimin yağışlı geçmesi
E) Orman alanlarının geniş yer kaplaması

(1992-ÖYS)

86. Aşağıdaki haritada ●, Δ, * işaretleri ile belirtilen üç ayrı ürünün Türkiye'deki başlıca yetiştirme alanları gösterilmiştir.



Bu üç ürün, aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

●	Δ	*
A) Fındık	Zeytin	Ayçiçeği
B) Portakal	Buğday	Pamuk
C) Çay	Yer fıstığı	İncir
D) Mısır	Muz	Elma
E) Mercimek	Tütün	Şeker pancarı

(1992-ÖYS)

87. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi, Türkiye'nin iç tarım bölgelerinin ekonomisinde **da-ha büyük** bir paya sahiptir?

A) Zeytin B) Tütün C) Şeker pancarı
D) Fındık E) Mısır

(1993-ÖYS)

88. Türkiye'de nadasa ayrılan alanlarda son yıllarda azalma görülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun ortaya çıkmasında etkili değildir?

- A) Sulama olanaklarının artması
- B) Gübreleme olanaklarının artması
- C) Makineli tarımın yaygınlaşması
- D) Tarımla uğraşan nüfusun azalması
- E) Nöbetleşe ekimin yaygınlaşması

(1993-ÖYS)

89. Toprağın verimini artırmak ve tarımı geliştirmek için, aşağıdakilerden hangisi gerekli değildir?

- A) Tohum ıslahı
- B) Gübreleme
- C) Tarımda makineleşme
- D) Sulama
- E) Üretici sayısını artırma

(1994-ÖYS)

90. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde,

- Tütün
- Pirinç
- Kenevir
- Şeker pancarı

ürünlerinin hepsi yetiştirilir?

- A) Kıyı Ege
- B) Batı Karadeniz
- C) Yukarı Kızılırmak
- D) Çatalca-Kocaeli
- E) Aşağı Fırat

(1995-ÖYS)

91. Aşağıdaki bölümlerin hangisinden, Türkiye toplam ayçiçeği üretiminin yarısından fazlası elde edilir?

- A) Adana
- B) Yukarı Sakarya
- C) Orta Kızılırmak
- D) Ergene
- E) İçbatı Anadolu

(1995-ÖYS)

92. Aşağıdaki yerlerin hangisinde, karşısında bulunan tarım ürünü yetiştirilmez?

Yer	Ürün
A) Adapazarı ovası	Şeker pancarı
B) Antalya yöresi	Turunçgil
C) Ergene havzası	Ayçiçeği
D) Eskişehir ovası	Zeytin
E) Kastamonu yöresi	Kenevir

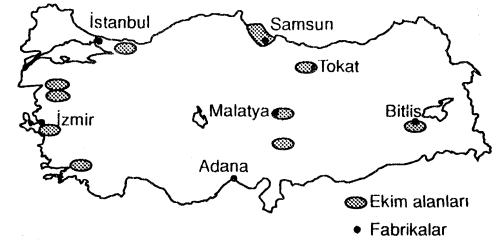
(1996-ÖYS)

93. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi, Türkiye'nin dış satımında diğerlerine göre daha önemli bir paya sahiptir?

- A) Kayısı
- B) Haşhaş
- C) Pamuk
- D) Antepfıstığı
- E) Çay

(1996-ÖYS)

94.



Yukarıdaki haritada, bir tarım ürününün yetiştiği başlıca yerler ve bu ürünü işleyen fabrikalar gösterilmiştir.

Bu ürün aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şeker pancarı
- B) Tütün
- C) Üzüm
- D) Fındık
- E) Pamuk

(1996-ÖYS)

95. Aşağıdakilerden hangisi Kuzeydoğu Anadolu’da yetişen ürünlerin diğer bölgelerdekinden daha geç olgunlaşmasının nedenlerinden biridir?

- A) Olgunlaşma döneminde sıcaklığın düşük olması
- B) Olgunlaşma döneminde yağış miktarının az olması
- C) Kaliteli tohum kullanılmaması
- D) Akarsu ağının seyrek olması
- E) Tarımda makine kullanımının yetersiz olması

(1996-ÖYS)

96. I. Çay
II. Bakır
III. Mısır
IV. Taş kömürü
V. Fındık

Yukarıdakilerden hangilerinin Türkiye’deki üretiminin tümü Karadeniz Bölgesi’nde elde edilir?

- A) IV ve V
- B) III ve IV
- C) II ve V
- D) I ve V
- E) I ve IV

(1996-ÖYS)

97. Karadeniz Bölgesi’nin kıyı kesiminde yetiştirilen aşağıdaki ürünlerden hangisinin yetiştirme alanı doğal koşullar yönünden diğerlerine göre daha sınırlıdır?

- A) Turunçgil
- B) Mısır
- C) Fasulye
- D) Çeltik
- E) Fındık

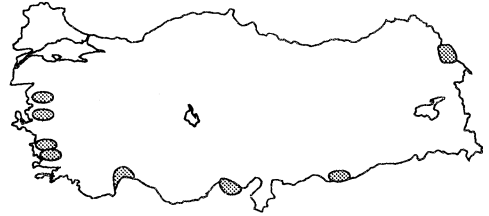
(1997-ÖYS)

98. Aşağıdaki kültür bitkilerinden hangisinin Türkiye’deki toplam üretiminde Ergene Bölümü’nün payı, diğerlerine göre daha fazladır?

- A) Buğday
- B) Çeltik
- C) Şeker pancarı
- D) Ayçiçeği
- E) Üzüm

(1998-ÖYS)

99. Aşağıdaki haritada, bir sanayi bitkisinin Türkiye’deki başlıca üretim alanları gösterilmiştir.



Bu sanayi bitkisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tütün
- B) Pamuk
- C) Zeytin
- D) Şeker pancarı
- E) Kenevir

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

100. Memleketimizin topraklarında en fazla buğday yetiştirilmesinin başlıca sebebi nedir?

- A) İç bölgelerde nüfusun tenhaliğından dolayı geniş tarla tarımına gidilmesi
- B) Yağışlar zamanında ve normal giderse verimin yüksek olması
- C) Steplerin geniş yer tutması ve buralarda tahılların iyi yetişmesi
- D) Halkın bu ürünü senelerden beri yetiştirmeye alışmış olması
- E) Endüstri bitkileri gibi devamlı çapa ve sulama istememesi

(1967-ÜSS)

101. Yurdumuzda olan üretim ve çalışan çiftçi sayısı bakımından en hızla gelişen tarım faaliyeti hangisidir?

- A) Pamuk B) Tütün C) Buğday
D) Mısır E) Şeker pancarı

(1968-ÜSS)

102. Yurdumuzda olan üretim ve çalışan çiftçi sayısı bakımından en hızla gelişen tarım faaliyeti hangisidir?

- A) Zeytin B) Mısır C) Pirinç
D) Tütün E) Pamuk

(1969-ÜSS)

103. Türkiyede ekili ve dikili yerlerin memleket yüzölçümü oranı ne kadardır? (Yüzde olarak)

- A) 16,7 B) 13,4 C) 20
D) 28 E) 34

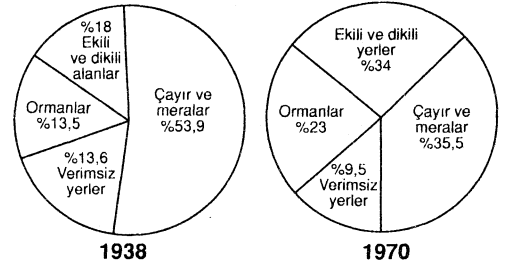
(1973-ÜSS)

104. Zeytin ve üzüm yetiştirmeye elverişli olan Akdeniz Bölgemizde zeytincilikle bağcılığın gelişmemesinin başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Turfanda sebze ve meyveciliğe önem verilmesi
B) Zeytin ve üzümü işleyecek endüstri tesislerinin olmayışı
C) Dağlar nedeni ile üretime elverişli ovaların dar oluşu
D) Ürünü iç bölgelere ulaştıracak yolların yetersizliği
E) Daha kârlı olan pamuk üretimine öncelik verilmesi

(1976-ÜSS)

105. 1938 ve 1970 yıllarında, Türkiye topraklarının kullanım biçimine göre, bölünüşü şöyledir:



Yalnız bu bilgilere dayanarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Makineleşme nedeniyle tarım alanları genişlemektedir.
B) Hayvancılık eski önemini kaybetmektedir.
C) Köy nüfusu kent'e akmaktadır.
D) Hayvan ürünlerinin ihracattaki payı azalmaktadır.
E) Nüfusun çoğu endüstriye kaymaktadır.

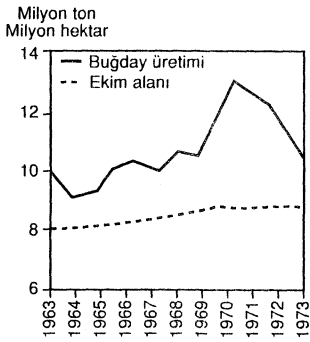
(1976-ÜSS)

106. Güneydoğu Asya'da pirinç tarımının buğdaydan fazla olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaz mevsiminin bol yağışlı geçmesi
B) Kış mevsiminin çok kurak geçmesi
C) Pirincin buğdaydan daha besleyici olması
D) Toprakların buğday tarımına elverişli olması
E) Pirinç tarımının buğday tarımından kolay olması

(1977-ÜSS)

107.



Yukarıdaki grafikte, 1963-73 yılları arasında Türkiye’de buğday üretim alanları ve üretiminde görülen değişimler verilmiştir. Ekim alanlarında önemli bir değişim olmadığı halde üretimde büyük dalgalanmalar görülmektedir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Gübre fiyatlarında görülen düşme ve yükselmeler
- B) İklim koşullarında görülen kararsızlık
- C) Et fiyatlarında görülen artış nedeniyle üreticilerin hayvancılığa yönelmesi
- D) Köyden kente göç nedeniyle üretici sayısında görülen azalma
- E) Buğday fiyatlarında görülen dalgalanmalar

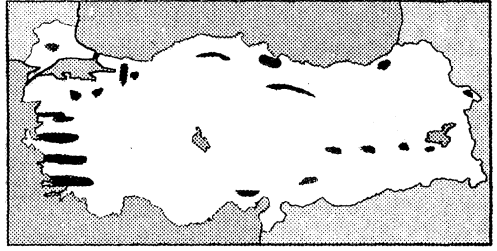
(1977-ÜSS)

108. Bir dereceye kadar verim düşüklüğüne yol açmasına karşın, Türkiye’de çiftçilerin tarımın birkaç dalında (tarla, bağ-bahçe, hayvancılık) birden uğraşmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprağın verimliliği
- B) Tarımda işgücü fazlalığı
- C) İklimin kararsızlığı
- D) Süregelen bir alışkanlık
- E) Tarım alanlarının genişliği

(1978-ÜSS)

109.



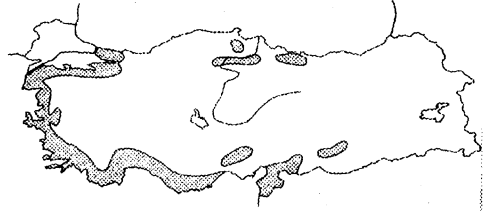
Yukarıda, tütün üretiminin Türkiye’deki coğrafi dağılışı görülmektedir.

İklim koşulları ve yerşekilleri de düşünüldüğünde, tütün için varılabilecek doğru yargı aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) Tütün Ege bölgesine özgü bir bitkidir.
- B) Tütün ekimi 500 m. yüksekliklere kadar çıkabilmektedir.
- C) Tütünün ekim alanları genellikle volkanik bölgelerdir.
- D) Tütün genellikle yaz yağışı isteyen bir bitkidir.
- E) Tütün yurdumuzda görülen iklim tiplerine uyabilen bir bitkidir.

(1979-ÜSS)

110.



Yukarıda, zeytin üretiminin Türkiye’deki coğrafi dağılışı görülmektedir.

Bu dağılışa göre aşağıdaki sonuçlardan yanlış olanı hangisidir?

- A) Karadeniz ve Akdeniz bölgesinde yetişen zeytin Doğu Anadolu’da da yetiştirilebilir.
- B) Zeytin, yazı sıcak, kışı ılık bir iklimin bitkisidir.
- C) Zeytin yetişen yörelerin iklim özellikleri birbirine yakındır.
- D) Zeytin, Karadeniz bölgesinde soğuktan korunmuş yerlerde tutunabilmiştir.
- E) Karadeniz bölgesinin, zeytin üretimine katkısı azdır.

(1979-ÜSS)

111. Değişik iklimlerde yetişebilen türler eide etme, elverişsiz alanlarda tarım olanakları arama, verimi artırma, yeni tarım yöntemleri bulma gibi tarımsal araştırmaların baş nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gelecekte yeraltı kaynaklarının tükenebileceği
- B) Uluslararası ticarete tarım ürünlerinin önemi
- C) Gelecekte doğabilecek açlık tehlikesi
- D) Günümüzde tarım ürünlerinin yetersizliği
- E) Tarımsal gelirleri yetersiz uluslara yardım isteği

(1979-ÜSS)

112. Türkiye’de çiftçiler, yeterli tarım ilaçlarına, gübre ve sulama olanaklarına kavuşturulursa, tarım alanlarında görülebilecek en belirgin değişiklik aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) Orman alanlarının daralması
- B) Tarım işçilerinin çoğalması
- C) Belirli bölgelerin belirli ürünlere ayrılması
- D) Toprağın her yıl kullanılabilmesi
- E) İlkel tarım yöntemlerinin bırakılması

(1979-ÜSS)

113. Türkiye’de tarım kesiminde “sulama sorununun çözülmüş olması” halinde, ürünü artırma açısından aşağıdaki önlemlerden hangisine öncelik verilmelidir?

- A) Tohum ıslah çalışmalarının hızlandırılmasına
- B) Gübre üretiminin artırılmasına
- C) Pazarlamanın geliştirilmesine
- D) Yeni ekim alanları açılmasına
- E) Toprak analizi çalışmalarının hızlandırılmasına

(1980-ÜSS)

114. Türkiye’de seracılığın diğer bölgelerden çok, Ege ve Akdeniz bölgelerinde yoğunlaşmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulaşım ve pazarlama olanaklarının daha uygun olması
- B) Toprağın seracılığa daha elverişli olması
- C) Seralarda, yalnız bu bölgelere özgü ürünlerin yetiştirilebilmesi
- D) Seracılığın bu bölgelerde daha ucuza yapılabilmesi
- E) Sulama olanaklarının daha elverişli olması

(1980-ÜSS)

115. Türkiye’de üretilen aşağıdaki ürünlerden hangisinin üretimi, doğal koşullar yönünden diğerlerine göre daha sınırlıdır?

- A) Tütün
- B) Pancar
- C) Ayçiçeği
- D) Üzüm
- E) Zeytin

(1980-ÜSS)

116. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye ekonomisinin tarıma bağlı olmaktan kurtulma çabalarının bir göstergesidir?

- A) Dışsatımda tarım ürünlerinin çeşitlendirilmesi
- B) Enerji üretiminde petrole ağırlık verilmesi
- C) Kimi tarım ürünlerinin ekim alanlarının sınırlandırılması
- D) Yatırım malları gereksiniminin hızla büyümesi
- E) Tarımsal üretimin iç tüketimi karşılaması

(1980-ÜSS)

CEVAPLAR

1. E	2. D	3. B	4. B	5. D	6. A
7. D	8. E	9. B	10. A	11. C	12. D
13. D	14. E	15. D	16. C	17. A	18. A
19. C	20. B	21. C	22. B	23. A	24. B
25. C	26. D	27. B	28. D	29. D	30. A
31. A	32. E	33. E	34. A	35. A	36. E
37. B	38. E	39. C	40. E	41. B	42. B
43. B	44. D	45. E	46. A	47. B	48. B
49. C	50. A	51. D	52. A	53. C	54. B
55. C	56. B	57. B	58. C	59. C	60. E
61. B	62. C	63. D	64. C	65. E	66. C
67. A	68. B	69. A	70. E	71. A	72. A
73. E	74. B	75. A	76. E	77. D	78. C
79. E	80. E	81. A	82. C	83. A	84. A
85. D	86. A	87. C	88. D	89. E	90. B
91. D	92. D	93. C	94. B	95. A	96. E
97. A	98. D	99. B	100. C	101. C	102. A
103. E	104. E	105. A	106. A	107. B	108. C
109. E	110. A	111. C	112. E	113. B	114. D
115. E	116. D				

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Iğdır ovasının yaz sıcaklığı yüksek olmasından dolayı pamuk tarımı yapılmaktadır. Ancak Gediz ovasında yetiştirilen zeytin, Iğdır ovasında yetiştirilmez. Nedeni Iğdır ovasında kış sıcaklığı düşüktür.

Yanıt E

2. Ülkemizde dağlık ve engebeli bir topoğrafyaya sahip olduğu için, tarım alanlarının bir bölümü traktörle işlenemeyecek durumdadır. Bu nedenle traktör sayısı artmasına rağmen hayvan gücüne duyulan gereksinim tümüyle ortadan kalkmayacaktır.

Yanıt D

3. Ülkemizde buğday kuru tarım yöntemi ile üretilmektedir. Yağışların bol olduğu yıllarda buğday üretimi fazla iken kurak geçen yıllarda buğday üretimi azalır.

Yanıt B

4. Akdeniz ikliminin karakteristik tarım ürünü aynı zamanda maki türü olan zeytindir. Karadeniz ikliminin karakteristik tarım ürünü ise fındıktır.

Yanıt B

5. Ülkemiz daha çok yatırım giderlerinin az olduğu, üretim teknolojilerinin basit olduğu, hammadde temininin yurt içinden sağlandığı ve pazarı olan sanayi dallarında gelişmiştir. Örnek dokuma sanayi gibi. Ancak bu sanayi kolları Cumhuriyetten önce de üretime geçmiş olmalarından dolayı gelişmiş değildir.

Yanıt D

6. Ülkemizde konserveçiliğın çok gelişmiş olması-na rağmen tüketiminin az olmasının nedenleri arasında iç piyasaya sunulan konserveçinin az olması yoktur.

Yanıt A

7. Seçenekler içerisinde yetişme alanı en dar olan bitki zeytindir. Zeytin kış ılıkılığı ister. Yaz kuraklığına dayanıklıdır. Bu nedenle Akdeniz ikliminin etkili olduğu yörelerde yetişir.

Yanıt D

8. Şeker pancarı Akdeniz, Ege ve Karadeniz kıyılarında da yetişme koşullarına sahip olmasına rağmen bu alanlar ekonomik değeri yüksek diğer ürünlere ayrıldığı için üretimi yapılmaz.

Yanıt E

9. Ülkemizde yıllık ortalama sıcaklığın fazla olması, kışların ılık geçmesi ve verimli arazilerin etkisiyle yılda birden fazla ürün alma bakımından en elverişli bölge Akdeniz'dir.

Yanıt B

10. Ülkemizde mercimek tarımına uygun iklim koşulları Güneydoğu ve İç Anadolu Bölgelerindedir.

Yanıt A

11. 1980 yılında verim en yüksek olmuştur. Üretici sayısı ile yaş çay üretimi düzenli olarak artmamıştır.

Yanıt C

12. Şeker pancarı tarladan söküldükten sonra uzun süre beklememesi gerektiğinden üretiminin yapıldığı alanlarda şeker fabrikaları kurulmuştur.

Yanıt D

13. Tütün ekimi ülkemizde devlet kontrolünde olduğu için üretiminde yıllara göre dalgalanmalar azdır.

Yanıt D

14. Şeker pancarının küspesi hayvan yemi olarak kullanıldığı için ülkemizde şeker fabrikaların çevresinde besi ve ahır hayvancılığı gelişmiştir.

Yanıt E

15. Zeytin, incir, portakal ve muz kış ılıkılığı ister. Üzüm kışların soğuk geçtiği iç bölgelerde de yetiştirilir.

Yanıt D

16. Ülkemizin genç nüfus yapısına sahip olması ve nüfus artışının hızlı olmasından dolayı tarım üretimi kısa sürede yetersiz kalabilir.

Yanıt C

17. Çay bitkisi her mevsim bol yağış ve nem ile bulutluluk oranının fazla olmasını ister. Zeytin kış ılıkılığı ve yaz kuraklığı ister. Bu nedenle bu iki ürün aynı iklim bölgesinde yetiştirilmez.

Yanıt A

18. Pamuk bitkisi İç Anadolu'da ilkbaharın soğuk geçmesinden dolayı yetiştirilmez. İç Anadolu'da yükseltinin sıcaklığı düşürmesinden ötürü pamuk tarımı yapılmamaktadır.

Yanıt A

19. Tahıllardan olan arpa yaz kuraklığı ister. Doğu Karadeniz kıyısı her mevsim yağış aldığı için arpa üretimine elverişsizdir.

Yanıt C

20. Mısır, yazın nem ve yağışın yetersiz olduğu yerlerde sulama ile yetiştirilir. Mısır, yaz kuraklığından olumsuz etkilenir.

Yanıt B

21. Buğday, ilkbaharda bol yağış, yazın kuraklık ister. İç Anadolu Bölgesinde nisan ayının yağışlı, temmuz ayının kurak geçmesi, buğday veriminin artırması yağışın yıl içinde dağılışından kaynaklanır.

Yanıt C

22. Gaziantep ve Şanlıurfa yörelerinde ekonomik değeri daha fazla olduğu için mercimek üretimi yaygındır.

Yanıt B

23. Şeker pancarı ülkemizde her bölgede tarımı yapıldığı için tarım bölgesi belirlenemez.

Yanıt A

24. Ülkemiz dağlık ve engebeli yerşekline sahip olduğu için bazı alanlar makineli tarıma elverişsizdir. Makine fiyatları küçük işletmeler için pahalı olduğu için tercih edilmez. Kırsal kesimde iş gücü ucuzdur. Bu nedenlerden dolayı makineli tarım ülkemizde yaygınlaşmamıştır. Ancak tarım çalışmalarının kısa olması bunda etken değildir.

Yanıt B

25. Mısır, pirinç ve ayçiçeği üretim oranlarında büyük artışların beklenmesinin nedeni bu ürünlerin suya ihtiyaçlarının fazla olmasıdır. GAP ile birlikte Güneydoğu Anadolu Bölgesinde sulamaya ihtiyaç duyan ürünlerin üretimi artacaktır.

Yanıt C

26. I. haritada yetiştirildiği alanlar verilen ürün, ülkemizde Karadeniz, Marmara ve Ege bölgelerinin kıyı kesimlerinde, II. haritada verilen ürün iç kesimlerde yetiştirilmektedir. I. ürün neme ve sulamaya ihtiyacı daha fazladır. II. ürün ise kuraklığa dayanıklıdır.

Yanıt D

27. Şeker pancarı üretimi iklim koşullarına göre illara göre farklılık gösterir. Bunun sonucunda pancardan elde edilen şeker üretime de yıllara göre farklılık gösterir.

Yanıt B

28. Grafik dikkatli incelendiğinde 1980 yılı buğday verimi, 1982 yılı buğday veriminden daha düşüktür.

Yanıt D

29. Iğdır ovasında pamuk tarımının yapılması bu yörenin mikroklima özelliğinden kaynaklanır. Aynı şekilde Rize'de turuncgil tarımının yapılması bu yörenin mikroklima özelliğindedir.

Yanıt D

30. Türkiye koşullarına uyumlu olan ve yedi coğrafi bölgede de yetişme imkanı bulan ürün A seçeneğinde verilmiştir.

Yanıt A

31. Seracılık tarımı için kışların ılık ve güneşli gün sayısının fazla olması gerekir. Ülkemizde bu koşulları sağlayan bölgelerin başında Akdeniz ve Ege gelir.

Yanıt A

32. Verim, birim alandan elde edilen üretim miktarıdır. Buna göre ürünleri ekim alanlarına ve üretime oranladığımız zaman V nolu üründe verim en yüksek çıkar.

Yanıt E

33. Ülkemizde çay tarımının yapıldığı Trabzon, Rize ve Artvin kıyılarında küçükbaş hayvancılık az gelişmiştir. Bu yörede büyükbaş hayvancılık daha yoğundur.

Yanıt E

34. Ülkemizde pamuklu dokuma sanayi, pamuk ekim alanlarının dışında da gelişmiştir. İstanbul, Kayseri gibi.

Yanıt A

35. Ülkemizde Trabzon, Rize ve Artvin kıyılarında yoğun olarak çay tarımı yapılır. Doğu Karadeniz kıyı kesiminde kış sıcaklığının yüksek olduğu korunaklı alanlarda mandalina tarımı az da olsa yapılır. Buna göre X bitkisi çaydır. Y bitkisi ise İçel ve Antalya gibi Akdeniz Bölgesi'nde yoğun tarımı yapılan ürün narenciye (turunçgiller) dir.

Yanıt A

36. Pamuk bitkisinin yoğun olarak tarımının yapıldığı yöre Çukurova'dır.

Yanıt E

37. Grafik incelendiği zaman A, C, D ve E seçeneklerine grafikteki bilgilere dayanarak ulaşılır. Ancak B seçeneğindeki nadas alanlarının bir kısmının sanayiye ayrıldığını doğrulayacak bilgi grafikte yoktur.

Yanıt B

38. Ülkemizdeki muz üretiminin tamamı Akdeniz Bölgesinden sağlanır.

Yanıt E

39. Konserve, konfeksiyon, ilaç ve dokuma sanayinin hammaddesi hayvansal ürünlerden de sağlanmaktadır. Ancak seramik yapımı için hayvansal hammadde kullanılmaz.

Yanıt C

40. Çay bitkisi, güneşli gün sayısının az, bulutlu gün sayısının fazla, nemli ve yağışın fazla olduğu iklime sahip alanlarda yetiştirilir.

Yanıt E

41. Tablo incelendiğinde kuraklıktan etkilenecek üretim miktarın da fazla dalgalanmanın olduğu ürün II nolu üründür.

Yanıt B

42. Verim, birim alandan elde edilen üretim miktarıdır. Ekim alanı ile üretim miktarı arasındaki fark azsa verim düşüktür. Buna göre II nolu üründe ekim alanı ile üretim miktarı arasındaki fark az olduğu için verim düşüktür.

Yanıt B

43. Şeker pancarının hemen işlenmesi gerektiği için şeker fabrikaları, şeker pancarı ekim alanlarına yakın kurulmalıdır.

Yanıt B

44. Grafik incelendiğinde 1960 yılına göre 1990 yılında sadece III. ve IV. bölgelerin üretiminde artış olmuştur.

Yanıt D

45. 1993 ve 1995 yılları ekim aylarında sanayide çalışanların sayısı azalmadığı halde, tarım ve hizmet sektöründeki çalışanların sayısı arttığı için sanayide çalışanların oranı (payı) azalmıştır.

Yanıt E

46. Ürünlerin olgunlaşma süresi enlem ve yükseltiye göre değişir. Kars, İzmir'den daha yüksek olduğu için sıcaklık azalmasına bağlı olarak buğday bitkisinin olgunlaşma süresi daha uzundur.

Yanıt A

47. 1993 ve 1995 yılları arasında tüm ürünlerde üretim artışı olmamıştır. Mısır üretiminde 1995 yılında azalma olmuştur.

Yanıt B

48. Verilen seçenekler içersinde tarım alanlarının geniş ve engebelliğin az olduğu bölüm Güney Marmara'dır.

Yanıt B

49. Ülkemizde don olayının çok az görüldüğü ve yaz kuraklığının yaşanmadığı yerler Karadeniz kıyılarıdır. Buna göre, bu bitki II ve III nolu alanlarda yetiştirilebilirler.

Yanıt C

50. Tarımda sulama imkanlarının artmasıyla birim alandan elde edilen verim artar, yılda birden fazla ürün alınan tarım alanları genişler, nadas alanları azalır. Sebze ve endüstri bitkilerinin üretimi yaygınlaşır. Ancak gübre kullanımının yaygınlaşması sulama imkanlarına bağlı değildir.

Yanıt A

51. Grafikte 1990-1995 yılları arasında ülkemizde üretilen buğday, mısır ve arpa üretim miktarları verilmiştir. Birim alandan alınan verimin en fazla buğday olduğunu söyleyebilmek için buğday, mısır ve arpa ekim alanlarını bilmemiz gerekir.

Yanıt D

52. Tarım alanlarının genişletilmesi birim alandan alınan verimi artırmaz. Sulama, gübreleme, nöbetleşe ekim, tohum ıslahı, makine kullanımı verimi artıran faktörlerdir.

Yanıt A

53. Beş bölgenin de yüzölçümü, birim alandan alınan verim ve iklim özellikleri benzer olduğuna göre dağlık-engebeli bölgede tarım alanları dar ve üretim de az olacaktır. Buna göre III nolu bölgede tarım ürünlerinin üretimi az olduğu için dağlık engebeli yüzey şekline sahiptir.

Yanıt C

54. Buğday üretimi için elverişli olan bölgenin tüm yörelerinde, üretim miktarlarının birbirine yakın olması gerekir. Seçeneklerde II. bölgede tüm yörelerde buğday üretim miktarları birbirine yakındır.

Yanıt B

55. Ülkemizde, endüstri bitkilerinin yetiştirildiği verimli tarım alanlarına fabrikaların kurulduğu yere en güzel örnek Çukurovadır. Eğim fazla olduğu tarlalarda erozyonun fazla olduğu yer ise Doğu Karadeniz kıyılarıdır. Nüfusun yoğun olduğu yerlerde plansız kentleşmelerle verimli tarım arazilerinin azalmadığı yere örnek ise Çatalca-Kocaeli Bölümüdür. Haritada verilen K, L ve M kesimlerindeki verimli tarım alanlarının azalmasını sırasıyla III, I ve II nolu etkenlerle birleştiririz.

Yanıt C

56. Bir ülkede milli gelir içinde tarım ürünlerinin payı fazla ise o ülkenin ekonomisi tarıma dayalıdır. Tarım ürünlerinin çeşitli olması iklim çeşitliliğinden kaynaklanır. Tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması sadece tarımsal nüfusun fazla olmasından kaynaklanmaz. Dağlık ve engebeli alanlarda tarım arazisinin dar olması da tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olmasında etkilidir.

Yanıt B

57. Sıcaklık ortalamasının yüksek olduğu alanlarda tarım ürünleri erken olgunlaşır. Haritada verilen yöreler içersinde sıcaklık ortalamasının yüksek olduğu yöre enlem etkisiyle II nolu yöredir.

Yanıt B

58. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen özellikler Türkiye ekonomisini olumlu yönde etkilerken, ülkemizin ortalama yükseltisinin fazla olması ülke ekonomisini olumsuz yönde etkiler.

Yanıt C

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

59. Kars yöresinde beslenen hayvan türü daha çok büyükbaş hayvanlar iken Konya yöresinde küçükbaş hayvanlar daha çok beslenir. Bu nedenle Kars'ta sağılan hayvan sayısının az olmasına rağmen süt üretimi fazladır.

Yanıt C

60. Soğan ve patates gibi ülkemizde en çok tüketilen tarım ürünlerini destekleme alımı yaparak üretim ve fiyat istikrarı sağlanacaktır.

Yanıt E

61. Ülkemizde 1938'ten 1970 yılına gelindiğinde tarımda makineleşmenin artması sonucu otlak ve çayırın oranı azalırken tarım alanlarının oranı artmıştır.

Yanıt B

62. Ülkemizde buğday hasadının çeşitli yörelerde farklı zamanlarda başlamasının temel nedeni sıcaklık farkıdır.

Yanıt C

63. Ülkemizde şeker pancarı Karadeniz, Ege, Akdeniz kıyıları ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi dışında kalan bölgelerde yetiştirilir. Bu nedenle Ordu hariç iç bölgelerdeki illerde yetiştirilen ürün şeker pancarıdır.

Yanıt D

64. Türkiye'de tarımsal üretimi artırmak için çiftçilerimizin nadasa bırakma yönteminin terk etmelerini sağlamak gereklidir. Bu da çiftçilere yeterli tarım ilacı, gübre ve sulama suyu sağlanmasına bağlıdır.

Yanıt C

65. Doğu Karadeniz Bölümünün özellikle kıyı yöresinde yazlar serin ve yağışlı geçer. Bu nedenle bu kıyılarda yaz kuraklığı isteyen pamuk, buğday gibi tarım ürünleri yetiştirilmez.

Yanıt E

66. Tarım alanlarının sulanabilir hale getirilmesiyle tarımsal üretim artacaktır. Böylece miras yoluyla toprakların daralmasının olumsuz etkisi azaltılacaktır.

Yanıt C

67. Urfa'da yaz mevsimi çok sıcak geçtiği için buharlaşma miktarı fazladır. Bu nedenle sulama koşulları da gelişmediği için bu yörede nadasa gereksinim daha fazladır.

Yanıt A

68. Ege Bölgesinin Kıyı (Asıl) Ege Bölümünde dağlar kıyıya dik uzanmıştır. Bu nedenle Akdeniz ikliminin yayılış alanı kıyıdan 100 km içerilere kadar girmiştir. Buna bağlı olarak Nazilli'de turuncgil tarımı yapılmaktadır.

Yanıt B

69. Seracılık, naylon ve cam örtülerle sıcaklığı kontrol ederek sebze ve meyve yetiştirmeyi amaçlayan yöntemdir.

Yanıt A

70. Şiddetli karasal iklim özelliklerine sahip olan Doğu Anadolu Bölgesi sebze tarımına en az elverişli bölgedir.

Yanıt E

71. Tarımda sulama suyu sağlamak için baraj sayısının artırılması gerekir.

Yanıt A

72. Pirinç en fazla Güneydoğu Asya ülkelerinde yetiştirilir. Bu bölge Dünya'nın en kalabalık nüfuslu alanıdır. Bu nedenle yetiştirilen pirincin büyük bir kısmı bu ülkelerde tüketildiği için ekonomik değeri buğdaydan azdır.

Yanıt A

73. Ülkemizde iklim çeşitliliğinden dolayı yetiştirilen tarım ürünleri çeşitlenmiştir.

Yanıt E

74. Naranciye (turunçgil) tarımının yapıldığı yörelerde mutlaka sıcaklık bütün yıl sıfır derecenin üstünde olmalıdır. Çünkü turunçgiller soğuğa dayanıksız ürünlerdir.

Yanıt B

75. Ülkemizde modern tarım (intensif) yöntemi ile verim artışı olacağına kanıt 1985 yılında yurt dışından alınan kaliteli tohumlardan sağlanan üretim artışıdır.

Yanıt A

76. Devlet, tarım ürünleri piyasasını düzenlemek amacıyla destekleme alımı yapmaktadır. Üreticiye önceden ilan ettiği taban fiyatlardan, ürünü alma garantisi vermektedir. Böylece üreticinin zarar görmesi engellenir.

Yanıt E

77. Yağış rejimindeki düzensizlik buğday üretimde dalgalanmalara yol açar. Bu nedenle sulanabilir alanlarının genişletilmesi buğday üretimindeki dalgalanmayı azaltacaktır.

Yanıt D

78. Pamuk tarımı için yüksek sıcaklık, geçirimli toprak, yetişme döneminde bol nem ve olgunlaşma döneminde kuraklık gerekmektedir. Bu nedenle her mevsimi yağışlı geçen bölgede pamuk tarımı yapılamaz.

Yanıt C

79. Bir ülkede çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, ülke ekonomisinde tarımın önemli olduğuna kanıt olamaz.

Yanıt E

80. Şeker pancarı ülkemizin her bölgesinde yetiştirilmektedir. Şeker pancarı tarladan söküldükten sonra hemen fabrikada işlenmesi zorluğundan dolayı şeker fabrikaları ülkemizin her yerine yayılmıştır.

Yanıt E

81. İç Anadolu'da yaz kuraklığı erken başlar. Sulama imkanları da gelişmediği için sebze tarımı zorlaşmıştır.

Yanıt A

82. Ülkemizde narenciye tarımı Akdeniz ikliminin etkili olduğu yerlerde yapılır. Çünkü narenciye (turunçgiller) kış ılıklığı ister. Karadeniz'de Rize-Trabzon kıyılarında kış sıcaklığının yüksek olduğu yerlerde mandalina tarımı yapılır.

Yanıt C

83. Haritada I numara ile gösterilen Mısır ülkesi Dünya'da en fazla pamuk üreten ülkelerdendir. Çünkü ülkedeki çöl iklimi ve Nil deltası pamuk yetiştirmek için elverişli ortamı sağlamıştır.

Yanıt A

84. Ülkemizde bütün İç Anadolu Bölgesi hariç her bölgede yetiştirilir. Bu nedenle Akdeniz, Ege, Marmara ve Karadeniz tarım bölgelerinin üçünde de bütün yetiştirilir.

Yanıt A

85. Pamuk yetiştirilen yerlerde yazlar sıcak ve kurak olmalıdır. Karadeniz'in kıyı kesiminde yazlar serin ve her mevsim yağışlı olduğu için pamuk tarımı yapılamaz.

Yanıt D

86. Harita ● işareti ile gösterilen ürün fındık, Δ işareti ile gösterilen ürün zeytin ve * işareti ile gösterilen ürün ayçiçeğidir.

Yanıt A

87. Ülkemizde iç bölgelerde en fazla yetiştirilen tarım ürünlerinin başında şeker pancarı gelir.

Yanıt C

88. Nadas, yağışların yetersiz, sulamanın yapılamadığı alanlarda yaygındır. Kuru tarım yöntemidir. Sulama, gübreleme, makine kullanımı ve nöbetleşe ekim nadas alanlarını azaltır. Ancak tarımla uğraşan nüfusun azalması nadas alanlarını azaltmaz.

Yanıt D

89. Toprak ve bakımı, tohum ıslahı, sulama, gübreleme, tarımda makineleşme, ilaçlama, ürünlerin pazarlanması tarımı ve tarımsal verimliliği etkiler. Üretici sayısının artması toprağın verimini artırmak ve tarımı geliştirmek için gerekli değildir.

Yanıt E

90. Soruda verilen tütün, piring, kenevir ve şeker pancarının hepsi Batı Karadeniz Bölümünde yetiştirilir.

Yanıt B

91. Ülkemizde üretilen ayçiçeğinin % 80'i Marmara Bölgesi'nin Ergene Bölümünde yetiştirilir.

Yanıt D

92. Zeytin ağacı; kışları ılık ve yağışlı, yazları sıcak ve kurak geçen alanlarda yetişir. Eskişehir'de kışlar soğuk ve kar yağışlı olduğu için zeytin yetiştiriciliği yapılamaz.

Yanıt D

93. Türkiye, pamuk ihraç eden ülkeler arasında ilk sıralarda yer alır. Pamuk, Türkiye'nin dış satımında önemli bir paya sahiptir.

Yanıt C

94. Samsun, Tokat, İstanbul, İzmir, Bitlis ve Malatya'da sigara fabrikaları vardır. Sigara fabrikalarında tütün işlenmektedir.

Yanıt B

95. Kuzeydoğu Anadolu, ülkemizin en düşük sıcaklığa sahip yöresidir. Bu nedenle tarım ürünlerinin en geç olgunlaştığı yöredir.

Yanıt A

96. Çay ve taşkömürü üretiminin tamamı Karadeniz Bölgesinden elde edilir. Bakır üretimi Türkiye üretiminin yaklaşık yarısı, fındık üretimi Türkiye üretiminin yaklaşık % 80'i Karadeniz Bölgesinden sağlanır. Mısır üretiminde ise Akdeniz ve Ege Bölgelerinden sonra Karadeniz Bölgesi gelir.

Yanıt E

97. Karadeniz kıyı kesiminde Rize ve Trabzon'da dar bir alanda turuncgil tarımı yapılmaktadır. Doğu Karadeniz dağlarından aşan hava kütleleri fön rüzgarlarını oluşturduğu için Akdeniz iklimine özgü turuncgil tarımı yapılmaktadır.

Yanıt A

98. Ergene Bölümünde en çok yetiştirilen tarım ürünü ayçiçeğidir. Türkiye üretiminin yaklaşık %80'ini karşılar.

Yanıt D

99. Haritada başlıca üretim alanları gösterilen sanayi bitkisi pamuktur. Güneydoğu Anadolu, Akdeniz, Ege ve Doğu Anadolu Bölgesi'nin içidir ovasında yetiştirilen ürün pamuktur.

Yanıt B

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

100. Ülkemiz topraklarında en fazla buğday yetiştirilmesinin başlıca nedeni, ülke genelinde yarı kurak iklimin etkili olmasıdır. Buğday bitkisi step ikliminin etkili olduğu bölgelerde kolay yetiştirilir.

Yanıt C

101. Ülkemizde çalışan çiftçi sayısının en fazla olduğu tarım faaliyet buğday tarımıdır. Buğday dünyada ve ülkemizde en fazla yetiştirilen tarım ürünüdür. Çünkü halkın temel besin maddesi olan unu ürünlerin ham maddesidir.

Yanıt C

102. Zeytin, ülkemizde yetişme alanı en dar olan tarım ürünlerindendir. Soğuğa karşı hassastır. Kışların ılık geçtiği yörelerde yetişir. Yaz kuraklığına dayanıklıdır. Bu nedenle Akdeniz ikliminin etkili olduğu bölgelerde yetiştirilir.

Yanıt A

103. 1970 yılı Türkiye topraklarının kullanım biçimine göre dağılışında ekili-dikili yerlerin oranı %34'tür.

Yanıt E

104. Akdeniz Bölgesindeki çiftçiler kâr oranı yüksek olan pamuk bitkisini, zeytin ve üzüm bitkisine tercih etmişlerdir.

Yanıt E

105. Ülkemizde 1938'ten 1970 yılına gelindiğinde tarımda makine kullanımının artmasına bağlı olarak ekili-dikili alanlar yaklaşık iki katına çıkmıştır.

Yanıt A

106. Güneydoğu Asya'da muson iklimi etkilidir. Bu nedenle yaz mevsimi bol yağışlı, kış mevsimi kurak geçer. Yaz mevsimi sıcak ve yağışlı geçtiği için bu bölgede pirinç tarımı yaygın olarak yapılmaktadır. Kurak geçen kış mevsiminde de buğday tarımı yapılmaktadır.

Yanıt A

107. Ülkemizde buğday üretimi kuru tarım yöntemi ile yapılmaktadır. Bu nedenle iklimdeki kararsızlık buğday üretimini etkilemektedir. Yağışın bol olduğu yıllarda buğday üretimi fazla, yağışın az olduğu yıllarda buğday üretimi azdır.

Yanıt B

108. Ülkemizdeki iklim koşullarının kararsız olması çiftçilerin farklı tarımsal etkinliklerle uğraşmasına neden olmuştur.

Yanıt C

109. Ülkemizin iklim ve toprak yapısı tütün üretimine elverişli olduğu için, ekim alanı geniştir.

Yanıt E

110. Ülkemizde zeytin üretiminin coğrafi dağılışını incelediğimizde, zeytinin yazı sıcak, kışı ılık bir iklim bitkisi olduğu anlaşılır. Bu nedenle Karadeniz ve Akdeniz bölgesinde yetişen zeytin Doğu Anadolu'da yetiştirilemez.

Yanıt A

111. Dünya nüfusu son yıllarda hızlı bir artış gösterdiğinden dolayı artan nüfusun tüketim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yeni tarım yöntemlerini bulma, verimi artırma gibi tarımsal araştırmalar yapılmaktadır.

Yanıt C

112. Türkiye'de çiftçiler gübreleme, sulama ve tarım ilacı kullanımı gibi modern tarım yöntemlerini kullandıklarında ilkel tarım yöntemleri terk etmiş olacaklardır.

Yanıt E

113. Türkiye'de tarımında sulama sorunu çözüldükten sonra gübre kullanımının artması verimin artmasında temel belirleyici olacaktır.

Yanıt B

114. Seracılık, kışların ılık ve güneşli gün sayısının fazla olduğu yörelerde daha ekonomiktir. Bu nedenle Akdeniz ve Ege Bölgelerinde seracılık yoğunlaşmıştır.

Yanıt D

115. Zeytin bitkisi, soğuğa karşı hassas olduğu için yetişme alanı seçenekte verilen diğer ürünlere göre daha sınırlıdır.

Yanıt E

116. Ülkemiz ekonomisinin tarıma bağlı olmaktan kurtulduğunun temel kanıtı olarak sanayi sektörü için gerekli olan yatırım malları gereksiniminin hızla artması gösterilebilir.

Yanıt D

ÖSS SORULARI

1. Bir çiftlikte, bir mevsim boyunca üretilen süt miktarıyla o çevreye düşen yağış miktarı arasında, hangi durumda bir paralellik görülür?

- A) Ahır hayvancılığı yapılıyorsa
- B) Mera hayvancılığı yapılıyorsa
- C) Hayvan sayısı çoksa
- D) Hayvanlar büyükbaş ise
- E) Hayvanlar iyi cins ise

(1981-ÖSS)

2. Doğu Anadolu'da hayvancılık önemli bir yer tutar.

Özellikle Kars yöresinde büyükbaş hayvancılığın çok gelişmiş olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Uzun yıllarda kazanılan deneyimlerle
- B) Devlet desteği ve özendirmelerle
- C) Hayvan ıslahındaki gelişmelerle
- D) Suni yem teminindeki kolaylıklarla
- E) Yaz yağışıyla oluşan gür otlaklarla

(1984-ÖSS)

3. Türkiye'de küçükbaş hayvancılığın yaygın olduğu yörelerde, el tezgahlarında yapılan halı ve kilim dokumacılığı da yaygındır.

Bu durum, aşağıdaki yargılardan hangisine bir örnektir?

- A) El dokuması halı ve kilimler, fabrika ürünlerinden daha çok kullanılmaktadır.
- B) Kırsal yörelerde geleneksel el sanatlarına ilgi fazladır.
- C) Kırsal yörelerde ekonomik etkinlikler daha çeşitlidir.
- D) Kırsal yörelerde küçükbaş hayvancılık başlıca geçim kaynağıdır.
- E) Kırsal yörelerde sürdürülen ekonomik etkinlikler birbirleriyle sıkı ilişki içindedir.

(1988-ÖSS)

4. Türkiye'deki büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesi ve verimin artırılmasında aşağıdakilerden hangisi en az etkilidir?

- A) Besicilikle ilgili eğitime önem verilmesi
- B) Süt kuzu ve süt dana kesimlerinin önlenmesi
- C) Yerli ırkların ıslah edilmesi
- D) Düşük faizli kredi olanaklarının sağlanması
- E) Yaylacılığın yaygınlaştırılması

(1992-ÖSS)

5. Balıklar mevsime göre sıcak denizlerden soğuk denizlere, soğuk denizlerden sıcak denizlere göçerler. Bu göçlerin yapıldığı yollar balıkçılığa elverişli alanları oluşturur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de balıkçılığa en elverişli yer alması beklenir?

- A) İskenderun Körfezi
- B) Anamur kıyıları
- C) Edremit Körfezi
- D) Boğazlar
- E) Antalya Körfezi

(1993-ÖSS)

6.

Hayvan Türü	Kesilen Hayvan Sayısı(1000)	Et Üretimi (Ton)
Sığır	3 000	361 000
Manda	100	15 000
Koyun	10 300	167 000
Kıl keçisi	1 500	22 000
Tiftik keçisi	150	2 500

Yukarıdaki tabloda bir ülkede kesilen hayvan sayısı ve et üretimi verilmiştir.

Yalnızca tablodaki bilgilere dayanarak bu ülke ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Et üretiminde sığır etinin payı en fazladır.
- B) Et verimi en fazla olan tür mandadır.
- C) Büyükbaş hayvan eti ihracatı fazladır.
- D) Küçükbaş hayvan kesimi büyükbaş hayvan kesiminden daha fazladır.
- E) Tiftik keçisinden üretilen et miktarı en azdır.

(1996-ÖSS)

7. Türkiye'de aşağıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangisi ile bitki örtüsü ya da bitki türleri arasındaki ilişki **en azdır**?

- A) Büyükbaş hayvancılık
- B) Küçükbaş hayvancılık
- C) Kumes hayvancılığı
- D) Arıcılık
- E) İpek böcekçiliği

(1998-ÖSS)

8. Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin 1989-1995 yıllarındaki hayvancılığa ait dış ticaret tutarları verilmiştir.

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Dışalım (milyar TL)	44	237	388	662	1018	591	14716
Dış satım (milyar TL)	324	319	513	525	1886	4206	3321

Tablodaki bilgilere dayanarak hayvancılık dış ticareti ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) Dışalım ve dışsatımda paralel bir artış görülmektedir.
- B) Dışsatımda en yüksek değere 1994 yılında ulaşılmıştır.
- C) Dışalım da en yüksek artış miktarı 1994 ile 1995 yılları arasında olmuştur.
- D) Dışsatımda en düşük değer 1990 yılındadır.
- E) 1992 ve 1995 yıllarında dış ticaret açığı olmuştur.

(1998-ÖSS)

9. Aşağıda tabloda, Türkiye'de 1990-1995 yılları arasında türlere göre sağılan hayvan sayısı ve bu türlerden elde edilen süt miktarı gösterilmiştir.

	İNEK		KOYUN		KIL KEÇİSİ	
	Sayı (bin baş)	Süt üretimi (bin ton)	Sayı (bin baş)	Süt üretimi (bin ton)	Sayı (bin baş)	Süt üretimi (bin ton)
1990	6890	7900	23700	1150	5350	320
1991	6100	8600	23200	1130	5270	320
1992	6070	8700	22400	1090	5080	308
1993	6030	8900	21500	1050	4990	304
1994	6080	9100	20500	990	4770	390
1995	5880	9200	19200	930	4550	270

Bu tablodan aşağıdakilerin hangisiyle ilgili bilgi elde edilemez?

- A) Hangi hayvan türünün süt veriminin en fazla olduğu
- B) Yıllara göre, hayvan sayısında değişme olup olmadığı
- C) Yıllara göre, süt üretiminde bu hayvan türlerinin payları
- D) Yıllara göre bu hayvan türlerinden elde edilen toplam süt miktarı
- E) Yıllara göre, üretilen sütün ne kadarının işlendiği

(1999-ÖSS)

10. Aşağıdaki tabloda, Türkiye'de 1986-1993 yılları arasında deniz ürünleri, kültür balıkçılığı ve tatlısu ürünleri ile ilgili yaklaşık üretim miktarları ve rılmıştır.

	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Deniz Ürünleri (bin ton)	525	563	588	362	270	310	366	440
Kültür Balıkçılığı (bin ton)	3,1	3,3	4,1	4,4	7,8	7,8	9,2	12,4
Tatlısu Ürünleri (bin ton)	40,2	41,8	48,5	42,8	37,3	39,4	40,4	41,6

Yalnızca bu tablodaki bilgilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kültür balıkçılığında sürekli bir üretim artışı vardır.
- B) En yüksek üretim miktarı deniz ürünlerindedir.
- C) Tatlısu ürünleri üretiminde, 1988'den 1989'a ve 1989'dan 1990'a geçişte belirgin bir düşüş olmuştur.
- D) Deniz ürünleri üretim miktarı, 1988 yılından sonra hızla düşmesine karşın, 1993 yılında eski üretim düzeyine ulaşmıştır.
- E) Deniz ürünleri ile tatlısu ürünleri üretimindeki dalgalanmalar birbirine benzemektedir.

(2000-ÖSS)

11. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de 1991-1995 yılları arasında dört hayvan türündeki hayvan sayıları (bin adet) verilmiştir.

	1991	1992	1993	1994	1995
Siğır	12 000	11 950	11 910	11 900	11 850
Manda	370	350	320	300	250
Koyun	40 500	39 500	37 500	35 600	34 000
Keçi	10 800	10 500	10 150	9 600	9 100

Yalnızca tablodaki bilgilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Siğır sayısında bir önceki yıla göre azalmanın en çok olduğu yıl 1993'tür.
- B) Manda sayısı 1991 yılına göre 1995 yılında % 50 azalmıştır.
- C) Verilen yıllarda, dört türün tümünde hayvan sayıları sürekli azalmıştır.
- D) Bazı yıllar, keçi sayısı siğır sayısı ile aynıdır.
- E) 1992 ile 1993 yılları arasında, keçi sayısındaki azalma koyun sayısından fazla.

(2002-ÖSS)

12. Türkiye'de yetiştirilen büyükbaş hayvanları ve bunların belirli yıllardaki sayısını gösteren bir tablo ya da grafiğe dayanarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Verilen yıllarda hayvan sayıları arasındaki oran
- B) Belli bir hayvan sayısında verilen yıllara göre artış ya da azalış oranı
- C) En çok yetiştirilen hayvan
- D) Birim hayvandan alınan verim
- E) Belli bir yıldaki toplam hayvan sayısı

(2004-ÖSS)

13. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de hayvancılıkta verimin artırılması için alınması gereken önlemlerden biri değildir?

- A) Et tüketiminin teşvik edilmesi
- B) Hayvan soylarının ıslah edilmesi
- C) Otlakların ıslah edilmesi
- D) Hayvan sağlığı ile ilgili denetimlerin düzenli yapılması
- E) Besi hayvancılığının yaygınlaştırılması

(2006-ÖSS)

(Ed-Sos. Testi)

ÖYS SORULARI

14. Kuzeydoğu Anadolu'da büyükbaş hayvancılığın yaygın olması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkili değildir?

- A) Çayır ve otlakların geniş yer tutması
- B) Yaz mevsiminin yağışlı geçmesi
- C) Tarıma elverişli düzlüklerin az olması
- D) Yaz mevsiminin tarla tarımı için kısa olması
- E) Nüfus yoğunluğunun az olması

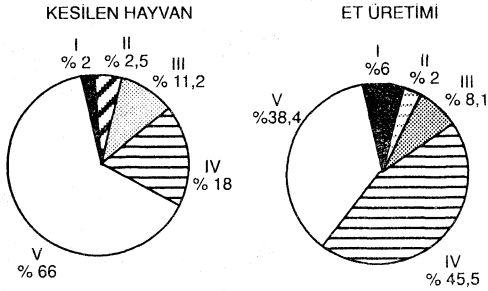
(1990-ÖYS)

15. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de küçükbaş hayvancılığın yoğun olduğu yörelerin bir özelliğidir?

- A) Yıllık ortalama yağış miktarının fazla olması
- B) Tarım gelirlerinin yüksek olması
- C) Akarsu ağının sık olması
- D) Bozkırların geniş yer kaplaması
- E) Yaz mevsiminin serin geçmesi

(1991-ÖYS)

16.



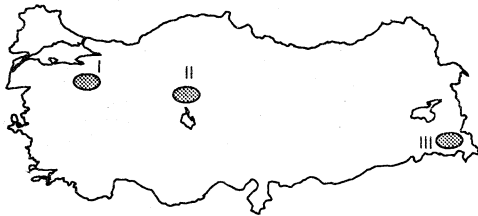
Yukarıdaki grafikler, Türkiye'de kesilen hayvan sayısının ve et üretiminin hayvan türlerine göre oransal dağılımını göstermektedir.

Buna göre, grafiklerde V numara ile gösterilen hayvan türü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Kıl keçisi
- B) Koyun
- C) Tiftik keçisi
- D) Sığır
- E) Manda

(1994-ÖYS)

17. Haritada üç hayvan türünün Türkiye'de yetiştirildiği başlıca yerler numaralarla gösterilmiştir.



Bu hayvan türleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- | I | II | III |
|----------------|---------------|---------------|
| A) Kıl keçisi | Koyun | Manda |
| B) İpek böceği | Tiftik keçisi | Arı |
| C) Manda | İpek böceği | Tavuk |
| D) Tavuk | Manda | Koyun |
| E) Arı | Kıl keçisi | Tiftik keçisi |

(1997-ÖYS)

ÜSS SORULARI

18. Türkiye'de orman ve tarım alanları ile otlaklar arasındaki dengenin, otlakları daraltıcı yönde bozulmasının, hayvancılığın ekonomiye katkısını azaltmaması için etkili önlem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahır hayvancılığını yaygınlaştırmak
- B) Hayvansal ürünleri ithal etmek
- C) Tarım alanlarına yem bitkileri ekmek
- D) Hayvan sayısını azaltmak
- E) Hayvan türlerini ıslah etmek

(1978-ÜSS)

19. Türkiye'de kesilen küçükbaş hayvan başına ortalama 12,6 kg., büyükbaş hayvan başına ise bunun 5 katından daha fazla (ortalama 64,7 kg.) et elde edildiği halde, büyükbaş hayvan üretiminin daha az olması hangi nedene bağlanabilir?

- A) Türkiye'de kösele üretiminin yeterince gelişmemiş olmasına
- B) Dokuma endüstrisinin büyük ölçüde yün ve tiftiğe bağlı olmasına
- C) Büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin kulfetli olmasına
- D) Küçükbaş hayvanların et ve sütünün daha besleyici olmasına
- E) Doğal koşulların küçükbaş hayvan üretimine daha uygun olmasına

(1978-ÜSS)

20. Türkiye'de elde edilen su ürünleri yıldan yıla büyük bir artış göstermemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bunun bir nedeni olamaz?

- A) Zararlı avlanma yöntemlerinin kullanılması
- B) Kıyı kirlenmelerinin önlenemeyişi
- C) Açık deniz avcılığı yapılamayışı
- D) Su ürünlerine gereksinim duyulmayışı
- E) Taşıma ve dopalama olanakların yetersizliği

(1979-ÜSS)

CEVAPLAR

1. B	2. E	3. E	4. E	5. D	6. C
7. C	8. A	9. E	10. D	11. C	12. D
13. A	14. E	15. D	16. B	17. B	18. A
19. E	20. D				

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Mera ile otlak hayvancılığında et ve süt üretim miktarıyla yağış miktarı arasında paralellik vardır. Şöyleki yağış miktarının artması otlagın verimini artırır. Bu durum, otlaklarda beslenen hayvanların süt verimini artırır.

Yanıt B

2. Erzurum-Kars yöresinde yaz mevsimi en yağışlı mevsimdir. Yaz yağışlarının etkisiyle oluşan gür otlaklar bu yörede büyükbaş hayvancılığın gelişmesini sağlamıştır.

Yanıt E

3. Küçükbaş hayvanların yününden el tezgahlarında halı ve kilim yapılması, kırsal yörelerde sürdürülen ekonomik etkinliklerin birbiriyle sıkı ilişkisi içinde olduğunun kanıtıdır.

Yanıt E

4. Yaylacılık, hayvanların gür otlaklarda otlatılması ile yapılan ve et-süt veriminin düşük olduğu hayvancılık yöntemidir. Bu nedenle ülkemizde hayvancılığın geliştirilmesinde etkili değildir.

Yanıt E

5. Ülkemizde İstanbul ve Çanakkale boğazları balıkların sıcak denizlerden soğuk denizlere geçiş yolu olduğu için balıkçılığa elverişlidir.

Yanıt D

6. Tablodaki bilgilere dayanarak büyükbaş hayvan etinin ihracatının fazla olduğunu doğrulayacak bilgiye ulaşamayız.

Yanıt C

7. Kümes hayvancılığı modern yöntemlerle yapıldığı için dağılışımda bitki örtüsü etkili değildir.

Yanıt C

8. Tablo incelendiğinde verilen yıllar arasında dışalım ve dışsatımdaki artışlar birbirine paralel değildir.

Yanıt A

9. Verilen tablodan hayvan sayısındaki artış ve azalışları, süt üretiminde artış ve azalışları çıkarabiliriz. Fakat üretilen sütün ne kadarını işlendiğini çıkaramayız.

Yanıt E

10. Deniz ürünlerinde 1988 yılından sonra üretimde azalma olmuş, 1993 yılında artmasına rağmen eski üretim düzeyine ulaşamamıştır.

Yanıt D

11. Grafik incelendiğinde verilen yıllarda dört hayvan türünün de sayıları sürekli azalmıştır.

Yanıt C

12. Birim hayvandan alınan verim grafikten çıkarılamaz. Çünkü büyükbaş hayvanların yıllara göre sayılarının yanında et ve süt üretim miktarı da verilmesi gerekir. Böylece hayvan sayısı ile üretim miktarları karşılaştırılarak birim hayvandan elde edilen verime ulaşılabilir.

Yanıt D

13. Türkiye'de hayvancılığın gelişmesinde et tüketiminin teşvik edilmesi verimin artırılmasında alınması gereken bir önlem değildir. B, C, D ve E seçeneklerinde belirtilen önlemler hayvancılıkta verimin artırılması için etkilidir.

Yanıt A

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

14. Kuzeydoğu Anadolu'da (Erzurum-Kars yöresi) büyükbaş hayvancılık yaygındır. Çünkü bu yörede yazlar yağışlı geçer, çayır ve otlaklar gürdür, tarım alanları azdır, yaz sıcaklığı tarla tarımı için yetersizdir. Fakat nüfus yoğunluğunun az olması büyükbaş hayvancılığın yaygın olması ile ilişkili değildir.

Yanıt E

15. Küçükbaş hayvanlar kuraklığa ve susuzluğa dayanıklıdır. Küçük otlarla beslenebildikleri için ülkemizde karasal iklimin etkili olduğu bozkır alanlarında yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Yanıt D

16. Türkiye'de en çok beslenen hayvan türü koyundur. Kesilen hayvan sayısında koyunun payı en fazladır. Küçük yapılı olan koyunun et üretimi-deki payı sığırdan sonra gelir.

Yanıt B

17. Güney Marmara'da yoğun olarak yapılan hayvancılık türü ipek böcekçiliğidir. İç Anadolu'da Ankara çevresinde tiftik keçisi (Ankara keçisi) yetiştiriciliği yapılır. Hakkari çevresinde arıcılık gelişmiştir.

Yanıt B

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

18. Ülkemizde otlakların alanı daralırken orman ve tarım alanları genişlemektedir. Ülkemizdeki hayvancılığın bu gelişmeden olumsuz etkilenmemesi için ahır hayvancılığının yaygınlaştırılması gerekir.

Yanıt A

19. Ülkemizdeki doğal koşullar (iklim ve bitki örtüsü, yüzey şekilleri) küçükbaş hayvancılığa elverişli iken büyükbaş hayvan yetiştiriciliğine elverişli değildir. Bu nedenle büyükbaş hayvan üretimi, küçükbaş hayvan üretiminden daha azdır.

Yanıt E

20. Ülkemizde elde edilen su ürünlerinin yıllar içinde büyük bir artış göstermemesinin nedenleri arasında su ürünlerine gereksinim duyulması etkili değildir.

Yanıt D

ÖSS SORULARI

1. Türkiye'de ormanların bölgelere göre dağılışı % olarak şöyledir:

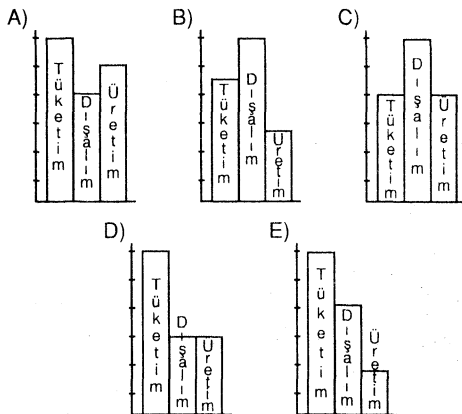
Karadeniz bölgesi.....	27
Akdeniz bölgesi.....	21
Marmara bölgesi.....	19
Ege bölgesi.....	16
İç Anadolu bölgesi.....	9
Doğu Anadolu bölgesi.....	7
Güneydoğu Anadolu bölgesi.....	1

Aşağıdaki yorumlardan hangisi, bu dağılışa göre yanlıştır?

- A) Ormanların yaklaşık %50'si Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde yer alır.
- B) Ormanların yaklaşık %90'ı Artvin-İskenderun hattının batısında yer almaktadır.
- C) Ormanlar, bölgelere genişlikleriyle oranlı olarak dağılmıştır.
- D) Orman yönünden en zengin bölge Karadeniz bölgesidir.
- E) Ormanların ülke yüzeyinde dağılımı düzensizdir.

(1981-ÖSS)

2. Türkiye'nin bir yılda ürettiği, tükettiği ve dışardan satın aldığı petrol miktarlarını gösteren grafik, aşağıdakilerden hangisi olabilir?



(1982-ÖSS)

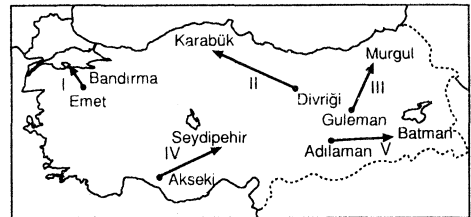
3. Türkiye, dış ülkelere krom cevheri ve krom bileşikleri satan birkaç ülke arasında yer alır.

Türkiye'de üretilen kromun dış piyasada her zaman alıcı bulması, aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Kolay işlenebilir olmasına
- B) Kullanım alanının yaygınlığına
- C) Alıcı ülkelere yakınlığına
- D) Kalitesinin yüksek olmasına
- E) Üretim teknolojisinin gelişmişliğine

(1984-ÖSS)

4.



Yukarıdaki haritada, her biri bir madenin çıkarıldığı yer ile işlendiği yeri birleştirmek için çizilmiş olan beş oktan hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

(1993-ÖSS)

5. Türkiye'de elektrik enerjisinin bir kısmı Soma, Yatağan, Afşin-Elbistan gibi termik santrallerden elde edilmektedir.

Bu santrallerin kuruluş yerlerinin belirlenmesinde öncelikle aşağıdakilerden hangisi göz önünde tutulmuştur?

- A) Yoğun nüfuslu merkezlere yakınlık
- B) Enerji tüketim merkezlerine yakınlık
- C) Ulaşım kolaylığı
- D) Linyit yataklarına yakınlık
- E) Enerji nakil hatlarına yakınlık

(1994-ÖSS)

6. Türkiye'de doğal koşullar göz önüne alındığında, aşağıdaki bölgelerin hangisinde hidroelektrik potansiyelin en fazla olduğu söylenebilir?

- A) Marmara
- B) Güneydoğu Anadolu
- C) İç Anadolu
- D) Ege
- E) Doğu Anadolu

(1995-ÖSS)

7.

Ülke	Hidroelektrik Potansiyel (milyar kWh/yıl)
Türkiye	104,5
Fransa	64,5
İsveç	60,0
Almanya	15,5
İngiltere	8,5
Hollanda	--

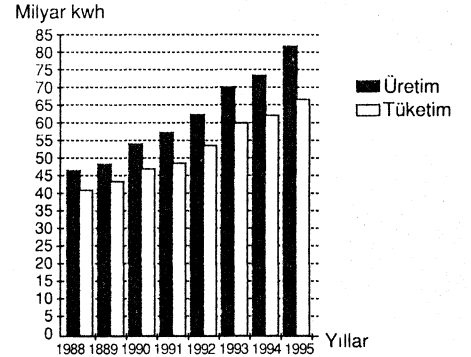
Yukarıdaki tabloda altı ülkenin hidroelektrik potansiyeli verilmiştir.

Bu ülkelerin hepsinde akarsular ve bu akarsularda yıl boyunca yeterli akım olduğuna göre, tablodaki ülkelerin coğrafi koşulları göz önüne alındığında, hidroelektrik potansiyelin aşağıdakilerden hangisine bağlı olduğu söylenebilir?

- A) Matematik konum
- B) Yağış rejimi
- C) Bitki örtüsünün gürlüğü
- D) Yer şekillerinin engebelliği
- E) Yıllık sıcaklık ortalaması

(1996-ÖSS)

8. Türkiye'de 1988-1995 yılları arasındaki elektrik enerjisi üretimi ve kayıplar dışındaki net tüketimi aşağıdaki gibidir.



Bu grafikteki bilgilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Sekiz yıl içinde, enerji üretimi % 100'ün üzerinde bir artış göstermiştir.
- B) 1988 yılındaki üretim ve tüketim miktarı arasındaki fark, 1995 yılındaki üretim ve tüketim miktarı arasındaki farktan daha azdır.
- C) 1993-1994 yılları arasında tüketimdeki artış, 1992-1993 yılları arasındakine göre yavaşlamıştır.
- D) 1988-1995 yılları arasında enerji üretimi 40 milyar kilovatsaat (kwh) altına düşmemiştir.
- E) Verilen yıllarda üretilen enerji miktarı tüketimden fazladır.

(1999-ÖSS-IPT)

9. Türkiye'de 1985, 1990 ve 1995 yıllarında harcanan suyun kullanım alanlarına göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

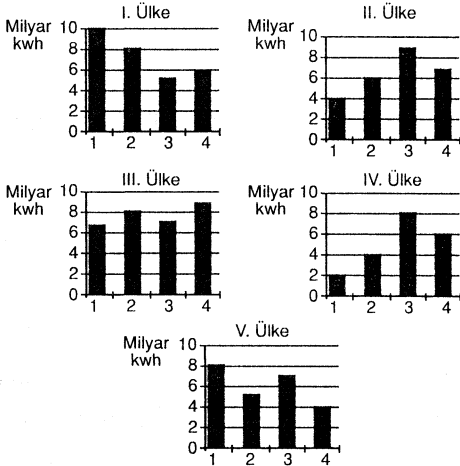
Kullanım alanı	1985	1990	1995
İçme ve kullanma (milyar m ³)	5	6	8
Sanayi (milyar m ³)	4	5	6
Sulama (milyar m ³)	32	42	55

Bu tablodaki bilgilere dayanarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sulama için harcanan su miktarı en fazladır.
 B) 1985'ten 1995'e kadar, kullanım alanlarının üçünde de harcanan su miktarı artmıştır.
 C) Saniyede kullanılan su miktarındaki artış, içme ve kullanma için harcanan su miktarındaki artıştan fazladır.
 D) 1985-1995 yılları arasındaki artış miktarı, sulama suyunda en çoktur.
 E) 1990 yılında, sulamada kullanılan su miktarı, sanayide kullanılan su miktarının 8 katından fazladır.

(1999-ÖSS-İPT)

10. Aşağıdaki grafiklerde, dörder bölgesi bulunan ve yüzölçümleri birbirine yakın olan beş ülkenin, bölgelerine göre elektrik enerjisi tüketimleri gösterilmiştir.

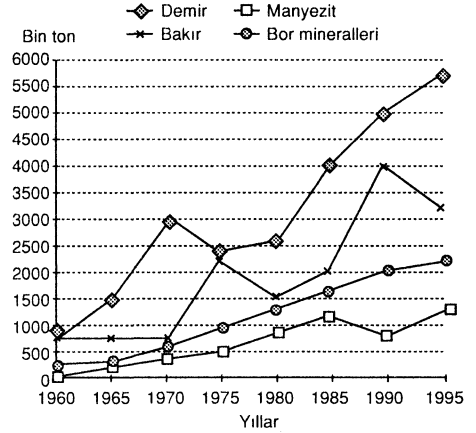


Ülkelerde tüketilen elektrik enerjisinin büyük bir kısmının endüstride kullanıldığı kabul edilecek olursa, yukarıda grafikleri verilen ülkelerin hangisinde endüstri kuruluşları bölgeler arasında diğerlerinden daha dengeli dağıtılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

(1999-ÖSS)

11. Aşağıdaki grafikte, Türkiye'de çıkarılan dört maden cevherinin 1960-1995 yılları arasındaki üretim miktarları verilmiştir.



Yalnızca grafikteki bilgilere dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) Verilen yıllarda yalnızca bor minerallerinin üretiminde sürekli artış olmuştur.
 B) 1975-1995 yılları arasında bakır üretimindeki dalgalanma, manyezit üretiminden fazladır.
 C) 1995 yılındaki demir üretimi, 1980 yılındaki üretimin iki katından fazla olmuştur.
 D) Verilen yıllar arasında, bor mineralleri üretimindeki artış, manyezit üretiminden fazladır.
 E) Bakır üretiminde, 1970-1975 yılları arasındaki artış, 1985-1990 yılları arasındakinden fazladır.

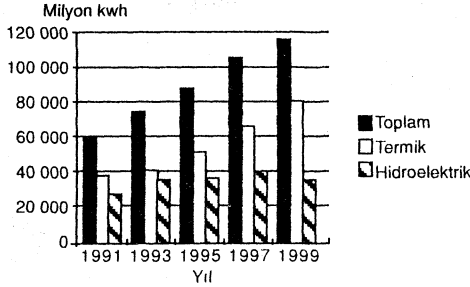
(2001-ÖSS)

12. Aşağıdaki enerji kaynaklarının hangisiyle çalışan santraller, kullandığı enerji kaynağından uzak bir yere kurulmaz?

- A) Petrol B) Akarsu C) Kömür
 D) Doğalgaz E) Uranyum

(2001-ÖSS)

13. Aşağıdaki grafik, 1991-1999 yılları arasında Türkiye'de elektrik enerji üretimi içinde termik ve hidroelektrik enerji üretimlerinin paylarını göstermektedir.



Bu grafikteki bilgilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Termik enerji üretimi ile hidroelektrik enerji üretimi arasında 1991 yılındaki fark, 1999 yılındakinden azdır.
- B) Termik enerji üretimi ile hidroelektrik enerji üretimi arasındaki farkın en fazla olduğu yıl 1997'dir.
- C) Verilen yıllarda, termik enerji üretimindeki artış hidroelektrik enerji üretimindeki artıştan fazladır.
- D) Hidroelektrik enerji üretiminde en fazla artış, 1991-1993 yılları arasında olmuştur.
- E) 1993 yılından sonra hidroelektrik enerji üretiminin toplam enerji üretimindeki payı giderek azalmıştır.

(2003-ÖSS)

14. Türkiye'nin dışsatımında önemli yeri olan bor mineralleri ve kromun sürekli dış pazara sahip olmasında,

- I. taşınmalarının kolay olması,
 II. endüstride başka madenlerle birlikte kullanılmaları,
 III. kullanım alanlarının fazla olması,
 IV. kalitelerinin yüksek olması
- durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
 D) II ve III E) III ve IV

(2003-ÖSS)

15. I. Petrol
 II. Linyit
 III. Su gücü
 IV. Doğal gaz

Türkiye'de yukarıdaki enerji kaynaklarının hangilerinden elde edilen elektriğin diğerlerinden daha ekonomik olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

(2004-ÖSS)

ÖYS SORULARI

16. Aşağıdaki yörelerin hangisinde alüminyum işletmesi bulunmaktadır?

- A) Elbistan B) Murgul C) Keban
 D) Seydişehir E) Keçiözü

(1991-ÖYS)

17. Aşağıdaki santrallerden hangisi jeotermal enerji ile çalışır?

- A) Sarayköy B) Oymapınar C) Yatağan
 D) Afşin-Elbistan E) Hirfanlı

(1994-ÖYS)

18. Aşağıdakilerin hangisinde bir yöre, burada çıkarılmayan madenle birlikte verilmiştir?

- | Yöre | Maden |
|--------------|----------|
| A) Murgul | Bakır |
| B) Divriği | Demir |
| C) Eskişehir | Lületaşı |
| D) Soma | Linyit |
| E) Zonguldak | Cıva |

(1995-ÖYS)

19. Aşağıdaki yeraltı zenginliklerinin hangisinden enerji elde edilmez?

- A) Linyit B) Bor mineralleri
C) Doğal gaz D) Petrol
E) Radyoaktif mineraller

(1997-ÖYS)

20. Sınırları içinde buhar gücü, su gücü ya da kömür ile çalışan elektrik santrali bulunan üç il, aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Buhar gücü Su gücü Kömür

- A) Kütahya Denizli Elazığ
B) Elazığ Kütahya Denizli
C) Denizli Elazığ Kütahya
D) Elazığ Denizli Kütahya
E) Denizli Kütahya Elazığ

(1998-ÖYS)

ÜSS SORUSU

21. Aşağıdaki isimlerden hangisi bir hidroelektrik santralini hatırlatmaz?

- A) Tunçbilek B) Hirfanlı C) Seyhan
D) Kemer E) Sarıyar

(1970-ÜSS)

CEVAPLAR

1. C	2. E	3. D	4. C	5. D	6. E
7. D	8. A	9. C	10. C	11. E	12. B
13. B	14. E	15. C	16. D	17. D	18. E
19. B	20. C	21. A			

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Ülkemizde orman alanları bölge yüzölçümlerine oranlı olarak dağılmamıştır. Ormanların dağılışı nemlilik ve yağış özellikleriyle açıklanır.

Yanıt C

2. Türkiye, tükettiği petrolün büyük bir kısmını (yaklaşık %80-85) ithal eder. Geriye kalan yaklaşık %15-20 kısmını kendi imkanlarıyla üretir.

Yanıt E

3. Türkiye, Dünya'da krom üretiminde ve dış satımında ilk sıralarda yer alır. Kromun dış piyasada kolay alıcı bulmasının nedeni kalitesinin yüksek olmasıdır.

Yanıt D

4. Elazığ, Guleman'da çıkan krom yine Elazığ ferro-krom tesislerinde işlenir.

Yanıt C

5. Soma, Yatağan ve Afşin-Elbistan'da çıkarılan linyit yine bu alanlarda kurulan termik santrallerde enerji kaynağı olarak kullanılır.

Yanıt D

6. Ülkemizde hidroelektrik potansiyelin en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu'dur. Nedeni yükseltilerin fazla ve akarsuların akış hızlarının yüksek olmasıdır.

Yanıt E

7. Türkiye, Fransa ve İsveç gibi yerçekillerinin engebeli olduğu ülkelerde akarsuların yatak eğimleri fazla olduğu için hidroelektrik potansiyelleri fazladır. İngiltere, Hollanda ve Almanya gibi sade yüzey şekillerine sahip ülkelerde hidroelektrik potansiyel azdır.

Yanıt D

8. Verilen grafik incelendiğinde enerji üretimi 1988-1995 yılları arasında %100'ün üzerinde artmamıştır.

Yanıt A

9. Verilen grafik incelendiğinde sanayide kullanılan su miktarındaki artış, içme ve kullanma için harcanan su miktarındaki artıştan daha azdır.

Yanıt C

10. Grafikte verilen dört bölgenin üretimlerinin birbirine yakın olduğu ülke III noludur. Bu ülkede bölgeler arasında sanayileşme farkı çok azdır.

Yanıt C

11. Verilen grafik incelendiğinde bakır üretiminde, 1970-1975 yılları arasındaki artış, 1985-1990 yılları arasındaki artıştan daha azdır.

Yanıt E

12. Akarsulardan yararlanılarak çalışan hidroelektrik santrallerin, akarsular üzerinde kurulması gerekir. Akarsuların uzağında kurulamaz. Ancak petrol, kömür, doğalgaz ve uranyum ile çalışan termik ve nükleer santraller enerji kaynağının uzağında kurulabilir.

Yanıt B

13. Grafik dikkatli şekilde incelendiğinde termik enerji üretimi ile hidroelektrik enerji üretimi arasındaki farkın en fazla olduğu yıl 1997 değil 1999 dur.

Yanıt B

14. Ülkemizde çıkarılan bor minerallerinin kullanım alanlarının çok ve kromun kalitesinin yüksek olmasından dolayı dış pazarda alıcısı fazladır.

Yanıt E

15. Ülkemiz tükettiği petrolün %15'ini, doğalgazın %5'ini kendi imkanlarıyla üretir. Ancak linyit rezervleri ve hidroelektrik potansiyeli bakımından zengindir. Bu nedenle linyit ve su gücünden sağlanan elektrik enerjisi daha ekonomiktir.

Yanıt C

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

16. Konya, Seydişehir'de alüminyum işletme tesisi vardır.

Yanıt D

17. Denizli-Sarayköy'de jeotermal santral vardır. Sıcak su kaynağından elektrik enerjisi üreten santraldir.

Yanıt D

18. Zonguldak havzasında taşkömürü çıkarılır. Taş kömürünün %100 ü Karadeniz Bölgesinde, Zonguldak havzasında çıkarılır.

Yanıt E

19. Linyit, petrol ve doğalgazdan termik enerji, radyoaktif minerallerden atom enerjisi elde edilir. Bordan enerji elde edilmez.

Yanıt B

20. Denizli Sarayköy'de jeotermal santral, Elazığ Keban'da Keban hidroelektrik santrali ve Kütahya Seyitömer ve Tunçbilek'te linyit kömürü işleyen termik santral vardır.

Yanıt C

ÜSS SORUSUNUN ÇÖZÜMÜ

21. Hirfanlı, Seyhan, Kemer ve Sarıyer hidroelektrik santralleridir. Kütahya Tunçbilek ise linyit işleyen termik santraldir.

Yanıt C

ÖSS SORULARI

1. Aşağıdakilerden hangisinin, bir bölgedeki sanayileşme ile yakından ilişkili olduğu söylenemez?

- A) Bölgenin pazar olarak genişlemesinin
- B) Ticari ve mali etkinliklerdeki artışın
- C) Ulaştırma hizmetlerindeki gelişmenin
- D) Turizm yatırımlarındaki artışın
- E) Nitelikli işgücü sayısındaki artışın

(1982-ÖSS)

2. "Ekonomik yönden gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan ülkelere bağış, kredi vb. biçimlerde sermaye aktarmaktadırlar."

Gelişmiş ülkelerin böyle davranmaları aşağıdakilerden hangisi ile en az ilişkilidir?

- A) Pazar bulma ve ihracat yapma olanaklarını artırma
- B) Gelişmekte olan ülkelerdeki hammadde üretimini artırarak kendi gereksinimlerini giderme
- C) Sermaye aktarılan ülke üzerindeki siyasal etkilerini artırma
- D) Gelişmekte olan ülkelere hammaddelerin yarı işlenmiş hale getirilmesini sağlayarak maliyeti düşürme
- E) Ülkelerindeki kamuoyunun gelişmekte olan ülkelere yardım edilmesi yolundaki isteklerini karşılama

(1982-ÖSS)

3. Yurt dışında çalışan Türk işçilerinden yurda dönenler için alınabilecek aşağıdaki önlemlerden hangisinin Türk ekonomisi için yararlı olması beklenir?

- A) Emekliye ayırarak emekli aylığı bağlamak
- B) Küçük esnaf olmaya özendirmek
- C) İşsizlik sigortası kapsamına almak
- D) Taşınmaz mallar (gayrimenkul) almaya özendirmek
- E) Birleşerek sanayi işletmeleri kurmalarını sağlamak

(1983-ÖSS)

4. Bir ülkede üretilen otomobil ve radyo gibi dayanıklı tüketim mallarının dış satımında aşağıdakilerden hangisi en az etkilidir?

- A) Üretim miktarı
- B) Ürünün kalitesi
- C) İç tüketim miktarı
- D) Alıcı ülkeye yakınlık
- E) Ürünün fiyatı

(1987-ÖSS)

5. Endüstri kuruluşlarının yeryüzüne dağılışı aşağıdakilerden en çok hangisiyle ilişkilidir?

- A) Ulaşım
- B) Yükselti
- C) Yağış
- D) Sıcaklık
- E) Bitki örtüsü

(1987-ÖSS)

6. Aşağıdakilerden hangisi, bir ülkede endüstrileşme ile birlikte görülen bir değişme değildir?

- A) Hammadde ihracatının artması
- B) Nitelikli işgücünün önem kazanması
- C) Dış ticaret hacminin büyümesi
- D) Tarımda çalışan nüfus oranının düşmesi
- E) Ortalama yaşam düzeyinin yükselmesi

(1990-ÖSS)

7. Aşağıdakilerden hangisi, bir ülkede sanayinin gelişmekte olduğunun göstergelerinden biri değildir?

- A) Hammaddeye duyulan gereksinimin artması
- B) Tarımsal üretimin azalması
- C) Enerji tüketiminin artması
- D) Teknoloji kullanımının artması
- E) Çalışan nüfus içinde, nitelsiz işçi payının azalması

(2000-ÖSS)

8. Gelişmekte olan bir ülkede meydana gelecek aşağıdaki değişikliklerden hangisi, bu ülkenin gelişmiş ülke durumuna geçmekte olduğunun bir göstergesi olamaz?

- A) Hammadde dışalımının artması
- B) Nitelikli işgücü gereksiniminin artması
- C) Enerji tüketiminin artması
- D) Doğum oranının artması
- E) Yaşam düzeyinin yükselmesi

(2003-ÖSS)

ÖYS SORULARI

9. Edremit, Hekimhan ve Divriği yörelerinde bulunan maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kurşun B) Çinko C) Bakır
- D) Demir E) Kalay

(1985-ÖYS)

10. Türkiye, bor mineralleri bakımından dünyanın en zengin ülkesidir. Buna rağmen bor minerallerinden elde edilen gelir yurt ekonomisinde önemli bir yer tutmaz.

Aşağıdakilerden hangisi, bu duruma bir neden olarak gösterilebilir?

- A) Dünyada çok bulunan bir mineral olması
- B) Üretiminin ve ihracatın az olması
- C) Kullanım alanlarının sınırlı olması
- D) Üretilen madenin yurt içinde tüketilmesi
- E) Üretim maliyetinin yüksek olması

(1987-ÖYS)

11. Türkiye'de elektrik enerjisi üretiminde aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisi en fazla kullanılmaktadır?

- A) Petrol B) Doğal gaz C) Linyit
- D) Taş kömürü E) Jeotermal enerji

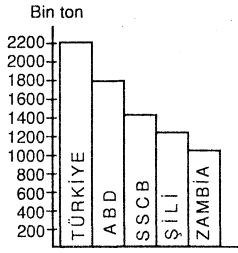
(1988-ÖYS)

12. Aşağıdakilerden hangisi, fabrika kurulacak bir yörede bulunması gereken özelliklerden biri değildir?

- A) Su kaynaklarının bol olması
- B) Ham madde sağlamanın kolay olması
- C) Enerji sağlamanın kolay olması
- D) Nüfus yoğunluğunun fazla olması
- E) Ulaşım olanaklarının yeterli olması

(1990-ÖYS)

13.



Yukarıdaki grafik, bir madenin en çok üretildiği beş ülkedeki 1982 yılına ait üretim miktarlarını göstermektedir.

Bu maden, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bakır B) Demir C) Taş kömürü
D) Volfram E) Cıva

(1991-ÖYS)

14. Türkiye'de ipekli dokumacılığın geliştiği başlıca yerler aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) İzmir - Nazilli - Uşak
B) Denizli - Uşak - Şile
C) Buldan - Adana - İzmir
D) Bursa - Kayseri - Malatya
E) Gemlik - Bursa - İstanbul

(1992-ÖYS)

15. Türkiye'de kereste fabrikalarının çoğunun Karadeniz Bölgesi'nde yer almasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım alanlarının dar olması
B) Ham maddenin bol olması
C) Nüfusun yoğun olması
D) Su kaynaklarının bol olması
E) Ulaşım olanaklarının artması

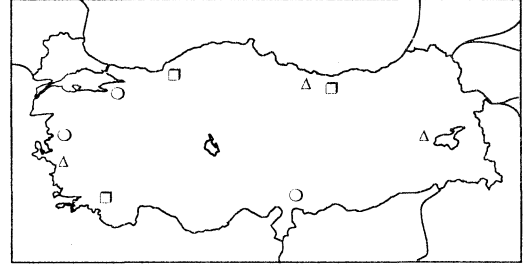
(1993-ÖYS)

16. Aşağıdaki petrol arıtma tesislerinden hangisinin yakınında petrol de çıkarılmaktadır?

- A) Batman B) Aliağa C) Ataş
D) Orta Anadolu E) İpraş

(1995-ÖYS)

17. Aşağıdaki haritalarda □, ○, Δ işaretleri bazı zeytin yağı, kâğıt ve sigara fabrikalarının yerlerini göstermektedir.

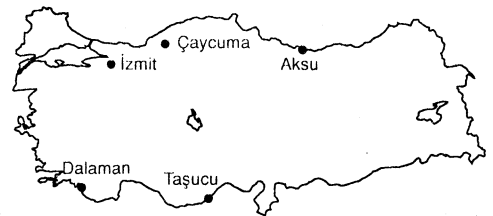


Bu işaretlerin hangi fabrikalara ait olduğu, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

□	Δ	○
A) Zeytinyağı	Kâğıt	Sigara
B) Sigara	Kâğıt	Zeytinyağı
C) Zeytinyağı	Sigara	Kâğıt
D) Kâğıt	Zeytinyağı	Sigara
E) Kâğıt	Sigara	Zeytinyağı

(1995-ÖYS)

18. Aşağıdaki Türkiye haritasında, belli bir dalda üretim yapan sanayi kuruluşlarının bulunduğu başlıca yerleşim merkezleri gösterilmiştir.



Bu sanayi kuruluşlarında, aşağıdakilerden hangisi üretilmektedir?

- A) Sigara B) Seramik C) Konserve
D) Kâğıt E) Cam

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

19. 18. yüzyılın sonları ve 19. yüzyılın başlarında sömürgeciliğin gelişmesinin sebebi nedir?

- A) Gelişmemiş memleketlerde altın ve gümüş gibi kıymetli maddelerin bulunması
- B) Baharat ve kürk gibi Avrupa pazarlarında çok aranan maddelerin bulunması
- C) Taşıt ve vasıtaların gelişmesi
- D) Endüstri üretiminin çok artması ve hammadde ihtiyacının çoğalması
- E) Ucuz ve kolay ulaşım yollarının bulunması

(1967-ÜSS)

20. Aşağıdaki merkezlerden hangisinde sigara fabrikası vardır?

- A) Düzce B) Bafra C) Akhisar
- D) Adana E) Manisa

(1969-ÜSS)

21. Aşağıdaki endüstri bitkilerinden hangisinin tamamı yerli endüstrimiz tarafından hammadde olarak kullanılır?

- A) Tütün B) Ayçiçeği C) Pamuk
- D) Haşhaş E) Şeker pancarı

(1972-ÜSS)

22. "Türkiye'de, endüstri yatırımları Sivas-Gaziantep hattının doğusuna kaydırılmalıdır."

Bu yargının temelindeki görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğu Anadolu'da zengin hammadde kaynakları vardır.
- B) Doğu Anadolu endüstrinin üreteceği mallar için iyi bir pazardır.
- C) Doğu Anadolu endüstri yatırımlarından yeteri kadar yararlanmamıştır.
- D) Batı Anadolu'da yeni endüstri yatırımlarına gerek kalmamıştır.
- E) Batı Anadolu'daki hammadde kaynakları tükenmektedir.

(1977-ÜSS)

CEVAPLAR

1. D	2. E	3. E	4. D	5. A	6. A
7. B	8. D	9. D	10. B	11. C	12. D
13. A	14. E	15. B	16. A	17. E	18. D
19. D	20. D	21. E	22. C		

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Bir bölgede sanayileşme ile birlikte nitelikli işgücü sayısı artar. Ticaret ve ulaşım hizmetleri ile pazar olanakları gelişir. Ancak bölgedeki turizm yatırımlarındaki artış sanayileşme ile ilişkili değildir.

Yanıt D

2. Gelişmiş ülkelerin, gelişmekte olan ülkelere para yardımı yapmalarının nedenleri arasında kendi kamuoyunun isteklerini yerine getirme yoktur. Burda amaç gelişmekte olan ülkeler üzerindeki siyasal etkilerini, pazar ve ihracat yapma olanaklarını artırma, hammadde ihtiyaçlarını ucuza mal etme gibi nedenler rol oynar.

Yanıt E

3. Yurt dışında çalışan Türk işçilerden yurda kesin dönüş yapanların elde ettikleri sermayelerini birleştirmelerini sağlayarak sanayi işletmeleri kurmaları ülke ekonomisine büyük yarar sağlar.

Yanıt E

4. Bir ülkenin ihracatında ürünün kalitesi, fiyatı gibi özellikler belirleyicidir. Fakat alıcı ülkeye yakınlık en az etkilidir.

Yanıt D

5. Ulaşım ağının geliştiği bölgelerde endüstri kuruluşları sıktır. Ülkemizde Marmara Bölgesinde ulaşımın kolay olması sanayileşmeyi hızlandırmıştır.

Yanıt A

6. Endüstrisi gelişen ülkelerde hammadde ihracatı azalır, işlenmiş ürün ithalatı artar. Nitelikli iş gücünün önemi artar. Dış ticaret hacmi büyür. Tarımda çalışan nüfus oranı azalır. Ortalama yaşam düzeyi yükselir.

Yanıt A

7. Sanayileşmiş ülkelerde tarım modern yöntemlerle yapıldığından tarımsal üretim de artar. Sanayileşme ile birlikte hammaddeye gereksinim artar. Enerji tüketimi ile, teknoloji kullanımı artar. Niteliksiz işçilerin toplam çalışanların içindeki payı azalır.

Yanıt B

8. Gelişmekte olan bir ülkede sanayileşme ile birlikte hammadde dışalım, nitelikli işgücü gereksinimi ve enerji tüketimi artar. Yaşam düzeyi yükselir. Ancak doğum oranının artması gelişmemişliğin özelliğidir.

Yanıt D**ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ**

9. Edremit (Balıkesir), Hekimhan (Malatya) ve Divriği (Sivas) yörelerinde demir yatakları vardır.

Yanıt D

10. Bor mineralleri birçok sanayi kolunda yan ürün olarak kullanılmaktadır. Dünya'nın en zengin bor yataklarına sahip olan ülkemiz ekonomisinde bor'un katkısı azdır. Nedeni bu madeni işleyecek yeterli teknolojimiz yoktur. Çıkarılan maden yurt dışına hammadde olarak ihraç edilir. Üretim ve ihracatın sınırlı olması nedeniyle ekonomik getirisi azdır.

Yanıt B

11. Günümüzde petrol ve doğalgazla çalışan termik santrallerin sayısı artmıştır. İthal petrol ve doğalgazla çalışan termik santrallerden üretilen elektrik enerjisi fazlaca kullanılmaktadır. Sorunun sorulduğu yıllarda ülkemizde en fazla kullanılan enerji kaynağı linyit idi. Çünkü petrol ve doğalgaz az ithal edildiğinden, taşkömürü rezervleri yetersiz olduğundan, jeotermal enerji fazla kullanılmadığından rezervi fazla olan linyitle çalışan termik santrallerden elektrik enerjisi üretilmekte idi.

Yanıt C

12. Sanayi kuruluşunun yeri seçilirken nüfus yoğunluğunun fazla olması etken değildir.

Yanıt D

13. 1982 yılında, ülkemiz Dünya bakır üretim miktarında birinci olmuştur.

Yanıt A

14. Ülkemizde ipekli dokumacılık Gemlik, Bursa ve İstanbul'da çok gelişmiştir.

Yanıt E

15. Ülkemizin orman bakımından en zengin bölgesi Karadeniz'dir. Bu nedenle kereste fabrikalarının çoğu hammaddenin bol olmasından dolayı bu bölgemizedir.

Yanıt B

16. Ülkemizdeki arıtma (rafineri) tesisleri yakınından sadece Batman'da petrol çıkarılmaktadır.

Yanıt A

17. □ işareti Giresun Aksu, Zonguldak Çaycuma ve Muğla Dalaman'daki kağıt fabrikalarını göstermektedir.
○ işareti Bursa, Edremit ve Gaziantep'teki zeytin yağı işleyen fabrikaları göstermektedir.
Δ işareti Samsun, İzmir ve Bitlis'teki sigara fabrikalarını göstermektedir.

Yanıt E

18. Giresun Aksu, Zonguldak Çaycuma, Mersin Taşucu, Muğla Dalaman ve İzmit'te kâğıt fabrikası vardır.

Yanıt D

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

19. Avrupa'da 18. yüzyılın sonlarında sanayi devriminden sonra hızlıca gelişen başta İngiltere, Fransa gibi ülkeler artan hammadde ihtiyaçlarını bazı yerleri işgal ederek sağlama yoluna gitmişlerdir. İşgal edilen bu ülkeler hem madde yönünden zengin ülkelerdir. Başta Ortadoğu gibi. Böylece 18. yüzyılın sonları ile 19. yüzyılın başlarında sömürgecilik gelişmiştir.

Yanıt D

20. Ülkemizde Samsun, Tokat, İstanbul, İzmir, Adana, Malatya ve Bitlis illerinde sigara fabrikaları vardır.

Yanıt D

21. Ülkemiz şeker ihtiyacını şeker pancarını işleyerek sağlar. Şeker pancarı tarladan söküldükten hemen sonra fabrikalarda işlenmesi gerekir. Bu nedenle şeker pancarının ihracatı yoktur.

Yanıt D

22. Doğu Anadolu'da endüstri gelişmemiştir. Bu nedenle yeni yatırımlar Sivas-Gaziantep hattının doğusuna kaydırılmalıdır.

Yanıt C

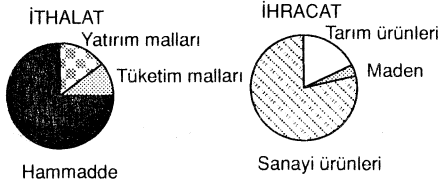
ÖSS SORULARI

1. Bir boğazın işler bir denizyolu olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre **daha azdır**?

- A) Çevresinde önemli ticaret merkezlerinin bulunması
- B) Nüfus yoğunluğu fazla olan yerlere yakın olması
- C) Büyük denizleri birbirine bağlaması
- D) Endüstri bakımından gelişmiş bölgelere yakın olması
- E) Çevresiyle karayolu ve demiryolu bağlantısının bulunması

(1992-ÖSS)

2. Aşağıdaki grafiklerde bir ülkenin ithalat ve ihracatında yer alan malların oranları görülmektedir.

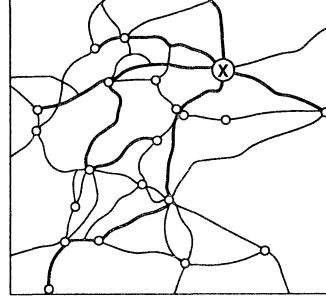


Grafikteki bilgiler göz önüne alındığında, bu ülke ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan **angisine ulaşılabılır**?

- A) İşsizlik oranı fazladır.
- B) Nüfus dağılımı dengelidir.
- C) Tarımsal üretimi yetersizdir.
- D) Gelişmiş bir ülkedir.
- E) İthalat giderleri ihracat gelirlerinden fazladır.

(1995-ÖSS)

3. Aşağıdaki haritada, bölgedeki karayolları, bu yollardaki trafiğin yoğunluğuyla orantılı olarak değişen kalınlıktaki çizgilerle gösterilmiştir.

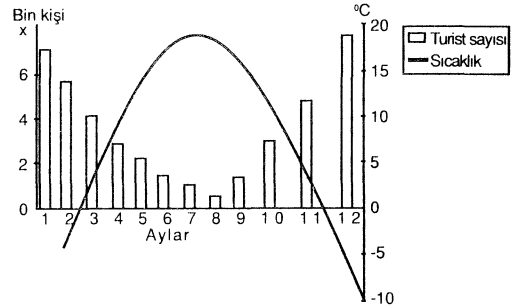


Yalnızca bu haritadaki bilgilere dayanarak, X ile gösterilen merkez hakkında aşağıdakilerden hangisi ile ilgili fikir edinilebilir?

- A) İklimi
- B) Yer şekilleri
- C) Konut tipi
- D) Tarımsal nüfus yoğunluğu
- E) Bölge ticaretindeki yeri

(1995-ÖSS)

4. Aşağıdaki grafikte Kuzey Yarımkürede yer alan bir bölgeye gelen turist sayısı ve bölgenin aylık sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

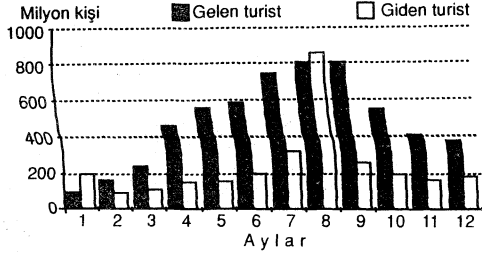


Grafikteki bilgilere dayanarak, bu bölge ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine **varılamaz**?

- A) Turizm, kış mevsiminde daha canlıdır.
- B) Gelen turistlerin çoğu yabancıdır.
- C) Hiçbir ayın ortalama sıcaklığı 20°C'den fazla değildir.
- D) Kış aylarının ortalama sıcaklıkları 0°C'nin altındadır.
- E) Yıl boyunca 30.000'in üzerinde turist gelmektedir.

(1995-ÖSS)

5. Aşağıdaki grafik belirli bir yılda bir ülkeye gelen ve bu ülkeden dışarı giden turist sayısını göstermektedir.

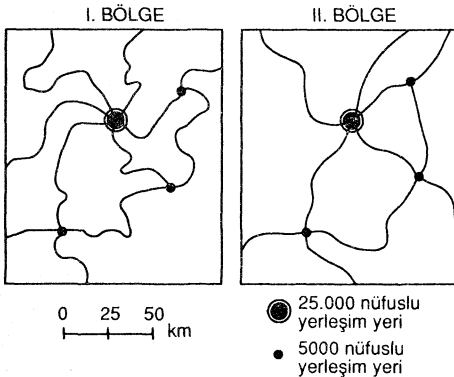


Grafikte bilgilere dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) En az turist Ocak ayında gelmiştir.
 B) Gelen ve giden turist sayısının birbirine en yakın olduğu ay, Şubat'tır.
 C) En fazla turist Haziran-Eylül ayları arasında gelmiştir.
 D) Mayıs ve Ekim aylarında, giden turist sayısı aynıdır.
 E) Giden turist sayısı, Ağustos ayında en fazladır.

(1998-ÖSS)

6. Aşağıdaki iki şekil, iki ayrı bölgedeki yerleşim merkezlerini ve bu merkezleri birbirine bağlayan aynı standarttaki karayolları ağını göstermektedir.



Yalnızca şekillerdeki bilgilere dayanarak, bu iki bölge arasında hangi bakımdan fark olduğu söylenebilir?

- A) Nüfus yoğunluğu
 B) Yerleşim tipi
 C) Ulaşım ağı sıklığı
 D) İdari bölünüş
 E) Yerşekilleri

(1999-ÖSS-İPT)

7. Arazideki engebeler arttıkça, aynı standarttaki karayollarının kilometre maliyeti de artmaktadır. Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde verilen yerleşim birimleri arasında yapılacak yeni karayolunun kilometre maliyetinin en az olması beklenir?

- A) Zonguldak - Ankara
 B) Antalya - Burdur
 C) Erzurum - Trabzon
 D) İzmir - Denizli
 E) Van - Hakkari

(1999-ÖSS)

8. Her tür ulaşım olanağı bulunan bir ülkede demir cevheri, kömür gibi madenlerin dışalım ve dışsatımından yararlanılan,
 I. demiryolu,
 II. karayolu,
 III. denizyolu
 taşımacılıkları, aşağıdakilerin hangisinde taşıma maliyeti en yüksek olandan en düşük olana doğru sıralanmıştır?

- A) I, II, III
 B) I, III, II
 C) II, I, III
 D) II, III, I
 E) III, I, II

(2002-ÖSS)

9. Türkiye'nin dışalımının giderek büyümesine karşın, dışsatımı istenilen düzeye henüz ulaşamamıştır.

Dış ticaretin sürekli açık vermesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu savunulamaz?

- A) Dış pazarlarda rekabet güçlüklerinin yaşanması
 B) Dışsatımda tarım ürünlerinin payının fazla olması
 C) Üretimdeki artışın nüfus artış hızından düşük olması
 D) Bazı sanayi ürünleri için yapılan dış ödemelerin dışsatım gelirinden yüksek olması
 E) Transit taşımacılığın gelişmiş olması

(2002-ÖSS)

10. Bir ülkede deniz ticareti filosunun geliştirilmesinin, o ülkenin ekonomik kalkınmasına aşağıdakilerin hangisi yönünde önemli bir katkı sağlaması beklenmez?

- A) İç ve dış ticaretin canlanması
- B) Yerli üretime yeni pazarlar sağlanması
- C) Limanların kapasitesinin artması
- D) Döviz girdilerinde artış olması
- E) Turizmin gelişmesi

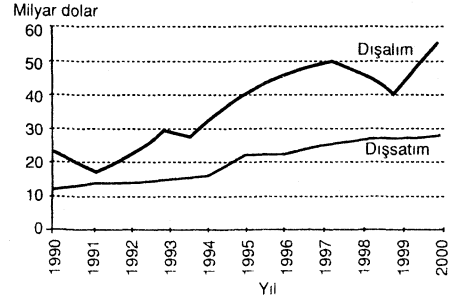
(2003-ÖSS)

11. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin iç ticaret etkinliklerinin sürekli artmasının nedenleri arasında gösterilemez?

- A) İletişim teknolojisindeki gelişmeler sayesinde ürünlerin daha geniş kitlelere tanıtılabilmesi
- B) Endüstri kuruluşlarının sayısının artması
- C) Endüstri ürünlerinin çeşidinin artması
- D) Bölgelerin enerji üretimleri arasındaki farkın büyümesi
- E) Farklı iklim özelliklerinden yararlanarak tarımsal ürünlerin çeşitlendirilmesi

(2005-ÖSS)

12. Aşağıdaki grafik, 1990-2000 yılları arasında Türkiye'nin dışsattım gelirlerini ve dışalım giderlerini dolar olarak göstermektedir.

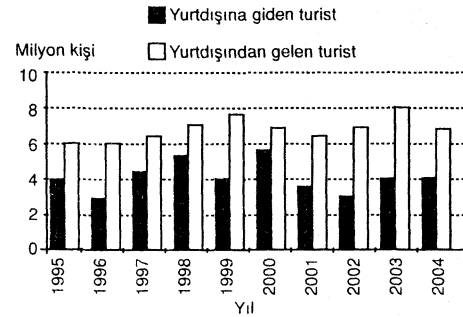


Aşağıdakilerden hangisi bu grafikten çıkarılacak sonuçlardan biri değildir?

- A) 1994, dış ticaret açığının en az olduğu yıldır.
- B) Dışalım giderlerinin en düşük olduğu yıl 1991'dir.
- C) Her yıl dışsattım geliri dışalım giderinden daha az olmuştur.
- D) Dışalım giderlerindeki dalgalanmalar dışsattım gelirlerine göre daha belirgindir.
- E) 2000 yılında bir önceki yıla göre dışalım giderinde artış olmuştur.

(2005-ÖSS)

13. Aşağıdaki grafik, bir ülkede 1995-2004 yılları arasında yurtdışına giden ve yurtdışından gelen turist sayılarını göstermektedir.

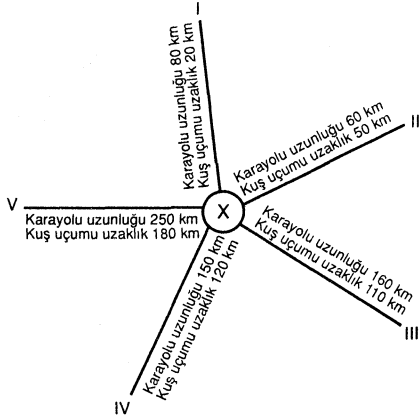


Yalnızca bu grafiğe bakılarak, verilen dönemde bu ülkeyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Yurtdışına giden turist sayısı toplamına
- B) Yurtdışından en fazla turist hangi yıl geldiğine
- C) En çok hangi ülkeden turist geldiğine
- D) Yurtdışına giden ve yurtdışından gelen turist sayıları arasındaki orana
- E) Yurtdışından gelen turist sayısındaki değişimlere

(2005-ÖSS)

14. Yerçekilleri karayolu uzunlukları üzerinde etkilidir. Aşağıdaki şekilde X kentiyle beş merkez arasındaki karayolu uzunlukları ve kuş uçuşu uzaklıklar verilmiştir.



Buna göre, X kentiyle hangi merkez arasındaki arazinin ötekilere göre daha engebeli olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

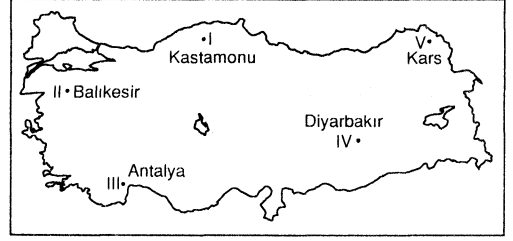
(2005-ÖSS)

15. Bir ülkede demiryolu taşımacılığının gelişmesinin aşağıdakilerden hangisine en az katkı sağlaması beklenir?

- A) Ülkenin çeşitli kesimleri arasındaki ilişkilerin artmasına
B) Karayollarında seyreden araç sayısının artmasına
C) Bazı yerleşim merkezlerinin demiryolu yakınlıklarına kaymasına
D) Ulaşım maliyetlerinin düşmesine
E) İç ve dış turizmin gelişmesine

(2005-ÖSS)

16.



Haritada numaralarla gösterilen merkezlerin hangilerine demiryoluyla ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

(2006-ÖSS)

(Sos. Testi-I)

17. Bir ülkenin dış ticaret hacminin büyümesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Endüstride üretimin artırılması
B) Serbest bölgeler kurulması
C) Ürün kalitesinin yükseltilmesi
D) Fuarların düzenlenmesi
E) İşçi ücretlerinin artırılması

(2006-ÖSS)

(Sos. Testi-I)

ÖYS SORULARI

18. Türkiye'de Cumhuriyet Döneminden sonra birçok sanayi dalında önemli gelişmeler olmuş ve bunlardan bazılarının ürünleri dış ülkelere satılmaya başlamıştır.

Aşağıdaki sanayi dallarından hangisi bunlardan biri değildir?

- A) Dokuma B) Konserve C) Kâğıt
D) Çimento E) Mobilya

(1982-ÖYS)

19. Bir ülkenin ithalatında ham ve yarı işlenmiş maddeler, ihracatında ise yapılmış eşya büyük bir paya sahipse bu ülke aşağıdaki gruplardan hangisine girer?

- A) Turizmi gelişmiş
- B) Endüstrisi gelişmiş
- C) Tarım ürünü fazlası olan
- D) Nüfus yoğunluğu fazla
- E) Yer altı zenginliği fazla

(1991-ÖYS)

20. Aşağıdaki limanlardan hangisinin hinterlandı, diğerlerinden daha geniştir?

- A) Trabzon
- B) İzmir
- C) Antalya
- D) Samsun
- E) Zonguldak

(1991-ÖYS)

21. Türkiye'de kara yoluyla yapılan taşımacılığın diğer ulaşım biçimlerinden daha fazla olmasında en önemli etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Taşıtların bir kısmının Türkiye'de üretilmesi
- B) Kara yolu taşımacılığının ucuz olması
- C) Yol boyunca konaklama tesislerinin bulunması
- D) Taşıt kapasitelerinin artması
- E) Kara yoluyla Türkiye'nin her yerine ulaşılabilmesi

(1993-ÖYS)

22. Aşağıdakilerden hangisi, bir yörede turizme paralel olarak gelişmesi beklenen bir etkinlik değildir?

- A) Ticaret
- B) Haberleşme
- C) Tarım
- D) İnşaat
- E) Ulaşım

(1993-ÖYS)

23. Aşağıdaki yörelerden hangisinin turizmde karstik oluşumu önemli bir yer tutar?

- A) Marmaris
- B) Ürgüp - Göreme
- C) Pamukkale
- D) Çeşme
- E) Gordiyon

(1995-ÖYS)

ÜSS SORULARI

24. İzmir limanının gelişmesinde en etkili olan etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya deniz ulaşımında uğrak yeri olması
- B) Rüzgârlardan korunmuş olması
- C) Art ülkesinin geniş olması
- D) Batıdaki illerle demiryolu bağlantısı olması
- E) Nüfus yoğunluğunun yüksek olması

(1974-ÜSS)

25. Yüzey şekilleri, enerji kaynakları, ulaşım endüstrisi, trafik kazaları, kitle taşımacılığı, vb. dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin ulaşım ve taşımacılık sorununa uzun sürede en ekonomik çözüm olabilir?

- A) Etkin bir trafik kontrolü sağlamak
- B) Dışardan kamyon, otobüs, otomobil vb. satın almak
- C) Kamyon, otobüs, otomobil vb. fabrikaları kurmak
- D) Demiryolu taşımacılığını geliştirmek
- E) Havayolu taşımacılığını geliştirmek

(1977-ÜSS)

CEVAPLAR

1. C	2. D	3. E	4. B	5. D	6. E
7. D	8. C	9. E	10. E	11. D	12. A
13. C	14. A	15. B	16. B	17. E	18. C
19. C	20. B	21. E	22. C	23. C	24. C
25. D					

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Bir boğazın işlek bir deniz yolu olmasında beşeri etkenler etkilidir. Büyük denizleri birbirine bağlaması o boğazın doğal özelliğidir. Bu nedenle boğazın işlek olmasında en az etkilidir.

Yanıt C

2. Eğer bir ülke büyük bir oranda hammadde ithal (dış alım) ediyor ve sanayi ürünleri ihraç (dış satım) ediyorsa o ülke gelişmiştir. Sanayisi gelişen ülkeler hammadde ithal eder, sanayi ürünleri ihraç eder.

Yanıt D

3. X ile gösterilen yerleşim merkezine ulaşan yollar ve bu yollardaki trafik yoğunluğundan buranın bölgenin cazibe merkezi olduğu yorumu ortaya çıkar. Çevresine göre sanayinin, ticaretin, ulaşımın geliştiği merkezler yoğun alış-verişin olduğu alanlardır.

Yanıt E

4. Grafik dikkatli incelenirse bölgeye gelen turistlerin yerli veya yabancı oldukları doğrulayacak bilgi yoktur.

Yanıt B

5. Grafik dikkatli incelenirse mayıs ve ekim aylarında ülkeden dışarı giden turist sayısının aynı olmadığı görülür.

Yanıt D

6. Haritalar dikkatli incelendiğinde her iki bölgede yerleşme sayısı, idari bölünüşü, nüfus yoğunluğu hemen hemen aynı iken yolların dolanbaşı ve düz olması farklıdır. Bu da yerşekli farklılığından kaynaklanır.

Yanıt E

7. Ülkemizin yerşekilleri özellikleri düşünüldüğünde İzmir-Denizli arasında dağların uzanış yönü ve engebeler yol yapımına elverişlidir. Bu nedenle bu il arasında yapılacak karayolunda kilometre maliyeti en az olacaktır.

Yanıt D

8. Karayolu, taşıma maliyeti en yüksek olan ulaşım türüdür. Deniz yolu ise taşıma maliyeti en düşük olan ulaşım türüdür. Bu nedenle dünya ticaretinde denizyolu daha çok tercih edilir. Demiryolu taşımacılığı ise karayoluna göre taşıma maliyeti daha düşüktür.

Yanıt C

9. Ülkemizde dış ticaret açığının giderek artmasında transit taşımacılığın gelişmiş olması etkili değildir. Transit taşımacılık ülkeye önemli döviz girdisi sağlamaktadır.

Yanıt E

10. Bir ülkede deniz ticaretinin gelişmesine paralel olarak iç ve dış ticaret canlanır. Yerli üretime yeni pazarlar sağlanır. Limanların kapasitesi artar. Döviz girdilerinde artış olur. Ancak deniz ticaretinin gelişmesi doğrudan turizmin gelişmesini sağlamaz.

Yanıt E

11. Ülkemizde bölgeler arasındaki gelişmişlik farkından dolayı canlı bir iç ticaret vardır. İç ticaretin gelişmesinde bölgeler arası enerji üretimlerinin farklı olması etkili değildir.

Yanıt D

12. Dışalım, dışsatım arasındaki fark dış ticaret açığıdır. Grafikte dış ticaret açığının en az olduğu yıl 1991 yılıdır. Buna göre; 1994, dış ticaret açığının en az olduğu yıl bilgisi grafikten çıkarılacak doğru bilgi değildir.

Yanıt A

13. Daha önceki yıllarda da bu soruya benzer sorular sorulmuştur. Verilen grafik 1995-2004 yılları arasında bir ülkede, yurtdışına giden turist ve yurtdışından gelen turist sayılarını göstermektedir. A, B, D ve E seçeneklerine grafikten yararlanarak ulaşılır. Ancak en çok hangi ülkeden turist geldiğine ulaşılabilecek veri grafikte yoktur.

Yanıt C

14. Yerçekillerinin engebeli olduğu yerlerde karayolundaki eğim dönemeçlerle azaltılırken, yolun uzunluğu artar. Bu nedenle engebeli arazilerde kuş uçuşu uzaklık ile karayolu uzunluğu arasındaki oransal fark fazladır. Verilen noktalar ile X kenti arasındaki karayolu uzunluğu ile kuş uçuşu uzaklık arasındaki oransal farkın en fazla olduğu I nolu arazi daha engebelidir.

Yanıt A

15. Bir ülkede demiryolu taşımacılığı gelişirse karayolu taşımacılığının önemi azalır. Bu nedenle karayollarında seyreden araç sayısı artmaz, azalır. Demiryolu taşımacılığında maliyet karayoluna göre düşüktür. İç ve dış turizm gelişir. Bazı yerleşmeler demiryolu yakınlarına yaklaşır. Ülke içersinde ticaret gelişir.

Yanıt B

16. Ülkemizin her köşesine ve her ile ulaşan demiryolu bağlantısı yoktur. Demiryolu uzunluğu ve taşımacılığı gelişmiş ülkelere göre son derece yetersizdir. Haritada numaralarla gösterilen I nolu merkez olan Kastamonu'ya ve III nolu merkez olan Antalya'ya ulaşan demiryolu bağlantısı yoktur.

Yanıt B

17. Bir ülkede dış ticaret hacminin büyümesinde işçi ücretlerinin artırılması olumsuz yönde etkili olur. Şöyle ki işçi ücretlerinin artırılması yatırımcıları olumsuz etkiler. Böylece yatırımlar azalır.

Yanıt E

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

18. Ülkemizde üretilen kağıt, ülke ihtiyacını karşılamadığı için ithal (dış alım) edilir. Buna karşılık dokuma, mobilya, çimento ve konserve ürünleri ihraç edilmektedir.

Yanıt C

19. Bir ülkenin ithalatında (dış alım) ham ve yarı işlenmiş maddeler, ihracatında (dış satım) yapılmış eşyalar büyük paya sahipse, o ülke sanayileşmiş bir ülkedir.

Yanıt C

20. Hinterland (art bölge), bir limanın gerisinde bulunan ve ürettiği malları o limana gönderen alandır. İzmir limanının gerisindeki alanın yerçekilleri ve üretim özelliklerinden dolayı hinterlandı değildir.

Yanıt B

21. Ülkemizde en fazla kullanılan ulaşım türünün karayolu olmasının temel nedeni; kara yoluyla ülkenizin her yerine ulaşılabilmesidir.

Yanıt E

22. Bir yörede turizmin gelişmesi, o yörede ticaret, haberleşme, ulaşım, inşaat, bankacılık gibi sektörlerin de gelişmesini sağlar. Ancak tarımın gelişmesini sağlamaz.

Yanıt C

23. Pamukkale travertenleri, CO₂'li suların içinde erimiş halde kalker, CO₂ gazının uçmasıyla çökerek oluşmuş basamaklı karstik birikim şeklidir.

Yanıt C

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

24. İzmir limanının art ülkesi geniş olduğundan ülkemizin en gelişmiş limanlarından biridir.

Yanıt C

25. Türkiye'de ulaşım sorununa uzun süreli en ekonomik çözüm demiryolu taşımacılığını geliştirmektir.

Yanıt D

ÖSS SORULARI

1. İç Anadolu Bölgesinin ekim yapılan yörelerinde, ekilen tohumun niteliği ve ekim yöntemleri değişmediği halde buğday verimi, kurak yıllarda hektar başına 100-200 kilografa düşerken yağışlı yıllarda 2000 kilografa çıkmaktadır.”

Bu gözleme göre, İç Anadolu Bölgesinde buğday veriminin artması neye bağlıdır?

- A) Sulama gereksiniminin karşılanması
- B) Ekili alanların gübrenmesine
- C) Ekim alanlarının genişletilmesine
- D) Nitelikli tohum kullanılmasına
- E) Makine gücünden yararlanılmasına

(1982-ÖSS)

2. “Güneydoğu Anadolu, tarım ve hayvancılık gelirleri yüksek olan bir bölgedir. Ekili-dikili alanların oranı Türkiye ortalamasının üstünde ve Doğu Anadolu Bölgesinden iki kat fazladır.”
- Bu parçada anlatılanlardan, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile ilgili nasıl bir sonuca ulaşılabilir?**

- A) Hayvan sayısı en çok olan bölgedir.
- B) Yüzölçümü Doğu Anadolu'dan büyüktür.
- C) Yerşekilleri tarıma elverişlidir.
- D) Ekonomiye katkısı her alanda en başıdır.
- E) Sulu tarımın en yaygın olduğu bölgedir.

(1982-ÖSS)

3. İç Anadolu bölgesinin, Akdeniz, Ege, Marmara ve Karadeniz bölgelerine göre daha az nüfuslanmış olmasında, aşağıdakilerden hangisi önemli bir etken değildir?

- A) Yağışların yetersizliği
- B) Kışların uzun ve sert oluşu
- C) Ulaşım güçlükleri
- D) Ürün çeşidinin azlığı
- E) Gelir kaynaklarının sınırlı oluşu

(1983-ÖSS)

4. Doğu Anadolu'nun kuzey kesimlerinde akarsuların en çok alçaldıkları dönem kış ortalarına rastlar.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Akarsu yataklarının eğimiyle
- B) Yağış miktarıyla
- C) Yağış düzeniyle
- D) Akarsuların uzunluğuyla
- E) Yağış biçimiyle

(1985-ÖSS)

5. Marmara Bölgesi'nde yetiştirilen başlıca ürünler, aşağıdakilerin hangisinde bir araya getirilmiştir?

- A) Buğday, fındık, çay, tütün
- B) Ayçiçeği, mısır, pancar, tütün
- C) İncir, üzüm, zeytin, çay
- D) Buğday, arpa, pamuk, meyve
- E) Pamuk, pirinç, muz, turuncgiller

(1985-ÖSS)

6. Marmara Bölgesinde ekili ve dikili toprakların oranı öteki bölgelerdekinden fazladır. Buna rağmen Marmara Bölgesi, öteki bölgelerden, tarım ürünleri alır.

Bu durumun ana nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Nüfusun fazla oluşu
- B) Ürünlerde çeşit azlığı
- C) Toprakların verimsizliği
- D) İklimin elverişsizliği
- E) Sulanabilen alanların azlığı

(1986-ÖSS)

7. Türkiye'de mısır üretiminin yarısı Karadeniz Bölgesinden sağlanır.

Buna rağmen, üretilen mısırın bölge ticaretinde önemli bir yerinin olmaması ne ile açıklanabilir?

- A) Bölge halkının temel besini olmasıyla
- B) Dayanıksız bir ürün olmasıyla
- C) Besin değerinin az olmasıyla
- D) Piyasa fiyatının düşük olmasıyla
- E) Dış satım imkânlarının sınırlı olmasıyla

(1986-ÖSS)

8. Aşağıdakilerden hangisi, Doğu Anadolu'nun ekonomik görünümünün değişmesinde, doğrudan etkili değildir?

- A) Sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması
- B) Endüstri kuruluşlarının çoğaltılması
- C) Yeraltı kaynaklarının işletilmeye başlanması
- D) Yatırımlara kolaylık sağlanması
- E) Ulaşım ağının geliştirilmesi

(1986-ÖSS)

9. Türkiye'nin her bölgesinde sebze bitkileri yetiştirilir. Ancak, bir sebzenin olgunlaşması bölgeden bölgeye farklı aylara rastlar.

Buna göre, doğal yetiştirme koşulları göz önüne alındığında fasulyenin hangi bölgede en geç olgunlaşması beklenir?

- A) Ege
- B) Akdeniz
- C) İç Anadolu
- D) Güneydoğu Anadolu
- E) Doğu Anadolu

(1986-ÖSS)

10. Akdeniz Bölgesinin Antalya Bölümü, endüstriyel gelişim bakımından Adana Bölümünden daha geridedir.

Aşağıdakilerden hangisi Antalya Bölümünün bu durumuna bir neden olarak gösterilebilir?

- A) İklim özellikleri
- B) Yerçekilleri ve özel konumu
- C) Tarım toprağının verimliliği
- D) Sulama suyu miktarı
- E) Tarım alanlarının kullanılış biçimi

(1987-ÖSS)

11. Genelde Karadeniz Bölgesinin kıyı kesimleri ile iç kesimleri arasında iklim özellikleri büyük farklılıklar gösterir. Ancak Orta Karadeniz Bölümünde bu farklılık azdır.

Bu duruma neden olan temel aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıyı akıntıları
- B) Yerçekli
- C) Denizden uzaklık
- D) Kıyı şekli
- E) Bitki örtüsü

(1989-ÖSS)

12. Aşağıdakilerden hangisi, Ege Bölgesinin İç Batı Anadolu ve Ege Bölümlerini birbirinden ayıran özelliklerden biri değildir?

- A) Yağış rejimi
- B) Yükselti
- C) Sıcaklık
- D) Nüfus yoğunluğu
- E) Yeraltı zenginliği

(1989-ÖSS)

13. Endüstrinin de gelişmiş olduğu Ege Bölgesinde tarım en önemli gelir kaynağı olma özelliğini korumaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma bir neden olarak gösterilebilir?

- A) Sanayi kuruluşlarının düzensiz olması
- B) Akarsularının kışın bol su taşıması
- C) Nüfusun yoğun olması
- D) Tarım alanlarının geniş ve verimli olması
- E) El sanatlarının yaygınlaşmamış olması

(1989-ÖSS)

14. Yıllık yağış miktarları birbirine çok yakın olmasına rağmen Güneydoğu Anadolu Bölgesinin, Doğu Anadolu Bölgesine göre daha kurak olması, bu iki bölgenin hangi bakımdan farklı olmasının bir sonucudur?

- A) Akarsu ağının sıklığı
- B) Denize yakınlık
- C) Matematik konum
- D) Buharlaşma şiddeti
- E) Toprak yapısı

(1990-ÖSS)

15. Makineli tarım, Marmara, İç Anadolu ve Ege bölgelerinde yaygınlaştığı halde Karadeniz Bölgesinde yaygınlaşmamıştır.

Bu durum Karadeniz Bölgesinin hangi özelliğinin bir sonucudur?

- A) Hayvancılığın gelişmiş olması
- B) Makine kullanımına elverişli tarım alanlarının sınırlı olması
- C) Tarım gelirlerinin düşük olması
- D) Tarım etkinliklerine elverişli sürenin kısa olması
- E) Tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması

(1991-ÖSS)

16. Marmara Bölgesinin Karadeniz sahilleri dışında kalan kesimlerindeki yıllık ortalama yağış miktarlarıyla Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki yıllık ortalama yağış miktarı birbirine yakın değerler göstermektedir.

Buna karşın, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde sulamaya daha fazla gerek duyulmasında, bu bölgenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi etkilidir?

- A) Yüzey şekillerinin az engebeli olması
- B) Volkanik arazinin geniş yer tutması
- C) Buharlaşmanın fazla olması
- D) Akarsu debilerinin yüksek olması
- E) Kuzeyinde, Güneyinde Toros Dağları'nın yer alması

(1992-ÖSS)

17. İklim bakımından deniz turizmine elverişli mevsimi kısa olan Karadeniz Bölgesinde son yıllarda iç ve dış turizmde artış görülmektedir.

Karadeniz Bölgesi turizminin canlanmasında aşağıdakilerden hangisinin önemli bir katkısı yoktur?

- A) Turizm etkinliklerinin çeşitlenmesi
- B) Turistik değerlerin tanıtımına önem verilmesi
- C) Ucuz tatil olanaklarının bulunması
- D) Sarp sınır kapısının açılması
- E) Nüfusun kıyı kesiminde yoğunlaşması

(1994-ÖSS)

18. Bir coğrafi bölümün çeşitli yöreleri arasında iklim ve bitki örtüsü bakımından farklılık görülebilir.

Aşağıdaki bölümlerinin hangisinde bu farklılık diğerlerindeki orana daha belirgindir?

- A) Güney Marmara
- B) Doğu Karadeniz
- C) Yukarı Kızılırmak
- D) Kıyı Ege
- E) Orta Karadeniz

(1995-ÖSS)

19. Arazinin çok dağlık olduğu yerlerde, tarımda makine kullanımı zorlaştığından, tarım etkinlikleri büyük ölçüde insan emeğine dayanır.

Aşağıdakilerden hangisinde verilenlerin ikisi de bu durum için birer örnektir?

- A) İç Batı Anadolu Bölümü - Ergene Bölümü
- B) Güney Marmara Bölümü - Ege Bölümü
- C) Orta Karadeniz Bölümü - Konya Bölümü
- D) Doğu Karadeniz Bölümü - Hakkari Bölümü
- E) Orta Fırat Bölümü - Adana Bölümü

(1999-ÖSS-iPT)

20. Akdeniz Bölgesinin genelde engebeli olmasının, aşağıdakilerden hangisi üzerinde en az etkili olduğu söylenebilir?

- A) Nüfus dağılışı
- B) Kara ulaşımı
- C) Bitki örtüsü
- D) Turizm olanaklarının çeşitliliği
- E) Sanayi ürünü çeşitliliği

(2000-ÖSS)

21. İç Anadolu Bölgesi'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde yağış azlığının etkisi yoktur?

- A) Tarımsal ürün çeşidinin az olması
- B) Nüfusun daha çok akarsu vadilerinde toplanmış olması
- C) Doğal göllerin bulunması
- D) Nadas uygulamasının sürdürülmesi
- E) Küçükbaş hayvancılığın yaygın olması

(2003-ÖSS)

22. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, hem karasal iklimin hem de Akdeniz ikliminin görüldüğü yerler vardır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin nedenlerini açıklamada bu bilgiden yararlanılabilir?

- A) Tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermesi
- B) Hayvancılığın önemli bir geçim kaynağı olması
- C) Sulama olanaklarının fazla olması
- D) Birim alandan elde edilen verimin yüksek olması
- E) Makineli tarıma elverişli düzlüklerin bulunması

(2006-ÖSS)

(Sos. Testi-I)

23. Marmara Bölgesi'nin ekonomik gelişiminde aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

- A) Coğrafi konumunun
- B) Turizm olanaklarının
- C) İkliminin
- D) Enerji tüketiminin
- E) Toprak veriminin

(2006-ÖSS)

(Ed-Sos. Testi)

ÖYS SORULARI

24. Doğu Karadeniz bölümünde dağınık, İç Anadolu bölgesinde ise toplu yerleşme tipinin yaygın olmasında aşağıdakilerden hangisi etkendir?

- A) Ulaşım
- B) Yağış
- C) Bitki örtüsü
- D) Sıcaklık
- E) Tarım koşulları

(1983-ÖYS)

25. Güneydoğu Anadolu, yıl içinde Marmara Bölgesi kadar yağış alır.

Buna karşı, Güneydoğu Anadolu'nun tarımda en çok sulama ihtiyacı duyulan bölge olması aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Yerçekillerinin sadeliğiyle
- B) Topraklarının killi olmasıyla
- C) Yazın sıcak geçmesiyle
- D) Akarsuların derin vadiler içinde akmasıyla
- E) Denizden uzak olmasıyla

(1984-ÖYS)

26. Orta ve Doğu Karadeniz bölümünde kişi başına düşen yıllık gelir Türkiye ortalamasının altındadır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Tarım alanlarının verimsiz olmasıyla
- B) Nüfus yoğunluğunun yüksek olmasıyla
- C) Tarımda ilkel yöntemlerin uygulanmasıyla
- D) Çalışılabilecek yaştaki insanların öteki bölgelere göç etmesiyle
- E) Halkın büyük çoğunluğunun balıkçılıkla uğraşmasıyla

(1985-ÖYS)

27. İç Anadolu köylüsü ile Doğu Anadolu köylüsünün birbirinden farklı ekonomik etkinliklerde bulunmasının ana nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Yağış
- B) Sıcaklık
- C) Yerçekli
- D) Denizden uzaklık
- E) Toprak türü

(1986-ÖYS)

28. – Bozkır, ağacın bulunmadığı ve otsu bitkilerin hakim olduğu doğal bitki örtüsüdür.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangisinin doğal bitki örtüsü bozkır olarak nitelenebilir?

- A) Batı Anadolu
- B) Akdeniz
- C) Karadeniz
- D) Marmara
- E) İç Anadolu

(1986-ÖYS)

29. Aşağıdakilerden hangisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin özelliklerinden biri değildir?

- A) Yazın Türkiye'nin en kurak bölgelerinden biri olması
- B) Bölgede düzlüklerin geniş yer tutması
- C) Sıcaklığın bütün yıl sıfır derecesinin üstünde olması
- D) Türkiye'de nüfus yoğunluğunun en az olduğu bölge olması
- E) Türkiye'de petrolün en çok çıkarıldığı bölge olması

(1986-ÖYS)

30. Yıllık yağış miktarı Mardin'de 690 mm, Kars'ta 534 mm. dir.

Yağış miktarı daha fazla olmasına rağmen Mardin'in Kars'tan daha kurak olması bu yörenin hangi özelliğine bağlanabilir?

- A) Yerçekli bakımından sade olmasına
- B) Buharlaştırmanın fazla olmasına
- C) Yağışların yağmur olarak düşmesine
- D) Akarsu ağının seyrek olmasına
- E) Bitki örtüsünün bozkır olmasına

(1987-ÖYS)

31. Ancak 800 m. nin üstünde yetişebilen bir bitki, öteki koşulları elverişli ise aşağıdaki yörelerin hangisinde görülebilir?

- A) Harran Ovası B) Amik Ovası
C) Çarşamba Ovası D) Muş Ovası
E) Balıkesir Ovası

(1987-ÖYS)

32. Yüksekliği en fazla 500 metreye kadar olan yerlerde yetişebilen bir bitki (öteki koşullar elverişli ise) aşağıdaki yöntemlerin hangisinde görülebilir?

- A) Bursa Ovasında B) Konya Ovasında
C) Elazığ Ovasında D) Malatya Ovasında
E) Iğdır Ovasında

(1987-ÖYS)

33. Aşağıdakilerden hangisi, Marmara Bölgesi ile Karadeniz Bölgesi'nin ortak özelliklerinden biridir?

- A) Ulaşım ağının gelişmiş olması
B) Şehirde yaşayan nüfusun fazla olması
C) Sanayi kuruluşlarının yoğun olması
D) Nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının üstünde olması
E) Düzluklerin çok yer tutması

(1988-ÖYS)

34. Ege Bölgesinin Kıyı Bölümü ile İç Batı Bölümü arasında, tarımı yapılan ürünler bakımından önemli farklılıklar vardır.

Bu farklılığa yol açan doğal etmen nedir?

- A) Yükselti B) Toprak C) Akarsu ağı
D) Yerçekli E) Buharlaşıma

(1988-ÖYS)

35. Akdeniz Bölgesi'nin Antalya Bölümü ile Adana Bölümü aşağıdakilerin hangisi bakımından benzerlik gösterir?

- A) Turizm potansiyeli
B) Sanayi kuruluşlarının çokluğu
C) Kıyı ovalarının genişliği
D) Nüfus yoğunluğu
E) İklim koşulları

(1989-ÖYS)

36. Kışın en düşük sıcaklıklar, genellikle Doğu Anadolu Bölgesi'nde görülür.

Bu duruma yol açan etkenlerden biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağışların kar şeklinde olması
B) Yükseltinin fazla olması
C) Orman bakımından fakir olması
D) Yer şekillerinin engebeli olması
E) Karadeniz üzerinden rüzgâr alması

(1989-ÖYS)

37. Doğu Anadolu Bölgesi'nin ekonomisinde aşağıdakilerden hangisinin payı en büyüktür?

- A) Hayvancılık B) Tarla tarımı
C) Turizm D) Ulaştırma
E) Endüstri

(1989-ÖYS)

38. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesimi ile Akdeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde yürütülen tarım faaliyetleri birbirinden farklıdır.

Bu durum, bu iki kesimin en çok hangi bakımından farklı olduğuna kanıt gösterilebilir?

- A) Yer şekli
- B) İklim
- C) Yükselti
- D) Nüfus yoğunluğu
- E) Akarsu ağının sıklığı

(1990-ÖYS)

39. Endüstri alanında, enerji tüketimi en fazla olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karadeniz Bölgesi
- B) Doğu Karadeniz Bölgesi
- C) İç Anadolu Bölgesi
- D) Güneydoğu Anadolu Bölgesi
- E) Marmara Bölgesi

(1991-ÖYS)

40. Doğu Anadolu Bölgesinde tarım etkinlikleri, en çok bölgenin güneyindeki çöküntü ovalarında yoğunlaşır.

Bu ovalar, aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Erzincan - Pasinler - Malatya - Başkale
- B) Iğdır - Elazığ - Muş - Erzurum
- C) Tercan - Pasinler - Erzincan - Başkale
- D) Erzurum - Iğdır - Tercan - Elbistan
- E) Elbistan - Malatya - Elazığ - Muş

(1991-ÖYS)

41. Türkiye'de maden yatakları ve çeşitleri bakımından en zengin bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yukarı Fırat
- B) Orta Kızılırmak
- C) Dicle
- D) Doğu Karadeniz
- E) Ergene

(1992-ÖYS)

42. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde orman ürünleri ve ormancılık önemli bir gelir kaynağıdır?

- A) İç Batı Anadolu Bölümü
- B) Batı Karadeniz Bölümü
- C) Adana Bölümü
- D) Konya Bölümü
- E) Hakkâri Bölümü

(1992-ÖYS)

43. Aşağıdakilerden hangisi Menteşe yöresi ile Kıyı Ege Bölümü'nün ortak özelliklerinden biridir?

- A) Nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının üzerinde olması
- B) Geniş alüvyon ovaların yer alması
- C) Dağların doğu-batı doğrultusunda uzanması
- D) Endüstrinin gelişmiş olması
- E) Akdeniz ikliminin etkili olması

(1992-ÖYS)

44. Yukarı Kızılırmak Bölümü, İç Anadolu Bölgesi'nin nüfus yoğunluğu en az olan bölümdür. Aşağıdakilerden hangisi bu durumun bir nedeni olamaz?

- A) Yükseltinin fazla olması
- B) İklimin sert olması
- C) Endüstrinin yetersiz olması
- D) Yüz ölçümünün küçük olması
- E) Tarım alanlarının sınırlı olması

(1993-ÖYS)

45. Doğu Anadolu Bölgesi'nin Hakkâri Bölümü'nde nüfus yoğunluğunun az olmasında aşağıdakilerden hangisi en az etkilidir?

- A) Arazinin çok engebeli olması
- B) Ulaşım olanaklarının sınırlı olması
- C) Tarım alanlarının dar olması
- D) Bitki örtüsünün seyrek olması
- E) Endüstrinin gelişmemiş olması

(1994-ÖYS)

46. Orta Karadeniz Bölümü'nde tarımın Karadeniz Bölgesi'nin diğer bölümlerinden daha fazla yapılmasında ve ürünlerin daha çeşitli olmasında aşağıdakilerden hangisi en az etkilidir?

- A) Yüzey şekillerinin daha az engebeli olması
- B) Tarım alanlarının daha geniş olması
- C) Yaz yağışlarının daha az olması
- D) Ulaşımın daha kolay olması
- E) Deniz etkisinin daha geniş alanlarda görülmesi

(1994-ÖYS)

47. Aşağıdakilerden hangisinde, Batı Karadeniz'deki bir yöre, bu yörede bulunmayan bir endüstri koluyla birlikte verilmiştir?

- A) Çaycuma - Kâğıt
- B) Sinop - Kristal cam
- C) Çatalağzı - Elektrik enerjisi
- D) Karadeniz Ereğlisi - Demir çelik
- E) Karabük - Tekstil

(1994-ÖYS)

48. İç Anadolu Bölgesi ile Doğu Anadolu Bölgesi, doğal koşullar göz önüne alınarak bölge genelinde karşılaştırıldığında, İç Anadolu bölgesi için aşağıdakilerden hangisine varılamaz?

- A) Buğday daha erken olgunlaşır.
- B) Tarım alanları daha geniştir.
- C) Büyükbaş hayvancılık daha yaygındır.
- D) Yıllık ortalama sıcaklık daha fazladır.
- E) Yerçekilleri ulaşımına daha elverişlidir.

(1994-ÖYS)

49. Aşağıdakilerden hangisi Erzurum-Kars Bölümü'nün bir özelliği değildir?

- A) Yaz yağışlarının görülmesi
- B) Plâtoların geniş yer kaplaması
- C) Turizm gelirlerinin fazla olması
- D) Ekonomisinin büyükbaş hayvancılığa dayalı olması
- E) Nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının altında olması

(1995-ÖYS)

**50. – Turizm gelirlerinin fazla olması
– Yaygın olarak seracılık yapılan
– Kükürt ve boksit üretilen**

bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğu Karadeniz
- B) Ergene
- C) Antalya
- D) Yukarı Kızılırmak
- E) Yukarı Murat

(1995-ÖYS)

51. Marmara Bölgesi, Türkiye'nin en fazla nüfus yoğunluğuna sahip bölge olmasına karşın, Yıldız Dağları Bölümü'nde yoğunluk Türkiye ortalamasının altındadır.

Aşağıdakilerden hangisi Yıldız Dağları Bölümü'ndeki bu durumun bir nedeni olamaz?

- A) Tarım alanlarının sınırlı olması
- B) Sanayi kuruluşlarının az olması
- C) Önemli kara yollarına sapa kalması
- D) Hayvancılığın yaygın olması
- E) Arazinin dağlık olması

(1996-ÖYS)

52. – Ekonomisi büyük baş hayvancılığa dayanır.
– En yağışlı mevsim yazdır.
– Plâtolar geniş yer kaplar.

Yukarıdaki özellikler Türkiye'nin hangi yöresine aittir?

- A) Iğdır yöresi
- B) Göller yöresi
- C) Menteşe yöresi
- D) Hakkâri yöresi
- E) Kars-Ardahan yöresi

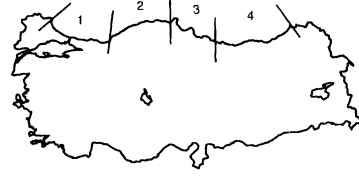
(1996-ÖYS)

53. Akdeniz Bölgesi'nde yürütülen aşağıdaki etkinliklerden hangisinin ülke ekonomisine katkısı en azdır?

- A) Enerji üretimi
- B) Seracılık
- C) Balıkçılık
- D) Turizm
- E) Endüstri

(1997-ÖYS)

54.



Yukarıdaki haritada görülen 2 ve 4 numaralı kesimlerin yıllık yağış miktarları 1 ve 3 numaralı kesimlerinden fazladır.

Bu durum, 2 ve 4 numaralı kesimlerin hangi özelliğine bağlanabilir?

- A) Bitki örtüsünün zengin olmasına
- B) Kıyı ovalarının geniş olmasına
- C) Kıyıların, hâkim rüzgâr yönüne dik olmasına
- D) Yamaç eğimlerinin az olmasına
- E) Buharlaşmanın fazla olmasına

(1997-ÖYS)

55. Karadeniz Bölgesi'nde aşağıdakilerden hangisinin üretimi yapılmamaktadır?

- A) Elektrik enerjisi
- B) Kâğıt
- C) Demir-çelik
- D) Sigara
- E) Otomobil lâstiği

(1997-ÖYS)

56. Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi ile Ege Bölgesi'nin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Endüstri ve ticaretin gelişmiş olması
- B) Tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermesi
- C) Turizm gelirinin yüksek olması
- D) Ortalama yükseltinin yaklaşık 500 m olması
- E) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması

(1997-ÖYS)

57. Ege Bölgesi'nde bulunan aşağıdaki yerlerden hangisi, tarihi kalıntılar yanında doğal oluşumlar yönünden de turistik değer taşır?

- A) Efes B) Bergama C) Milet
D) Selçuk E) Pamukkale

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

58. Karadeniz bölgesini diğerinden ayıran en önemli tabii özellik nedir?

- A) Kıyıların girintili ve çıkıntılı olmaması
B) Akarsuların büyük deltalar meydana getirmesi
C) Zengin ormanlara sahip bulunması
D) Kıyıya paralel dağ sıralarının uzanması
E) Nemli rüzgârların her mevsimde bol yağış sağlaması

(1967-ÜSS)

59. Ege bölgesinin büyük yerleşme merkezlerinden hangi endüstri kolu en yaygın olanıdır?

- A) Maden işletme B) Dokuma
C) Şeker D) Deri işletme
E) Çimento

(1967-ÜSS)

60. Dışarıya sattığımız başlıca toprak ürünleri, çeşit bakımından en çok hangi bölgemizde toplanmış bulunmaktadır?

- A) Karadeniz Bölgesi
B) Marmara Bölgesi
C) Ege Bölgesi
D) Akdeniz Bölgesi
E) İç Anadolu Bölgesi

(1970-ÜSS)

61. Aşağıdaki göllerimizden hangisi set gölü değildir?

- A) Van gölü
B) Büyük Çekmece gölü
C) Nemrut gölü
D) Küçük Çekmece Gölü
E) Köyceğiz gölü

(1970-ÜSS)

62. Amanos dağlarıyla bağlantılı olan sıradağlar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuzey Anadolu dağları
B) Batı Toroslar
C) Orta Toroslar
D) Güney-Doğu Toroslar
E) Karasu-Aras dağları

(1970-ÜSS)

63. Orta Torosları meydana getiren dağlardan en yüksek olanı aşağıdaki dağlardan hangisidir?

- A) Binboğa Dağları B) Aladağlar
C) Tahtalı Dağları D) Bolkar Dağları
E) Hınzır Dağları

(1971-ÜSS)

64. Türkiye'de ormanların bölgelere göre yayılışında en büyük oran hangi bölgeye aittir?

- A) Karadeniz bölgesi
B) Akdeniz bölgesi
C) Marmara bölgesi
D) Ege bölgesi
E) Doğu Anadolu bölgesi

(1971-ÜSS)

65. Aşağıdaki bölgelerimizin hangisinde en çok tütün yetiştirilmektedir?

- A) Karadeniz B) Marmara
C) Ege D) Akdeniz
E) Güneydoğu Anadolu

(1972-ÜSS)

66. Aşağıdaki dağlardan hangisinde buzullar vardır?

- A) Uludağ B) Cilo Dağları
C) Hasan Dağı D) Batı Toroslar
E) Sultan Dağları

(1973-ÜSS)

67. Türkiye'deki endüstri kurumlarının büyük bir çoğunluğu neden Marmara Bölgesi'nde toplanmıştır?

- A) Vergi indirimi tanınmasından
B) Enerji bolluğundan
C) İklimin etkisinden
D) Nüfus sıklığından
E) Ulaşım kolaylığından

(1975-ÜSS)

68. Marmara ile Karadeniz'in birleşerek Çatalca ve Kocaeli yarımadalarının ortadan kalktığını düşünsek (farz etsek), İstanbul'un stratejik ve ekonomik öneminin aşağıdaki şehirlerimizden hangisine geçmesi beklenir?

- A) İzmir B) Çanakkale C) Tekirdağ
D) Zonguldak E) Bandırma

(1976-ÜSS)

69. Doğu Anadolu'nun kimi yerlerinde tarımsal nüfus yoğunluğu 500'e kadar çıkmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenidir?

- A) Tarımın intasifliği (ileri teknolojiye dayanmakta olması)
B) Ulaşım olanakları
C) Yüzey şekilleri
D) Bölge nüfusunun çokluğu
E) Tarım alanlarının verimliliği

(1978-ÜSS)

CEVAPLAR

1. A	2. C	3. C	4. E	5. B	6. A
7. A	8. C	9. E	10. B	11. B	12. E
13. D	14. D	15. B	16. C	17. E	18. B
19. D	20. E	21. C	22. A	23. D	24. B
25. C	26. B	27. C	28. E	29. C	30. B
31. D	32. A	33. D	34. A	35. E	36. B
37. A	38. B	39. E	40. E	41. A	42. B
43. E	44. D	45. D	46. D	47. E	48. C
49. C	50. C	51. E	52. D	53. C	54. C
55. E	56. D	57. E	58. E	59. B	60. C
61. C	62. D	63. B	64. A	65. C	66. B
67. E	68. B	69. C			

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. İç Anadolu Bölgesindeki buğday üretimi kuru tarım yöntemi ile yapılmaktadır. Bu nedenle verim iklimin kontrolündedir. Bölgedeki buğday veriminin artması sulama gereksiniminin karşılanması-na bağlıdır.

Yanıt A

2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yüzey şekilleri sade olmasından dolayı tarım alanları geniştir. Bu nedenle Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki tarım alanları dağlık ve engebeli yüzey şekli özelliğine sahip olan Doğu Anadolu Bölgesindeki tarım alanları oranından iki kat fazladır.

Yanıt C

3. İç Anadolu Bölgesinde nüfusun bölge yüzölçümüne göre az olmasında ulaşım güçlüğü etken değildir. Çünkü bölgede sadece yüzey şekli özelliğinden dolayı ulaşım güçlüğü çekilmez.

Yanıt C

4. Doğu Anadolu'nun kuzey kesimlerinde kışlar çok soğuk ve kar yağışlı olduğu için akarsu akımları yılın en düşük seviyesine iner. İlkbahar ve yaz aylarında artan sıcaklıkla kar ve buzul erimelerinin etkisiyle akarsu akımı yılın en yüksek seviyesine çıkar.

Yanıt E

5. Marmara Bölgesinde yetiştirilen başlıca tarım ürünleri ayçiçeği, mısır, şeker pancarı ve tütündür.

Yanıt B

6. Marmara Bölgesinde nüfus çok fazla olduğu için bölgede yetiştirilen tarım ürünleri bölge tüketimine yetmez. Bu nedenle diğer bölgelerden tarım ürünleri satın alır.

Yanıt A

7. Sorunun sorulduğu yıllarda ülkemizde üretilen mısırın yarısı Karadeniz Bölgesinden sağlanırdı. Günümüzde ise en fazla mısır üretimi Akdeniz Bölgesi'nden sağlanır. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde her mevsim yağışlı olmasından dolayı buğday yetiştirilmez. Bu nedenle bu kesimde halkın temel besin maddesi mısırdır. Buna bağlı olarak ekonomik değeri yoktur.

Yanıt A

8. Doğu Anadolu Bölgesi ülkemizin en az gelişmiş bölgelerindendir. Bölgede sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması, sanayi tesislerinin artması, ulaşım ağının gelişmesi, yatırımların kolaylaştırılması gibi etkiler bölgeyi ekonomik yönden geliştirir. Fakat yeraltı kaynakları zaten işletildiği için ekonomik görünümün değişmesinde etkili değildir.

Yanıt C

9. Tarım ürünlerinin olgunlaşması sıcaklıkla ilişkilidir. Sıcaklık ortalamasının yüksek olduğu Akdeniz Bölgesinde tarım ürünleri erken olgunlaşır. Sıcaklık ortalamasının düşük olduğu Doğu Anadolu'da tarım ürünleri geç olgunlaşır.

Yanıt E

10. Antalya bölümü, Adana bölümüne göre daha dağlık ve engebeli yüzey şekline sahip olduğu için endüstrisi az gelişmiştir.

Yanıt B

11. Orta Karadeniz Bölümündeki kıyıya paralel olan

Canik dağlarının yükseltisi az olduğu için iklim farklılığı Batı ve Doğu Karadeniz Bölgelerine göre daha azdır.

Yanıt B

12. İç Batı Anadolu ve Ege bölgelerinin birbirinden ayrılan özellikler içerisinde yeraltı zenginliği yoktur. Çünkü her iki bölümün yeraltı zenginlikleri benzerdir.

Yanıt E

13. Ege Bölgesinde tarım alanlarının geniş ve verimli olması nedeniyle bölgede tarım ve tarıma dayalı sanayi en önemli gelir kaynağıdır.

Yanıt D

14. Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgelerinin yıllık yağış miktarlarının birbirine çok yakın olmasına rağmen yaz sıcaklığı ve buharlaşmanın fazla olduğu Güneydoğu Anadolu daha kuraktır.

Yanıt D

15. Makineli tarım, yerçekillerinin daha sade olduğu Marmara, Ege ve İç Anadolu'da yaygınlaştığı halde dağlık ve engebeli yerşekline sahip Karadeniz Bölgesinde yaygınlaşmamıştır. Nedeni, makine kullanımına elverişli tarım alanlarının sınırlı olmasıdır.

Yanıt B

16. Marmara ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yağış miktarları aynı olmasına rağmen yaz sıcaklığının ve buharlaşmanın fazla olduğu Güneydoğu Anadolu'da kuraklıktan dolayı tarımda sulamaya ihtiyaç daha fazladır.

Yanıt C

17. Karadeniz Bölgesinde son yıllarda iç ve dış turizm canlanmasında nüfusun kıyı kesiminde yoğun olması etkili değildir.

Yanıt E

18. Kısa mesafelerde iklim ve bitki örtüsü gelişimi yüzey şekillerinin engebeli olduğu alanlarda fazladır. Bu nedenle yanıt engebeliğin fazla olduğu Doğu Karadeniz Bölümüdür.

Yanıt B

19. Ülkemizde yerçekillerinin çok engebeli olduğu bölgelere örnek Doğu Karadeniz ve Hakkari Bölgelerinde tarımda makine kullanımını zorlaştırdığından, tarım etkinlikleri büyük ölçüde insan emeğine dayanır.

Yanıt D

20. Akdeniz Bölgesinin engebeli topografyası sanayi ürünü gelişimi üzerinde az etkilidir.

Yanıt E

21. İç Anadolu Bölgesinde yağış azlığı etkisiyle tarım ürünü geçirdi azdır. Nüfus daha çok yükselti-nin fazla olduğu yerlerde ve akarsu vadilerinde yoğunlaşmıştır. Doğal bitki örtüsü bozkır olduğu için küçükbaş hayvancılık yaygındır. Yağış azlığından nadas yöntemi yaygındır. Ancak doğal güllerin bulunması bölgenin iklim özelliğinden kaynaklanmaz.

Yanıt C

22. Güneydoğu Anadolu Bölgesinin batısında Akdeniz ikliminin etkisiyle zeytin tarımı yapılır. Bölgenin doğusunda karasal iklim etkidir. Bu özellikler sonucu bölgede tarım ürünleri çeşitliliği gösterir.

Yanıt A

- 23.** Marmara Bölgesinin ekonomik gelişiminde coğrafi konumunun, turizm olanaklarının, ikliminin ve toprak veriminin etkisi fazladır. Ancak Marmara Bölgesi ülkemizin en az enerji üreten ve en fazla enerji tüketen bölgesi olması nedeniyle bölgenin ekonomik gelişiminde en az etkilidir.

Yanıt D

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

- 24.** Yağış rejiminin düzenli olduğu ve su kaynaklarının bol olduğu Doğu Karadeniz'de dağınık yerleşmeler yaygındır.

Yağış rejiminin düzensiz olduğu ve su kaynaklarının az olduğu İç Anadolu'da toplu yerleşmeler yaygındır. Bu nedenlerden dolayı doğru seçenek B'de verilen yağıştır.

Yanıt B

- 25.** Güneydoğu Anadolu Bölgesi, yazın çok sıcak olması ve buharlaşmanın fazla olması nedeniyle Marmara Bölgesine oranla daha kuraktır. Bu nedenle Güneydoğu Anadolu'da tarımda sulama ihtiyacı daha fazladır.

Yanıt C

- 26.** Orta ve Doğu Karadeniz bölümünde nüfus yoğunluğu fazla olduğu için kişi başına düşen milli gelir azdır. Bu nedenle Türkiye ortalamasının altındadır.

Yanıt B

- 27.** İç Anadolu ve Doğu Anadolu'nun yüzey şekilleri farklı olduğu için yürütülen ekonomik faaliyetler de farklıdır.

Yanıt C

- 28.** İç Anadolu Bölgesinin doğal bitki örtüsü bozkırdır.

Yanıt E

- 29.** Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde karasal iklim etkilidir. Bu nedenle kış sıcaklıkları sıfır derecenin altına düşer. Diğer yandan sorunun sorulduğu yıllarda bölge ülkemizin en az nüfus yoğunluğuna sahipti. Ancak bugün (2000 nüfus sayımına göre) en az nüfus yoğunluğuna sahip bölge Doğu Anadolu Bölgesi'dir.

Yanıt C

- 30.** Kuraklık, yağışın buharlaşmadan az olmasıdır. Yağış az, sıcaklık ve buharlaşmanın fazla olduğu alanlarda kuraklık şiddetlidir. Mardin'de yaz sıcaklığı ve buharlaşma fazla olduğu için Kars'tan daha kuraktır.

Yanıt B

- 31.** Seçenekler içersinde sadece Muş ovası 800 m üzerindedir. Diğer ovaların yükseltisi 800 m'nin altındadır.

Yanıt D

- 32.** Seçenekler içersinde sadece Bursa ovasının yükseltisi 500 m'nin altındadır. Diğer ovalarının yükseltisi 500 m'nin üzerindedir.

Yanıt A

- 33.** Seçeneklerde verilen özelliklerden A, B, C ve E'deki bilgiler Marmara Bölgesine aittir. Sorunun sorulduğu yıllarda Karadeniz Bölgesindeki nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının üzerinde olduğundan doğru yanıt D seçeneğidir.

Yanıt D

34. Ege Bölgesi'nin kıyı Ege Bölümü'nde yükselti az olduğu için Akdeniz iklimi etkilidir. Pamuk, zeytin, incir, turuncgil gibi ürünler yetiştirilir. İç Batı Anadolu Bölümü'nde yükselti fazla olduğu için karasal iklim etkilidir. Bu nedenle tahıllar, haşhaş gibi ürünler yetiştirilir.

Yanıt A

35. Akdeniz Bölgesi'nin Antalya Bölümü ile Adana Bölümü iklim koşulları bakımından benzerlik gösterir.

Yanıt E

36. Doğu Anadolu Bölgesi ortalama yükseltisi fazla olduğu için kış mevsiminde ülkemizin en düşük sıcaklığa sahip bölgesidir.

Yanıt B

37. Doğu Anadolu Bölgesi'nin ekonomisinde hayvancılığın payı fazladır. Bölgedeki yerşekilleri ve iklim özellikleri diğer ekonomik etkinliklerin gelişmesini olumsuz etkiler.

Yanıt A

38. Karadeniz Bölgesinin kıyı kesimi ile Akdeniz Bölgesinin kıyı kesiminde tarım faaliyetlerinin farklı olmasının temel nedeni iklim farklılığıdır.

Yanıt B

39. Ülkemizin en gelişmiş bölgesi olan Marmara'da enerji tüketimi en fazladır.

Yanıt E

40. Doğu Anadolu Bölgesi'nin güneyindeki çöküntü ovaları Elbistan, Malatya, Elazığ, Muş ovalarıdır.

Yanıt E

41. Ülkemizde maden yatakları ve çeşitliliği bakımından en zengin bölüm, Yukarı Fırat Bölümü'dür.

Yanıt A

42. Ülkemizde orman ürünleri ve ormancılığın önemli olduğu bölüm Batı Karadeniz'dir.

Yanıt B

43. Ege Bölgesi'nin Kıyı Ege Bölümü ile Menteşe yöresinin ortak özelliği Akdeniz ikliminin etkisi altında olmalarıdır.

Yanıt E

44. Yukarı Kızılırmak Bölümünde nüfus yoğunluğunun az olmasında, bölümün yüzölçümünün küçük olması etken değildir.

Yanıt D

45. Hakkari Bölümünde nüfus yoğunluğunun az olmasında bitki örtüsünün seyrek olması en az etkilidir.

Yanıt D

46. Orta Karadeniz Bölümünde tarımın Karadeniz Bölgesinin diğer bölümlerinden daha fazla yapılmasında ulaşımın daha kolay olması en az etkilidir.

Yanıt D

47. Karabük'te demir-çelik fabrikası vardır. Tekstil sektörü bu yörede fazla gelişmiş değildir.

Yanıt E

48. İç Anadolu Bölgesinde büyükbaş hayvancılık yaygın değildir. Bölgede doğal koşulların etkisiyle küçükbaş hayvancılık yaygındır.

Yanıt C

49. Erzurum-Kars Bölümü'nde turizm gelirleri fazla değildir.

Yanıt C

50. İsparta Keçiborlu'da kükürt, Konya Seydişehir'de Boksit (Alüminyum) üretilir. Seracılığın geliştiği, turizm gelirlerinin fazla olduğu bölüm, Antalya Bölümü'dür.

Yanıt C

51. Ülkemizde en yağışlı mevsimin yaz olduğu, platoların geniş yer kapladığı ve geçim kaynağının büyükbaş hayvancılık olduğu yöre Erzurum-Kars ve Ardahan yöresidir.

Yanıt E

52. Yıldız Dağları Bölümünde nüfusun az olmasında hayvancılığın gelişmiş olması etkili değildir. Bölüm dağlık-engebeli yerşekline sahip olduğu için tarım alanları sınırlıdır. Sanayileşmemiş olması ve ana yolların uzağında kalması nüfus yoğunluğunun az olmasında etkindir.

Yanıt D

53. Ülkemizde avlanan balıkların %85'i Karadenizden sağlanır. Bu nedenle Akdeniz Bölgesi'nde balıkçılığın ülke ekonomisine katkısı en azdır.

Yanıt C

54. 2 ve 4 numaralı kesimler Batı ve Doğu Karadeniz kıyılarıdır. Bu alanlarda dağlar hakim rüzgar yönüne dik uzandığı için yağış miktarı daha fazladır.

Yanıt C

55. Karadeniz Bölgesi'nde Çatalağzı termik santrali, Çaycuma kağıt fabrikası, Ereğli ve Karabük demir-çelik fabrikaları, Samsun ve Tokat sigara fabrikaları vardır. Otomobil lastiği üreten fabrika yoktur.

Yanıt E

56. A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler Marmara ve Ege Bölgelerinin ortak özellikleridir. Ama Ege Bölgesindeki ortalama yükselti Marmara Bölgesinden daha fazladır.

Yanıt D

57. Efes, Bergama, Milet ve Selçuk eski yerleşmelerdir. Pamukkale travertenleri karstik birikimle oluşmuştur.

Yanıt E

ÜSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

58. Karadeniz Bölgesini diğer bölgelerden ayıran en temel özellik nemli rüzgârların etkisiyle her mevsim bol yağış almasıdır. Kıyıların sade olması özelliği Akdeniz Bölgesi ile ortaktır. Aynı şekilde Akdeniz ve Karadeniz Bölgelerinde dağlar kıyıya paralel uzanır. Akarsuların delta oluşturması diğer bölgelere göre farklı bir özellik değildir.

Yanıt E

59. Ege Bölgesindeki büyük yerleşim merkezlerinde (İzmir, Denizli, Manisa gibi) pamuk bitkisi yetiştiriciliğine bağlı olarak dokuma ve tekstil sanayi gelişmiştir.

Yanıt B

60. Ülkemizde tarımsal ihraç ürünlerin başında pamuk, zeytin, kuru üzüm ve kuru incir gelir. Bu ürünlerin üretiminde söz sahibi bölge Ege Bölgesi'dir.

Yanıt E

61. Seçenekler içersinde verilen göllerden Büyük ve Küçük Çekmece gölleri koy set gölüdür. Köyceğiz gölü alüvyal set gölüdür. Van gölü lav set gölüdür. Nemrut gölü ise Kaldera gölü olup setleşme sonucu oluşmuş bir göl değildir.

Yanıt C

62. Amanos dağlarının doğuya doğru devamı olan dağ sıraları Güneydoğu Toroslardır.

Yanıt D

63. Orta Torosları oluşturan dağlardan en yükseği Aladağlardır. Aladağlar üzerinde yer alan Demirkazık tepe 3756 m yüksekliğindedir. Bolkar dağları üzerinde yer alan Medetsiz tepe 3524 m yüksekliğindedir.

Yanıt B

64. Ülkemizin orman bakımından en zengin bölgesi Karadeniz'dir. Her mevsim yağış alması ve nemli olmasından dolayı bölge ülkemizde ormanların dağılışı birinci sıradadır.

Yanıt A

65. Ülkemizde yetiştirilen tütünlerin büyük bir bölümü Ege Bölgesi'nden sağlanır. Ege Bölgesi tütün üretiminde ilk sıradadır.

Yanıt C

66. Ülkemizde üzerinde aktif buzulların olduğu dağlar Cilo (Buzul), Sat, Ağrı, Süphan, Kaçkar, Aladağ ve Erciyes dağlarıdır.

Yanıt B

67. Marmara Bölgesi'nin yüzey şekilleri ulaşımın gelişmesini kolaylaştırmıştır. Bu nedenle sanayi tesislerinin çoğu bu bölgede kuruludur.

Yanıt E

68. İstanbul Boğazı'nın olmadığını varsayarsak Çanakkale Boğazı'nın stratejik ve ekonomik önemi artardı.

Yanıt B

69. Doğu Anadolu Bölgesi dağlık ve engebeli yüzey şekli özelliğine sahip olduğu için tarım alanları dardır. Tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.

Yanıt C

ÖSS SORULARI

1. Ege bölgesinin kıyı iklimine uyum sağlamış olan bir bitki, aşağıdaki yörelerin hangisinde doğal olarak yetişebilir?

A) İspanya - Portekiz kıyıları
B) Belçika - Hollanda kıyıları
C) Danimarka - Norveç kıyıları
D) İrlanda - İskoçya kıyıları
E) Finlandiya - İsveç kıyıları

(1991-ÖSS)

2. Aşağıdakilerden hangisi, yerleşilebilen kıtalar arasında sadece Avrupa'da bulunan bir özelliktir?

A) Akarsuları üzerinde ulaşım yapılabilmesi
B) Nüfusun fazla olması
C) Çöl bulunmaması
D) Derin haliçlerin olması
E) Yüzölçümünün küçük olması

(1993-ÖSS)

3. Step (bozkır) yağışlı mevsimde yeşillenen, yağışsız geçen yaz mevsiminde sararıp kuruyan ot topluluklarından oluşan bitki örtüsüdür. İklim koşulları göz önüne alındığında, aşağıdaki ülkelerin hangisinde doğal olarak step görülmesi beklenmez?

A) İran B) İspanya C) İngiltere
D) Türkiye E) Kazakistan

(1996-ÖSS)

4. Bir ülkede kış turizminin gelişmesi, iklimin yanı sıra yer şekillerinin özelliklerine de bağlıdır. Buna göre, aşağıdaki Avrupa ülkelerinden hangisi kış turizminin gelişmesine elverişli değildir?

A) İsviçre B) Avusturya C) Norveç
D) Fransa E) Danimarka

(1996-ÖSS)

5. Coğrafi koşullar göz önüne alındığında, aşağıdaki Avrupa ülkelerinden hangisinde, orman ve kâğıt endüstrisinin diğerlerine göre daha fazla gelişmiş olması beklenir?

A) Fransa B) İsveç C) Yunanistan
D) İspanya E) Macaristan

(1997-ÖSS)

6. Aşağıdakilerden hangisinin İtalya, İspanya, Türkiye ve Yunanistan'ın turizm açısından ortak özelliklerinden biri olduğu savunulamaz?

A) Güneşli gün sayısının fazla olması
B) Nitelikli konaklama tesislerinin bulunması
C) Dış ticaret açıklarının bir kısmının turizm gelirleriyle karşılanması
D) Coğrafi konumlarının deniz turizmine elverişli olması
E) Doğu ve Batı kültürlerine ait yapıların yaygın olması

(2005-ÖSS)

7. Aşağıdakilerden hangisi, Akdeniz'e kıyısı olan ülkeler arasında yalnızca Türkiye ve Mısır'a ait bir özelliktir?

- A) Çeşitli iklim tiplerinin görülmesi
- B) Turizm potansiyelinin yüksek olması
- C) Kıyı balıkçılığının yapılması
- D) İki kıtada topraklarının olması
- E) Bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi

(2006-ÖSS)

(Sos. Testi II)

8. Aşağıdaki ülkelerden hangisinin ekonomisinde orman ürünleri ve petrol önemli yer tutar?

- A) Almanya B) Bulgaristan C) Romanya
- D) Danimarka E) Lüksemburg

(2006-ÖSS)

(Sos. Testi II)

9. Aşağıdaki ülkelerin hangisinde kömür rezervi diğerlerinden daha zengindir?

- A) Avusturya B) İsviçre C) Macaristan
- D) Almanya E) Fransa

(2006-ÖSS)

(Sos. Testi II)

10. Coğrafi konumları göz önüne alındığında, aşağıdaki ülkelerden hangisinin, ekonomisinde önemli payı olan endüstriyel tarım ürünleri bakımından Türkiye'yle en çok benzerlik göstermesi beklenir?

- A) İspanya B) Macaristan C) Ürdün
- D) İsveç E) Kazakistan

(2006-ÖSS)

(Sos. Testi II)

11. Aşağıdaki ülkelerin hangisinden yola çıkan bir geminin deniz yolunu kullanarak Atlas Okyanusu'na ulaşması için Akdeniz'den geçmesi gerekmez?

- A) Suriye B) Cezayir C) Bulgaristan
- D) Ukrayna E) Danimarka

(2006-ÖSS) (Sos. Testi II)

12. Aşağıdaki ülkelerin hangisinde, kuzeyiyle güneyi arasında enlem farkına bağlı sıcaklık değişimi diğerlerinden daha fazladır?

- A) Şili B) Hollanda
- C) Finlandiya D) Arnavutluk
- E) Almanya

(2006-ÖSS) (Sos. Testi II)

13. Deniz kıyılarında koy, körfez ve yarımada ne kadar çoksa, kıyıların gerçek uzunluğuyla kuşuçu mu uzunluğu arasındaki fark o kadar fazla olur. Aşağıdaki ülkelerin kıyı şekilleri göz önüne alındığında, hangisinde bu farkın diğerlerinden daha fazla olması beklenir?

- A) Fransa B) Norveç C) Portekiz
- D) Mısır E) Belçika

(2006-ÖSS) (Sos. Testi II)

ÖYS SORULARI

14. Afrika ülkelerinde endüstrinin, yeraltı zenginliklerine uygun bir düzeyde gelişmediği görülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisinin, bu duruma yol açan bir etken olduğu söylenemez?

- A) Enerji üretiminin yetersizliği
- B) Hammade kaynaklarının yabancıların denetiminde olması
- C) Üretim teknolojisinin gelişmemiş olması
- D) Sermaye birikiminin yetersizliği
- E) Tarımsal üretime önem verilmiş olması

(1982-ÖYS)

15. Hammade, petrol ve besin gereksiniminin büyük bir bölümünü, endüstri ürünleri satarak karşılayan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İspanya B) ABD C) İtalya
D) Japonya E) Hindistan

(1983-ÖYS)

16. Aşağıdaki ülkelerin hangisinde balıkçılığın gelişmesi, tarım olanaklarının sınırlı olmasına bağlanabilir?

- A) Batı Almanya B) ABD
C) İngiltere D) Fransa
E) Norveç

(1988-ÖYS)

17. Aşağıdaki ülkelerden hangisi, Dünya fındık üretiminde ilk sırada yer alır?

- A) İspanya B) İtalya
C) Türkiye D) ABD
E) Sovyetler Birliği

(1990-ÖYS)

18. Aşağıdakilerden hangisi Fas, Tunus, Cezayir ülkelerinin üçünde de çıkarılan bir yer altı zenginliğidir?

- A) Çinko B) Bakır C) Manganez
D) Civa E) Fosfat

(1990-ÖYS)

19. Aşağıdaki ülkelerin hangisinde Akdeniz iklimi, okyanus iklimi, karasal iklim tiplerinin üçü de görülür?

- A) Fransa B) İtalya C) Yunanistan
D) Portekiz E) Hollanda

(1990-ÖYS)

20. Türkiye'nin dış ticaretinde birinci sırayı alan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İran B) Fransa C) Japonya
D) ABD E) Almanya

(1991-ÖYS)

21. Aşağıdaki Avrupa ülkelerinden hangisinin ekonomisinde en büyük payı dış turizm gelirleri oluşturmaktadır?

- A) İspanya B) Fransa C) İngiltere
D) İsveç E) İsviçre

(1993-ÖYS)

22. • Dağları eski arazinin yeniden yükselmesiyle oluşan,
• Soğuk iklim bölgesinde olmasına karşın, Gulf Stream sıcak su akıntısının etkisiyle iklimi ılımanlaştırmış olan,
• Kıyıları çok girintili olan,
• Balık üretiminde dünyada önemli bir yeri olan

ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Finlandiya B) Danimarka C) Norveç
D) Fransa E) Belçika

(1993-ÖYS)

23. Aşağıdaki ülkelerin hangisinde muson iklimi etkili değildir?

- A) Hindistan B) Japonya C) Malezya
D) Irak E) Endonezya

(1996-ÖYS)

24. I. İtalya
II. Mora
III. Sina
IV. Arap

yarımadalarından hangileri tümüyle Akdeniz'de yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

(1996-ÖYS)

25. Aşağıdakilerden hangisi eski Yugoslavya'nın dağılmasından sonra bağımsızlığını kazanan devletlerden biri değildir?

- A) Makedonya B) Bosna-Hersek
C) Sırbistan-Karadağ D) Hırvatistan
E) Arnavutluk

(1997-ÖYS)

26. Türkiye ve İtalya ile ilgili aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

- A) Yarımada üzerinde yer alırlar.
B) Alp orojenezinin etkili olduğu kuşakta yer alırlar.
C) Önemli gelir kaynaklarından biri turizmdir.
D) Aynı paraleller üzerinde yer alırlar.
E) Delta ovaları vardır.

(1998-ÖYS)

27. Balıkçılık, aşağıdaki ülkelerin hangisinde diğerlerine göre daha az gelişmiştir?

- A) Japonya B) Norveç
C) Romanya D) Danimarka
E) Amerika Birleşik Devletleri

(1998-ÖYS)

ÜSS SORULARI

28. Lübnan'ı faal bir ticaret memleketi olmaya yönelten başlıca sebep nedir?

- A) Nüfusun büyük bir kısmının Beyrut şehrinde toplanmış olması
B) Her yıl çok sayıda yabancı turistin gelmesi
C) Nüfusu besleyecek ölçüde bir tarım hayatına sahip olmaması
D) Akdeniz meyvaları ihracatı
E) Petrol sahalarından gelen akaryakıttan alınan vergi

(1967-ÜSS)

29. Aşağıdakilerden hangisi Süveyş kanalının değerini arttıran en önemli sebeptir?

- A) Mısır'a mühim bir gelir sağlaması
B) Akdeniz trafiğini arttırması
C) Arabistan ve Doğu Afrika-Avrupa yolunu kısaltması
D) Kızıldeniz'in trafiğini arttırması
E) Uzak Doğu-Avrupa yolunu yarı yarıya kısaltması

(1967-ÜSS)

30. İsviçre ekonomisinin en önemli kolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulaştırma B) Bankacılık
C) Turizm D) Endüstri
E) Ormancılık

(1967-ÜSS)

31. Birleşik krallık (İngiltere) kıyı sahillerinin çok değişik ve kıyının çok parçalanmış olmasında en önemli rolü oynayan faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 4. zaman buzulları
- B) Kaledonya ve Hersinya kıvrımları
- C) Akarsuların aşındırması
- D) Met ve Cezir
- E) Dalgaların aşındırması

(1968-ÜSS)

32. Dünya pazarında en çok buğday satan ülke hangisidir?

- A) Rusya
- B) ABD
- C) Kanada
- D) Arjantin
- E) Avustralya

(1968-ÜSS)

33. Yeryüzünün en canlı su yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Süveyş kanalı
- B) Panama kanalı
- C) Tuna
- D) Ren
- E) Kuzey Amerikanın büyük gölleri

(1968-ÜSS)

34. Yunanistan ve İtalya'nın ekonomik hayatını en çok etkileyen ortak özellik nedir?

- A) Dağlık olmaları
- B) Maden bakımından fakir olmaları
- C) Akdeniz iklimine sahip olmaları
- D) Deniz ticaret filololarından ve turizmden çok faydalanmaları
- E) Birbirleriyle çok alış veriş yapmaları

(1969-ÜSS)

35. Aşağıdaki ülkelerden hangisi en çok Türk nüfusuna sahiptir?

- A) Bulgaristan
- B) Irak
- C) İran
- D) Suriye
- E) Yunanistan

(1969-ÜSS)

36. Aşağıdaki adalardan hangisi Türkiye'ye aittir?

- A) Taşoz
- B) İmroz
- C) Sakız
- D) Midilli
- E) Meis

(1969-ÜSS)

37. Aşağıdaki ülkelerden hangisinin ticaret filosu, büyüklüğü ve yaptığı iş hacmi bakımından, ait olduğu ülkenin ekonomik hayatında en önemli rolü oynar?

- A) Yunanistan
- B) Hollanda
- C) Belçika
- D) İsveç
- E) Norveç

(1969-ÜSS)

38. Almanya'da aşağıdaki ürünlerden hangisi yetiştirilmez?

- A) Şeker pancarı
- B) Şerbetçi otu
- C) Tütün
- D) Pamuk
- E) Üzüm

(1970-ÜSS)

39. Aşağıdaki şehirlerden hangisi Tuna ırmağı kıyısında değildir?

- A) Bratislava
- B) Budapeşte
- C) Viyana
- D) Rusçuk
- E) Bükreş

(1970-ÜSS)

40. Aşağıdaki ülkelerden hangisinde Akdeniz iklimi tipi görülmez?

- A) Suriye B) Mısır C) İspanya
D) Avustralya E) ABD

(1970-ÜSS)

41. Coğrafya şartlarının, halkını, denizden yararlanmağa en çok zorladığı ülke hangisidir?

- A) İtalya B) Yunanistan C) Yugoslavya
D) İsveç E) Norveç

(1970-ÜSS)

42. Hamburg limanı aşağıdaki nehirlerden hangisinin halici üzerindedir?

- A) Weser B) Elbe C) Oder
D) Main E) Rhein

(1971-ÜSS)

43. Mısır'da toprak ürünlerinden değerce en önde gelen ve ihracatta birinci sırayı işgal eden madde aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şeker kamışı B) Buğday
C) Mısır D) Pirinç
E) Pamuk

(1971-ÜSS)

44. İngiltere'de İskoçya bölgesinin başta gelen endüstri merkezi neresidir?

- A) Mewcastle B) Glasgow C) Cardiff
D) Liverpool E) Manchester

(1971-ÜSS)

45. Aşağıdaki ülkelerden hangisi Ortak Pazar (Avrupa Ekonomik Topluluğu) içinde yer almaz?

- A) Batı Almanya B) Belçika
C) Fransa D) İtalya
E) İsviçre

(1972-ÜSS)

46. Aşağıdaki ülkelerden hangisinde step yoktur?

- A) İtalya B) Yunanistan C) Fransa
D) İspanya E) İngiltere

(1972-ÜSS)

47. Aşağıdaki kıyılardan hangisinin şekillenmesinde buzul aşındırmasının rolü olmamıştır?

- A) Norveç kıyıları B) İspanya kıyıları
C) İskoçya kıyıları D) Şili kıyıları
E) Kanada kıyıları

(1972-ÜSS)

48. Aşağıdaki Güney Amerika ülkelerinden hangisinden İspanyolca resmi dil değildir?

- A) Brezilya B) Arjantin C) Paraguay
D) Kolombiya E) Bolivya

(1973-ÜSS)

49. Aşağıdaki ülkelerden hangisi Bering Boğazının doğu kıyısında yer alır?

- A) Kanada B) Japonya C) Grönland
D) Alaska E) İzlanda

(1973-ÜSS)

50. Slovenya hangi ülkenin bir bölgesidir?

- A) Macaristan B) Romanya
C) Yugoslavya D) Çekoslovakya
E) Polonya

(1975-ÜSS)

51. Aşağıdakilerden hangisi, bir ülkenin halkının yaşayış biçimini ve kültürünü, belirleyen bir etken değildir?

- A) Ülkenin, üzerinde bulunduğu meridyen daireleri
B) Ülkenin denizden uzaklığı
C) Ülkenin, üzerinde bulunduğu paralel daireleri
D) Ülkedeki, iç ve dış ulaşım olanakları
E) Ülkenin denizden yüksekliği

(1975-ÜSS)

52. 1973'te petrolün "siyasî bir silâh" olarak kullanıldığı savaşta, aşağıdaki petrol ülkelerinden hangisi ağırlığını en fazla hissettirmiştir?

- A) A.B. Devletleri
B) S.S.C. Birliği
C) Orta Doğu ülkeleri
D) Orta Amerika ülkeleri
E) Romanya - Macaristan

(1976-ÜSS)

53. Günümüzde, petrol satan ülkeler sık sık fiyat artırmaktadırlar.

Bu durumdan, petrol satın almak zorunda olan ülkelere en çok hangileri zarar görmektedir?

- A) Tarımda ilerlemiş olan ülkeler
B) Endüstride ilerlemiş olan ülkeler
C) Endüstrileşme süreci içindeki ülkeler
D) Karayolu taşımacılığı gelişmiş olan ülkeler
E) Petrol ticareti yapan ülkeler

(1979-ÜSS)

54. Bir ülkede nüfus dağılışı, yağış ve yerşekillerinden önemli ölçüde bağımsız ise bu ülke için ne söylenebilir?

- A) Aşırı nüfuslanmış olduğu
B) İleri derecede endüstrileşmiş olduğu
C) Yüzölçümünün geniş olduğu
D) Yağış rejiminin düzenli olduğu
E) Yerşekillerinin engebesiz olduğu

(1980-ÜSS)

CEVAPLAR

1. A	2. C	3. C	4. E	5. B	6. E
7. C	8. C	9. D	10. A	11. E	12. A
13. B	14. E	15. C	16. E	17. C	18. E
19. A	20. A	21. A	22. C	23. D	24. A
25. E	26. D	27. C	28. C	29. E	30. B
31. A	32. A	33. A	34. D	35. A	36. B
37. E	38. D	39. E	40. B	41. E	42. B
43. E	44. B	45. E	46. E	47. B	48. A
49. D	50. C	51. A	52. E	53. C	54. B

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

1. Ege Bölgesinin kıyı kesimine uyum sağlamış bitki, Akdeniz ikliminin etkili olduğu ülkelerde de doğal olarak yetişebilir. İspanya ve Portekiz'in güney kıyılarında Akdeniz ikliminin etkili olduğu bu ülkelerde yetişebilir.

Yanıt A

2. Dünya karalarının içersinde çöl alanı olmayan tek kıta Avrupa'dır.

Yanıt C

3. İngiltere, Gulf-Stream sıcak su akıntısı ve batı rüzgarlarının etkisiyle ılıman okyanus ikliminin etki alanında yer alır. Bu nedenle ülke topraklarında doğal olarak step görülmesi beklenmez.

Yanıt C

4. Danimarka, sade yüzey şekli özelliği nedeniyle kış turizmine elverişli değildir.

Yanıt E

5. İsveç, soğuk ve nemli iklimin etkisi altında olduğu için topraklarının önemli bir kısmı ormanlarla kaplıdır. Bu nedenle orman ve kağıt sanayisi gelişmiştir.

Yanıt B

6. İtalya, İspanya, Türkiye ve Yunanistan Avrupa turizminin gelişmiş olduğu ülkelerdir. Özellikle deniz turizmi gelişmiştir. Bu ülkelerin turizm açısından ortak özellikleri arasında doğu ve batı kültürlerine ait yapıların yaygın olması yoktur. Bu özellik sadece ülkemize ait bir özelliktir.

Yanıt E

7. Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerden Türkiye ve Mısır'ın iki kıtada toprakların bulunması yalnızca bu iki ülkeye ait bir özelliktir. İstanbul ve Çanakkale boğazları ile Asya ve Avrupa kıtalarında topraklara sahip ülkemiz ile Süveyş kanalı ile Afrika ve Asya kıtasında topraklara sahip ülke Mısır'dır.

Yanıt C

8. Seçeneklerde verilen Avrupa ülkelerinden Romanya, ekonomisinde orman ürünleri ve petrol önemli yer tutar.

Yanıt C

9. Seçeneklerde verilen Avrupa ülkelerinden Almanya kömür rezervi bakımından diğer ülkelerden daha zengindir.

Yanıt D

10. Türkiye ile İspanya'nın iklim özellikleri benzerlik gösterdiği için endüstriyel tarım ürünleri benzerlik gösterir.

Yanıt A

11. Suriye ve Cezayir'in Akdeniz'e kıyısı olduğundan, Bulgaristan ve Ukrayna'nın Karadeniz'e kıyısı olduğundan Atlas Okyanusu'na ulaşmak için Akdeniz'den geçmek zorunda kalır bu ülkelerden yola çıkan gemiler. Ancak Danimarka'dan yola çıkan bir gemi Akdeniz'i kullanmadan Atlas Okyanusu'na ulaşır.

Yanıt E

12. Kuzeyi ile güneyi arasında enlem farkı en fazla olan Şili'de enlem farkına bağlı olarak sıcaklık değişimi en fazladır.

Yanıt A

13. Norveç kıyılarında buzul aşındırmasının etkisiyle koy, körfez ve yarımada sayısı fazladır. Bu nedenle kıyıların gerçek uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki fark fazladır.

Yanıt B

ÖYS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

14. Afrika ülkelerinde endüstrinin gelişmemesinde, tarımsal üretime önem verilmiş olması etken değildir.

Yanıt E

15. Japonya, hammadde gereksinimini sanayi ürünleri satarak karşılamaktadır.

Yanıt C

16. İskandinavya ülkelerinden biri olan Norveç'te doğal koşullarının olumsuz etkisiyle tarım olanakları sınırlı olduğu için balıkçılık gelişmiştir.

Yanıt E

17. Türkiye, fındık üretiminde Dünya'da ilk sırada yer alır.

Yanıt C

18. Kuzey Afrika ülkelerinden Fas, Tunus, Ceza-yir'de çıkarılan ortak maden fosfattır.

Yanıt E

19. Fransa'nın güneyinde Akdeniz iklimi, orta kesiminde karasal iklim, kuzey ve kuzeybatısında okyanusal iklim etkilidir.

Yanıt A

20. Ülkemizin dış ticaretinde ilk sırayı alan ülke Almanya'dır.

Yanıt A

21. İspanya ekonomisinin en büyük gelir kaynağı dış turizm geliridir.

Yanıt A

22. Dağları eski arazinin yeniden yükselmesiyle oluşan, Gulf Stream sıcak su akıntısının etkisiyle iklimi ılımanlaşmış olan, buzul aşındırmasının etkisiyle kıyıları girintili-çıkıntılı olan, balık üretiminde Dünya'da ilk sıralarda olan ülke Norveç'tir.

Yanıt C

23. Muson iklimi güney ve güneydoğu Asya ülkelerinde etkilidir. Hindistan, Japonya, Malezya ve Endonezya'da muson iklimi etkili iken Irak'ta etkili değildir.

Yanıt D

24. İtalya ve Mora yarımadaaları Akdeniz'de yer alır.

Yanıt A

25. Yugoslavya'nın dağılmasından sonra Makedonya, Bosna-Hersek, Sırbistan-Karadağ, Hırvatistan gibi ülkeler bağımsızlıklarını kazanmışlardır. Ancak Arnavutluk bu ülkelerden değildir.

Yanıt E

26. A, B, C, E seçeneklerinde verilen bilgiler Türkiye ile İtalya arasında ortak özelliklerdir. Ancak Türkiye ile İtalya aynı paraleller üzerinde yer almaz.

Yanıt D

27. A.B.D., Norveç, Danimarka ve Japonya gibi ülkeler açık deniz balıkçılığını modern yöntemlerle yaparlar. Romanya'da balıkçılık ise kıyı balıkçılığı şeklindedir. Bu nedenle Romanya'da balıkçılık diğer ülkelere göre az gelişmiştir.

Yanıt C

ÖSS SORULARININ ÇÖZÜMLERİ

28. Lübnan nüfusunu besleyecek kadar tarıma hayatına sahip değildir. Bunda ülkenin doğal özelliklerinin olumsuz etkisi olmuştur. Lübnan Ortadoğunun İsviçresi olarak bilinir. Bölgenin ticaret finans ve bankacılık merkezidir.

Yanıt C

29. Süveyş kanalının açılmasıyla uzak doğu ve Avrupa arasındaki ticaret yolu kısalmıştır. Bu özellik kanalının önemini ortaya çıkarmıştır.

Yanıt E

30. İsviçre; Avrupa ve dünyanın en gelişmiş bankacılık sistemine sahiptir. Bu özellik ülke ekonomisinin en önemli gelir kaynağıdır.

Yanıt B

31. IV. jeolojik zamanın buzul çağında Avrupa kıtasının kuzeyi ve Britanya adaları çok kalın örtü buzulların altında kalmıştır. Bu dönemde etkili buzul aşındırması sonucu İngiltere kıyıları çok parçalanmıştır.

Yanıt A

32. Dünya'da en çok buğday üreten ve satan ülke Rusya'dır.

Yanıt A

33. Yeryüzünde en canlı yolu Süveyş Kanalıdır.

Yanıt A

34. İtalya ve Yunanistan dünya deniz ticareti ile turizmde en çok para kazanan ülkelerdir.

Yanıt D

35. Bulgaristan, seçeneklerde verilen ülkeler arasında Türk nüfusunun en fazla olduğu ülkedir.

Yanıt A

36. İmroz (Gökçeada) ve Bozcaada Ege Denizindeki Türk adalarıdır.

Yanıt B

37. Norveç, seçeneklerde verilen ülkeler arasında deniz ticaretinin en gelişmiş olduğu ülkedir.

Yanıt E

38. Almanya'nın iklim özellikleri pamuk yetiştirmeye elverişli değildir.

Yanıt D

39. Bükreş şehri Tuna ırmağının kenarında değildir.

Yanıt E

40. Akdeniz iklimi Mısır'da etkili değildir. Mısır Akdeniz'e kıyısı olmasına rağmen sade yerçekilleri özelliğinden dolayı Akdeniz iklim bölgesinde yer almaz. Ülke genelinde çöl iklimi etkilidir.

Yanıt B

41. Norveç'in doğal şartları ülke halkını denizden yararlanmaya zorlamıştır. Bu nedenle ülkede deniz ticareti ve balıkçılık gelişmiştir.

Yanıt E

42. Hamburg limanı ve halici Elbe nehri üzerindedir.

Yanıt B

43. Mısır dünya pamuk üretiminde ilk sırada yer alır. Nil deltasında sulama ile yapılan pamuk tarımı ülkenin en önemli gelir kaynağıdır.

Yanıt E

44. İngiltere İskoçya bölgesinin en gelişmiş endüstri şehri Glasgow'dır.

Yanıt B

45. İsviçre ilk adıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu veya Avrupa Birliği içinde yer almamıştır.

Yanıt E

46. İngiltere ılıman okyanus iklimin etkisiyle ormanla kaplıdır. Ülkede step alanları yoktur.

Yanıt E

47. İspanya kıyılarının şekillenmesinde buzul aşındırması etkili olmamıştır. Yüksek enlemlerde yer alan Kanada, Norveç, Şili ve İskoçya kıyılarının şekillenmesinde buzul aşındırması etkili olmuştur.

Yanıt B

48. Güney Amerika ülkelerinden Brezilya'da resmi dil Portekizcedir. Diğer ülkelerde resmi dil İspanyolcadır.

Yanıt A

49. Bering boğazının doğu kıyısında Alaska yer alır.

Yanıt D

50. Slovenya ülkesi sorunun sorulduğu yıllarda Yugoslavya'nın bir bölgesiydi. Bugün ise bağımsız bir ülkedir.

Yanıt C

51. Bir ülkede yaşayan halkın, yaşayış biçimi ve kültürü üzerinde, o ülkenin meridyen dairelerinin etkisi yoktur.

Yanıt A

52. 1973'te İsrail ile Arap ülkeleri arasındaki savaşta petrol zengini Orta Doğu ülkeleri petrol sevkiyatını durdurarak petrolü siyasi silah gibi kullanmışlardır.

Yanıt C

53. Petrol fiyatlarının artması Türkiye gibi endüstrileşme sürecindeki ülkeleri daha çok etkilemektedir.

Yanıt C

54. Bir ülkede nüfusun dağılışında doğal koşullara göre beşeri ve ekonomik koşullar daha etkiliyse o ülke sanayileşmiş bir ülkedir.

Yanıt B